

71

COLECTIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

DAN MIHĂESCU

Fereastra dinspre... adevăr

EDITURA MILITARĂ

Dan Mihăescu
Fereastra dinspre... adevăr

Capitolul 1
A murit strada Fortuna!

Eram acasă într-o duminică „civilă”. Așa le spun eu zilelor în care mă pot preface că uit profesia mea, lipsită de... timp liber. Doream să fac atâtea lucruri în ziua aceea care îmi aparținea întreagă, încât nu știam de ce să mă apuc mai întâi. M-a scos din încurcătură soneria telefonului. O voce de bărbat m-a informat cu tristețe:

— Radule, moare, mă, strada Fortuna!

La telefon era prietenul meu Gică Sfoară, poreclit așa, pentru că era slab și pricăjit ca un an întreg de foame.

Strada Fortuna însemna strada copilăriei noastre. Gică se tânguia în receptor.

— Vino, mă, și tu, că bântui singur pe aicea și nu-i normal...

I-am spus că vin, să mă aștepte. M-am aruncat în haine și am plecat.

După ce m-am întâlnit cu Gică Sfoară, am pornit să parcurgem strada, de la casa lui Ghețu, tinichigiul, până în capătul celălalt. Ce se întâmpla era un lucru obișnuit, banal. Se demolau cocioabele de pe strada veche, o fundătură, de fapt, urmând ca și pe locul acela să se

ridice blocuri, ca peste tot în cartier. Sigur că pe plan sentimental lucrurile stăteau ceva mai complicat. Prefăcându-se casele vechi în moloz, avea să se îngroape în el și o parte din viața noastră.

Strada Fortuna a fost (iată, zic: „a fost”) un loc în care au trăit oameni cu bucurii puține și vise multe, înghesuite în case de paiantă, acoperite cu carton asfaltat, în curțile acestor case abia dacă încăpeau o cișmea și cinci rânduri de regina nopții.

Acum, coșmeliile acestea, fără oameni în ele, arătau mai triste ca niciodată. Sporeau senzația de tristețe, de jalnic, obiectele inutile abandonate ici și colo. Pe un prag, un pieptene galben de os, cu un singur dinte, o jumătate de godin de tuci, o ușă culcată la pământ (încotro se putea apuca pe o asemenea ușă?), lângă ea o lampă „Globus”, pe care se afla un ibric fără coadă.

Pe un petic de pământ, dintr-o altă curte, erau zgâriate niște pătrate și între ele era înfipt un cuțit ruginit. Pesemne niște copii jucaseră „țările”.

M-a uimit că multe dintre aceste case condamnate la moarte erau împodobite vesel, cu ghirlande de hârtie colorată, lampioane din bostani, crengi cu frunze arămii, bolnave de toamnă, afișe vesele, coifuri din staniol, măști de carnaval.

Pe un afiș mare și oval, de carton (fiecare literă de altă culoare): „DANS CU ACORDEONISTUL MIELU JAZZ

BAND”.

Gică Sfoară m-a lămurit că în seara precedentă o ceată de tineri a luat în stăpânire strada părăsită și au dat acolo un bal.

La un moment dat, Gică a făcut un gest frumos. A cules de pe jos o cană din tablă, cu smalțul făcut zob, a umplut-o cu apă și a pus în ea câteva tufănele pierdute pe stradă. Cana cu flori a lăsat-o în poarta Cameliei, prima lui dragoste. Dacă ar fi știut, Cameluța (pe unde o mai fi ea acum?) s-ar fi bucurat.

După vreun ceas m-am făcut că plec împreună cu Gică Sfoară. L-am condus până la tramvai și m-am întors singur pe strada Fortuna, simțeam nevoia să mă încarc de amintiri, care, apoi, mai mult ca sigur o să-mi întețească focul alb al insomniilor.

Pe strada asta a trecut copilul care am fost, au trecut părinții mei blestemând, sau luminați, arareori, de-un zâmbet, s-au trecut pe acolo vieți de oameni, s-au consumat întâmplări mari și mici, ca pretutindeni, în lume.

Ce altceva e o stradă dacă nu o lume? O stradă care a devenit acum, marea mea casetă cu amintiri.

Am pășit sfios în curticica de odinioară ce a simbolizat pentru mine, ani și ani, cuvântul „acasă” și m-am așezat de-a dreptul pe pământ, rezemat de oțetarul pipernicit, căruia i-am spus o mulțime de povești, la vârsta când și

mie mi le spuneau alții.

În dreptul casei cu numărul 41 o revăd cu ochii minții pe Maria, copilița care mi-a înmulțit – întâia oară în viață – bătăile inimii.

În serile de primăvară behăiam pe la poarta ei, până răgușeam, un cântecel la modă atunci: „Să-mi dai surâsul, Maria, surâsul tău drag, Maria...”

Tot de Maria se leagă și amintirea primei mele întâlniri sentimentale. Locul ales a fost colțul străzii, în dreptul sifonăriei lui Solo Wittner. Tocmai citisem un roman captivant în care o contesă întârzia mereu la supeuri din pricina unor migrene îngrozitoare. Nu știam se însemna cuvântul „migrenă”, dar îmi plăcea grozav. La fel de mult îmi plăcea și „Guadelupa”. Sunt cuvinte din astea, gustoase, pe care le plimbi prin cerul gurii ca pe un bob de strugure tămâios.

M-am pregătit cu grijă pentru întâlnirea cu Maria, mergând până acolo încât am împrumutat de la un băiat mai mare o cravată cu zgârci și am hotărât să întârzii intenționat sfertul academic, ca să pot spune că întârzierea se datorează unei „migrene îngrozitoare”. După părerea mea, la auzul acestor vorbe, Maria ar fi trebuit să rămână mută de admirație.

Și ea a acordat acestei întâlniri atenția cuvenită. Și-a împletit cozi pe care le-a legat cu funde mov și și-a desenat cu noroi pe picioare ciorapi trei sferturi,

profitând că plouase în ziua cu pricina pe strada Fortuna.

De când o știam umbla desculță, din primăvară până-n toamnă, copil de oameni necăjiți.

Ajuns la locul întâlnirii n-am apucat să-i explic de ce am întârziat, fiindcă s-a repezit la mine și m-a tras cu putere de cravată, întinzându-i zgârcitul la maximum.

Când i-a dat drumul, cravata m-a plesnit peste omușor și, înecându-mă, n-am reușit să-i spun că am întârziat din pricina migrenei aceleia îngrozitoare.

Maria a scos limba și mi-a întors spatele. Eu am făcut ceva nedemn pentru un bărbat adevărat: am început să plâng.

Solo Wittner se zgâia pe geamul sifonăriei sale și se strâmba de râs. Doamne ce l-am urât în clipa aia. Dar, după câțiva ani, când Solo a fost ucis, am suferit sincer. Un vecin, legionar șef de cuib, Carapancea, împreună cu trei camarazi de-ai lui au zis că vor să se joace cu Solo „de-a sifonul". L-au ținut cu gura la dispozitivul de umplere, până când bietul om și-a dat duhul, cu un șuierat înfricoșător.

Până la urmă, cu Maria n-a ieșit nimic. Am rămas prieteni buni, până când s-a măritat. Am fost cavaler de onoare la nunta ei. O nuntă ratată din cauza unei prostii. Maria era îmbrăcată cu o rochie de mireasă închiriata de la magazinul „Bella", din Piața Sf. Gheorghe, pe care

din greșeală a ars-o cu lumânarea. Maică-sa, care plătise chiria și n-avea alți bani să achite rochia distrusă, a chemat-o pe mireasă în bucătărie și a păruit-o, stricându-i de tot și cununa de lămâiță.

De la Maria am învățat eu cum se bea apă de lună. Pui un pahar de apă proaspătă pe pervazul ferestrei, într-o seară cu lună plină, și când luna se oglindește în apa din pahar o bei pe nerăsuflate. Are un gust nemaipomenit.

Din locul unde stăteam se vedea un calcan pe care mai rezistau literele unei firme scrise vertical: „La milogu'". Aici a fost birtul lui Sferică Novac. Avea o fată Sferică, pe Lala. Maică-sa, răutatea lumii, n-o lăsa să stea de vorbă cu niciun băiat și nici să vină acasă mai târziu de ora șase, după-amiază. Așa a ferit-o până când fetei a ajuns să-i zică lumea, în loc de Lala Novac, „Baba Novac".

Firma de la birtul lui Sterică a fost scrisă de Lică Șuteu, un pictor de firme, cel mai curajos tânăr de pe strada noastră.

Prin '42 a lipit, într-o noapte, pe un perete al ambasadei germane, din Calea Victoriei, un desen care îl înfățișa pe Hitler în chip de Cupidon. În loc de săgeată avea în arc o rachetă V1.

Lică a fost împușcat și n-are mormânt.

Uite, a mai rămas în picioare și hardughia în care dregea pantofi Sile Cocoșatul. Sile ăsta, când era în bani

– rar de tot de altfel –, se îmbăta strașnic și își bătea nevasta care nu reușise să învețe să-i cânte la mandolină „Tabachere de argint, amândoi ne-am potrivit”. Pe noi, copiii străzii, ne umpleți de porumb copt, sau de halva.

Eu aveam cu el și alte relații, mai strânse. Mă trimitea cu pantofii reparați acasă la clienți și ci mă tratau cu turte de mălai de mătură sau chiar cu cornulețe cu magiun. În funcție de nivelul material al fiecăruia.

Cea mai importantă clientă a lui Sile era duduia Meropi, o grecoaică frumoasă ca o duminică. Frumoasă și rea de muscă. Dar avea damblaua să nu se încurce decât cu bărbați năpăstuiți în dragoste. Cum era unul mai părăsit, mai în suferință, mai izgonit de fosta iubită, grecoaica îl lua în tratament, îi repara moralul distrus, îi refăcea optimismul, îi reda credința că femeile sunt cele mai minunate daruri ale existenței pământene și când „bolnavul” era complet vindecat, îl îmbrâncea, din nou, în viitoarea vieții.

Pe bărbații veseli, realizați, cu succese în amor, nu putea să-i sufere.

Sile glumea pe seama ei. Susținea mucalit că el are atelier de reparat ghete și grecoaica atelier de reparat bărbați.

Dintre amintiri răsare și chipul lui Mitu Bălănică,

zețar pe la ziarul „Universul[1]”, un om doldora de cărți și de lecturi. M-am îmbogățit de la el cu o sumedenie de lucruri frumoase.

Îmi plăceau la nebunie călătoriile făcute împreună cu dânsul prin lume, pe scala aparatului de radio „Emerson”, pe care îl cumpărase în rate.

Poposeam în marile capitale ale lumii și la fiecare popas Sile îmi spunea o poveste, legată de viața oamenilor din acele locuri.

Mitu, tipograful, îl venera pe Hugo, poate nu mai puțin ca acei contemporani de la Guernesay, ai marelui scriitor care marcau cu o lovitură de tun ora 12 pentru a pune capăt lucrului maestrului, iar la 9 seara, cu o altă lovitură de tun îl trimiteau la culcare.

În timp, Mitu Bălănică a evoluat oarecum neașteptat. Din zețar a ajuns telegrafist de bord pe aeronavele românești de pasageri.

În albumul meu cu... oameni, un loc aparte îl ocupa și nea Tănase Gorun, bătrânul mecanic de la garajele „Leonida”.

Trăia singur într-o odaie afumată ca o pipă veche.

---

[1] Universul a fost unul dintre primele cotidiene de informație românești, care apărea la București. A fost fondat la 20 august 1884 de către Luigi Cazzavillan, un jurnalist italian venit în Vechiul Regat al României din anul 1877, în calitate de corespondent de război. Ziarul a apărut în două etape, cu o pauză în Primul Război Mondial, și anume 20 august 1884–5 noiembrie 1916 și 31 noiembrie 1918–20 iulie 1953.

Adică nu tocmai singur, dacă îl punem la socoteală și pe Gulie, un dulău absolut fioros, dar care se zbenguia și se gudura toată ziua, ca un cățelandru neserios.

Gulie mai făcea două lucruri uimitoare: lătra subțire, ca un pechinez de-o lună și zilnic îi aducea lui nea Tănase Gorun ziarul acasă. Acest al doilea lucru era cel mai uimitor, fiindcă nea Tănase nu era abonat la niciun ziar.

În zilele războiului nea Tănase avea o vorbă care pe mine mă minuna. Fie că se adresa unei femei sau unui bărbat, el zicea:

— Mă, băieți, dacă nu murim o să fie și mai rău...

Acestui bătrân îi datoram primul meu serviciu. S-a zbătut să mă angajeze ucenic la el la garaj și după ce mi-am luat carnet de șofer tot el m-a rostuit pe o mașină de pâine a fabricii „Herdan".

Am primit această slujbă într-o toamnă rece, mizerabilă și nimic nu mi se părea mai formidabil decât să conduc un hârb de dubiță, puțind a benzină proastă, dar și aromind a pâine caldă.

Pe dubița mea scria cu litere albastre: „Indiscutabil pâinea Herdan este cea mai bună".

Pe mașinile fabricii concurente scria același lucru, cu un simplu adaos:

„Indiscutabil pâinea Herdan este cea mai bună, după a lui Otto Gagel.

Regret că nu am reușit să mă revanșez cum se cuvine pentru tot ce-i datoram lui nea Tănase. O singură dată mi-a dat prilejul să-i fac un mic serviciu. La o lună și ceva după evenimentele de la 23 August 1944, m-a rugat să-l duc, împreună cu un grup de muncitori din echipa lui, la stadionul A.N.E.F., la o mare întrunire, unde venea să vorbească Lucrețiu Pătrășcanu[2]. Am stat și eu la întrunire și n-am să uit niciodată patetismul cu care acest comunist a spus mulțimii: „România stă într-adevăr la răscruce de drumuri. Dacă România vrea să trăiască, România trebuie să devină un stat cu adevărat democratic."

S-au spus multe lucruri importante la acea întrunire, pe care, mai apoi, mi le-a deslușit cu de-amănuntul nea Tănase. Dar despre Tănase Gorun am să mai povestesc.

Pornind de la slujba mea pe mașina fabricii de pâine „Herdan", mi-am amintit că într-o vreme, singurul de pe strada noastră care mânca franzelă era doctorul Săftoiu. De altfel avea și casa cea mai arătoasă. Singura cu etaj și încălzită cu calorifer.

Prin curte erau răspândiți, în jurul unei arteziene, pitici din ipsos care țineau în mâini globuri de oglindă.

---

[2] Lucrețiu Pătrășcanu (n. 4 noiembrie 1900, Bacău – d. 17 aprilie 1954, Închisoarea Jilava, București) a fost un om politic român, membru al conducerii Partidului Comunist Român, ministru, avocat, sociolog și economist. Pentru o perioadă de timp a fost și profesor la Universitatea București.

Doctorului îi apăreau reclame în ziarul „Tempo”: „Dr. Iordan Săftoiu, cel mai renumit mamoș – sexolog – ginecolog. Tratamente ieftine, durabile și garantate”.

Petruța, slujnica lui cu ochi albaștri, trecea pe stradă, în fiecare dimineață, cu franzele și cornuri proaspete, și din cauza asta într-o zi m-am hotărât să nu mai spun niciodată „Tatăl nostru”. Nu mă dumiream de ce „pâinea noastră cea de toate zilele” era pentru unii albă, caldă, pufoasă și rumenită, iar pentru alții... deloc!

Am întrebat-o pe mama și m-a repezit, îndemnându-mă să mă mulțumesc cu puțin. Biata mama nu făcea diferența între a te mulțumi cu puțin și între a te mulțumi cu nimic.

Odată au circulat printre oameni niște vorbe despre doctorul Săftoiu. Cică într-o seară a intrat la el în casă o studentă frumoasă de-ngheța puțul și de atunci nu s-a mai știut nimic de ea. A căutat-o disperată o mătușă a ei (se pare că n-avea părinți), dar nu i-a dat de urmă. Țațele cleveteau pe la cișmele că doctorul o iubește ca un nebun, că a ascuns-o la țară și că n-o mai aduce la oraș deoarece a făcut gemeni cu ea.

Vorbe spuse anapoda. Până și poliția a făcut cercetări – mi-a spus Gică Sfoară – și s-a aflat de la un student, iubitul ei adevărat, că fata ar fi murit pe Calea Griviței, la un bombardament. Ba chiar s-a găsit printre dărâmături mâna ei stângă, cu ceasul „Anker” și inelul

de argint aurit.

Personal nu aveam nicio simpatie pentru doctorul Săftoiu, fiindcă le fura copiilor bascurile de pe cap, explicându-le, mieros, că „viața este o luptă”.

Copiii de pe strada mea... Niște fericiți! Jucau „cinci pietre”, „țările”, „gioale”, fotbal cu nasturi; se agățau de tramvaie și de camioane eu cai, strângeau penițe „Klaps”, răbdau de foame și săreau gardul în grădină la „Florida” ca să vadă începutul câte unui film cu Tom Mix. Erau descoperită la iuțeală de Gogu Dâlgă, starostele trupei de revistă, care îi dădea afară în brânci. Nu-mi explicam cum putea fi atât de rău un artist atât de mare ca Gogu Dâlgă, de la care zeci de spectatori învățaseră cupletul:

„Nu-i untură, nu-i verdeață,
Cântă megafonu-n piață...”

M-am gândit, în ultima seară a străzii Fortuna, și la un băiețel tuberculos, Barbu I. Cățui, care se juca tot timpul de-a tramvaiul. Îl auzeam din casă imitând clopotul vagonului și șuieratul frânelor cu aer comprimat. Ieșeam în goană, mă rânduiam în spatele lui, mă prefăceam că scot bilet, de la un taxator imaginar, și porneam amândoi mai departe, oprindu-ne în „stații”, pe la porțile caselor cu prieteni, ca să se „urce și ei”. Un

joc care nu costa nimic, nici măcar pingele, că umblam desculți, iar cei mai „răsăriți” dintre noi aveau galenți[3] de lemn.

Îi regăseam în amintiri pe toți. Pe ei, pe nea Fane zis Ostreață, poștașul șchiop, care arunca scrisorile prin curți după ce mai întâi bătea cu bastonul în poartă. O dată, dacă era carte poștală, de două ori dacă era scrisoare în plic și de trei ori pentru telegrame.

Și o mai țin minte pe tanti Niculina, care vindea borș și levănțică pentru foame, pe Trică iaurgiul, pe Iliuță gunoierul (care se fălea că a fost casier la fabrica de oțet „Cocoș” și a pierdut banii firmei la cazinoul din Sinaia, pe Sandu, tâmplarul – care ne făcea sfârleze, cu țintă în vârf și bătacuri[4] pentru țurcă[5], pe Mioara, țigăncușa frumoasă, care umbla toată vara îmbrăcată în alb și cu umbreluță roșie. Părea un mac înflorit, cu tulpina subțire, lângă care îți venea să te culci. Despre ea Mitu Bălănică zicea că seamănă cu doamna brună din sonetele lui Shakespeare. Nu pricepea nimeni la ce se referă. Mioara asta avea păcatul că se lăuda cu tot felul de aventură scârboase și țipa în gura mare că ea o să ajungă prostituată oficială, cu condicuță, prima-lux.

---

[3] Papuci cu talpă de lemn.

[4] Lemn cu care se bate țărușul pentru priponirea vitelor la pășune.

[5] Bețișor ascuțit la ambele capete, cu care se joacă copiii, încercând să-l arunce cât mai departe cu ajutorul altui băț mai lung.

M-ai târziu a fost, trimisă într-o colonie la muncă, la Plătărești, și acolo, la examenul medical, s-a aflat că e fecioară. I-au dat drumul. Se zicea că, de mirare, medicul examinator a rămas cu un tic nervos la ochiul drept.

M-a prins noaptea, așezat în țărână, în curtea copilăriei mele, de pe strada Fortuna. Singur, aproape bătrân și bolnav de trecut.

M-am ridicat și am pornit-o pe strada cu case pustii. O adiere de vânt îmi ridica în față mici vârtejuri de confeti, bilete de tombolă, hârtii rămase de la bal. Când s-o cotesc pe Mihai Bravu, să ies la lumină, mi-a apărut în față o mătușă gârbovită, târând după ea, anevoie, o tașcă[6] mare de piele. Ne-am apropiat și când o rază piezișă de lună i-a luminat obrazul am recunoscut-o. Era coana Anicuța, femeia lui nea Fane Ostreață, factorul poștal. Am spus cuviincios: „Sărut mâna, coană mare”.

— Bună seara, maică, a răspuns ea, mijindu-și ochii. Tu ești Radu al lu’ Florica, hai?

N-avea nevoie de confirmare, mă știa și a vorbit tot dânsa:

— Auzii că mâine vin ăia cu dărâmatul și am trecut să mai arunc un ochi la trențele lăsate în coșmelia mea. Că

---

[6] Geantă de piele, de pânză etc., care se poartă în mână, atârnată pe umăr sau prinsă la brâu.

am lăsat o grămadă. Unde, Doamne iartă-mă, să încapă toate la bloc?... Și bine făcui că venii, maică. Iote ce găsii!

Mi-a arătat tașca de piele și m-a lămurit.

— Geanta cu scrisori a lui răposatu'... Aflași că Fănel al meu muri?

Aflasem, îl lovise o schijă când s-au bombardat Halele Obor.

— Știi unde găsii geanta asta? mă încercă bătrâna.

Nu știam și mi-a spus ea.

— În cotețul lui Lăbuș. De când o zăcea acolo, că pe Lăbuș mi l-au luat hingherii încă înainte să răposeze Fănel?

— Și ce-i în geantă, coană Anicuțo, am întrebat-o eu, de florile mărului.

— E burdușită cu scrisori... Pesemne rămase din ziua când a plecat nemernicul de Fănel să se îmbete la hale. Și, ca să crez eu că e dus cu corespondența, a ascuns-o acolo. Nu mai apucă s-o scoată, că-l doborî șrapnelul. Nu l-ar mai răbda pământul de bețiv, că pân' la urmă fu un om bun, săracu'...

— Să-i fie țărâna ușoară, am zis eu, ca să nu tac din gură.

— Dumnezeu să-l ierte maică, da' acu' ce fac eu cu maldărul ăsta de scrisori, că el își puse palma în fund și plecă?... Nu vrei să le iei tu, că ești bărbat și poate le duci la poștă să nu-i vie lui Fănel vreo imputație. Vrei, maică,

hai?...

Fără să mă gândesc ce am să fac cu tolba poștașului, am luat-o, i-am sărutat mina coanei Anicuța și mi-am continuat drumul.

Era întuneric, mi s-a făcut deodată frig și am avut senzația că mă urmărește cineva. N-am întors capul, de teamă să nu fie anii mei.

Capitolul 2
O afacere clasată

Ajuns acasă, am avut chef să dau pe gât un strop de alcool. Am cotrobăit prin toate rafturile și am găsit sticla cu țuică, din care îl omeneam uneori pe administratorul blocului, un bătrân glumeț care, după ce lua câteva înghițituri bune, se scutura ca un câine plouat și murmura icnit: „Ah, ce țuică tare și meschină!” Asta era vorba lui.

Am luat și eu o gură de țuică și am zis la fel ca bătrânul administrator. Apoi, înainte de a mă culca, am deșertat tașca pe pat. Plicuri, adrese, nume de oameni, mai toate cunoscute mie, adică cele ale oamenilor cărora le erau adresate. Mi-am propus ca a doua zi să i le pun în brațe lui Gică Sfoară, că el știa, cât de cât, pe unde s-au împrăștiat foștii noștri vecini. Să-i caute și să le ducă scrisorile, așa vechi. Un gest de om cumsecade. Restul

să le dea la poștă, dacă poșta va mai avea ce face cu ele după atâția ani. Oricum, toată povestea asta cu scrisorile întârziate mi s-a părut romantică.

Am adormit târziu, tulburat de amintirile lăsate pe strada Fortuna.

Dimineața l-am sunat la telefon pe Gică Sfoară, să-l chem la mine spre seară. Mi-a confirmat somnoros că vine.

Într-adevăr, a venit o dată cu clipa în care am aprins lumina în casă. Ne-am uitat împreună la plicuri. Între ele era și o înștiințare a unei „unități militare către numita Tinca Savu”, care ar fi trebuit să afle că sergentul Tudor Savu, fiul ei, a căzut eroic, la datorie, în luptele din munții Tatra.

Gică Sfoară mi-a explicat:

— Mama Tinca a murit înainte de a afla ce e cu băiatul ei. Biata femeie nu știa să scrie și după încheierea armistițiului m-a rugat pe mine să-i compun o scrisoare către Tudor, în care să-i spun și lui că s-a făcut pace, să vină imediat acasă că ea, mama lui bună, îl așteaptă să-l hrănească omenește și să-l primenească. Ca și cum Tudor ar fi hălăduit bezmetic pe front, neluând pacea în seamă. După ce i-am făcut scrisoarea, mă pisa zilnic bătrâna că de ce nu vine Tudor. Ca s-o liniștesc i-am spus într-o zi, scorneli de-ale mele, că aș fi aflat de la un invalid cum că Tudor s-a însurat la Berlin cu o poloneză

și că vine acasă numai după ce strânge bani cu care să-și cumpere motor de tăiat lemne. Mama Tinca a murit de inimă rea. Într-o seară a căzut, ca secerată, pe podele. Inima! Pândea de după perdele poarta prin care trebuia să intre Tudor. Și poarta scârțâia a singurătate, clătinată de vânt.

Gică a încheiat povestea rupând în bucățele, minuțios, înștiințarea tipărită pe un carton verzui.

A pus bucățelele de carton într-o scrumieră și le-a dat foc, urmărind cum se ivește cenușa. S-a apucat să pritocească un alt maldăr de plicuri și iar s-a oprit la unul dintre ele.

A stat pe gânduri o vreme, în timp ce eu îi priveam fruntea încrețită. Când mi-a întâlnit privirea a început să vorbească grăbit, parcă din deschizătura unei uși care urma să fie închisă cu repeziciune.

— Chintilică! Stai, că știu cine e Chintilică ăsta. Tiberiu Chintilică. Este, adică a fost, iubitul studentei. Moarta! Pentru care a fost anchetat de poliție doctorul Săftoiu. Și el, Chintilică, a fost cercetat de comisarul Vasiliu. Să vezi și să nu crezi: el era în corespondență cu doctorul...

— Ce-ai, măi? am încercat eu să-l domolesc. Și tu poți fi în corespondență cu doctorul Săftoiu, fără ca pentru asta cineva să intre la idei.

— S-a întors lumea cu dosul în sus! s-a minunat Gică.

Tu ești polițist, nu eu! Pe tine ar trebui să te intereseze orice amănunt legat de moartea suspectă a cuiva. Ei, drăcie!

Se înfuriase și atunci i-am vorbit calm:

— Gică, sunt lucruri care s-au întâmplat tare demult în plus, tu vorbești de moarte suspectă sub influența unor vechi clevetiri ale oamenilor de pe stradă.

— Eu o țin pe a mea, s-a ambiționat Gică. În locul tău l-aș căuta pe fostul comisar, dacă știi cum să-l mai găsești. Să vezi ce mai ține el minte. Săftoiu nu era om cinstit. Între timp a fost închis pentru cocoșei, pe urmă pentru speculă cu medicamente străine și încă o dată pentru niște raclaje[7] ilegale. Poftim, ia-l...

Gică mi-a aruncat plicul pentru care ne-am înfruntat.

— Ce-ți trece prin cap? am vrut eu să știu.

— Domne', doctorașul nostru a fost amestecat în tot felul de chestii, cu draci, cu laci... Lămurește-te cum a murit fata aia și de ce iubitul ei îi scrie lui Săftoiu! Dacă n-ai curaj să te uiți în plic dă-i încoace să-l desfac eu. De, malale ești autoritate...

Am trecut peste ironia cuprinsă în ultimele lui cuvinte și l-am asigurat:

— Uite, Gică, îți promit că am să-l întreb pe Vasiliu ce își amintește în legătură cu acest caz. Ești mulțumit?...

---

[7] Intervenție chirurgicală prin care se îndepărtează, cu ajutorul chiuretei, o formație patologică (polip, vegetație etc.) de pe un organ intern.

Oricum îl întrebam...

— E bine, băiețaș!

Gică a plecat la el acasă, bosumflat și din cauză că n-am vrut să-l însoțesc la o bere. A luat cu sine scrisorile, în afară de cea expediată de un anume Tiberiu Chintilică.

Fostul comisar din poliția judiciară. Sorin Vasiliu, nu era greu de găsit. Pensionat medical, el continua să vină aproape zilnic la arhiva miliției ca să frunzărească dosarele cu care a avut de-a face în trecut. Era oricând gata să-ți dea un sfat eficace, să-ți pună la dispoziție, generos, o experiență solidă, adunată în anii cinci numele îi era admirat de colegi și temut de clienții obișnuiți ai organelor judiciare. Șefii noștri i-au propus să devină un fel de consultant permanent. Era mai mult decât atât: un prieten înțelept, necesar, cu uimitoare cunoștințe privind metodele de lucru ale elementelor antisociale cu care ne înfruntam.

Faptul că avea clasificat în memorie un număr atât de mare de infractori, cu toate isprăvile lor, i-au adus porecla (afectuoasă) de „Bătrânul computer”.

În rest, Sorin Vasiliu era un om nefericit, cu o poveste tragică, pe care am s-o spun, poate, în următoarele capitole ale acestor însemnări.

Mergând să-i arăt scrisoarea adresată doctorului Săftoiu, Vasiliu m-a întâmpinat cu obișnuitul „Salve, urâtule”!

Nu știu dacă sunt un bărbat prea frumos, dar până la Vasiliu nimeni nu m-a făcut „urât” cu atâta convingere. Mă consolam, slabă consolare, cu gândul că nu eram singurul căruia i se adresa așa.

„Bătrânul computer” (personal, nu gustam această poreclă și îi ziceam, în gând, „Moș Povață”) tocmai se chinuia să aprindă un rest de țigară, cu o brichetă care refuza să-l asculte. A observat că mă amuz și m-a informat, malițios, că bricheta a fost inventată tocmai ca să sublinieze importanța chibritului.

L-am lăsat să se lupte, în continuare, cu bricheta și-am privit pe fereastra camerei lui de la subsol. Nu se vedea decât o felie de stradă, pe care circulau în toate sensurile oameni. Adică, numai picioarele lor, atât se vedea de aici, de jos. Pe mine imaginea mă crispa de fiecare dată. Mi se părea că privesc în mers o lume decapitată. De acolo, de la subsol, nu puteai să observi oamenii decât după pantofi, asemenea unui lustragiu.

Un joc anapoda, să încerci să-ți formulezi impresii despre oameni după încălțămintea pe care o poartă și după călcătură. De la fereastra asta aflat de sosirea unui alt anotimp, tot după încălțăminte. Natura era și ea decapitată. O natură și niște oameni de pe o planetă fără

cer.

O dată cu succesiunea anotimpurilor vedeai pe asfaltul străzii stropi de ploaie, fulgi de nea, frunze moarte, funigei sau flori răzlețe de salcâm.

Evident, acesta era doar un punct de vedere personal, cam rudimentar după părerea lui Vasiliu. Într-o zi când am stat cu el la taclale, s-a străduit să mă sensibilizeze susținând că pașii trecătorilor alcătuiesc o geometrie fascinantă, care, dacă vrei, poate deschide larg ferestrele imaginației. După mersul unui om, după pași, susținea Moș Povață, poți intui stările psihologice sau micile evenimente din existența lui. Pașii oamenilor se îndreaptă uneori către bucurii apropiate, alteori pot sugera tristeți. Vârstele oamenilor pot fi și ele deosebite după felul în care ei pășesc. Pașii unui om care se grăbește arată fie nerăbdare, fie o stare de exuberanță sau, poate, de panică. Pașii șovăielnici pot fi semnul unei incertitudini sau al unei hotărâri grave care se cristalizează treptat.

Pe toate cărările lumii oamenii vin sau se duc, se întâmpină, se însoțesc, se caută, se urmăresc, se feresc sau se despart. Reluând eu vorbele fostului comisar mă simt vinovat. La el toate aveau alt sens, altă rezonanță, altă semnificație. La mine au ieșit simplist și mai puțin profund. Deci, aproape... prost!

M-am întrebat mai târziu, după discuție, cât i-a fost

de greu lui Vasiliu să se gândească la toate acestea, el care nu mai avea picioare, care era un infirm.

Peste întrebările mele, vorbele lui Vasiliu se roteau ca niște păsări pe un cer înalt, într-un zbor nesigur. Și eu păream spectator.

— Nu vrei să revii pe pământ, urâtule?

L-am privit, dezmeticindu-mă. M-a întrebat cu un interes disimulat:

— Cu ce veste-poveste pe la mine?

— Șefu', i-am zis eu ca pe vremuri, un oarecare doctor Săftoiu mai figurează pe vreo fișă din computerul dumitale?...

Am arătat cu degetul la tâmplă. Vasiliu mi-a răspuns prompt:

— Săftoiu?... Dacă e ăla de pe strada Fortuna, îl știu...

— El e!

— Ce ai cu el?

— Nimic. Am aflat că l-ai anchetat, cu mulți ani în urmă, pentru dispariția unei tinere studente.

— Oho, acum un secol și ceva, afacerea a fost clasată, fiindcă cercetările de atunci n-au dus nicăieri. L-am bănuit de o întrerupere de sarcină cu consecințe mortale. O bănuială fără dovezi care s-o susțină. O poveste cam macabră. Un braț al fetei dispărute a fost descoperit în ruinele unei clădiri bombardate de pe Calea Griviței, atunci, în '44...

— Atât, un braț?

— Da! Ruinele acelei clădiri, un cinematograf, au îngropat mai mulți oameni, din trupurile cărora nu s-a mai găsit mare lucru... Știi ce m-am uitat eu nici acum? Că mâna aceea nu părea smulsă, cum se întâmplă când se prăbușește un zid, o grindă, când te ucide suflul unei bombe. Părea desprinsă din umăr, cum să-ți spun eu? Oarecum, profesional, parcă secționată, detașată cu intenție. Păreri... Ca să nu mai vorbim că, după mine; mâna a fost „fardată".

— Cum „fardată"?

— Molozul de pe mână nu pătrunsese în epidermă, părea presărat. O mână a unui om ucis într-o asemenea catastrofă are pe ea lovituri, echimoze, traumatisme. Mâna fetei însă era aproape curată.

L-am întrerupt.

— Uite, ce nu înțeleg eu, șefu'... De unde naiba s-a știut că o mână găsită în niște ruine undeva pe Grivița este mâna fetei respective.

— Un bob zăbavă, urâtule. Fata avea un prieten cu care a prins-o bombardamentul la un cinematograf de pe Calea Griviței. El a scăpat cu viață. Când au început lucrările de salvare, tânărul a stat prin preajmă și, când s-a descoperit brațul, l-a recunoscut după un ceas și o brățară. Sau nu. După un ceas și un inel. Nu mai sunt sigur.

— Se putea ca mâna aceea să nu aparțină victimei noastre, ci doar obiectele care o împodobeau.

— Se putea și nu se putea... Vezi tu, chiar dacă ea a făcut o întrerupere de sarcină la doctorul Săftoiu, de acolo a plecat vie și a mai trăit câtva timp. Nimeni n-a confirmat ipoteza avortului provocat. Nici prietenul ei, nimeni. Mătușa ei chiar a primit o scrisoare de la fată la multe zile după data când eu am bănuit că a murit în urma avortului. E clar?

— Nu!

— Ce nu e clar?

— Cu tot respectul pe care îl am pentru memoria dumitale, mi se pare nefiresc ca după aproape douăzeci de ani să ții minte atâtea amănunte ale unui caz oarecare, dintre sutele pe care le-ai anchetat.

— Nu le țin minte după douăzeci de ani, le țin minte de ieri.

— Cum de ieri.

— Păi, ieri dimineață m-am pomenit acasă cu un bărbat care s-a lăudat că e prieten cu tine, mi-a vorbit ceva de o scrisoare și altceva cu care m-a făcut curios.

— Ce altceva?

— Că doctorul Săftoiu a devenit între timp infractor recidivist etc., etc.

— Ferește-mă doamne de prieteni, am zis, înjurându-l în gând pe Gică Sfoară. Mai e ceva de făcut?

— Nici măcar să dezgropăm morții, că nu-i avem. Nu poți bănui existența unei crime fără să ai victima, nu-i așa?

— Ba-i așa!

— Sigur că cercetările de atunci n-au fost complete. Era război. Bombardamente, refugiați, haos în evidența și controlul populației. Alt context, greu de înțeles acum!

— Scrisoarea iubitului fetii e la mine.

— Știu.

— Poale ne luminează cât de cât...

— Târziu, foarte târziu. Chiar dacă s-ar fi comis o crimă, peste foarte puțin timp operează termenul de prescripție a răspunderii penale. Dar noi n-avem nicio crimă. Pari nervos...

— Nu par, sunt! M-a deranjat că prietenul meu m-a „reclamat” la dumneata.

— Înseamnă că a obținut ce-a vrut.

— Ce?

— Să te enerveze. Asta mi-a și spus: „Dacă Radu află că am fost la dumneavoastră ia foc. Și atunci merge cu cazul ăsta până în pânzele albe.”

— Stupid!

— Știe că te pasionează cazurile disperate.

— Un măgar! Se bagă unde nu-i fierbe oala.

— E prietenul tău...

— Ce fac, mă înham la treaba asta?

— Tu vrei?

— Nu e pe vrute!

— Întreabă-l pe colonelul Amza, șeful tău.

Când m-am despărțit de Moș Povață și i-am strâns mâna l-am auzit bolborosind ceva despre căutarea a niște cai verzi pe nu știu care pereți.

Am cerut încuviințarea procurorului să desfac plicul. Am primit-o, fiind vorba de un înscris abandonat cu mulți ani în urmă. Scrisoarea lui Tiberiu Chintilică, adresată doctorului Săftoiu, nu simplifica lucrurile și mirosea a șantaj. Iată un fragment:

„...la telefon mi se spune că nu sunteți acasă (niciodată) și când v-am căutat personal femeia mi-a spus același lucru. Nu așa ne-a fost vorba și știți cât de rău stau cu finanțele. Mai aștept numai zece zile și dacă nu primesc banii, așa cum ne-am înțeles, s-ar putea să fac ceva de care să ne pară rău la amândoi. Vedeți că banii au valoare provizorie și orice întârziere mă păgubește.

Știți cum să mă găsiți. Eu nu vă mai caut...”

Nu s-ar putea spune că era o misivă prea cordială. Ca să mă prezint șefilor mei cât mai înarmat cu argumente, am cerut, mai întâi, aprobarea să aflu dacă domnul Chintilică există încă, pe unde există el și cum se descurcă în viața cea de toate zilele. Acum trebuia să fie

un bărbat în jur de 45 de ani.

Pe plic era vechea lui adresă. Trebuia deci să încep cu această adresă.

S-a nimerit ca dimineața aceea să fie atât de gri și de posomorâtă, încât păsările din copacul care îmi acoperă o bucată din fereastră s-au culcat la loc. Eu m-am trezit cu un picior amorțit, cu degetele mâinilor la fel și cu o durere ascuțită, sâcâitoare în umăr. Mi-am amintit o vorbă de-a mamei, că după o anumită vârstă dacă te scoli dimineața și nu te doare nimic înseamnă c-ai murit.

M-am foit, mai puțin ca de obicei, dar, ca la începutul fiecărei zile, m-am întors și mi-am potrivit cu aceeași conștiinciozitate cele douăsprezece ceasuri pe care le țin în casă. Nu am neapărat, pentru ceasuri, o pasiune de colecționar. Am, poate, o nevoie să le aud, pentru a nu uita vorbele domnului Hugo: „Cu fiecare bătaie a ceasului timpul își ia rămas-bun de la noi."

Am ieșit din casă hotărât să ajung cât mai repede în strada Trifoiului. La fosta adresă a omului care l-a șantajat cândva pe doctorul Săftoiu. Știam, cu aproximație, că strada se află, pe undeva, pe lângă podul Constanța. M-am îndreptat într-acolo.

Începuse să burnițeze și mi-era frig. Pentru că nu știam prea bine cum să ajung la locul dorit, m-am adresat unor oameni ai cartierului.

Întrebarea mea a fost simplu formulată:

— Cum pot să ajung, vă rog, în strada Trifoiului?

Un ins mătăhălos, roșu în obraji, ca un halterofil în plin efort, m-a făcut atent că, dacă sunt cu mașina, pe strada Zugravului e sens interzis.

— Nu știu unde e strada Zugravului, m-am scuzat eu, și sunt pe jos.

Un unchiaș, cu o pereche de mustăți falnice, ca niște coarne de tăuraș, a cerut să i se facă loc și a venit lângă mine.

— Nepoate, te lămuresc eu, ciulește urechea la mine. Iei mata tramvaiul până la capăt, la Chitila, și de acolo întrebi, că e la doi pași. Ăsta e drumul cel mai sigur și faci și mișcare...

— Și cât bați drumul ăsta, ai timp să mănânci și trei pâini intermediare! a intervenit, mucalită, o bătrânică cu o sacoșă mare în mână, pe care scria „Los Paraguayos[8]".

M-a povățuit ca pe un rătăcit ce eram:

— Ia un autobuz, maică, până la găzărie. De acolo și-un copil nimerește. Așa e cel mai scurt.

— Zăpăciți omul de cap, i-a mustrat, blajin, un paznic de întreprindere, cu uniformă. Nene, mi-a zis el, mata

---

[8] Los Paraguayos este un grup de muzică format din muzicieni din Paraguay. De la înființarea sa în anii '50, grupul a prezentat mulți cântăreți și muzicieni, cântând chitare, tobe bongo și o harpă paraguayană, printre care Luis Alberto del Paraná, Reynaldo Meza, Angel" Pato „Garcia și Carlos Espinoza.

mă asculți pe mine. Vezi intersecția aia mare, acolo, drept în față? Ei, o ții așa drept până la intersecție, cotești la stânga, pe strada cu piatră cubică. Lași în spate linia de tramvai, treci pe lângă un bufet cu grătarul de mici pe trotuar, dai de piață, o iei pe Zambilelor, lași în dreapta o cramă cu un afiș mare pe geam: „Avem vinul casei” – minciuni! Și mergi, și mergi...

— Până ajungi la Pitești, s-a amestecat în vorbă o gospodină tinerică. Tovarășe, dacă vrei să ajungi drept în mijlocul străzii Trifoiului, fii atent. Te urci în autobuzul care are stație aici. În spate. Mergi până la stația Avântului, cobori, o iei în dreapta pe lângă Coafor, ajungi; la o prăvălie cu poșete, traversezi printre chioșcurile cu artizanat și bluze de pânză topită și pe prima la stânga ieși în Trifoiului.

— Pe lângă bodega „Voie bună”, a precizat paznicul.

— Ho! a țipat indignat unchiașul. Îl trimiteți la dracu' cu cărți. De ce să n-o ia dânsul pe lângă Alimentara, intrarea Prislopului și...

— Care Prislop? l-a întrerupt mătăhălosul.

— Pe lângă Farmacie, a explicat unchiașul.

— Nu e bine! m-a avertizat bătrânica cu sacoșă. Du-te până la Policlinică.

— Dânsul nu vrea la Policlinică, a răbufnit gospodina tinerică. Mai are timp până intră în reparație.

— Mătăluță, să vorbești după ce-ți lungești fusta, i-a

atras atenția bătrânica.

— Și dumneata să faci morală nepoților dumneatale, coană mare, a sărit, cavaler, paznicul.

— În loc să fii mojic, mai bine du-te la serviciu, că am citit eu în ziare cum ies hoții cu bare de cositor din întreprinderi și voi, paznicii, ori dormiți în post, ori luați peșcheș.

— Te rog, până aici! a explodat paznicul. Să nu te iei de cinstea mea că mușc.

— Lăsați-o, oameni buni, i-a luat tinerica apărarea, cu ipocrizie. Dânsa se crede pe vremea lui Pazvante.

— Alo! s-a supărat mătăhălosul. Ia lăsați-o mai moale cu bâlciul ăsta, că mă doare capul de ale mele.

— La durerea de cap prișnița[9] cu spirt e sfântă! l-a sfătuit, cunoscător, unchiașul. Îți ia durerea cu mâna.

— A vorbit și nea Ion, că și el e om! a punctat mătăhălosul. De unde ești, nene? m-a întrebat el pe mine, fără să-l mai bage în seamă pe unchiaș.

Nu m-am retras la timp din acest grup, pentru că. Pur și simplu, îmi erau dragi bucureștenii mei săritori; guralivi și plini de haz. Mă amuzau și, tot ca să mă amuz, i-am răspuns mătăhălosului că sunt din Focșani.

— Din Focșani? s-a mirat el, de parcă i-aș fi spus că sunt din Tanganica. Păi, din Focșani e Natalița, nevastă-

---

[9] Compresă.

mea. De fată o chema Pandele, trebuie s-o știi! O știi?

— Nu! am recunoscut jenat.

— Cum să n-o știi? Tat-su a avut, înainte de război, depozit de lemne în Focșani, „La Pandele”.

Paznicul a mormăit nemulțumit.

— Na-ți-o frântă, că ți-am dres-o!

— Maică, la Focșani se găsesc fermoare? s-a interesat bătrânica.

N-am apucat să-i răspund, fiindcă m-a luat în primire omul cu uniforma de paznic.

— Tot așa vin bun se face la Focșani, vărule? Păi, o scrumbie la grătar, stropită cu vin de Focșani, e nebunie curată. Scrumbii are și la bodega aia din colț. Pe responsabil îl cheamă Sică. Spui că te-am trimis eu, Matache, și îți face o scrumbie de te lingi pe degete.

— Spui că vii din partea lui Matache și pleci cu buza umflată în aceeași parte, a făcut batjocoritor unchiașul mustăcios.

— Vorbe de ale lui neica Nimeni, a ricanat paznicul.

Bătrânica a vorbit după ce a oftat întristată:

— Așa își distrug bărbații vezica, maică. Beau cu nemiluita și la bătrânețe nu-i mai dregi cu niciun fel de ceaiuri.

— Dânsa dacă nu dă cuiva un bobârnac nu e mulțumită, a prins momentul gospodina tinerică.

— Poate îți fac sacoșa asta scufiță! s-a înfuriat

bătrânica.

— S-au găsit tusea cu junghiul! s-a bucurat unchiașul. Paznicului-a păstrat condiția de cavaler.

— Faptul că mata ți-ai trăit traiul, ți-ai mâncat mălaiul nu te scutește să nu respecți femeia, moșulică.

— Moșulică e tac-tu! n-a răbdat unchiașul.

Eu am început să fiu stăpânit de-un sentiment de vinovăție și am observat fericit că pe lângă bordura trotuarului se apropie un taximetru liber. M-am urcat repede și am cerut să fiu dus în strada Trifoiului. Șoferul, mirat de larma pe care o făceau oamenii din mijlocul cărora abia m-am desprins, m-a întrebat curios:

— Ce-i acolo, din ce s-au luat?

— Pentru binele meu! am răspuns, și omul de la volan m-a privit o clipă lung, suspicios, apoi m-a întrebat nepăsător:

— Spuneți-mi, unde vine strada asta, Trifoiului?

M-am străduit să-mi păstrez calmul, amintindu-mi că atacurile de inimă sunt fulgerătoare.

Până la urmă am întrebat un copil, murdar de gem la gură, și el ne-a îndrumat exact.

După ce am dat drumul taxiului am făcut câțiva pași pe jos și la numărul căutat mi-am oprit privirea pe o căsoaie dărăpănată, cu pretenții de vilă. Pe fronton, literele de ipsos, mâncate de timp, lăsau să se citească „Vila Sofica”.

Am bătut la o ușă șubredă și dintr-o fereastră un motan gras s-a stropșit la mine, agresiv. Ușa mi-a fost deschisă de o femeie masivă, informă, ca o statuie nedezvelită.

Am întrebat-o dacă ea e stăpâna casei și a încuviințat cu un zâmbet înconjurat de multe zgârcituri și scuturându-și colăceii de păr vopsit roșu spre mov. M-a invitat în casă cu nerăbdarea omului însingurat, căruia rar cineva îi trece pragul.

M-a condus într-o sufragerie care mirosea a mucegai, a mosc și a pipi de mâță. Fără să mă întrebe cine sunt și de ce am venit, femeia a pus mâna pe un clondir cu un lichid maroniu în el și a început să-mi laude zgomotos un lichior, mai delicios ca benedictina[10] (zicea ea), pe care îl prepara personal, după rețeta nu știu cărui marchiz. M-a invitat să gust din el cu o insistență necruțătoare. Mi-am muiat buzele în păhăruțul care mi s-a oferit și băutura era atât de dulce, încât am crezut că o să rămân cu dinții lipiți și cu gura încleștată tot restul zilelor mele.

M-a surprins ce bine se aseamănă casa cu stăpâna. Amândouă la fel de devastate de timp.

Gazda mea, foșnindu-și capotul cu flori mari vișinii, imprimate pe fond de satin negru, a luat de pe măsuță

---

[10] Băutură spirtoasă, fină, de culoare galbenă, cu gust dulce (preparată la început de benedictini).

o jumătate de țigară (tăiată cu lama), a înfipt-o într-un țigaret lung de chihlimbar și a aprins-o. Mâna cu care a stins chibritul mi-a întins-o apoi s-o sărut, prezentându-se:

— Eu sunt doamna Sofia avocat Păsculescu.

I-am sărutat mâna, gândindu-mă că piatra de la inel părea la fel de falsă cum era în realitate.

I-am spus cine sunt și ce instituție reprezint. Nu i-am făcut nicio impresie. Am încercat s-o lămuresc ce vreau de la ea. M-a întrerupt, interesându-se dacă se mai comit crime din gelozie, ca altă dată, că circulă rar prin oraș și n-are când să afle. Și-a exprimat regretul că în ziare nu mai apar cronici amănunțite despre felul în care soțul încornorat i-a surprins pe trădători, cum l-a împușcat, sau cum l-a ciopârțit cu toporul pe amant și cum a iertat-o, pentru ultima oară, pe soția infidelă.

— Știți poezia aceea a lui Minulescu[11]? m-a întrebat femeia cu un aer foarte important. A început să recite răcnit și versurile se potriveau în gura ei ca niște rubine într-o râșniță de cafea:

„În cinstea ta,

---

[11] Ion Minulescu (n. 6 ianuarie 1881, București – d. 11 aprilie 1944, București) a fost un poet și prozator român, reprezentant important al simbolismului românesc. Ion Minulescu este numit director general al artelor în 1922.

Cea mai frumoasă din toate fetele ce mint,
Am ars miresme otrăvitoare în trepieduri de argint...”

Când doamna Sofica a făcut o mică pauză, ca să mai. Tragă din țigară, ca și cum n-aș fi auzit ce a debitat piuă atunci, am adus vorba de Tiberiu Chintilică.

— Tibi! a exclamat ea, extaziată. Un tip eminamente ravisant[12]. Singurul bărbat care mi-a spus la ziua mea: „Doamnă Sofica, vă mulțumesc că v-ați născut!” Nu e superb?... Îl cunoașteți pe Tibi?

Am mărturisit că nu-l cunosc, dar că mă interesez de el. A urmat o inflație de cuvinte, catastrofală. Un talmeș-balmeș întreg despre acest Tibi, care a fost cândva chiriașul ei. Aprecieri, critici, amintiri, reproșuri, într-un monolog interminabil. Mitraliat astfel, am încercat să mă apăr, uitându-mă fix, la o colivie în care dormita un papagal, ce putea fi confundat cu o lămâie necoaptă.

Femeia și-a dat seama că n-ascult cu atenția cuvenită și a vrut să știe:

— Îl admirați pe Kikiriki?

— E un papagal frumos!

— Aș! Nici nu e natural...

— Cum nu e natural? E împăiat?

— Nici! E de pâslă. Da’ juri că-i viu? Da’ și eu am fost

---

[12] Deosebit de frumos, de încântător.

hoață că i-am pus în colivie semințe și o ceșcuță cu apă, ca să măresc impresia.

În loc să-mi mușc limba, am șoptit un „drăguț”.

A luat-o de la capăt cu fermecătorul Tibi, pe care ba îl ridica în slăvi, ba îl îngropa în pământ și îl acoperea cu resturi menajere.

Ezitam între un căscat prelung și o criză de nervi. Mi-am rotit privirea prin odaie. Într-o oglindă ciobită se juca o rază de lumină, îmbâcsită de praf. O rază de lumină murdară.

Am mișcat capul și m-am văzut în oglindă. De sub niște sprâncene negre, stufoase, ochii-mi străluceau. Părul era gri, iar fruntea marcată de riduri adânci. Păream un câine obosit, un câine de vânătoare care adulmecă o urmă incertă.

Și femeia turuia fără oprire. Ba, nu! La un moment dat a făcut o pauză ca să fragă aer în piept, săltându-și sânii impozanți, construiți ca un voluminos balcon pe fațada unei case de epocă.

Câteva încercări de-ale mele, timide, de a strecura vreo întrebare au fost reprimate ferm și a urmat alt șuvoi de amănunte, care puteau face un astenic depresiv din cel mai calm fachir.

A fost o adevărată binecuvântare când am reușit să evadez din casa aceea. Ajuns în stradă, mi s-a părut că plutesc prin oceanul de liniște din întâia zi a lumii.

Din cantitatea insuportabilă de informații cu care m-a potopit doamna Sofica avocat Păsculescu a trebuit să fac, mental, o operație temerară. Să aleg minimul care îmi era necesar.

Aflasem că Tiberiu Chintilică abandonase studiile imediat după război, că, una peste alta, s-a purtat „mauvais" cu gazda sa afectuoasă, că, în general, el a avut noroc în dragoste, dar nu și în profesie, în sensul că, neavând niciuna, a încercat de toate. A fost, în decursul timpului, cantaragiu la un depozit de lemne, vânzător la o tonetă cu înghețată pe băț, remizier[13] la un centru de gheață, vânzător de sirop cu sifon, și, în sfârșit, agent de asigurări.

Deși, la început, a ținut să știu că nu află absolut nimic din ce se întâmplă dincolo de zidurile casei sale, binevoitoarea doamnă Sofica m-a informat că Tiberiu Chintilică este pe punctul de a se căsători cu o blondă, Cornelia, femeie cultă, o lăuda madam Sofica; și garderobieră la restaurantul de lux „Stejărel".

Prea multe nu știam despre Chintilică și, atunci, o discuție despre el cu viitoarea lui soție ar fi contribuit la completarea bagajului meu de informații. Mai mult ca sigur, o să-l. Prevină despre discuția cu mine, dar nu riscam nimic. Oricum, următoarea mișcare trebuia să

[13] Lucrător din comerț plătit prin remiză.

mi-l aducă în față pe acest domn.

Am mers în aceeași seară la restaurantul „Stejărel”, mi-am făcut de lucru prin hol și am observat-o pe garderobieră.

Era o femeie până-n 35 de ani, cu o înfățișare deloc modestă. Părul lung, blond îi cădea pe spate. Avea o pieptănătură cu breton. O femeiușcă, plăcută, dar cam strident machiată. Pomeții erau dați cu prea mult fard roșu. Avea ochii negri, vioi și o gură frumos conturată, o butonieră pe care parcă îți venea să o închizi cu o floare de cireș.

Îmbrăcată cu un taior bleumarin, la care asortase un pulover alb, pe gât, încălțată cu niște pantofi cu tocuri foarte înalte (era mică de statură), părea, mai curând, o doamnă care aștepta la garderobă un bărbat elegant, care să-i ofere brațul și s-o conducă în local. Fuma, absorbind fumul cu lăcomie și suflându-l apoi, în șiruri lungi, prin buzele întredeschise, care lăsau să se vadă o dantură impecabilă.

Ea a observat că stau cam de mult și cam fără rost în hol și atunci am abordat-o cu un zâmbet, pe care am încercat să-l fac cât mai prietenos.

— Aveți, cumva, un pachet de țigări bune și pentru mine?

M-a măsurat cu o sclipire a ochilor, de felină la pândă, a ezitat o fracțiune de secundă și mi-a răspuns cu un

zâmbet fals:

— Numai „Virginia” roșii!

Simțeam în nări fumul țigării pe care o fuma ea și aroma era de tutun american. Am mărturisit:

— Aveți dreptate să vă par suspect. Sunt milițian. Dar. Doresc cu adevărat, să fumez o țigara mai deosebită.

A scos de după tejghea un pachet de „Pall Mall”, desfăcut, și mi l-a întins:

— Poftiți, tovarășe milițian!

— Mulțumesc! Am luat o țigară, am adulmecat-o și am păstrat-o între degete.

— Nu o fumez acum, i-am spus. O păstrez pentru când vom sta de vorbă. Am însoțit aceste cuvinte cu un gest de prezentare a legitimației de serviciu. A privit-o în treacăt.

— Putem sta de vorbă oricând, n-am nimic de ascuns.

— Nu știu dacă e momentul, dacă e locul potrivit?

— Până la închiderea localului e destul timp și, cu puține excepții, clienții noștri pleacă la ora închiderii. Până atunci...

— Doamnă...

— Cornelia Bindea, m-a completat ea, scoțând din buzunar un carton pe care era lipită o fotografie, legitimația ei de salariată.

— Sunt obligat, doamnă Bindea, să mă interesez de o

persoană foarte apropiată dumneavoastră, domnul Tiberiu Chintilică.

— În ce sens să vă interesați?

Chiar, m-am gândit eu, deconcertat, în ce sens mă interesez? Ce îmi putea spune femeia asta drăguță? Eu vizam întâmplări petrecute cu prea mulți ani în urmă în viața viitorului ei soț. Dar nu mai puteam da înapoi.

— Cum să vă spun? am încercat eu o clarificare. Nu fac, propriu-zis, o investigație. Suntem sesizați despre un anume fapt și, înainte de a vorbi cu domnul Chintilică, încerc să-l cunosc indirect.

(Explicația mi s-a părut derizorie. Ce dracu' căutam la restaurant?).

— Nu sunteți obligată să-mi spuneți nimic care nu vă convine, am precizat.

— Nu am ce ascunde. În general și în special, despre Tibi nu știu mai nimic.

— Păi, am înțeles că urmează să vă căsătoriți...

— Da! Și faptul că m-a cerut de soție mi s-a părut o dovadă de seriozitate.

— Da, am acceptat mașinal.

— Am 36 de ani, tovarășe, și la vârsta asta bărbații nu se prea înghesuie să te ia de nevastă.

— N-ați mai fost căsătorită... am zis, ca să nu tac.

— Am mai fost, de două ori. Am și un copil, dacă tot vreți să știți.

Convins că iritarea ei mi se datorează, am întrebat, numai miere:

— Cu ce v-am supărat, ce nu vă convine?

— Nu-mi convine că nici n-am apucat să mă mărit și vine miliția să mă întrebe despre omul care m-a ales. El m-a cerut! Alții, vreo duzină, m-au dorit și m-au avut, numai însoțitoare pe distanțe variabile. I-am părăsit când am simțit că vor și ei să mă părăsească.

Cam brutală în exprimare, dar nu vorbea rău. Așa că m-am trezit spunând altceva decât gândeam:

— Putem opri discuția aici!

— Nu, de ce? N-am așa multe de spus.

Femeia s-a încruntat și-a încrețit buzele și a întrebat tăios:

— Ce-a făcut Tibi? Nu mă menajați, nu mă afectează, nu-l iubesc. Dacă o să fie închis e mai bine să știu acum.

— V-am spus eu așa ceva?

— Dumneavoastră nu spuneți, întrebați... Sau, poate, întrebați de Tibi ca să aflați de mine. Ce ne tot dăm pe după vișin?

— Doamnă, nu v-am nimerit în dispoziția dumneavoastră cea mai bună.

Nu m-a luat în seamă. A urmat un fel de spovedanie, spontană, destul de confuză, pe care eu n-am cerut-o.

— Eu sunt din Piatra Neamț, un oraș de provincie, cu toate plictiselile de rigoare. Am absolvit Institutul

Pedagogic, la Iași. Da, sunt profesoară, și am avut ghinionul să mă repartizeze acasă.

— Pentru unii asta înseamnă un adevărat noroc, am strecurat eu.

— Pentru unii! Eu eram sătulă de „acasă”. Părinții, cu aceleași „unde te duci”, „de unde vii?”, aceiași prieteni, tâmp-binevoitori, previzibili în toate, aceleași bârfe, un film, o plimbare, seara... Mizerie n-am dus. Părinții mei au o casă încăpătoare, câștigă mulțumitor, sunt respectați în oraș etc., etc... și uite așa... nu mai ai nicio surpriză.

Poate în mod greșit am atins, cu întrebările mele, un alt resort. Am vrut s-o abat în altă direcție, dar nu știam cum.

— Ați spus că ați fost căsătorită de două ori, m-am pomenit zicând.

— Am fost, am și copil, e la părinții mei... Și?

— Probabil că acum veți lua copilul aici.

— S-ar putea să-l ia taică-su la el. Să-l ia, mai vedem, acum sunt sătulă de toate. Aveam nevoie, mare nevoie, de un alt spațiu, mai puțin limitat. Un oraș mare, cu o altă existență, care o face și pe a ta mai interesantă. Îmi plac orașele mari, oameni mereu noi, sau poate asta e o crimă?

— Nu e! am consimțit în grabă.

Am tăcut, gândindu-mă că orașul Piatra Neamț și

împrejurimile sale nu reprezintă totuși un spațiu în care să te omoare urâtul.

Cornelia Bindea a tăcut și ea, ocupată să arunce pardesiul unui tânăr amețit, care i-a întins fisa, învelită într-o hârtie de zece lei. Tânărul și-a îmbrăcat pardesiul și a plecat, făcându-i cu ochiul și rânjind imbecil.

Cornelia s-a mai destins.

— De fapt nu mi-ați cerut să justific de ce îmi place să trăiesc în altă parte decât acasă...

— Nu, am admis eu, cu un surâs.

— Să ne întoarcem la Tibi.

— Să ne întoarcem.

— L-am cunoscut la o petrecere, la Piatra. Îmi plăcea și nu-mi plăcea. I-am lăsat adresa, s-a oferit să-mi scrie. Nu mi-a scris. După aproape patru ani, m-am pomenit cu un tip, prieten cu el, care mi-a adus din partea lui Tibi ciorapi străini, parfum și țigări „Camei”. M-a invitat la restaurant, m-a invitat la hotel, m-a întrebat cum o duc, i-am zis că „prost” și mi-a transmis că, dacă vreau buletin de Capitală, Tibi mă ia de nevastă. Și am venit. Cu copilul o să văd ce-am să fac. Nu pot să-l mut acum de la școală, o să-l văd în vacanță, deși ador litoralul, nu muntele. Sunt îndrăgostită de soare!

Am fost tentat să gândesc că, una peste alta, e cam nebună. Vorbea de copilul ei ca despre... un timbru, să zicem. Îi auzeam cuvintele sunând ascuțit ca niște

cuburi de gheață, care se rostogolesc într-un pahar de sticlă gol.

A citit o schimbare pe fața mea și a încercat să se controleze. A vorbit însă tot cu un soi de dușmănie:

— Mă sufocă provincia și provincialismul nostru în general. Eu am o diplomă, știu o limbă străină, am alt orizont, vreau să mi se întâmple ceva nou. Noul este că Tibi m-a cerut de soție, că schimb locul. Tibi e generos, câștigă și îi place să cheltuiască cu mine. Știu de la el că e economist. Știu de la altcineva – ca să nu mă întrebați de la cine, vă spun singură: știu de la doamna Mariana, soția șefului nostru de local – că Tibi este ofițer de miliție. Ea mi-a spus că este precis, mie în sută. De fapt, Tibi mi-a găsit de lucru aici, prin doamna Mariana. În discuțiile cu el n-am insistat să-l descos. Dacă ne căsătorim o să aflu, totuna mi-e. Ce să vă mai spun despre Tibi? Are o garsonieră obișnuită, nu știu precis unde lucrează, nu știu dacă mă iubește, nu știu de ce mă vrea, și nici nu mă interesează. Încolo, tace, vorbește, doarme, mănâncă, trăiește. Nu l-am deslușit încă și nici nu simt nevoia s-o fac. M-a chemat – am venit. N-o să-mi convină ceva la el, mai sunt bărbați.

— V-ați supărat pe mine? am divagat eu.

— Nu! Și nu mă supăr nici dacă mă întrebați de viza de flotant. Am! Și viză, și domiciliu, și serviciu.

— Nu vă mai întreb decât de adresa și eventual de

telefonul la care îl pot găsi pe domnul Chintilică.

A scris adresa pe o hârtiuță și mi-a dat-o, informându-mă că n-are telefon acasă. I-am mulțumit, precizând că n-are obligația să păstreze vreun secret asupra întâlnirii noastre.

— Oricum îi spuneam, a ținut ea să mă avertizeze.

Mi-am luat rămas bun și am plecat cu senzația că această persoană, Cornelia Bindea, avea nevoie să se certe cu cineva și mă găsise pe mine. Am vrut să aprind țigara oferită de ea, dar n-am găsit-o, probabil o uitasem pe tejghea.

În drum spre casă m-am gândit la dialogul nostru, de fapt un monolog, că eu am rostit doar câteva fraze neînsemnate. Bizară ființă. Un om în aparență echilibrat, la o vârstă matură, cu o înfățișare atrăgătoare, cu școală, care își administrează propria-i viață într-un mod ciudat, iresponsabil, de fapt.

O aventurieră?... O curvuliță banală, cu ifose?... Sau să fie comportarea ei urmarea unui sindrom depresiv? Sau urmarea unui sentiment de ratare? Realizează ratarea? S-a ratat ca soție, ca mamă, în profesie, ca femeie. N-a ratat-o provincia. Mai degrabă un egoism atroce, o inconștiență care, la ea, a spulberat exploziv, crud, incalificabil, afecțiunea pe care oamenii le-o poartă celor care le-au dat viață, celor pe care, la rândul lor, i-au adus ei pe lume, celorlalți...

S-ar putea să fiu eu un sentimental, sau să nu stăpânesc deplin toate conexiunile din acest mecanism uman care se numește Cornelia Bindea.

Niciun preț nu i se pare prea mare pentru obținerea unei ștampile care s-o înscrie printre cetățenii cu domiciliul stabil în Capitală.

Am vrut să merg pe jos și, fiindcă n-aveam ceva mai bun de făcut, continuam să mă gândesc la femeiușcă de care abia mă despărțisem. Ea semăna, într-un fel, cu cineva urât din viața mea și poate, din cauza asta nu mi-am scos-o imediat din minte.

Această Cornelia Bindea era, mai mult ca sigur, genul înfricoșător de om-accident biologic, care nu iubește nimic și pe nimeni. Nu-i bate inima, are doar puls, ritmat leneș, egal, monoton. Ea nici măcar nu este imorală. Ca să fii imoral trebuie să calci o morală. Dânsa n-are niciuna. Nu i-am cerut să-mi facă nicio confidență, s-a pornit să vorbească singură, poate să braveze, poate din nevoia să audă încă o dată cuvintele cu care și-a motivat o hotărâre penibilă. Copleșitor de săracă pe dinăuntru, fără idealuri sau, m-ar fi tentat să spun, cu idealuri meschine, dacă nu m-aș fi temut că al doilea cuvânt l-ar pângări pe primul.

Mă montasem, ceea ce nu mi se întâmpla pentru prima oară și, ca să-mi revin, am zis: „Ducă-se dracului cu toată mizeria ei!”

Această mizerie m-a provocat și pe mine să fac o filosofie de doi bani. Este poate numai o părere că orice om care-și strică viața lui o prejudiciază și pe a ta.

Pe mine mă interesa viitorul ei soț, care avea bani, îi cheltuia cu drag, era ba economist, ba ofițer de miliție și mai era amestecat într-o afacere judiciară veche, clasată.

(M-am convins că pe Cornelia Bindea am intuit-o oarecum exact mai târziu, când l-am cercetat pe Tiberiu Chintilică și ea, de durere, s-a cuibărit în apartamentul unui coafor cu clientelă numeroasă).

Nu m-am dus direct acasă în seara aceea. Am trecut pe la sediul nostru, să-mi revăd și celelalte lucrări care îmi erau repartizate.

Aveam adresa lui Chintilică și am lăsat ofițerului de serviciu o notă prin care îi rugam pe colegii de la evidența populației să-mi dea datele de stare civilă complete și apoi, individul, să fie căutat la cazier.

Convins fiind că drăgălașa Cornelia îl va alerta în chiar seara aceea pe Tibi. Am cerut aprobarea ca a doua zi dimineață, devreme, să le supraveghez locuința, să văd în ce direcție se vor deplasa și cu cine vor lua legătura. Era o încercare, o manevră de rutină.

De la birou, am cerut la Informații, numărul de telefon al lui Tiberiu Chintilică și mi s-a răspuns că nu figurează în lista de abonați. Se pare că nu mă mințise garderobiera.

A doua zi era duminică și nu muream de plăcere să mă scol cu noaptea în cap și să-mi pierd timpul pe stradă, fără să știu dacă obțin vreun rezultat care să merite efortul.

În clipa când am ieșit pe poarta miliției și ofițerul de serviciu mi-a urat „noapte bună”, mi-am adus aminte că n-am mâncat și că n-am acasă nimic de mâncare. Am intrat într-unul din restaurantele din centru. Așteptând să mi se ia comanda priveam în jur. Un local spațios, cu tavanul sprijinit pe înalte coloane albe, ce se voiau dorice. Pe tavan stucaturi, mâzgălite, din păcate, cu bronz auriu-vernil. Pe coloanele imaculate, erau agățate, nepotrivit, oglinzi ovale, cu rame din fier forjat. Un policandru[14] masiv. De cristal, cu multe, multe bile rotunde, ar fi putut fi frumos dacă n-ar fi avut becurile acoperite cu pălărioare din carton cerat pe care erau pictate corăbii, înfruntând valuri înspumate.

Clientelă pestriță, terorizată de vocea solistei de pe estradă, după vârstă, o femeie cu copil în pragul bacalaureatului. Se tânguia, acompaniată de ghitară, că a fost părăsită de un iubit, pe care îl amenința apoi, prin țipete scurte, sincronizate cu sunetele tobei: „De nu te-ntorci la mine, mereu voi lăcrima”. Ca să dea multă greutate acestor cuvinte, țopăia pe loc, cu efort, ca pusă

[14] Candelabru cu mai multe brațe, atârnat de tavan.

în ghips.

Ascultând-o, mi-am zis că și eu, în locul acelui iubit care a părăsit-o, aș fi procedat la fel. Nu m-aș mai fi întors, cu riscul s-o știu lăcrimând toată viața.

Rochia lungă, roșie, despicată în părți, plină de paiete mărea tragicul situației.

Mi s-a părut că oamenii aflați în local nu se prea distrau și nu mi-am schimbat părerea nici după ce am mâncat.

Am ieșit fără grabă în noapte, cu pas de plimbare, fiindcă nu mi-era somn. Am trecut pe lângă doi măturători cu tomberoane. L-am auzit pe unul dintre ei vorbind: „Asta e, Antonică! Cine poate oase roade. Pe el, că are *spate* l-a dat pe o străduță cu sens unic, și pe noi, în ditamai bulevardul...”

Mi-a venit să râd. Vasăzică și la ei...?

După jumătate de ceas de preumblare, m-am pomenit într-o piațetă de unde nu mai era mult de mers până la adresa lui Chintilică. M-am dus să văd casa. Era un bloc vechi cu trei etaje. În fața lui, pe trotuarul de vizavi, se afla un chioșc de ziare. Aici, în spatele lui. M-am instalat a doua zi, o dată cu zorile. Strada dormea și avea să doarmă până mai târziu, ca în zi de sărbătoare.

Și totuși pe la șapte am avut prima surpriză. Un taxi, un Moskvici mic, a oprit în fața blocului, din care a ieșit un bărbat înalt, bine făcut, cu mustăcioară și alură à la

Clark Gable[15]. Târa o valiză mare, pântecoasă, bine burdușită, cu care s-a urcat în mașină. Imediat mașina a pornit, dispărând după primul colț.

Să fi fost bărbatul acela Tiberiu Chintilică?... Cum a sosit taxiul? El n-avea telefon!... Poate a sunat de la un vecin?... Sau poate a avut înțelegere cu șoferul să vină să-l ia la ora șapte...?

Cea mai frecventă înfruntare din profesia mea este aceea cu semnele de întrebare, uneori am senzația stranie că mă culc pe semne de întrebare, că mă învelesc cu ele și, că dimineața, când mă scol, mă îmbrac tot cu ele. O singură întrebare naște altele și altele, proliferându-se sufocant, până când mi se pare că aceste semne se transformă în brațe de caracatiță care mă înconjoară pentru o îmbrățișare funestă.

După o scurtă ezitare am intrat în blocul pe care l-a părăsit bărbatul înalt, hotărât să sun la ușa lui Tiberiu Chintilică. Mă uitam la cutiile de corespondență pentru a-i afla apartamentul, când am auzit în spatele meu un fâșâit. Am întors capul și am văzut o bătrână care mătura pardoseala cu mișcări largi, încete, ca un cosaș

---

15 William Clark Gable (n. 1 februarie 1901 – d. 16 noiembrie 1960) a fost unul din marii actori americani de film, cunoscut și ca The King of Hollywood (Regele Hollywood-ului) sau simplu The King (Regele). Gable și-a început cariera ca actor la teatru și a apărut în filme mute între 1924 și 1926 și a progresat cu roluri mai importante în câteva filme în 1931. În anul în care a urmat a primit primul sau rol principal.

ostenit M-a observat și ea și m-a întrebat:

— Pe cine căutați?

Trăgând cu ochiul la etichetele de pe cutiile de scrisori, am pretins că îl caut pe doctorul Bărbulescu.

— Dar mi se pare că tocmai a plecat, am spus mai departe. L-am văzut urcându-se într-o mașină și n-am mai apucat să-l strig.

Bătrâna m-a corectat:

— Nu dom′ doctor a plecat. Ala era dom′ Tibi de la doi. Dom′ doctor e de gardă.

— A, de gardă, am îngăimat eu, imprimând vocii o notă de regret.

— Este că a venit verișorul doamnei la ei. Eu după asta știu când e dom′doctor de gardă.

— Care verișor? am întrebat eu, mecanic.

— Sportivul... sportivul cu părul ondulat.

I-am mulțumit bătrânei și am șters-o scurt, fără să știu în ce parte s-o apuc.

Sigur că ar fi fost bine să-l urmăresc pe tipul cu valiza, dar cum? În romanele și în filmele polițiste detectivul oprește, la moment, un alt taxi și îi cere șoferului să urmărească mașina din față, sau se urcă la volanul super-limuzinei sale și începe urmărirea de unul singur. Asta în romane și în filme, pentru că pe strada Zăvoaie, unde mă aflam eu, n-a mai trecut în acea dimineață de duminică nici măcar un copil cu trotineta; cât despre

super-limuzina mea nu era cazul să vorbim.

Am sunat de la un telefon public centrala taximetrelor și m-am interesat care este cea mai apropiată stație de strada Zăvoaie. Mi s-a indicat, laconic: „Virgiliu”.

Am pornit spre strada Virgiliu. Aici aștepta un singur șofer, plictisit ca o statuie iarna, când nu sunt păsări în parcuri.

I-am lipit legitimația de geamul lateral, după care m-am urcat pe locul din dreapta lui.

L-am întrebat dacă cineva a solicitat în ultima jumătate de oră, vreun taxi din acea stație.

Mi-a arătat un telefon instalat pe un stâlp din apropiere și a catadicsit să-mi spună că a sunat cineva, cerând o mașină și că a plecat Lungu, care era la rând.

Am vrut să știu dacă Lungu se va întoarce tot aici în stație și mi s-a răspuns că da, se întoarce, dacă nu angajează vreo altă cursă pe drum.

Foarte aproape, la câțiva metri, tocmai se deschidea o cofetărie. L-am rugat pe șoferul plictisit să mă cheme de acolo dacă se întoarce Lungu. A făcut semn din cap că este de acord.

După altă jumătate de oră, în care timp băusem un ceai cu gust de cafea, s-a proțăpit în fața mea un ins mic de statură, cu voce pițigăiată.

Eram singurul client din cofetărie. Mititelul m-a interpelat ațos:

— Mata m-ai căutat? Eu sunt Lungu!

— Stai jos, nea Lungule. Vrei o cafea sau un ceai?

— Nu, că plec la gară, vine Bacăul. Care-i baiul?

— Vreau să te rog să-mi spui unde l-ai dus pe clientul cu valiza?

— În Taica Lazăr! La un telal[16], a patra, a cincea prăvălie, numărând din capul străzii.

— A rămas acolo?

— Nțțț! L-am așteptat până a lăsat geamantanul și l-am întors de un' l-am luat.

— Îl cunoști mai demult? De client vorbesc...

— De unde? M-a chemat cu telefonul... Altceva, că pierd timpul pe banii mei.

— Mulțumesc, multe mulțumiri, nea Lungule...

Taica Lazăr era o străduță îngustă, lungă de vreo sută de metri, care pornea din Bărăției. Pe partea dreaptă se aflau niște gherete încăpătoare cam cât un ascensor normal, în care țineau magazine, după război, niște negustori de haine vechi, săraci ca și clienții lor, care primăvara, de nevoie, își vindeau paltoanele.

Ajuns pe strada Lazăr, am constatat că era deschisă o singură dugheană. Un bătrân, cu ochelari de sârmă și cu o cipilică[17] neagră pe cap, fuma așezat direct pe prag.

I-am spus bătrânelului cine sunt și că vreau să știu la

---

[16] Negustor ambulant de haine vechi.

[17] Căciuliță, basc mic care se poartă pe creștetul capului.

ține a fost adusă o valiză mare, de către un bărbat înalt, venit cu taxiul.

— Nu știu, n-am văzut, a fost răspunsul primit.

Mă așteptam. Am insistat.

— Nu faci un bine nimănui. Dacă cineva a cumpărat lucruri de furat e bine să știe cât mai din timp. Scapă de o mie de buclucuri... La dumneata e valiza?

— Nici vorbă.

— Cine a mai avut deschis azi? Ăsta nu-i secret.

— Marcel, dar n-am văzut taxi, n-am văzut valiză. De ce să le fi văzut eu?...

— Și unde e Marcel?

— O fi la „Talcioc”!

Prin deschizătura ușii am privit în dugheană. Umerașe cu haine înșirate pe o bară lungă se pierdeau în semiîntuneric. Mai la lumină era doar o haină neagră de smoking, îmbrăcată pe un manechin strâmb, pe gâtul căruia, în loc de cap stătea un felinar ca de căruță. Pe satinul unui rever se observa o dâră subțire, lăsată de nu știu ce lichid. Pe acolo s-a prelins cândva, poate o lacrimă, poate șampanie. (Contemplând vechiturile din dugheană, m-am gândit la natura care în fiecare an își schimbă frunzele, fructele, florile, despărțindu-se definitiv de amintirile anotimpurilor trecute.).

Văzând că tac, bătrânul de pe prag nu m-a mai luat în seamă. I-am mulțumit pentru informații și i-am urat

„vânzare bună”. Mi-a replicat spontan:

— Așa vânzare să aibă dușmanii mei...

Vorbele au sunat trist și eu mi-am ordonat în gând: „Direcția Talcioc, înainte marș!”

Îl cunoșteam pe Marcel, telalul la care adusese, probabil, valiza Chintilică. Era un „negustor cinstit”, în sensul că se ferea să cumpere lucruri de furat.

Oare era Chintilică amestecat în niscaiva furturi sau numai mijlocește vânzarea unor obiecte provenite din furturi? Ciudat! De unde am plecat, cu cazul lui, și unde am ajuns...

Trebuia să-l caut și să dau de Marcel în furnicarul de lume care mișuna de obicei în piața de vechituri. Marcel, zis „Ficat de lup”, poreclă pe care i-au dat-o niște bețivani, în fața cărora băuse pe nerăsuflate un kil de secărică[18], fără să aibă nici pe dracu.

Noroc că de data aceasta am ajuns în „Talcioc” pe la spartul târgului și îmbulzeala se mai domolise. Pe mine întotdeauna m-a fascinat babilonia din acest târg insolit. Oameni cu înfățișări surprinzătoare, veniți din lumi contradictorii, portrete umane expresive, o circulație înceată, greoaie, ca în spatele carelor funebre, o alăturare halucinantă de obiecte. O lume care exercita asupra mea un fel de magie, o mică lume cu minuni, din

---

[18] Rachiu preparat din secară.

care nu lipsea nici „tunelul groazei” și nici „sala oglinzilor deformante”.

Ca de fiecare dată, și acum m-a frapat harababura de pe tarabe. Imaginile se înlănțuiau, sfidând orice criteriu estetic și chiar orice logică. La piciorul unui crucifix înalt zăcea o colecție de reviste „Realitatea ilustrată” cu Sonya Henie pe prima copertă, executând o piruetă pe patine, îmbrăcate foarte sumar: un „boa”, făcut din pene albe de struț care păreau bulgări pufoși de zăpadă, era încolăcit în jurul unui deșteptător CFR ruginit: o pereche de bocanci scâlciați se învecinau cu o sticlă de colonie „Fra-Diavolo”; în cupa unei lămpi „Galle” putea fi văzut un aparat de radio cu căști: ceaune de tuci, scrumiere de Limoges, cârlige de rufe și râșniță de cafea, mături de nuiele și servicii de masă „Rosenthal”, o statuetă de Tanagra, rezemată de o lampă „Petromax”, chei inutile, robinete defecte, clanțe, pahare desperecheate, haine, bricege, gulere, nasturi, mănuși, cazmale și în sfârșit o copie Modigliani, o femeie oferită pe o imensă tipsie de aramă.

Toate aceste imagini le-am înregistrat din mers. Nu venisem acolo într-o vizită contemplativă. Aruncându-mi ochii spre toți cei care expuneau marfă, m-am împiedicat de cineva. M-am întors să mă scuz și l-am văzut pe Jenică Parpală, cunoscut hoț de buzunare, cum se apleacă, ridică un portofel din țarină și-l dă unui

bărbat foarte gras, căruia-i atrage atenția că și-a pierdut portofelul.

Grasul n-a apucat să-i mulțumească, Jenică a plecat demn, ronțăind semințe. S-a prefăcut că mă vede din întâmplare și m-a salutat reverențios, cu șapca lui jerpelită. Din spatele lui Jenică mi-a zâmbit un subofițer de la circumscripția de cartier, îmbrăcat civil.

După câteva minute de preumblare, l-am zărit pe Marcel oferind unei femei, care-l privea dușmănos, o nurcă. Am așteptat să plece femeia și m-am apropiat. Marcel m-a întâmpinat cu un „să trăiți dom′ șef” strigat atât de tare, încât să-i facă atenți pe toți vecinii de tarabă.

— Mă bucur că vă văd, a adăugat apoi cu o octavă mai jos.

— Marcele, tu ori minți, ori nu ești sincer, am glumit eu. Mi-a răspuns vesel:

— Și una și alta, dom′ șef...

— Marcele, am venit să-ți aduc o veste proastă. Ce vrei, o nenorocire nu vine niciodată singură.

— Dom′ șef, dacă nu mănânci usturoi...

— Cunosc! Dar tu ai mâncat dis de dimineață. Cine îmi spunea mie că tu cumperi numai marfă curată?...

— Eu! Prezent!

— Ai încurcat-o, Marcele...

— Să mor dacă am vreo grijă. Jur! Așa că am pompieri pe casă...

— Ce-ai cumpărat azi dimineață?

— Nimic! Ba nu, un covrig...

— Un covrig, într-o valiză mare, mare...

— Ce era în valiză n-am cumpărat. Mi s-a dat să vând.

— Ce?

— Lista completă: o vulpe argintie, una albastră, două nurci, un astrahan cu căciulă și manșon și un magnetofon „Nipru”, rusesc.

— Știi de unde provin?

— Pentru mine provin de la cine le-am luat.

— Și de la cine le-ai luat, Marcelică?

— De la o persoană...

— Necunoscută!

— Nu! Cu nume, cu adresă. Marcel cumpără numai de la oameni cu buletinul în mână.

— Și ce scria pe buletinul omului de azi-dimineață.

— Ce scria și prima oară când l-am ajutat să vândă niște marfă.

— Deci nu ești la prima faptă?

— Vedeți? Omul cinstit e prost.

— Nu-mi spui cine e persoana?

— Unu’ Chintilică! Am adresă, tot.

— Nu te-ai întrebat de unde are atâtea lucruri scumpe?

— M-am gândit. Cred că el le ia la mâna întâi și eu sunt mina a doua. Lumea bună vinde pe rupte. Sau de

ce să nu fie ale lui, ale neamurilor...?

— Nu știu de ce, dar am impresia că azi ai vândut în pagubă.

— Nu există! Nu i-am dat niciun aconto. Vând ceva, îi dau bănuțu’ și așa mai departe.

— Tu tocmai voiai să pleci de aici. Este?

— Voiam să plec, la un moment dat, dar să vedem unde mă duc...

— Mergem la mine, la birou, să scriem o declarație.

— Mergem, dom’șef, că nu-i după mine...

Foarte curios! Tiberiu Chintilică a vândut numai prin Marcel, obiecte de câteva zeci de mii de lei. I-a propus spre vânzare lui Marcel și bijuterii, dar acesta nu s-a băgat. Mă frământau și alte întrebări. Cucoana bătrână cate i-a fost gazdă lui Tiberiu Chintilică îl știa agent de asigurări, Cornelia Bindea – economist, soția responsabilului de la restaurantul „Stejărel” – ofițer de miliție. În ce împrejurări o fi luat fiecare „cunoștință” de funcția respectivă? De ce și-o fi atribuit sau îi fusese atribuită calitatea de ofițer de miliție?

Pe fișa lui de cazier, care tocmai mi-a fost adusă, erau înscrise două condamnări penale. Una pentru bigamie și alta pentru înșelăciune. Nu m-am declarat mulțumit cu atât. M-am dus la Tribunal și am verificat dosarele proceselor. Interesant era cel cu înșelăciunea. Împreună

cu un complice, Manole Gonțea (pe atunci infractor primar), vânduse un număr impresionant de hărți, la școli din Capitală și din provincie. Până aici nimic rău. Numai că cei doi se prezentau cu acte false, ca delegați ai Ministerului învățământului, și aproape că obligau școlile să cumpere hărțile, pe care ei le achiziționau din librării, cu cinci lei și le revindeau cu zece.

Mi-am notat în carnet să Stau de vorbă și cu Manole Gonțea, care de atunci nu mai apăruse în fața organelor judiciare. Trebuia să trec la acțiune și, ca de fiecare dată în clipele de dinainte, simțeam în mine o febră, o neliniște, despre care Jules Renard ar zice: „Așteptați! Am aruncat o undiță în mine și simt că a început să miște pluta...”

După o discuție de aproape două ceasuri, Mariana Siminică, cea care o informase pe Cornelia Bindea despre calitatea de ofițer de miliție a viitorului ei soț, n-a recunoscut că ar fi afirmat vreodată așa ceva și a „gratulat-o” pe Cornelia cu tot felul de epitete: intrigantă, neurastenică, venetică, etc.

Manole Gonțea, fostul complice la înșelăciune al lui Chintilică, m-a lămurit. Poate fără să vrea sau poate fără să știe ce mă interesează în mod deosebit. L-am întrebat când se văzuse ultima oară cu Chintilică? Se întâlnise cu el în urmă cu două-trei săptămâni.

Ca din senin i-am mai cerut să-mi spună în ce

împrejurare el și Chintilică s-au prezentat drept ofițeri de miliție. Scrumul de la țigara lui s-a scuturat singur din cauza unui tremur ușor al mâinii și i s-a umezit fruntea.

Mi-a explicat că el a făcut o singură prostie în viața lui, aceea cu hărțile, că n-a mai fost cercetat de atunci, că muncește, că s-a însurat, că are un copil, că este un om în rândul lumii care vine acasă cu capul sus, pe mijlocul străzii. Dă mâna cu vecinii și deschide ușa casei oricui, fără spaime. Că el nu l-a căutat niciodată pe Tiberiu Chintilică, acesta îi ieșea în cale și, într-adevăr, odată, i-a făcut o propunere ca amândoi să pregătească o afacere foarte bănoasă și foarte puțin riscantă. El, Manole Gonțea, a refuzat fără echivoc și l-a avertizat pe Chintilică să nu-i mai iasă în cale. Altfel, anunță miliția. Și, uite acum, miliția îl întreabă ce escrocherie a învârtit ca fals ofițer de miliție? Dacă-i așa, el știa care era planul lui Chintilică și-l spune că n-are ce pierde. Și l-a spus...

La ora când povestesc toate astea, din cauza efectului de distanțare creat de timp, dimensiunile întâmplărilor de atunci mi se par mult micșorate, ca privite printr-un ochean întors.

Primul interogatoriu luat lui Tiberiu Chintilică mi-a dezvăluit un om care se voia dur, deștept foc și cu farmec personal nelimitat. Eliberat de povara sentimentelor de orice fel și prin aceasta greu de

emoționat, un om care pretindea că n-a cunoscut frica nici măcar în serile cu umbre ale îndepărtatei sale copilării. Toate acestea erau, până la urmă, numai o fațadă, ea la casele vopsite pe dinafară, în culori puternice, nu din dorința de frumos, ci pentru a șoca, încă de la colțul străzii, ochiul privitorului.

Firește, nu era un om obișnuit. Devenise antisocial prin comiterea de delicte. În rest, individ cinic, brutal, impertinent, sigur de sine, dacă vreți, o ilustrare a zicalei: „Prostul nu e prost destul, dacă nu e și fudul”.

Mă scotea din sărite felul lui de a vorbi râzând. La orice afirmație, la orice platitudine exprimată, simțea nevoia să sloboadă, din gâtlej, un nechezat, ca și cum tot ce-i ieșea pe gură era de un haz irezistibil.

Mă privea ca pe un biet umanoid, sărac cu duhul, naiv, limitat și prevăzut cu un creier cât o biluță, cu care să se joace el, în momentele când eram obligați să consumăm același aer. Nu m-am complăcut într-o expectativă vicleană, care să-i dea impresia că m-a intuit. Am fost ofensiv, am făcut totul ca să înțeleagă că s-a înșelat grav.

Până să stăm față în față, într-un timp scurt, lucrând repede, fără odihnă, am demontat mecanismul infracțiunilor comise de el. Mă refer la înșelăciunile pe care m-am apucat să le cercetez pornind de la declarația lui Manole Gonțea.

Domnul Chintilică proceda relativ simplu. Inspecta vitrinele unor restaurante cu dever mare și-și nota adresa și numărul de telefon al responsabilului, care erau scrise pe o plăcuță pusă la vedere. După aceea se deplasa la un telefon public, din apropierea locuinței respectivului responsabil, alegând ca timp de acțiune orele 11–12, când era sigur că omul se află la locul de muncă. Îi răspundea de obicei la telefon, o mamă, o soacră, sau o nevastă fără ocupație.

El, Chintilică, juca teatru la telefon. Vorbea precipitat, șoptit, complice, prezentându-se drept „Gigi barmanul". De la capătul firului era întrebat mai întotdeauna: „Cine?... Care Gigi?", etc. Răspundea că asta n-are nicio importanță. Voia numai să-i facă un serviciu prietenesc lui nea... (urma numele șefului de local) și să-l prevină că de la el de acasă, de la Gigi, tocmai a plecat miliția, care i-a făcut o percheziție foarte amănunțită. Una peste alta a ieșit bine, urmând să mai dea o declarație pentru niște bani, un inel și o blană. N-are cine știe ce probleme, nu-i e frică, dar (aici e aici) a văzut, din neglijența unui milițian care participa la percheziție, o listă cu cei la care era posibil să meargă echipa miliției în continuare. Printre ei figura și numele omului căruia tocmai îi telefonase. Încercase la local, nu îl prinsese și atunci, uite, ca un bun coleg, sunase acasă. A sunat doar așa, ca un semnal de alarmă. S-ar putea ca

miliția, să pice și acolo, din clipă în clipă și să dea de niște obiecte care să ridice semne de întrebare. Având experiență în astfel de situații, el, binevoitorul de la telefon, sugera ca imediat, lucrurile ce nu trebuiau văzute la un control inopinat să fie puse într-o valiză și transportate la un vecin, sau la o rudă, până ce trece furtuna. Poate n-o să fie nicio furtună, dar se știe că oala acoperită ș.a.m.d.

De multe ori în urma unui asemenea apel telefonic, se trântea receptorul. Alteori a fost tratat ca un glumeț, ba a fost și în jurat.

Nu toți cei aleși de escroc trăiau necinstit sau aveau ceva de ascuns. Dar (pe acest „dar" miza și Chintilică) nimerea și la câte o familie căreia nu i-ar fi căzut prea bine un control legal. Și atunci femeia găsită la telefon îndesa repede într-o valiză obiectele mai de preț, a căror prezență ar fi putut crea dubii sau ar fi fost dificil de justificat și ieșea pe ușă în mare grabă. Pe scări, aștepta Chintilică. Flutura o oarecare legitimație (profitând de complexul de culpabilitate al persoanei acostate), zicea că este de la miliție și începea o întreagă discuție, din care nu lipseau amenințările și care se termina, mai întotdeauna.

cu însușirea valizei cu bunuri, cu promisiunea că lucrurile se vor opri aici, cu mulțumirile gemute ale persoanei proaspăt deposedate de valiză.

Victimele acestor înșelăciuni s-au ferit să reclame. Aici intuiția lui Chintilică a funcționat bine. Cei în cauză aveau motive să accepte paguba, pentru ca miliția să nu întrebe de unde proveneau obiectele cu care a dispărut escrocul, să nu întrebe de ce păgubașii nu au sesizat prompt autoritățile?

De aici, pentru mine decurgea o situație bizară. Să am în mână vinovatul și să nu existe victima. Cu ce reclamant și cu ce capete de acuzare să-l trimit pe vinovat în fața instanței de judecată?

Continuând cercetările, am descoperit o greșeală pe care totuși a făcut-o Tiberiu Chintilică. Pentru a se lăuda sau poate pentru a fi mai convingător, în privința riscurilor minime, atunci când a încercat să-l ademenească pe Manole Gonțea, i-a povestit despre o bătrână căreia, pe lângă geamantanul cu obiecte de valoare, i-a luat și zece mii de lei pe care i-au scos împreună de la C.E.C. Bătrâna era atât de speriată, încât Chintilică a profitat și i-a promis că el vă încerca să mușamalizeze totul, dar este băgat pe fir un „procuror" rău, greu de cumpărat. Bătrâna a spus că are bani la C.E.C. Și că este dispusă să-i sacrifice pentru îmblânzirea acelui „procuror".

Altădată, a povestit tot Chintilică, a întâlnit-o pe nevasta șefului de restaurant la care telefonase, când cobora din lift, având lângă ea nelipsita valiză. Când el

a început să peroreze că este ofițer de miliție și celelalte, femeia îngrozită a susținut că nu știe a cui e valiza, că a văzut-o și ea în lift, habar n-avea ce e în ea și că n-o interesa deloc soarta acestei valize, abandonată de cine știe cine.

Chintilică a lăsat-o pe femeie să plece și, bineînțeles, că a înșfăcat valiza.

În timpul cercetărilor am convins-o pe bătrâna care a scos bani de la C.E.C. să facă o declarație oglindind adevărul.

A avut importanță și declarația lui Marcel („Ficat de lup") care îl ajuta la vânzarea lucrurilor și față de care Chintilică nu se ferise să-și dezvăluie identitatea, convins că nu va avea reclamații.

Bun! Până aici treaba a mers. Paginile dosarului s-au completat, s-au întregit, ca la un joc de cuburi.

Pe mine însă mă interesa mai mult, dacă pot spune așa, moartea suspectă a studentei, moarte în care îl bănuiam amestecat și pe doctorul Săftoiu. E de la sine înțeles că în această privință n-am stat cu mâinile în sân. Am răsfoit dosare vechi, am scotocit în trecut; trebuia să-l înfrunt pe Chintilică și pe un alt teren, mai nesigur pentru mine decât pentru el.

Ce reușisem să aflu, să reconstitui?

Că fata se numea Simina Măgureanu. A fost ușor de identificat în arhiva miliției judiciare, cu ajutorul

fostului comisar Vasiliu, „Moș Povață”. După aceea, am pritocit o mulțime de hârtii la secretariatul Facultății de Litere, unde, în 1944. Simina era studentă.

Datele despre familia fetei impresionau. Tatăl, mecanic de întreținere la o centrală telefonică dintr-un târg de provincie, fusese dat dispărut pe front, iar mama, centralistă la telefoane, în urma unui șoc puternic, fusese internată, pe viață, într-un sanatoriu de boli nervoase. De Simina se ocupase sora mamei sale, o modestă profesoară stabilită în București.

Aveam și o fotografie a fetei, o fotografie cinci pe cinci centimetri, din care mă privea mirată o fetișcană cu breton. Cu un zâmbet sincer, deschis, luminos, ca o speranță că pe lume bucuriile pot fi fără număr.

Îi căutam cu încăpățânare colegele de an și dintre ele voiam s-o descopăr pe aceea care i-a fost cea mai bună prietenă. O prietenă pe care s-o determin să-și amintească împrejurările dispariției Siminei, în amănunt. Trebuia să existe. Trebuia s-o întâlnesc.

Niciodată nu mi s-a părut mai actual, mai concret proverbul despre căutarea acului în carul cu fân ca în perioada despre care povestesc.

Aceste căutări au avut totuși partea lor bună, adică m-au condus la Luminița Stoian, prietena cea mai apropiată din studenție a Siminei Măgureanu.

Eram nerăbdător s-o văd de aproape și să stau de

vorbă cu ea. Luminița era o actriță foarte cunoscută, pe care o admirasem nu o dată pe scenă.

După ce i-am cerut permisiunea s-o vizitez și ea a acceptat, înaintea „întâlnirii”, m-am pomenit cumpărându-mi o sticluță de colonie „4711”.

La ora stabilită m-am înfățișat la domiciliul actriței, parfumat mai mult decât trebuia. Aduceam cu mine și câteva fire delicate de frezia, ca un admirator bine crescut.

M-a întâmpinat în ușă o femeie frumoasă, cu mulți zulufi blonzi și cu niște ochi imenși, albaștri bătând în violet, culoarea cerului de vară la ora când amurgul vine să-l ia în stăpânire. Micuță, fragilă și austeră în rochia ei gris-perle cu guler alb, apretat.

Intrând, m-au surprins podoabele din vestibul. Pe un perete înalt era fixată o pereche de coarne de cerb, impozante, și o colecție de cuțite de vânătoare, cu multe, multe piese. Cine vâna?... Știam că este necăsătorită și că stă singură.

M-a invitat într-un living, pășind înaintea mea ușor, ca pe aer. Mergea cu fața spre o fereastră foarte mare, invadată de o lumină aurie, generoasă. O clipă m-am temut să n-o absoarbă această lumină și eu să nu rămân singur, cu tot frigul cuțitelor de vânătoare din spatele meu.

Dar nu! Silueta ei a devenit din nou clară și am fost

invitat să mă așez într-un fotoliu. M-a lăsat câteva minute singur... spunându-mi că făcuse cafeaua și că mai trebuia doar s-o toarne în cești.

Am avut răgaz să mă uit prin apartament. Mobile simple, elegante, rafinat puse în relație, fără dezordinea aceea boemă (și, paradoxal, agreabilă) pe care o întâlnești în multe case de artiști.

Priveam un interior aranjat cu personalitate, pe care cu greu ți-l puteai imagina altfel. Totul cald, cu o simetrie lină a obiectelor. Covoarele și perdelele, în culori pastelate, care, parcă, se dizolvau în alb. Vaze albe, înalte, tablouri cu peisaje hibernale alb-albăstrui. Flori – destule, puse în vase așezate pe mobile sau pe jos, mici explozii vegetale, marcând, colorat divers, toate punctele cardinale.

Mi-au atras atenția și un suport cu pipe și o cutie cu tutun „Troost”. Lângă un samovar de aramă aștepta o pereche de ochelari, mari, bărbătești.

Pipele și ochelarii mi s-au părut, neîntemeiat, absurd, prezențe dureroase, ca și cum un bărbat le-ar fi lăsat în casa doamnei gândurilor mele.

Numărul cărților așezate pe rafturi era neașteptat de mare pentru locuința unei femei. După titlurile cărților era greu să-ți faci o imagine unitară despre lecturile

preferate ale posesoarei lor. *Beatrix* a lui Balzac[19], lângă *Demonii* lui Dostoievski[20]. Poezii de Labiș[21], de Whitman[22]. *Arcul de triumf* al lui Remarque[23], Kipling[24],

---

[19] Honoré de Balzac (n. 20 mai 1799, Tours, Franța – d. 18 august 1850, Paris, Franța) a fost un romancier, critic literar, eseist, jurnalist și scriitor francez.

[20] Fiodor Dostoievski (în rusă Фёдор Михайлович Достоевский, transliterat: Fiodor Mihailovici Dostoievski; n. 30 octombrie/11 noiembrie 1821, Moscova, Imperiul Rus – d. 28 ianuarie/9 februarie 1881, Sankt Petersburg, Imperiul Rus) a fost unul din cei mai importanți scriitori ruși, operele sale având un efect profund și de durată asupra literaturii, filosofiei, psihologiei și teologiei secolului al XX-lea. Cele mai cunoscute creații ale sale sunt cele patru mari romane, Crimă și pedeapsă, Idiotul, Frații Karamazov și Demonii, precum și nuvela Însemnări din subterană.

[21] Nicolae Labiș (n. 2 decembrie 1935, Poiana Mărului, Mălini, Suceava, România – d. 22 decembrie 1956, București, Republica Populară Română) a fost un poet român. Criticul Eugen Simion l-a supranumit, metaforic, „buzduganul unei generații".

[22] Walter Whitman (n. 31 mai 1819, West Hills, SUA – d. 26 martie 1892, Camden, SUA) a fost un poet, eseist, jurnalist și umanist american. Considerat „cel mai mare poet american" de către mulți pe când trecuseră doar patru ani de la moartea sa, Whitman este văzut ca primul poet urban. El a fost unul dintre reprezentanții tranziției de la transcendentalism la realism, opera sa arătându-se influențată de ambele curente.

[23] Erich Maria Remarque (pseudonimul literar al lui Erich Paul Remark; n. 22 iunie 1898, Osnabrück, Germania – d. 25 septembrie 1970, Locarno, Elveția) este unul dintre cei mai cunoscuți și populari autori de literatură germană din secolul al XX-lea. Multe din operele sale au fost ecranizate de-a lungul timpului.

[24] Joseph Rudyard Kipling (n. 30 decembrie 1865, Mumbai, India Britanică – d. 18 ianuarie 1936, Londra, Regatul Unit) a fost un poet și prozator britanic, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1907. Este celebru prin povestirea sa pentru copii „Cartea Junglei" (1894), romanul indian de spionaj „Kim" (1901), poemele „Gunga Din" (1892) și „If" (1895), numeroase schițe și nuvele. În 1934 i s-a acordat, alături de William Butler Yeats, Premiul Gothenburg pentru Poezie. În timpul vieții a fost considerat un remarcabil poet și i s-a oferit un titlu nobiliar și postul de poet laureat – ambele refuzate de Kipling.

Proust[25], Arghezi[26], Poe[27], Rebreanu[28], istorii ale

---

[25] Valentin Louis Georges Eugène Marcel Proust (10 iulie 1871–18 noiembrie 1922) a fost un romancier, eseist și critic francez, cunoscut mai ales datorită romanului În căutarea timpului pierdut (în limba franceză À la recherche du temps perdu), operă monumentală de ficțiune a secolului XX, publicată de Gallimard în șapte volume, redactate vreme de mai bine de 14 ani. Această colaborare cu Gallimard nu a fost lipsită de peripeții, autorul a propus volumul editurii, care în epocă purta titulatura de Nouveau Revue Francais, dar marele scriitor André Gide a respins manuscrisul, astfel încât autorul a publicat prima parte a romanului pe speze proprii la editura Grasset. Ulterior Gaston Gallimard însuși a cumpărat drepturile de publicare pentru editura pe care o patrona și care deține și azi copy-right-ul operei proustiene.

[26] Tudor Arghezi (pseudonimul lui Ion Nae Theodorescu, n. 21 mai 1880, București – d. 14 iulie 1967) a fost un scriitor român, cunoscut pentru contribuția sa la dezvoltarea liricii românești sub influența baudelairianismului. Opera sa poetică, de o originalitate exemplară, reprezintă o altă vârstă marcantă a literaturii române. A scris, între altele, teatru, proză (notabile fiind romanele Cimitirul Buna Vestire și Ochii Maicii Domnului), pamflete, precum și literatură pentru copii. A fost printre autorii cei mai contestați din întreaga literatură română. Pseudonimul Arghezi provine, explică însuși scriitorul, din Argesis – vechiul nume al Argeșului. Ovid S. Crohmălniceanu propunea în studiul consacrat operei poetului din Istoria literaturii române între cele două războaie mondiale o altă explicație, pseudonimul ar proveni din unirea numelor a doi celebri eretici, Arie și Geza. Arghezi este unul dintre autorii canonici din literatura română. După o altă ipoteză, numele poate veni de la numele bonei (Ergézi Rozália) care de fapt ar fi adevărata mamă.

[27] Edgar Allan Poe (n. 19 ianuarie 1809, Boston, Massachusetts, SUA – d. 7 octombrie 1849, Baltimore, Maryland, SUA) a fost un poet, romancier, nuvelist și critic literar american, creator al genului de scurte povestiri și precursor al literaturii moderne de ficțiune științifico-fantastică. A dus o viață de boem și a sfârșit tragic în mizerie, opium și alcoolism, dar tocmai din acest infern al existenței sale s-au născut multe dintre creațiile ce aveau să impună literaturii universale norme de evaluare estetică necunoscute până atunci. În cei patruzeci de ani ai unei vieți halucinante, scriitorul a izbutit să publice multe volume de versuri, de proză, estetică și teorie literară, făcând dovada unei forțe de creație extraordinare.

filmului, ale teatrului, Shakespeare[29] – teatru și sonete. Memorate de mine în fugă și pe sărite.

Timpul de contemplare mi s-a terminat odată cu venirea actriței, care a adus cafelele. Mai târziu, sorbind din cafea, nu m-am putut abține să nu-mi mai arunc ochii către suportul de pipe. Intuind ceva, sau poate din întâmplare, Luminița a divagat despre primejdia monotoniei în aranjarea și împodobirea unei locuințe, micul univers al fiecăruia dintre noi. Cuțitele de vânătoare, pipele le alesese singură, tocmai pentru a sparge monotonia dintr-un interior dominat de prea multă feminitate. În locul acestora, care, în ultimă instanță, sunt niște teribilisme, ar fi preferat un aparat de bărbierit și încă o periuță de dinți pe policioara din baie. Statornic așezate acolo și nu doar cu funcție decorativă.

Nu cocheta, vorbele țâșniseră ca dintr-o armă de foc

---

[28] Liviu Rebreanu (n. 27 noiembrie 1885, Târlișua, Târlișua, Bistrița-Năsăud, Romania – d. 1 septembrie 1944, Valea Mare, Priboieni, Muscel, Regatul României) a fost un prozator și dramaturg român, membru titular al Academiei Române.

[29] William Shakespeare (n. Aprilie 1564, Stratford-upon-Avon, Regatul Angliei – d. 23 aprilie/3 mai 1616, Stratford-upon-Avon, Regatul Angliei) a fost un dramaturg și poet englez, considerat cel mai mare scriitor al literaturii de limba engleză și supranumit „Poetul din Avon" (în engleză „Bard of Avon") sau „Lebăda de pe Avon" („The Swan of Avon"). Din vasta sa operă – parte realizată în colaborare – s-au păstrat aproape 38 de piese de teatru, 154 de sonete, 2 lungi poeme narative, precum și alte multe poezii traduse în aproape fiecare limbă vorbită.

și am avut impresia că au trecut în zbor deasupra mea, mai sus de locul până unde aș fi putut ridica mâinile.

A revenit la tonul normal și i-a dat dreptate lui Gide[30], care a spus undeva că uneori femeile au nevoie de un bărbat ca de un cuier în care să-și agațe sentimentele.

O ascultam și cred că aveam o privire de elev repetent la sfârșitul anului școlar. Eram stângaci și împiedicat în exprimare și m-am hotărât, deodată, să pășesc pe un teren mai sigur, adică să trec la expunerea motivelor care justificau vizita mea acolo.

M-a scrutat cu interes și cu un ton grav m-a întrebat din ce rațiuni mai tulbur eu apele, după atâția ani, în legătură cu moartea Siminei Măgureanu?

Am încercat s-o fac să înțeleagă că nu era o toană a mea, ca în instituția pe care o reprezint, ocrotirea vieții cetățenilor nu înseamnă doar niște vorbe cu o anume uzură, din cauza unei prea mari întrebuințări.

Mă mai gândeam, fără să fac auzite aceste gânduri, ca să nu sune vetust, că viața unui om este unică, miracol fără seamăn, atât de prețioasă, încât nimeni, nici măcar deținătorul ei temporar, n-are dreptul s-o curme.

Am vorbit mai departe și, încet, pe nesimțite, am construit amândoi cadrul în care să discutăm

---

[30] André (Paul Guillame) Gide (n. 22 noiembrie 1869, Paris – d. 19 februarie 1951, Paris) a fost un scriitor, umanist și eseist francez, laureat al premiului Nobel pentru literatură în anul 1947.

responsabil despre Simina Măgureanu, despre omul care a fost, față de care suntem obligați să revedem, oricât de târziu, motivele adevărate ale călătoriei ei tragice și premature în neființă.

N-am tratat-o pe Luminița Stoian ca pe un martor căruia îi ceri să relateze tot ce știe. Am condus-o atent, ca pe un prieten, la clipa de destăinuire, când întâmplările povestite reverberează în tine, invitând la o nouă înțelegere a lor.

Simina venea dintr-un orășel uitat (pe care îl ocoleai și pe hartă), aducând cu sine o voință de învățătură pe care numai copiii de oameni sărmani o au. Nu se gândea la o diplomă universitară ca la o treaptă obligatorie de ascensiune în societate. Nu se dorea, cu orice preț, absolventă a oricărei facultăți. A vrut numai la „litere”, fiindcă iubea, cu toate iubirile de care era în stare, graiul în care se înțelegea neamul său. Simina credea, din toată inima, că vocația ei era limba română.

— Dacă ați fi auzit-o recitind vreuna din acele poezii frumoase ale românilor, mi-a spus Luminița Stoian –, ați fi avut senzația că ei i-au fost dedicate versurile, pentru ca poetul să încerce o deplină mulțumire ascultându-le rostite, cu atâta înțelegere. Îl diviniza pe Eminescu și credea despre el că a fost singurul ales să înlocuiască pe cer stelele care au obosit. Iubită, prețuită și admirată de colegi, Simina făcea parte dintre oamenii care, pe unde

trec, fac să se nască prieteniile.

Într-o agendă a inimii, în care Simina își păstra prietenii a scris-o, pe prima filă, rândul de sus, și pe Luminița Stoian.

În toamna lui ’44, Luminița a observat că în jurul Siminei începe să apară, tot mai des, un student întârziat (care repeta anul) pe nume Tiberiu Chintilică. Arătos, cam necioplit, tenace când își propunea să obțină ceva

S-a insinuat încetișor, cu multă răbdare, în viața Siminei, adoptând un fel de tactică a tăcerii. Nu întreba nimic, nu-i cerea nimic, n-avea idei sau păreri proprii, era mulțumit să fie doar prezent. O prezență, dacă nu întotdeauna dorită, oricum ușor tolerabilă, datorită tăcerii.

Devenise umbra ei și se păstra în muțenie, ca toate umbrele.

Au curtat-o mai mulți tineri pe Simina, dar niciunul atât de ciudat. Simina a fost preocupată să găsească semnificația acestor tăceri și a sfârșit prin a le pune pe seama unei timidități native, a unei discreții și a unor rețineri de bărbat mândru, toate acestea drapând, de fapt, afecțiunea cu care el se legase de ea.

Sensibilă, credulă, generoasă. Învestindu-l pe Tiberiu cu calități ipotetice, poate fără suport real, Simina s-a îndrăgostit – era de părere Luminița Stoian – mai mult

ca un răspuns fair-play la dragostea lui. Învăluită, copleșită de ea.

Luminița l-a categorisit pe Tiberiu ca fiind un tip primitiv, care o cultiva din vanitate pe Simina, plăcându-i, hrănindu-l invidia colegilor. Încercând o voluptate de animal care mănâncă, la gândul că în el și-a tezaurizat sentimentele una dintre cele mai reușite studente din seria lor.

După un revelion sărac, dar cu speranțe de pace pentru toți oamenii pământului, Luminița a aflat că prietena ei Simina este însărcinată și vrea să aducă pe lume copilul. Simina dorea copilul în pofida tuturor mizeriilor războiului și a condiției ei. Ca și a viitorului tată, de studenți, săraci lipiți, cu un viitor tare incert.

Tiberiu, tăcea și de data aceasta, poate laș, poate concesiv, lăsând-o pe ea să hotărască. Și după ce a cunoscut hotărârea iubitei lui s-a învoit și a început s-o ocrotească, căutând și găsind un doctor care să se ocupe de ea din timp în timp. Acest doctor (eu știam că a fost Săftoiu), după ce a examinat-o. A stabilit, că sarcina Siminei evoluează periculos, atât pentru mamă, cât și pentru copil, și a recomandat avortul. Simina ar fi fost dispusă să riște, dar Tiberiu a rămas neînduplecat.

Înspăimântată de doctor cu consecințele posibile ale riscului ei nesăbuit și inutil (era foarte tânără, avea timp, slavă domnului, să mai aibă copii), a consimțit să se

supună intervenției chirurgicale necesare, sfâșiată de regrete și de remușcări.

Se întâmpla pe la jumătatea lunii martie, în pragul primăverii.

Nu i-a spus Luminiței unde și ce medic se va ocupa de ea. Oricum, medicul respectiv constatase că are un organism foarte puțin rezistent și-i recomandase ca, imediat după întreruperea cursului sarcinii, să plece undeva la munte, pentru cel puțin două săptămâni.

Tiberiu aranjase cu un văr de-al lui din Sinaia s-o găzduiască până la începutul lui aprilie. Luminița n-a mai văzut-o de atunci, dar a primit de la Sinaia o vedere în care Simina scria ceva despre dragoste și despre primăvară. Actrița nu mai avea ilustrata, dar își amintea precis de ea. A primit-o la sfârșitul lui martie. După nicio săptămână, a aflat că Simina a murit la 4 aprilie 1944, într-o sală de cinematograf de pe Calea Griviței, unde se afin împreună cu Tiberiu. El a scăpat, deoarece n-au găsit decât un loc pe scaun, pe care a așezat-o pe Simina. Așa că el a fost nevoit să rămână în picioare, lângă o ușă laterală de evacuare. În momentul exploziei ușa s-a deschis și a fost proiectat într-o curte interioara. Așa povestise Tiberiu.

La înmormântarea Siminei s-a băgat în groapa un sicriu cu niște rămășițe simbolice.

S-a mirat și se miră încă și acum Luminița Stoian de

ce Simina, când s-a întors în București, n-a căutat-o? Aștepta s-o întâlnească și să-i ceară amănunte asupra momentului greu prin care a trecut. N-a mai întâlnit-o.

În anul acela. 1944, cu atât de multe și de mari evenimente, a dispărut din facultate și Tiberiu Chintilică. Mulți au apreciat această dispariție ca urmare a unui șoc grav suferit de Tiberiu la moartea iubitei lui.

Cam asta am reținut din povestea actriței despre Simina Măgureanu. La sfârșitul discuției am simțit că nu reușisem s-o conving pe Luminița Stoian cui mai folosea o întoarcere atât de mare în timp, pe urma unor întâmplări ireversibile.

M-a condus la ușă. Tăcută, tulburată de amintiri. Când a închis-o în urma mea, am avut senzația stranie că rămân singur pe un peron de gară, de unde numai speranțele mele iau trenul. Am înțeles că n-am să uit ușor întâlnirea cu celebra actriță. Se imprimase în mine imaginea ei, altfel n-aș fi visat-o chiar în noaptea aceea. Am visat-o cu foarte multe chipuri. Se făcea că am rămas singur, noaptea, într-un muzeu, când tablourile nu mai au privitori și parcă se admiră reciproc la lumina lunei, filtrată prin ferestrele cu vitralii. Ca să nu rup vraja, eu vegheam tablourile de după o coloană înaltă, stăpânindu-mi până și răsuflarea. În toate tablourile muzeului era pictat chipul actriței. Ea pozase lui

Leonardo[31] pentru „Gioconda”, ea era și „Frumoasa grădinăreasă” a lui Rafael[32], tot ea era o tahitiană a lui Gauguin[33]. „Adolescentele la pian” ale lui Renoir[34] aveau chipul ei. Într-un alt tablou era „Helene și cei doi

---

[31] Leonardo di ser Piero da Vinci (n. 15 aprilie 1452, Vinci – d. 2 mai 1519, Amboise), cunoscut sub numele de Leonardo da Vinci, a fost cel mai de seamă reprezentant al Renașterii italiene din perioada de apogeu a acesteia. Spirit universalist: pictor, sculptor, arhitect, muzician, inginer, inventator, anatomist, geolog, cartograf, botanist și scriitor. Leonardo da Vinci este considerat adesea cel mai de seamă geniu din întreaga istorie a omenirii. Geniul său creator și spiritul său inventiv și-au pus amprenta asupra epocii, fiind considerat arhetipul omului renascentist, un spirit animat de o curiozitate nemaiîntâlnită până atunci, animat de o imaginație fără precedent în istorie. Este considerat unul din marii inovatori ai picturii și unul din cei mai mari pictori din istorie.

[32] Rafael Sanzio, cunoscut și ca Rafael sau Raffaello (n. 28 martie sau 6 aprilie 1483, Urbino – d. 6 aprilie 1520, Roma) a fost un pictor și arhitect de seamă al Renașterii italiene, unul din cei mai mari artiști ai tuturor timpurilor, iar moartea sa prematură a pus capăt unei cariere excepționale.

[33] Eugène Henri Paul Gauguin (n. 7 iunie 1848, Paris, Franța – d. 9 mai 1903, Atuona, Franța) a fost un pictor postimpresionist francez. Aventurier și geniu, Paul Gauguin a știut să prevadă viitorul, pregătind calea picturii moderne, influențându-i pe fauviști și pe artiștii din gruparea Nabis. Între mizerie și epuizare, călătorii și disperare, a ajuns să creeze opere extraordinare, în care redă cu intensitate viziunea sa senzuală asupra vieții.

[34] Pierre-Auguste Renoir (n. 25 februarie 1841, Limoges, Franța – d. 3 decembrie 1919, Cagnes-sur-Mer, Franța) a fost unul din cei mai celebri pictori francezi, creator – împreună cu Claude Monet, Alfred Sisley, Paul Cézanne – al curentului impresionist. Dragostea lui pentru desen, artă figurativă și portretele l-au îndepărtat mai târziu de impresionism. Sub influența lui Ingres, începând din anul 1883, universul său coloristic devine mai blând, pictează trupuri feminine strălucitoare. Denumit pe drept „pictorul bucuriilor vieții”, Renoir pictează cu pasiune până în ultima clipă a existenței sale.

copii ai ei", pictată de Rubens[35]. Mi-a apărut și sub înfățișarea unei balerine a lui Degas[36].

Absurdul visului meu nu se oprea aici. Fiecare chip murmura ca pe o litanie, auzită numai de mine, un sonet de Shakespeare:

„Când stau și ascult cum bate-n turn un ornic[37]
Și văd cum noaptea-neacă dalba zi,
Și flori se trec și timpul nestatornic
În plete ninge fire argintii..."

Pe ultimele cuvinte balerina lui Degas a făcut o piruetă. Pianul adolescentelor lui Renoir a prins să susure un crâmpei de melodie pe care o auzeam întâia oară. „Adolescentele" recitau pe rând:

---

[35] Peter Paul Rubens (n. 28 iunie 1577, Siegen/Westfalia – d. 30 mai 1640, Antwerpen), a fost cel mai renumit pictor flamand. Viața lui Rubens pare să fi fost guvernată de o inepuizabilă energie. În decurs de patruzeci de ani, artistul pictează cca 1.400 de tablouri și execută sute de desene. Este primit cu căldură atât în cercurile celor mai de seamă artiști din Europa, cât și la curțile princiare.

[36] Edgar Germain Hilaire Degas (n. 19 iulie 1834, Paris, Franța – d. 27 septembrie 1917, Paris, Franța) a fost un pictor francez din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. A început cu academismul clasic, însă după câtva timp revine la tematica realistă, pentru care și-a căutat idei în teatrele pariziene, în lumea fascinantă a balerinelor, atelierele modistelor, la cursele de cai sau în studierea corpului omenesc. S-a distins cu talentul excepțional de desenator și cu pasiunea pentru obiectele efemere în mișcare. Împreună cu Claude Monet, Auguste Renoir, Camille Pissarro este unul din întemeietorii impresionismului.

[37] Ceas de perete.

„Când văd golași copacii de frunzișul
Sub care vara se-adumbreau cireși
Și-n holde văd cum cară secerișul
Pe tărgi, bărboși snopi țepeni ce-au fost verzi...”

A preluat Mona-Lisa, încetând să zâmbească:

„La frumusețea ta mă duce gândul,
Căci treci și tu, cum toate-n timp sfârșesc
Și cele dulci amarelor las rândul
Și mor cu-același zor cu care cresc.”

Cinci ecoul ultimului vers s-a stins, raza de lună s-a retras, lăsând loc soarelui să aducă dimineața. La lumina crudă a zilei am văzut toate ramele tablourilor goale, oarbe.

Mi-a luat ceva timp să aflu din datele personale ale lui Chintilică cam cine ar putea fi vărul din Sinaia. Am stabilit că acest văr a fost crupier la Cazinoul din localitate. L-am identificat și am obținut de la el o declarație în care a afirmat clar că niciodată n-a găzduit vreo tânără trimisă de Chintilică. Nici în martie, 1944, nici altădată.

„Mișcarea” următoare și cea mai importantă a constat

într-o lungă discuție (pentru că n-a semănat a interogatoriu) cu Petruța Cristea, fosta femeie de serviciu a doctorului Săftoiu. Mă cunoștea de copil, de pe strada Fortuna, și-ar fi fost stupid să-mi dau aere de anchetator intransigent.

Datorită declarației ei – din prima clipă sinceră – s-a deschis larg o fereastră către adevăr.

A fost atât de neobișnuit și de impresionant pentru ea ce s-a întâmplat atunci încât multe nopți de nesomn i-au fost populate cu amintirile acelea de la granița coșmarului.

De fapt declarația ei n-aducea amănunte noi, de senzație, dar a fost pentru mine liantul cu care am obținut întregul.

Își amintea de Simina Măgureanu, fata frumoasă pe care a adus-o la dom'doctor Săftoiu tânărul acela, Tiberiu. Doctorul provoca avorturi în mod curent și fata pentru așa ceva fusese adusă. Petruța își amintește o anume seară de martie, ca și cum timpul n-ar fi curs.

Fata era pierită și Tiberiu, omul ei, o încuraja tot timpul. Când studenta a intrat în cabinet, el a rămas în sala de așteptare. Părea calm, fuma și fluiera încetișor.

A fost un timp de liniște, apoi un țipăt, încă unul și, ultimul, prelung, ascuțit. Pe urmă, iar liniște, o liniște mai înfricoșătoare decât țipetele.

Tânărul a alergat la ușa cabinetului, pe care aproape

că a smuls-o din țâțâni. A intrat acolo și a rămas înăuntru preț de o jumătate de ceas.

Ea, Petruța, în acele clipe, își acoperea urechile pentru a goni din auz țipetele care se întorceau tot timpul, ca ecoul.

Când doctorul a venit după ea în bucătărie era stropit cu sânge pe halat. A povățuit-o să se ducă să se culce, că fata o să rămână acolo peste noapte, i-a făcut o injecție și o să doarmă.

Petruța nici gând să poată închide ochii. A auzit zgomote toată noaptea și ele s-au localizat, la un moment dat, în subsol, unde se afla cazanul de încălzire. Arzătorul a mers în plin toată noaptea, se făcuse nefiresc de cald în casă.

Dimineața, când a început ea să trebăluiască, doctorul dormea și cei doi, fata și iubitul ei, plecaseră. Dinspre subsol, venea însă un miros greu, înăbușitor, de cârpă arsă, și, de necrezut, de carne arsă.

Petruței i-a fost frică să coboare la cazan. N-a vrut să afle nimic, n-a vrut să i se adeverească o bănuială cumplită.

Ținea minte că, ieșind în curte, să-l hrănească pe Bilă, câinele ciobănesc al doctorului, acesta scormonise tot pământul din jurul cotețului, lătra și urla ca niciodată. N-a tăcut nici când a văzut-o cu mâncarea, nu s-a bucurat, n-a vrut să pună gura pe nimic. Se învârtea ca

turbat și lanțul se încolăcise în jurul lui. I-a fost teamă să se apropie, să-l desfacă.

A plecat în piață și a întârziat cu bună știință pe la tarabe. Nu-i venea să se întoarcă acasă. Când s-a întors totuși, Bilă, câinele, stătea blegit și scheuna încetișor. Din subsol venea un miros puternic de creolină[38].

După un timp, vreo zece zile, sau chiar două săptămâni, doctorul i-a arătat Petruței o ilustrată și i-a spus că este de la fata aceea cu raclajul, care se simțea perfect și-i mulțumea că a salvat-o.

A mai trecut ceva vreme și s-au mai întâmplat și altele. A început să-l viziteze, pe doctor, Tiberiu. Odată s-au certat rău. Ea l-a auzit pe tânăr strigând:

— N-are decât să vină poliția! Dumneata ai jucat rolul principal, eu am făcut figurație.

După această ceartă, doctorul i-a spus ei, Petruței, că ori de câte ori o să-l mai caute, la telefon sau personal, Tiberiu, nu este acasă. Nu mai este acasă pentru Tiberiu. Niciodată.

A venit și poliția, un comisar. Manea, de la circumscripția de cartier. Comisarul se cunoștea cu doctorul, nu se aveau râu. A fost anchetată mai mult Petruța decât doctorul. Femeia a spus tot ce știa și comisarul s-a lacul foc. A zbierat la ea, cică să-i intre în

---

[38] Amestec lichid de săpun și ulei greu, obținut din distilarea cărbunilor de pământ și folosit, în special, ca dezinfectant.

cap că poliția a cercetat pe toate fețele și a stabilit că Simina Măgureanu a plecat de la doctor sănătoasă. I s-a făcut doar un consult. Mai târziu a murit ea, la un bombardament, că n-a avut zile. Dumnezeu s-o odihnească și păcat de tinerețea ei!

După ce comisarul i-a băgat mințile în cap, doctorul Săftoiu a dat-o pe Petruța afară din slujbă.

Nu după mult timp, femeia a mai fost căutată de un alt comisar, Vasiliu, de la poliția Capitalei. Acestuia nu i-a mai spus nimic, se învățase minte.

Aflând toate acestea de la Petruța, m-am simțit ca un soldat din linia întâi, care înaintează prin salturi. Făcusem un mare salt înainte.

Am început să-l caut, de îndată, pe fostul comisar Manea. N-am reușit să-l găsesc, murise. Am găsit, în schimb, un simulacru de dosar, întocmit la vremea respectiva. În care se constata moartea Siminei Măgureanu.

Exista în dosar un proces-verbal, semnat de un procuror, de un medic legist, de mătușa victimei și de Tiberiu, prin care se identifica mâna stângă a Siminei Măgureanu, constatându-se că a fost omorâtă la bombardamentul din, 4 aprilie, într-un cinematograf de pe Calea Griviței, unde a fost la film cu logodnicul ei. Curios cum pentru aceasta identificare nu s-a făcut nici măcar un examen al grupei sanguine.

Identificarea s-a făcut cu ajutorul declarațiilor celor apropiați, și prin recunoașterea unui ceas și a unui inel care se aflau pe mâna stângă și care aparțineau victimei. Astfel s-a constatat decesul și s-a clasat dosarul deschis pentru moarte suspectă. (Cu destulă ușurință după opinia mea!).

Doctorul Săftoiu nu era amintit deloc în această poveste cusută eu ață albă, iar piesa lămuritoare, cea mai importantă, privind dispariția Siminei Măgureanu rămânea declarația lui Tiberiu Chintilică.

Venise timpul să mă ocup de doctorul Săftoiu. Descurajantă acțiune. Urma să mă măsor cu un bătrân bolnav, internat într-o clinică și aflat în stadiul final al unei boli incurabile.

În acele zile am trecut printr-o criză, să-i zicem depresivă, dominată de neliniștea că alerg într-o cursă cu obstacole și ajung la potou[39] epuizat, desfigurat de efort, cu mișcări dezarticulate, după ce au ieșit din joc ceilalți concurenți, lăsându-mă singur pe pistă, cu un public și cu niște arbitri care mi-au întors spatele, nemainteresându-i finalul.

De ce toată încăpățânarea asta a mea, să trimit în fața judecății niște oameni pe care legiuitorul singur, peste câteva luni, i-ar fi iertat, datorită termenului de

---

[39] Punct de plecare și de sosire la alergările de cai.

prescripție a răspunderii penale?

Un gând mă neliniștea. Mă înăbușeam în propriile mele întrebări și îndoieli. Douăzeci de ani. Iată o limită-baraj. Câteva luni, săptămâni, zile înainte de acest reper și niște indivizi pot fi socotiți criminali. După aceea nu mai sunt făcuți răspunzători de crimele lor. Cum adică?... E bine? E rău?... Legea e dreaptă, poate ambiția mea era subiectivă. Poate sufeream o deformare profesională, periculoasă pentru un om a cărui datorie este să ajute ca balanța justiției să stea într-un echilibru perfect.

Mi-am făcut drum pe la arhivă și mi-am mărturisit fostului comisar Sorin Vasiliu, dragul meu „Moș Povață”, îndoielile. A făcut cu mine un joc parșiv. Și-a îmbrăcat cuvintele tari. Dure. În vată, ca să ajungă la mine eu zgomot puțin, dar cu forța întreagă. În cele ce mi-a spus, chipurile, nu se referea la mine. A păstrat datele problemei și și-a luat el rolul principal.

— Eu, se împăuna Vasiliu, aș preda un criminal justiției și cu cinci minute înainte de operarea termenului de prescripție. Întotdeauna mi s-a părut, în prostia mea, că cel mai tulburător fenomen este viața unui om și cel mai abject, cel mai monstruos gest este să curmi o viață omenească. Eu, în locul tău, Radule, m-aș gândi obligatoriu și la profilul moral al învinuiților. Cine sunt ei?... Complici fără voie la un accident tragic?

După crimă, și doctorul, și licheaua aia de Chintilică au continuat să săvârșească infracțiuni. Deci ei au reprezentat în continuare pentru semenii lor un pericol social care nu poate fi neglijat. Nu mă privi așa, e un adevăr banal, dar un adevăr. Au acționat cu sânge rece, au făcut totul ca să șteargă urmele teribilei lor fapte, n-au avut niciun scrupul, nicio remușcare... Și pe urmă, dragul meu vechi prieten, eu. Ca polițist, sunt obligat să supun judecătorilor omul și fapta, cu obiectivitate în evidențierea circumstanțelor care apără și acuză. Judecătorii să cântărească, să stabilească răspunderile. Tot ei se vor gândi, de bună seamă, și la efectul educativ al pedepsei și la timpul care a trecut de la crimă și care pe tine te face să eziți. Nu mă poți acuza că am păreri prea originale, dar ele sunt forma orală a unor convingeri intime, de neclintit.

De fapt convingerile lui Vasiliu se conjugau cu ale mele. Și am făcut, fără nici o altă ezitare, pasul următor. Am cerut încuviințarea medicilor pentru o discuție cu Săftoiu, discuție la care l-am invitat pe procurorul Filip, cu care lucrez la acest caz, să mă însoțească.

În rezerva lui, care în altă situație putea fi asemănată cu un mic imperiu alb, Săftoiu părea un muribund, un om în anticamera morții. Descărnat, cu smocuri rare de păr putred pe cap, cu ochii stinși, înfundați în orbite vineții, cu o culoare gri-verzuie a pielii, care te înfiora.

Prin deschizătura pijamalei se vedea pe piele o cicatrice lungă, cu linii subțiri, transversale (de la niște cusături), ca un schelet de pește.

Își păstrase luciditatea intactă, vorbea fluent și părea a nu-l fi tulburat prea tare vizita noastră. N-a arătat, stăpânindu-se, sau chiar nimic nu-l mai putea sensibiliza.

N-au fost preludii, n-am apelat la subterfugii, n-a fost nevoie de un interogatoriu în slalom, construit cu abilități.

Apatic, indiferent, cinic chiar, el ne-a relatat cum s-a stins din viață Simina Măgureanu. A fost un accident stupid, aprecia el, care se putea întâmpla oricărui medic. Logodnicul ei, domnul Chintilică i-a plătit un preț dublu ca s-o convingă pe fată să se chiureteze. A convins-o, a urcat-o pe masă, sub o anestezie ușoară, a început să facă cele necesare și pentru că fata s-a mișcat violent s-a produs o perforație și s-a declanșat o hemoragie puternică. În condițiile unui cabinet modest nu putea fi vorba de o rapidă restabilire hemolitică. A încercat, i-a făcut injecții coagulante, dar fără efect. Ce să-i faci? Oamenii mai și mor! Ce-ar fi să-i socotim criminali pe toți medicii cărora le moare un pacient? Fiecare organism are reacții imprevizibile, fata a murit din vina ei. Și chiar de n-ar fi tocmai așa, după atâția ani cine să mai judece? El, Săftoiu, oricum și-a încheiat

socotelile pe planetă, a făcut primii pași în marea călătorie fără întoarcere.

A suferit atunci, a fost răscolit, a fost îngrozit, disperat, dar a învins instinctul de conservare. La inițiativa și cu ajutorul logodnicului ei au incinerat-o în noaptea aceea de martie, cu arzătorul cazanului de încălzire al vilei. Oasele mari, craniul le-au îngropat în curte, sub cotețul câinelui de pază. Mai mult ca sigur că sunt tot acolo.

Domnul Chintilică s-a dovedit mai organizat, mai priceput, mai perspicace în a șterge urmele cu un admirabil sânge rece. El a inițiat și a realizat toate celelalte acțiuni, ca să nu poată fi făcut nimeni răspunzător de moartea fetei.

Întâi, ideea cu ilustratele. Avea mai multe ilustrate cu scrisul iubitei. S-au jucat într-o zi frumoasă. Ea cumpărase mai multe ilustrate cu flori și pe fiecare îi scrisese versuri de primăvară, culese din cărți de poezie. Mici mesaje sentimentale pentru iubitul ei.

Tiberiu a avut ideea să le pună adrese (imitând scrisul fetei) și să le expedieze cu poșta celor care s-ar fi putut agita în legătură cu dispariția Siminei. Unei prietene bune din facultate, mătușii ei și lui. Doctorului, ca să aibă dovada că fata plecase de la el validă. Are ilustrata acasă, într-o casetă în care ține acte și C.E.C.uri, și tot felul de hârțoage personale.

După bombardamentul de la 4 aprilie 1944, tot tânărul a născocit înscenarea cu procurarea unui cadavru mutilat, care să treacă drept al logodnicei sale. A inventat povestea cu cinematograful, pentru că, într-adevăr, un cinematograf de pe Calea Griviței plin de spectatori a fost făcut zob de o bombă.

N-au găsit cadavrul, au găsit, plătind un autopsier de la morgă, numai o mână de femeie tânără.

Săftoiu a refuzat să indice numele autopsierului, nu era vinovat. A acceptat să-i servească, nu atât pentru bani, ci mai mult ca bun creștin, explicându-i-se că face un act de bine pentru familia unei tinere, care, măcar simbolic, vrea să aibă un mormânt al fetei.

Pe mâna aceea s-au pus ceasul și inelul Siminei, lucruri pe care Tiberiu le-a scos în noaptea crimei, în cabinetul lui Săftoiu. Ar fi fost bună și o mânecă de la bluza Siminei, dar s-au gândit târziu, hainele fuseseră arse odată cu cadavrul.

A mituit Săftoiu și un comisar de poliție, Manea, ca să facă o anchetă prin care să se constate un deces legal. Erau vremuri tulburi. Cu bani mulți se putea mușamaliza orice.

Tiberiu Chintilică a fost dirijorul, un om tare, fără nimic sfânt. Deși se scufundau cu aceeași barca, nu s-a dat înapoi să-l șantajeze pe Săftoiu. Un timp i-a dat diferite sume de bani, până într-o zi când s-au înfruntat.

Doctorul a refuzat să mai plătească și Tiberiu, mai de voie, mai de nevoie, după alte câteva încercări penibile, a renunțat.

Pe Săftoiu, efortul făcut să vorbească aproape un ceas l-a epuizat. Curgea apa pe el. Se împuținase parcă și mai mult, arăta scheletic, spectral, părea înmuiat într-un lichid murdar. Nici albul din jur, din pricina înserării, nu mai părea alb.

Am consemnat mărturisirea lui Săftoiu, a semnat procesul-verbal și la plecare a șoptit, patetic:

— Sper că n-am omis nimic din ce vă interesa. Nu cred că o să mai avem timp pentru completări. Pe mine vă rog să mă scuzați, va trebui să mor...

Cumplite vorbe, dar mi s-au părut făcute, cu efect căutat, false. Așa mi s-au părut.

Ce trebuia făcut mai departe erau treburi de rutină. Cercetând curtea casei lui Săftoiu, făcându-se săpături, s-au găsit oseminte. La cererea noastră, specialiștii au reușit o reconstituire a capului victimei. Măsurătorile antropometrice au contribuit, de asemenea, la identificare. Examenul danturii nu ne-a fost de niciun ajutor. Simina Măgureanu n-a pus niciodată piciorul într-un cabinet dentar. N-a avut nevoie.

La percheziția domiciliară am găsit cartea poștală ilustrată pe care o primise doctorul Săftoiu, ca o probă cum că fata a plecat vie de la el.

Era scris pe ea, de mâna Siminei, un fragment din „Primăvara” lui Macedonski[40]:

„Sub flori de măr
Ce mi se scutură în păr
Se umple sufletul de soare...”

Expertiza grafologică a stabilit că pe această ilustrată, adresa destinatarului era scrisă de Chintilică, imitând scrisul Siminei.

Au fost necesare o mulțime de alte acțiuni de cercetare și acte procedurale mărunte, pentru ca instanțele judecătorești să dispună de toate clementele. În vederea unei exacte aprecieri a situației.

În tot timpul interogatoriilor, lungi și obositoare, privind crima, Tiberiu Chintilică s-a comportat lamentabil. Întâi a susținut varianta unui stop cardiac, făcut de Simina imediat după anestezie. Înainte ca doctorul Săftoiu să pună măcar mâna pe instrumentele chirurgicale.

---

[40] Alexandru A. Macedonski (n. 14 martie 1854, București, Țara Românească – d. 24 noiembrie 1920, București, România) a fost un poet, prozator, dramaturg și publicist român. Supranumit poetul rondelurilor, inspirându-se din literatura franceză, este primul reprezentant al simbolismului în literatura română. Inițiatorul cenaclului și revistei literare Literatorul, a susținut modernizarea poeziei românești, fiind într-o continuă polemică cu junimiștii. Aceste polemici i-au afectat serios cariera literară și viața și au rămas notabile polemicile sale cu Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu și Ion Luca Caragiale.

O altă variantă, abjectă, a fost că fata nu rămăsese însărcinată cu el. Vinovat fără vină, înșelat, trădat, a trecut peste toate și a încercat s-o ajute, să scape de un copil nelegitim și nedorit.

În altă versiune el a dus-o pe Simina la doctorul Săftoiu pentru un consult oarecare.' a lăsat-o acolo, având și alte treburi în ziua aceea, și când s-a întors n-a mai găsit-o, plecase singură.

A prezentat în apărare o ilustrată primită și de el din Sinaia de la Simina, la sfârșitul lunii martie 1944. A recunoscut mult mai târziu, încolțit, că el a falsificat și a expediat ilustratele din Sinaia.

În ultima parte a anchetei a jucat grotesc toate rolurile posibile: al cetățeanului corect, ultragiat de o acuzație nedreaptă, al omului nevinovat care, obosit de hăituiala unui anchetator inflexibil, ia asupra sa o vină care nu-i aparține, rolul victimei unui abuz de putere incredibil, pentru care o să mă reclame până-n pânzele albe, al omului sfârșit, prins în plasa absurdă a unor coincidențe misterioase, căruia nu-i rămâne decât sinuciderea, etc., etc.

A recunoscut, încet, greu, icnit, cu dese reveniri și corective intenționat derutante, ca să poată spune în instanță că s-au exercitat presiuni asupra lui.

Cu toate acestea, în final a existat o declarație cât de cât completă, atât asupra uciderii din culpă a Siminei

Măgureanu, cât și în legătură cu celelalte infracțiuni pentru care am deschis împotriva lui acțiunea penală. Venise timpul să se facă dreptate. Eu asta am vrut.

Un profesor al meu de la facultate spunea, citindu-l pe Leibniz[41], că „Dreptatea nu este altceva decât iubirea de aproape a înțeleptului". Complicată afirmație.

Când am atașat la dosar și fotografia Siminei Măgureanu am privit-o îndelung. Aș fi dat orice ca s-o am pe fata asta în fața ochilor vie și s-o aud murmurând voioasă sau îngândurată:

„Sub flori de măr
Ce mi se scutură în păr
Se umple sufletul de soare,
Pe orice frunți suferitoare,
Oh! ningeți albe flori de măr."

Capitolul 3
De n-ar fi amintirile...

---

[41] Gottfried Wilhelm Freiherr von Leibniz (n. 1 iulie 1646, Leipzig, d. 14 noiembrie 1716, Hanovra) a fost un filosof și matematician german, unul din cei mai importanți filosofi de la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul celui de al XVIII-lea, unul din întemeietorii iluminismului german. În matematică, Leibniz a introdus termenul de „funcție" (1694), pe care l-a folosit pentru a descrie o cantitate dependentă de o curbă. Alături de Newton, Leibniz este considerat fondatorul analizei matematice moderne.

La câteva zile după ce am predat dosarul cazului Chintilică, m-am dus la arhivă, să-l întâlnesc pe Moș Povață și să-i spun cum s-a încheiat toată povestea. I-am spus ce era de spus, m-a ascultat cu multă răbdare, tăcut, și m-a rugat să-l scot la aer, să mergem într-un parc. Era soare în dimineața aceea, apoi a plouat și după-amiază a început să fulguiască. O zi în care au încăput trei anotimpuri.

N-am luat în seamă vremea capricioasă și ne-am dus în parcul Ioanid. Eram singurii oameni din parc. Eu, așezat pe o bancă, el, în căruciorul lui de infirm.

Am tăcut amândoi o bună bucată de vreme, până când Vasiliu m-a îndemnat rugător:

— Zi și tu ceva...

— Ce să zic, șefu'?

— Povestește ceva, povestește despre noi doi. Ce hoți am prins noi, la ce acțiuni grozave te-am luat cu mine, cum i-a atras Amza în cursă pe hoții de la muzeu...Sau, ți-aduci aminte, urâtule, când i-am dat eu lui Serafim Pârvu palma aia de i-a sunat apa în cap și a scăpat pistolul cu care te ochea pe tine?

— Mi-aduc aminte, am zis, că dacă apuca să tragă acum nu mai aveai pe cine întreba. Să știi, șefu', că și eu, de multe ori. Mai scot din tărtăcuță tot felul de istorii vechi cu noi doi. Eram tineri și mata nu aveai treabă cu...

— Taci! mi-a cerut Vasiliu. Am greșit eu că te-am

rugat să povestești... Tu, de câte ori umbli printre amintirile noastre, începi să mă lauzi fără nicio jenă. Mă mir că șeful tău, colonelul Amza, n-a observat că ești lingușitor. N-a observat? Pesemne de el ți-e frică.

— Lingușesc și eu pe cine se lasă...

— Asta e, că nici eu nu mă las... Hai, gata, cară-te acasă. Ajunge cât te-am ținut după coada mea.

— Nu vreau să plec! Ce e parcul dumitale?

— Hopa! Vorbești în front?

— Te duc până acasă și mai Vedem.

— Să le conduci acasă pe iubitele dumitale, nu pe mine.

— Până-mi găsesc o iubită, conduc pe cine vreau eu.

— Tot singur, Radule?

— Așa și așa...

— A, faci pe mutu'... Am tras eu de limbă șmecheri mai mari ca tine... Vezi că vine o vreme când singurătatea îți face cărări de gheață în suflet.

— Așa e, bunicule!

— Du-te, mă, de-a dura... Auzi, m-am tot ținut să te întreb și-am uitat. Ai stat de vorbă cu Luminița Stoian, actrița. Cum mai arată? Tot așa frumoasă e?

— O minune!

— Măi, băiatule, când a venit Luminița la „Național", încoace, după război, era așa de frumoasă că se oprea circulația când ieșea pe stradă. Dacă aș fi avut mai multă

minte aș fi deschis atunci un atelier de îndreptat capul la bărbați. Toți își întorceau capul după ea. Eram milionar acum. Nu-i vorbă că a fost serioasă, la locul ei.

— Ca să vezi! Faimosul comisar Vasiliu a avut și eșecuri.

— Fost-ai, lele, cât ai fost... Vreau acasă, urâtule... Mă duc singur, doar sunt motorizat...

— Bine, șefu', te las, dar îmi notez că m-ai gonit. Știi că sunt ranchiunos...

Ne-am despărțit și când am ajuns acasă la mine, m-am urcat pe un scaun și am dat jos de pe șifonier un morman de ziare vechi. Doream să revăd o fotografie a lui Vasiliu de pe vremea când era cotat drept cel mai arătos comisar al poliției bucureștene.

Am găsit un ziar, *Momentul.* Pe prima pagină era o fotografie mare. Câțiva gardieni urcau în *breakul* Prefecturii niște tâlhari, cu cătușe la mâini, și Vasiliu supraveghea scena cu mâinile în buzunare și cu țigara în colțul gurii.

Deasupra fotografiei era un titlu tipărit cu litere groase: „Comisarul Vasiliu din nou în acțiune".

Fotografia, prost imprimată, lăsa totuși să se vadă silueta atletică a unui bărbat înalt, eu chipul săpat în piatră dură. Vasiliu n-a fost un frumos, în genul actorilor cu poze pe afișele cinematografice.

El era bărbatul puternic, alături de care înfruntarea

unei primejdii ți se părea o bagatelă, bărbatul pentru care multe femei ar fi vrut să devină țărmul de ancoră.

După gustul meu, i-ar fi stat bine îmbrăcat mai neglijent, oarecum sportiv, cu pulovere din lână aspră, cu cămăși din pânză groasă, croite simplu, cu încălțări solide, care să miroasă iute, a piele tăbăcită proaspăt.

Sorin Vasiliu nu se îmbrăca așa. Arăta întotdeauna ca un diplomat pregătit să între, de îndată. În sala unor tratative internaționale.

Avea o pasiune de colecționar pentru cravate și se plângea mereu, cu o revoltă demnă de o cauză mai buna, că nu se produc cravate în culori uni, afirmând că asta este o porcărie intolerabilă.

Sorin Vasiliu făcea o impresie deosebită. Era dintre oamenii pe care, dacă i-ai cunoscut, nu-i puteai șterge, prea ușor, din memorie.

Știu că și eu am fost impresionat când l-am cunoscut.

Toată povestea a început de la nea Tănase Gorun. În dimineața aceea venisem devreme la garaj (eram șofer pe dubița fabricii de pâine „Herdan”), fiindcă, din cauza gerului, mașinile porneau greu. Trebuia turnată apă clocotită în radiatoare.

Ici și colo, începuse să zumzăie câte un motor și un ucenic, unul Ifrim, pregătise o oală mare cu ceai fierbinte. În garajul improvizat din scânduri era la fel de frig ca afară.

Încet-încet, au pornit mai toate motoarele. Se scuturau pereții din scânduri, zăngăneau geamurile și, ca să ne înțelegem între noi, zbieram ca apucații.

Magazia mare, căreia îi ziceam noi garaj, era plasată pe un maidan din Colentina. Spoită cu var pe dinafară, iarna părea un nămete uriaș.

În dimineața despre care povestesc, tocmai primisem din mâna lui Ifrim o cănuță de aluminiu, plină ochi cu ceai – mai mult o apă sălcie – și desfăcusem pachețelul cu mâncare, pregătit de mama. Două felii groase de pâine neagră, nisipoasă, unse cu marmeladă acră.

N-am apucat să mușc din pâine, că Ifrim mi-a strigat în ureche: „Du-te afară, nene, că te caută un gușter."

Am ieșit și-am dat cu ochii de nea Tănase. M-a luat pe după umeri și-am făcut câțiva pași în jurul garajului. A început să-mi vorbească pripit:

— Puștiule, eu te-am băgat aici, eu te scot. Te-am recomandat în altă parte, tot șofer. Deocamdată. Mai târziu o să facem școli pentru ai noștri, pentru muncitori, o să primenim aparatul de stat, dar, pentru moment, asta știi să faci, să tragi la șaibă... Te duci la poliție și întrebi de comisarul Sorin Vasiliu. Știe că vii...

— La poliție? l-am întrebat cu ochii cât cepele.

— La poliție! Șofer! Deocamdată! Asta știi, asta faci...

— Glumești, nea Tănase. Mă vezi pe mine gabor?

— Mă, mucosule, eu ți-am pus volanu-n mână și să

nu ieși din vorba mea că te ia mama dracului, aici, pe loc! Vasiliu ăsta e un prieten de-al meu și au nevoie de-un șofer bun. N-o să-ți fie cald, n-avea grijă. Nu te trimit să stai pe roze. M-a întrebat omul dacă nu știu un șofer a-ntâia, tânăr, curajos și cinstit. De-aia m-am gândit la tine. Ca să nu mai vorbim că scapi de droaga aia a ta și treci pe mașină mică... Azi, când ieși din cursă, te duci drept la poliție. Diseară te aștept la mine, să-mi spui ce-ai făcut. Să nu vii cu mâna-n sân. S-aduci o sticluță de ceva, să ne cinstim pentru noua slujbă.

Nea Tănase a plecat și eu am rămas năuc, în ușa garajului.

N-am mai mâncat pâinea cu magiun. Discuția cu nea Tănase mi-a creat o stare curioasă. Aveam aceeași senzație ca atunci când am intrat pentru prima oară în derapaj cu mașina, pe polei. Se amestecau panica cu dorința să sar din mașină, neputința cu umilința de a fi zgâlțâit ca o marionetă, fără să pot reacționa în vreun fel.

Am încercat să-mi amintesc toate vorbele pe care mi le-a spus nea Tănase. N-am reușit. Parcă nea Tănase a vorbit la gura unui tub lung și, la capătul unde trebuia să fie urechea mea, tubul fusese astupat.

Orice mi-ar fi trecut prin cap, chiar să mă însor cu

Ginger Rogers[42], dar în niciun caz să ajung șofer la poliție.

Rămăsesem singur în garaj și Ifrim mi-a spus, obraznic, că până ajung eu să iau pâinea de la fabrică, trece baba cu colaci.

Am plecat în drumurile mele obișnuite și hodoroaga de dubiță mi-a fost mai dragă ca niciodată. Nu voiam să mă despart de ea și-mi venea s-o mingii ca pe ceva viu.

Când m-am întors din cursă (plecasem ultimul, mă întorsesem ultimul), în garaj nu mai era decât Aurica, fata care făcea curățenie.

O fărâmă de fată, cuminte și bună, la care țineam ca la o soră mai mică.

Ca fiecare om, avea și Aurica povestea ei. Lucra la garaj de câteva luni și abia împlinise șaisprezece ani.

O adusese la garaj, într-o dimineață, un șofer bătrân, Nicu Ioniță.

Omul făcuse un drum într-o comună, la Budești, ca să aducă niște saci cu grâu. Noaptea parcase camionul în curtea unei cârciumi, unde oprise să mănânce. A mâncat, a ațipit un ceas în cabină și, la drum.

Când a ajuns dimineața la destinație și a dat jos

---

[42] Ginger Rogers (născută Virginia Katherine Memath, n. 16 iulie 1911, Independence, Missouri, SUA [10] – d. 25 aprilie 1995, Rancho Mirage, SUA) a fost o cântăreață, dansatoare și actriță americană de teatru și film, laureată a premiului Oscar (1941).

oblonul din spate, bătrânul șofer mai-mai să moară de inimă. Printre sacii din remorcă se cuibărea o arătare, îmbrăcată cu o ruptură de cojoc, numai petice, cu o biată cârpă în chip de fustă, și desculță.

Părul, încâlcit ca un ghem de ciulini, era acoperit cu un basc, fără culoare și numai găuri.

Amărâta aia de fetiță, slabă vargă, se uita la șofer cu niște ochi de sălbăticiune și ronțăia din pumn boabe de grâu.

Ioniță, șoferul, om de suflet, n-a alungat-o. A descusut-o cu tot felul de întrebări și a aflat că nefericita creatură argățise[43] la cârciumarul din Budești și se săturase de mizerie. Ajunsese la marginea răbdării, când îți vine să-ți iei lumea în cap, să te duci unde vezi cu ochii. Așa și făcuse. N-avea pe nimeni pe lume, era copil găsit. Totuna îi era unde-și face cuib.

Bătrânul șofer ne-a adus-o plocon la garaj. A fost angajată la curățenie și a devenit copilul tuturor.

În starea în care am revenit la garaj, aș fi avut nevoie să mă sfătuiesc cu cineva, să întorc pe față și pe dos propunerea care mi s-a făcut, să cer o părere, dar Aurica nu era omul care îmi trebuia mie. Ce să înțeleagă ea?

I-am spus doar că las mașina și mă duc la poliție.

— Tălică te-ai ciocnit cu careva, a tras ea concluzia.

---

43 A sluji din greu și aproape pe degeaba în folosul cuiva.

Dacă te închide, vorbim unul cu altul, îți trimitem primeneli[44] și costiță afumată.

Vorbind i s-a ivit și o lacrimă în colțul pleoapelor. Am liniștit-o.

— Nu mă închide, Aurico. Mă face mare și tare acolo la ei.

— Măiculița mea! s-a speriat fata. Te faci jăndar[45]?

— Văd eu ce mă fac. Am zis și am plecat, lăsând-o pe Aurica să creadă ce vrea.

În drum spre Prefectura poliției Capitalei am încercat să-mi fac curaj că îmi vor da să conduc un „Lincoln”, de opt cilindri, cu perne mari și moi, cu tot felul de luminițe la, bord, cu calorifer și cu ventilator, cu amortizoare care te leagănă ca un landou de copil. Să apar cu minunea asta la mine, pe strada Fortuna, să zăpăcesc tot cartierul. S-o duc pe mama cu „Lincolnul” până-n poartă la madam Filofteia, cu care nu se are ea bine și care a azvârlit cu apă clocotită după mine când m-a prins scriind cu cretă pe garduri „Votați Soarele”.

Mă îmbătăm cu apă rece. La biroul de informații al Prefecturii, un gardian căruia i-am spus la cine vreau să merg s-a răstit la mine, că n-am fason să mă înfățișez șefului în persoană.

Am bâiguit că șeful știe de venirea mea, că dumnealui

---

44 Rufe, albituri de schimb.

45 Jandarm.

m-a chemat și dacă nu vrea să mă primească, să fie sănătos. Mă duc de unde am venit. Gardianul a dat un telefon undeva, mi-a zis că am „tupeu obraznic” și m-a expediat la etajul întâi, camera șapte.

Pe culoarul unde se afla camera șapte, am întâlnit un malac ras în cap, cu lanțuri la picioare, dus de la spate de un gardian.

Când a ajuns în dreptul meu, pușcăriașul mi-a aruncat: „Fă-te cu o țigară, neamule!”

I-am răspuns, politicos, că nu fumez și m-a scuipat. M-am șters, destul de furios și am ciocănit la ușa camerei șapte, pe care am deschis-o fără să mai aștept vreo invitație.

În birou, un birou elegant, cu mobilă neagră și cu niște covoare plușate, roșii, se aflau doi oameni. Un bărbat înalt pus la patru ace, chipeș de-ți venea să spui „Halal de mama care l-a făcut”, stătea călare pe un scaun în fața unui ostaș nădușit, cu uniforma ponosită.

Civilul, bărbatul bine, m-a întrebat calm:

— Cine ești tu?

— Radu Cosma, am răspuns.

— Ăla cu furtul de la „Vulturul de mare”?

— Nu, domnule! M-a trimis tovarășul Tănase Gorun.

— Aha!... Știu ce-i cu tine. Eu sunt Vasiliu. Ia și tu un scaun și auzi cum mă minte de la obraz, domnul Stelică Dum-Dum!

Am zis: „mulțumesc” și am rămas în picioare. Vasiliu nu s-a mai ocupat de mine și s-a adresat soldatului.

— Ia zi, Stelică, să audă și să se crucească și băiatul, ăsta cum mă minți tu pe mine.

— Domnule comisar, s-a avântat ostașul, raportez că sunt caporalul Silvestru Iftode, de la unitatea...

— Mă, tu ești nebun! l-a oprit Vasiliu. Cum să fii tu caporal? Tu ești Stelică Dum-Dum, tâlhar îmbrăcat în haine militare, care prăduiește lumea pe Podul Grant, cu automatul în mână. Recidivist periculos, bine cunoscut în branșă. Cum te porți, mă, așa de ordinar cu mine? Nici găinarii care fură izmene de pe frânghie nu se comportă așa tâmpit. Eu te-am întrebat de unde ai „cumpărat” efectele militare și arma? Mie asta să-mi spui. Dacă vrei. Eu corp delict am, reclamant am, tu ești aici și îți dau cuvântul meu că te trimit la ocnă. Cum necinstești tu, mă, haina militară? Te-ai înțolit așa, ca să nu se sperie fraierul prea devreme. Când îl oprește un militar, omul are încredere. Începe și pentru noi deruta în momentul reclamației. Victima pretinde: „M-a jefuit un militar”. Caută militarul... Stelică te-ai băgat în cea mai urâtă tâlhărie din viața ta. La Aiud te trimit, iepuraș. Când o veni la mine factorul cu pensia, ieși și tu din pușcărie. Durează cam treizeci de ani. Vezi că am săltat-o și pe Nuța, iubițica ta, la care am găsit lucruri furate. Atât am avut de spus. Tu să nu mai scoți o vorbă,

m-am săturat de tine Nu mă interesează recunoașterea ta. Am terminat!

Vasiliu s-a ridicat, a deschis ușa și a strigat pe cineva de pe culoar: „Marine, vino și ia-l pe ăsta de-aici, că mi-e scârbă de el.”

A venit un civil și l-a luat pe falsul ostaș, Vasiliu a deschis fereastra și a respirat adânc. Îl urmăream cu coada ochiului. S-a întors la mine și mi-a zis cu glas potolit:

— Nu-mi place întotdeauna ce învârt pe aici. Abia aștept să curățăm orașul de hoți și mă fac funcționar la cadastru. Am, așa, o ambiție să văd pe străzi numai îndrăgostiți, copii veseli, bătrâni surâzători, oameni care nu se tem... Hai, c-am luat-o razna... Radu, ai zis că te cheamă, nu?... Să-ți spun ce te interesează pe tine. Aici e judiciarul. Eu conduc o echipă de polițiști, și buni, și răi. Ne ocupăm cu de toate. Tu ai să lucrezi pe mașină Ne-au dat un „Fiat”, o tinichea „1100”, pe care, dacă tu o faci să meargă, te propun la „decorare”... Ia hârtia asta și mâine te duci, scrie aici unde, și-ți faci formele de angajare. Am vorbit eu acolo. O să mă zbat să obțin aprobare să porți pistol. Mai încolo. Uneori ne luăm de beregată cu infractori înarmați... Mașina e jos, pe platou. Vino încoace!...

M-am dus lângă fereastră și mi-a arătat o mașină, vișinie.

— Uite, ăla-i hârbul. Mâine meșterești la ea. Să meargă ceas și să fie curată bec! Nu mă interesează când îți ies formele de angajare. Mâine seară avem o descindere și mergem cu mașina condusă de tine. Dacă mașina are hibe prea mari o duci la garaj, la Tănase Gorun. Te ajută el s-o pui la punct. Clar, Radule?... Să nu-mi vii cu vreo justificare, că nu înghit. Pe mine mă găsești mâine toată ziua aici.

Am tăcut, ce să răspund acestui torent de vorbe? M-am apropiat de ușă, cu un „să trăiți!” pe buze, Vasiliu și-a pus pălăria pe cap, m-a luat de braț și m-a scos pe culoar. Mergea cu pași mari, aproape că mă târa după el.

— Mergi cu mine, m-a anunțat. Mâncăm la „Modern”, ești invitatul meu...

„Modern” era un restaurant scump, aflat în vecinătatea Cercului Militar, în care eu nu pusesem piciorul nici în vis.

Când am intrat în restaurant cu Vasiliu, înainte de a ne așeza la o masă, el i-a strecurat unui chelner, din mers: „Două cotlete, salată verde și bere.”

A ales o masă, ne-am așezat și chelnerul a sosit cu comanda. Incredibil! Citindu-mi uimirea pe față, Vasiliu mi-a explicat.

— Ăștia mă știu grăbit, de aia mă servesc așa. O să vezi tu ce muncă ușoară avem și cât timp să ne lăfăim

prin cârciumi...

N-a continuat. Mi-a urat „poftă bună” și s-a apucat să-și taie friptura. Când a băgat în gură prima bucățică de cotlet a ridicat capul și și-a pironit privirea pe o pereche așezată la o masă, în dreapta noastră. Un bărbat și o femeie. Bărbatul, brunet, cu o mustață neagră, lucioasă, cam la 30 de ani, femeia mult mai tânără, frumoasă și elegantă, ca o nevastă de director general de la Societatea „Astra[46]”. Brunetul a luat de pe masă un pahar înalt, cu picior și a început să toarne în el vin negru, dintr-o sticlă învelită într-un strat de ceară. Apoi a făcut mai multe mișcări cu mâna, deasupra paharului, ca un scamator și l-a întins femeii.

Vasiliu s-a grăbit să-mi. Spună, cu gura plină:

— Asta-i Nina, o fufă de lux. Îi simte pe speculanții cu bani mai sigur ca noi. Îi mai ușurează ea de finanțe, tot

---

[46] Astra Română a fost fondată ca o modestă fabrică de petrol aflată în suburbia Ploiești-ului. Mai târziu, în anul 1908, ca urmare a unor vânzări succesive, rafinăria apare în documente ca făcând parte din Societatea de extracție” ASTRA”, societate care la rândul ei, după mai multe fuziuni se constituie în anul 1910 ca Societatea ”ASTRA ROMANA”. În perioada anilor 1911–1947 Rafinăria ”ASTRA ROMANA” a aparținut trustului ”ROYAL DUTCH SHELL” și de-a lungul acestor 36 ani, dar și a anilor care au urmat, S.C. Rafinăria ”ASTRA ROMANA „S.A. S-a extins și a fost dotata cu cele mai moderne utilaje și instalații pentru tehnica momentului în domeniul petrolier. Astfel, la sfârșitul anilor ’30 capacitatea de prelucrare ajunsese la peste 1,6 milioane tone țiței/an. Deși puternic avariata în Primul Război Mondial, dar mai ales în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, după naționalizarea din 1947, instalațiile au fost reconstruite, funcționând în anii ce au urmat la o capacitate de 900.000 t. țiței/an.

câștigă băieții atât de ușor... Ai văzut? Tipul i-a scăpat ceva în pahar. Te pomenești că e rău de pagubă și vrea s-o pedepsească. Hai cu mine...

L-am urmat la masa celor doi. Vasiliu a atacat cu aplomb:

— Sărut mâna, coniță Nina, am onoarea, domnule!... Sunt un prieten de familie al doamnei... El e Radu, vărul meu, student la arhitectură.

Doamna Nina a făcut fețe-fețe și a îngăimat ceva, care semăna cu o invitație să luăm loc. Domnul zâmbea strepezit...

Ne-am strâns mâinile, murmurând fiecare un nume neinteligibil. Eu am sărutat mâna doamnei, care mirosea a primăvară și a soare.

— Ce mai faceți, doamnă Nina? a întrebat-o Vasiliu voios și cu o curiozitate simulată.

— Până acum câteva minute aș fi spus bine! a ripostat frumoasa doamnă. A surâs mulțumită, ca și cum i-ar fi făcut lui Vasiliu un compliment. Ne-a invitat să bem un pahar de vin. Însoțitorul Ninei a turnat, de îndată, vin negru în pahare. Ca din greșeală, comisarul a vrut să ia paharul femeii, dar cu un gest precis prietenul ei i-a pus în față un alt pahar, ridicându-l pe al său în semn de închinare.

Înainte ca Nina să-și moaie buzele în vin, Vasiliu a intervenit.

— Nu beți, doamnă! E un gunoi, sau o bucată de dop în pahar. Dați-l să-l vărsăm în frapieră.

Prietenul Ninei s-a întunecat și i-a reproșat indispus comisarului.

— Mi-ați stricat surpriza, stimate domn. Nu e niciun gunoi în pahar. Nu-l vărsa Ninette. E un cadou, un micuț obiect de aur. Cum să vă spun?... Mă obligați la confidențe. Știți, eu am un obicei romantic. Atunci când beau întâia oară vin roșu cu o doamnă mult iubită, îi pun în pahar o surpriză drăguță, o mică bijuterie, un inel, un medalion, niște clipsuri, ceva...

Nina a bătut fericită din palme, ca un copil la care a venit Moș Crăciun. A băgat o linguriță în pahar și-a scos de acolo un ceas micuț de aur. L-a șters cu un șervețel, alintându-se:

— Vai ce mumos e! Pentru fiecare oră de pe cadranul lui, Ninette îi dă lui Toni al ei câte un pupic. O duzină de pupici...

Cu obiceiul meu de a despica firul în patru, m-am întrebat în gând, dacă la plural se spune „pupicuri” sau „pupici”?

Comisarul a întins mâna după ceas și Nina i l-a pus în palmă. El l-a studiat câteva clipe și l-a lăudat pe Toni:

— Foarte frumos ceas. Și elegant. Sunteți un om de gust, domnule. Este exact podoaba de care avea nevoie mâna delicată a doamnei Nina. E nou-nouț și desigur

„water prof” dacă ați avut curajul să-l scufundați în vin.

— E ultimul model al elvețienilor.

— Ați avut noroc că l-ați găsit la noi, a plasat Vasiliu.

— Unul singur era la „Consignația” și n-am stat pe gânduri, s-a împăunat Toni.

Comisarul mi s-a adresat mie, de parcă eu aș fi fost directorul Consignațiilor:

— De când se vinde aur la Consignații, Radule?

M-a luat prin surprindere, și n-am apucat decât să murmur un: „păi”...

Nina m-a scos din încurcătură. L-a certat, în glumă, pe Vasiliu.

— Nici aici nu puteți uita că lucrați unde... lucrați?

— Nu uit niciodată, a replicat comisarul, cu o severitate rău prevestitoare. Sunt comisarul de poliție Sorin Vasiliu și, ca o răsplată a sincerității mele, vă rog și pe dumneavoastră, domnule Toni, să vă spuneți numele întreg.

— Mă cheamă Anton Mircioiu, s-a conformat omul, neplăcut impresionat.

— Unde locuiți în București, domnule Mircioiu, că din câte știu, aveți domiciliul stabil în Arad?

— Locuiesc, provizoriu, la viitoarea mea soție. În curând vom face toate formele legale.

— Stați la Nina?

— Nu! La doamna Silvia Tripon. Ninette este o bună

prietenă a noastră.

— Și atunci cum se explică, iertați-mi insinuarea, ritualul vinului roșu băut cu doamna mult iubită?

— E o problemă personală și... tot ce-mi doresc acum e să termin masa numai în compania prietenei mele...

Mircioiu făcea pe ofensatul.

Vasiliu s-a înfipt în el.

— De curând ne-a fost semnalat un anume Anton Mircioiu, complice al unor contrabandiști care introduc în țară, pe la Curtici, ceasuri, ciorapi de nailon, metraje de blană sintetică și alte bazaconii... Deci ceasul dăruit doamnei cu atâta grație n-avea cum să ajungă în țară decât prin contrabandă.

S-a întors către femeie.

— Nina, este urât că i l-ai suflat pe generosul Toni prietenei tale Silvia. Să vezi ce tărăboi îți face când am să-i spun.

— Domnule comisar, viața mea personală mă privește, s-a formalizat Nina.

— Dacă e să vorbim despre viața ta personală, ar trebui să-mi iau concediu cel puțin două luni. Poate o s-o facem cândva. Deocamdată, pentru că îmi sunteți simpatici, mergem împreună la doamna Silvia, ca să mă uit un pic prin bagajele amicului tău.

Mircioiu n-a depus armele.

— Cu ce drept, domnule?

— Existența acestui cesuleț seamănă a flagrant delict. Ca să nu mai vorbim că dumneavoastră nu vă opuneți, domnule Mircioiu. Nu-i așa?

Vasiliu a strigat după un chelner. Am plătit și noi, și ei. Pe mine m-a trimis să aduc un taxi, să tragă în față și să vin să-l anunț. Așa am făcut.

Comisarul a luat femeia și bărbatul de braț și a ieșit cu ei din local. Păreau un grup de prieteni care se simt bine împreună și care sunt foarte mulțumiți de felul în care și-au petrecut ziua.

Eu am fost urcat în față, lângă șofer, ceilalți au stat în spate. Vasiliu i-a cerut șoferului să ne ducă în Piața Rosetti.

Silvia Tripon locuia într-o vilă de pe o străduță din apropierea Pieței Rosetti. Mai bine zis, ea ocupa, cum am văzut mai târziu, podul unei viluțe, înconjurate de o palmă de grădină, cu gard înalt din fier forjat.

Am aflat că vila aparținea bunicilor ei, că Silvia putea sta într-un apartament normal, avea loc în casă, dar dintr-un capriciu își amenajase locuința în pod. Ducea o viață mai liberă și așa îi era mai ușor să-și primească și să-și găzduiască prietenii.

Avea acces la pod pe o scară de serviciu, ferită de privirea bunicilor, care o cicăleau de câte ori aveau ocazia pentru felul în care trăiește.

Astea toate și altele le-am aflat de la Vasiliu, mai pe

urmă.

Ajunși în fața vilei, comisarul a împărțit sarcinile. Mie mi-a spus să rămân jos, să supraveghez curtea și ieșirile, să nu se arunce niscaiva obiecte jos, ceva ce nu trebuia găsit de noi și să nu încerce cineva să dispară. Dacă încearcă, să-l somez cu arma. Mai rămânea să-mi spună cu ce armă!

Pe Nina a trimis-o singură pe scări s-o anunțe pe gazdă c-o vizitează poliția, s-o povățuiască să consimtă la un control domiciliar, fiind în interesul ei.

El a rămas cu Mircioiu pe care l-a rezemat de un perete și l-a căutat de armă. Superficial, mai mult ca măsură de intimidare. Așa mi s-a părut mie.

N-am înțeles jocul lui Vasiliu. De ce a trimis-o pe Nina singură sus s-o prevină pe Silvia? Avea să mă lămurească la plecare, pe stradă.

Am rămas în curte pândind să nu iasă cineva. Dacă ar fi ieșit n-aveam nicio idee cum să-l opresc.

N-a ieșit nimeni. Mi-am plimbat privirile pe zidul clădirii, până la acoperiș. Undeva, sub acoperiș s-a închis o fereastră. După câteva minute s-a deschis o alta, prin care a scos capul comisarul și a strigat la mine: „Radule, vino sus!”

Scara de serviciu m-a dus până la o ușă pe care am deschis-o.

Vasiliu răsturnase o valiză cu lucruri bărbătești, pe

pat și îl pusese pe Mircioiu să ia la mână și să scuture fiecare obiect. Nina ședea pe un scaun, iar în picioare, sprijinită de un stâlp, o altă femeie, îmbrăcată într-un pulover și într-o fustă albă.

M-au frapat mai multe lucruri. Primul, ținuta lui Mircioiu. Era în cămașă, cu cravată, încălțat cu pantofi maron cu alb, deasupra cărora se ridicau ciorapii, prinși sub genunchi cu jartiere. Arăta caraghios, cu aerul lui de demnitate ultragiată.

Doamna de lângă stâlp, cam de 27–28 de ani, putea juca oricând – era convingerea mea – rolul Cleopatrei, în orice film cu pretenții. Înaltă, suplă, cu picioarele perfecte și cu un bust pentru care merita să te apuci de sculptură.

Fața ei albă, ovală, era încununată de un păr negru-antracit, lung și cu firul gros ca sârma de liță. Sub o frunte înaltă, netedă, străluceau doi ochi albaștri, aproape transparenți. Gura părea făcută pentru poveștile Șeherezadei[47].

---

[47] Șeherezada (persană شهرازاد Šahrāzād) este povestitoarea din O mie și una de nopți și o ipotetică regină persană. Regele persan Shahryar, în urma descoperirii că soția sa, pe care o iubea, l-a înșelat, se înfurie și poruncește să fie omorâtă. Convins că toate femeile sfârșesc prin a deveni infidele, ordonă apoi marelui său vizir să-i aducă în fiecare zi câte o fecioară, cu care se căsătorește și petrece câte o noapte, decapitând-o a doua zi. După trei ani, marele vizir, nemaigăsind fecioare pentru regele său, îi împărtășește problema frumoasei și inteligentei sale fiice, Șeherezada. Aceasta se oferă să devină următoarea soție a regelui. Tatăl său se opune inițial, dar în urma hotărârii ei, până la urmă acceptă resemnat.

(Este o descriere subiectivă, eu am obiceiul să exagerez când cineva îmi place foarte tare. Adică, mai pun și de la mine.).

Locuința era foarte original mobilată: nu mai văzusem așa ceva. Podul mare, de aproape o sută de metri pătrați, avea grinzi de lemn, cu stâlpi de susținere tot din lemn, cu ferestre mici laterale, rotunde, ca hublourile de vapor, peste care se prelungea marginea acoperișului înclinat.

Tot spațiul era deschis; cu excepția unei singure uși, care închidea baia. Într-un colț, un cotlon, o bucătărie mică, închisă de formă, cu două uși groase, zăbrelite, batante, ca de saloon, montate între doi stâlpi. Mobilele din bucătărie aminteau tot de Vestul american.

Pe podeaua din scânduri groase de stejar erau aruncate blănuri.

Fiecare colț – și erau o mulțime acolo, în podul Silviei – fusese mobilat altfel, dând senzația unei case cu multe încăperi pentru pitici și cu destinații foarte diverse. Măsuțe joase, perne de blană, sofale acoperite cu cergi, taburete de piele, orientale, jilțuri scunde din stejar natur, lucrate simplu, fără ornamente. Un zar mare, tot din piele, punctat cu ținte de aramă, pe care era așezat un vas sferic de porțelan alb, din care izbucneau lalele mov, o culoare rară. Luminat din spate, vasul părea ireal. Îl credeai pictat acolo, pe un fundal de abur.

În stâlpi, stâlpii de pe lângă pereți, erau bătute niște țepușe de fier la înălțimea unui om. De ele erau agățate rochii, taioare, blănuri cochete, în culori delicate și datorită lor puteai crede că stăpâna abia a venit sau că se pregătește să plece într-o călătorie. În fața unei perdele cu falduri bogate era pus un havuz mare din gresie, cu volume rigide. Părea brumat și mi-am închipuit că în el se pot păstra proviziile de aer rece. Pe fiecare perete era câte o oglindă, care te surprindea din toate unghiurile și nu te lăsa să te desparți de tine.

Din starea mea de dulce admirație m-a scos brutal, Vasiliu, care mi-a cerut să scotocesc fiecare colțișor, centimetru cu centimetru, și să-i semnalez orice obiect a cărui proveniență mi se pare suspectă.

Nu știam cum să procedez și mi se părea o impietate să răvășesc toate jucăriile din casa aceea de poveste, ca un barbar.

Vasiliu n-avea reticențele mele. El controla peste tot, repede, metodic, organizat. Nici el, nici eu, n-am găsit nimic.

Silvia Tripon fuma țigară de la țigară și zâmbea ironic. Anton Mircioiu își trăsese pantalonii, pe care comisarul îi pipăise la fiecare cusătură, și cu gesturi nervoase își netezea reverele hainei, care suferise același tratament.

Năducea în continuare și se ștergea cu o batistă mare de mătase.

Nina nu se mișca de pe scaunul ei și nu ridica ochii din podea.

În pofida insuccesului nostru. Vasiliu nu părea afectat sau brava. A fixat cu privirea mâna cu care Silvia ducea țigara la buze. Pe încheietura mâinii sclipea stins o brățară din platină spuzită cu granate mărunte. Comisarul a întrebat-o amical:

— Ce-ai făcut înainte să ai brățara asta superbă, Silvia.

— Am râvnit s-o am! a răspuns femeia și în podul ei de basm s-a iscat, parcă, o pală de vânt înghețat.

Vasiliu a intrat în baie, s-a uitat și pe acolo, cu ușa deschisă, apoi s-a spălat pe mâini.

Camera de baie era placată cu ceramică bej, plină de oglinzi și de lumini. Cada, lavoarul, toate celelalte vase erau cafenii. Pe marginea căzii, am văzut aruncată o cămașă de noapte albă, transparentă, punctată ici și colo cu câte o mică floare de nu-mă-uita[48].

Comisarul a ieșit din baie cu o expresie malițioasă pe chip.

— Fetelor, vă cer scuze pentru deranj și vă promit că nu mă las, până nu vă bag ori în serviciu, ori în pușcărie. Depinde de voi.

---

[48] Nu-mă-uita (Myosotis) o plantă ce aparține familiei Boraginaceae, ce conține peste 50 de specii erbacee, anuale, bienale sau perene. Este întâlnită din Noua Zeelandă, până în Europa, Asia și America de Nord. Crește atât în stare spontană, cât și cultivată.

S-a uitat la Mircioiu.

— Nu scapi nici mata de mine, domnule Toni. Știu ce învârtești și mi-ar face mare plăcere să te iau cu mine, dar n-am temei. Zero la unu. Pentru... mine! Și acum, pe noi vă rog să ne scuzați, trebuie să plecăm. S-a făcut târziu. Ați fost o companie agreabilă. La revedere!

— Domnule comisar, l-a oprit Silvia, arătând înspre Nina. Vă rog s-o luați și pe această creatură cu dumneavoastră. Să plece imediat din casa mea.

— Vezi, Nina? a căinat-o Vasiliu pe Nina. Ți-am spus că Silvia se face foc dacă află că l-ai vrăjit pe fantele ei scump și doldora de „money”. Vino cu noi, ca să nu te coafeze.

Nina s-a ridicat și s-a îndreptat spre ușă. Am ieșit toți trei și, înainte de a închide ușa, Vasiliu le-a urat celor rămași: „Petrecere bună în continuare!”

Pe stradă, în fața porții, a sfătuit-o pe Nina:

— Eu, în locul tău, m-aș pune bine cu fiara de Vasiliu. I-aș gânguri la urechiușă ce a ascuns Silvia când a auzit că poliția e pe scări.

— Sictir! a replicat Nina și ne-a întors spatele.

A pornit în josul străzii, bâțâindu-și șoldurile, pe tocurile ei înalte.

Vasiliu mi-a spus destul de tare ca să mai audă și femeia:

— Să știi de la mine, Radule, că singurele cocote

manierate sunt în Place Madelaine[49], la Paris.

După ce Nina s-a îndepărtat, Vasiliu a schimbat tonul:

— Să-ți spun eu cu ce schepsis am trimis-o pe Nina singură la Silvia, înaintea noastră. Când cineva îți năvălește în casă, ca să te anunțe că poliția e la ușă și tu te simți cu musca pe căciulă, te ia cu frisoane și încerci să ascunzi ce e de ascuns. Dacă ai timp, dacă nu ești surprins. Uneori raționamentul ăsta a avut rezultate bune... Tu cât ai stat în curte, ai observat ceva?

— Nimic, doar că s-a închis, sus, o fereastră, l-am informat eu.

— Care fereastră?

— Aceea... A doua din stânga, acolo sub acoperiș.

Vasiliu s-a uitat atent și s-a arătat dezamăgit:

— S-ar fi putut ca sub fereastră să fie montată o lădița pentru flori, ceva, în care să se ascundă un pachet, dar nu e...

A ridicat încă o dată capul, spre fereastra indicată de mine. Sub impulsul nu știu cărei idei, m-a luat de un cot și m-a tras după el. Hai să mergem înapoi!

Sus, la capătul scării, a deschis ușa năvalnic și nu s-a oprit decât în mijlocul podului. Am observat că Silvia

---

[49] Proiectată în jurul bisericii care i-a dat numele, Place de la Madeleine este unul dintre locurile de top din Paris pentru cumpărături. Restaurante istorice și magazine elegante sunt adunate aici, concurente pentru a arăta cea mai frumoasă fereastră.

plângea. Mircioiu era furios.

Vasiliu s-a dus glonț la fereastra cu pricina, a deschis-o și a încălecat pe ramă. A început să pipăie cu o mână scobitura streașinii, în porțiunea de deasupra ferestrei. Cei doi îl priveau ca hipnotizați. Eu, cu interes. Mircioiu a avut o mișcare, o intenție să se repeadă la fereastră. Comisarul stătea într-un echilibru instabil.

Am făcut un pas înainte, m-am uitat țintă la Mircioiu și am băgat rapid o mână în buzunar. În buzunarul în care n-aveam decât o batistă mototolită.

Vasiliu a descălecat fereastra și a sărit în încăpere, ținând de un capăt un sul, gros ca un salam și negru la culoare. Lung de vreo jumătate de metru. Nu înțelegeam nimic. Sulul era, în realitate, o bucată de cameră de bicicletă, umplută cu ceva și legată cu o sfoară la capete ca un caltaboș.

— Dragi copii, s-a maimuțărit Vasiliu. Vreți să mai chemăm un martor sau ajunge dumnealui? (M-a arătat pe mine.) Acum pot să vă spun că nu e polițist, e civil. Dar dacă țineți morțiș o chemăm pe bunicuța Silviei.

— Nu e nevoie, domnule comisar, a protestat moale Silvia.

— Cum doriți. Mai târziu n-o să puteți mârâi, pentru că vom găsi precis amprente pe tubul ăsta și pe jucăriile cu care a fost îndopat... Desfacem surpriza?

N-a așteptat vreo încuviințare și a dezlegat sfoara de

la un capăt. A scuturat, pe pat, conținutul tubului. Au curs din el o mulțime de ceasuri micuțe aurii, mai multe stilouri „Parker”, ace de cravată, butoni de manșetă, tot aurii, și ciorapi de nailon, în plicuri făcute sul.

Vasiliu le-a atras atenția că au... împopistrat-o.

Mircioiu a tușit, încurcat, și l-a rugat pe comisar să mă trimită până afară doar câteva minute. Comisarul a vrut să știe cu ce scop:

— Vrei să le facem pe din două, sau să mi le dai mie pe toate? Nu ține, Mircioiule!

— Nu le-ați găsit la mine, nu le-am văzut în viața mea, a mai încercat domnul Toni.

— Ce vrei să spui? a sărit ca o tigroaică Silvia.

— Aveți-vă ca frații, a fost de părere Vasiliu. Deocamdată trebuie să trecem totul într-un proces-verbal. Silvico, scoate tu niște hârtie. Stilou am eu...

Femeia s-a dus să caute într-un scrin și Mircioiu și-a lărgit nodul de la cravată. Respira greu.

— Să nu mai pui cravată cu romburi, la costum în dungi, l-a sfătuit Vasiliu. Mergea una, obligatoriu, uni.

Mircioiu a început să amenințe.

— Să știți că unchiul meu este...

— Știu! A fost subsecretar de stat și de mâine o să inunde cu memorii Ministerul de Interne despre înscenarea odioasă a unui pretins comisar comunist. Mă lasă rece. Până una alta pe tine te arestez, o luăm și pe

Silvia cu noi și la noapte au să mai fie arestați atât omul care ți-a dat marfa, cât și conductorul de pe trenul internațional care a băgat-o în țară. Colegii mei de la Arad cunoșteau toată schema, dar n-aveau corpul delict. Ți-au semnalat venirea în Capitală, cu scopul de a plasa un transport. Nu eu trebuia să mă ocup de tine, a fost o întâmplare că ne-am întâlnit. Nina ți-a purtat ghinion, nu-i așa, Silvia?

Silvia a tăcut.

— Deci, domnule Mircioiu, nimeni nu ți-a făcut vreo înscenare. Eu sunt doar un polițist nevandabil, ca să zic așa. Și acum să fie liniște, că am de scris. Silvia, ascultă sfatul meu, că mă pricep. Să te piepteni cu cărare pe mijloc, ți-ai sta mult mai bine...

După ce Vasiliu a terminat toate formalitățile m-a trimis iarăși după un taxi.

Când am ajuns la Prefectură m-a luat cu el în birou. A mai completat niște acte și le-a dat hârtie celor doi să scrie tot ce știu în legătură cu marfa de contrabandă. Mie mi-a șoptit prietenos la un moment dat:

— Dacă mai aștepți vreo oră, te iau undeva să mâncăm... de prânz.

I-am răspuns, cuviincios, că trebuie să ajung acasă, gândindu-mă, cu îngrijorare, unde ar mai fi fost în stare să mă ducă. Cine știe cu cine s-ar mai fi întâlnit și ce nou bucluc începea.

N-a insistat.

— Bine! Atunci, mâine te prezinți și îți faci formele. Iei mașina – vorbesc eu să ți-o dea în primire, o duci la clinică, la nea Tănase, și, seara, pe la opt, te înființezi cu ea pe platou. Ai văzut ce rău e fără mașină... Hai, cărel-poteca! Noapte bună!

Am plecat aruncând o ultimă privire Silviei. Avea maxilarele încleștate și fixa cu ochi tulburi coala de hârtie din fața ei, pe care nu scrisese niciun cuvânt.

Am ieșit în Calea Victoriei, cu un sac de impresii, și eram dornic să dau filmul acelei zile înapoi, să revăd totul pe îndelete. Eram prea tânăr, necopt pentru întâmplări atât de neobișnuite.

Mi-am adus aminte că n-am mâncat mai nimic toată ziua și foamea m-a făcut să iuțesc pasul.

Mama m-a așteptat cu cartofi copți. Înainte de culcare i-am spus că s-ar putea să mă angajez șofer la poliție.

— E bine! a oftat mama. E bine! De ce să nu se distreze toți vecinii când i-oi fugări tu pe ăia cu semințe și cu floricele, prin cartier? De ce să nu zică ei: „Ce putea să iasă dintr-un băiat crescut fără tată?!”

Am sărutat-o lung, apăsat, pe frunte și m-am vârât în pat. În întuneric, ascuns în plapumă, am început să desfac în felii întâmplările zilei. Înainte de-a adormi am luat o hotărâre!

A doua zi de dimineață m-am sculat cu noaptea în cap. Dar nu destul de devreme ca să nu găsesc pe masa din bucătărie un ou fiert, o felie de pâine unsă cu magiun și o cană de „Cicoare[50]” fierbinte. Mama nu era în casă, cred că se pornise la piață. Sorbind din „Cicoarea” cu gust de paie arse, am reinventariat argumentele care m-au convins să nu mai doresc angajarea mea la poliție. Nu era pentru mine, n-aveam ce căuta acolo. Eu nu sunt un om tare, sunt sentimental, milos, un căscat, lent în reacții și dacă ar fi să mă întrebe zâna bună ce dorință, mare și fierbinte, să-mi îndeplinească, aș ruga-o să mă facă bibliotecar, să pot citi mormane de cărți. Mai voiam să mă duc la școală, să-nvăț, să înțeleg, să mă bucur de tot ce au descoperit oamenii până la mine, să nu las cartea din mână decât atunci când o bag sub pernă, ca să adorm cu gândul la ea. Și deodată, hodoronc-tronc, după ce Măria-Sa Viața m-a așezat la volanul unei dubițe de cărat pâine, acum mă ia și mă mută pe o mașină a poliției! Dacă era de ales între două rele, mi se părea mult mai plăcut să duc pâine caldă la brutării decât să car, de colo-colo, polițiști și hoți. Asta pe de o parte! Pe de altă parte, aici se bătea gândul bun cu gândul rău, pe mașina fabricii de pâine „Herdan” puteam muri de plictiseală sau într-un

---

50 Plantă erbacee din familia compozeelor, cu flori albastre (mai rar trandafirii sau albe), din rădăcina căreia se prepară un surogat de cafea.

accident de circulație, adormind la volan. Tot de plictiseală! Polițiștii cu care mi se propunea să mă întovărășesc, veneau în contact cu o lume interesantă, misterioasă, aveau o viață trepidantă, fiecare zi era trăită în miezul unei aventuri, și care tânăr rezistă la asemenea tentații? Dacă tot nu mă puteam întâlni cu zâna bună care să-mi îndeplinească dorințele, rămânea să aleg singur sau să dau cu banul. Dacă mama mi-ar fi cunoscut îndoielile, mi-ar fi zis să mă hotărăsc „Ori în car, ori în căruță, ori în teleguță”.

Amintirea foarte prezentă a comisarului Vasiliu, om care îmi plăcuse grozav, m-a condus spre o soluție de compromis. Mi-am zis că mă duc la poliție, stau o lună – luna de probă – și dacă nu-mi convine: „Adio și n-am cuvinte”.

Am plecat de acasă și m-am dus întâi la fabrică, să le spun celor de acolo că vreau să-i las baltă. Nu mi s-a părut că funcționarul căruia i-am dat vestea a regretat, ca la despărțirea de un fiu prea iubit. M-a avertizat doar că nu-mi dă ultima chenzină și că nu-mi eliberează niciun act, până nu predau dubița în cea mai bună stare. În rest, nu s-a uitat la mine nici cât la mucul de țigară din care trăgea cu sete. Dar nici eu nu m-am sinchisit prea mult. În final, nea Tănase îmi spusese că este vorba de un transfer și atunci povestea cu actele mele s-o rezolve funcționarii între ei. Mi-am întărit această

convingere după vreun ceas, în biroul de angajări al poliției, unde Vasiliu vorbise despre mine. Un bătrânel cu mânecuțe negre mi-a cerut atâtea acte, încât le-am numărat în gând și le-am uitat, cu tot cu numere, când am ieșit pe ușă. O să-i reclam pe toți comisarului.

Deocamdată aveam o altă treabă, foarte urgentă. Să iau mașina de la poliție și să ajung cu ea la garaj, la nea Tănase.

Ușor de zis, greu de făcut. Când am ajuns pe platou și am început să mă învârt în jurul ei, a apărut un gardian, care m-a întrebat cum mă cheamă? După tonul cu care m-a întrebat, aștepta parcă să rostesc un nume de criminal sângeros. I-am spus cum mă cheamă și mi-a dat cheile mașinii.

M-am suit la volan și am dat la automat. După felul cum a oftat motorul, nu erau șanse ca în următoarele două luni să pornească. Am încercat la manivelă. Nici așa n-a vrut. Am ridicat capota și ce-am găsit sub ea m-a aruncat pe culmile disperării. Motorul părea acoperit cu bitum, carburatorul era și el garnisit cu un strat gros de mâzgă, firele de la bujii arătau ca roase de șoareci, bateria n-avea pic de acid în ea. Am tras de clapeta de la pompa de benzină și garnitura membranei s-a umezit cu un lichid ruginiu.

Am trântit capota, am încuiat portiera și m-am dus pe jos la garaj, la nea Tănase. Mi-a dat el o camionetă cu

ștangă pentru remorcare și așa am târât „Fiatul" până la locul de pedeapsă.

Nea Tănase a pus să trebăluiască la mașina mea trei lucrători și doi ucenici, care, în mai puțin de un ceas, au transformat-o în grămăjoare mici de piese.

La fiecare piesă demontată se auzeau exclamații și un pomelnic de defecțiuni. După sinceritatea înjurăturilor, aceste defecțiuni nu erau dintre cele mai simple.

Pe mine m-a luat nea Tănase într-o gheretă cu pereți de sticlă și m-a tratat cu lapte bătut. Nu m-a întrebat ce gândesc despre angajarea mea la poliție. Pentru el treaba era rezolvată.

Cu gândul că am să fiu tot timpul la mâna lui, cu droașca[51] mea de „Fiat", am încercat să-l măgulesc.

— Mare noroc cu dumneata, nea Tănase. Nimeni nu s-ar fi băgat să repare tinicheaua asta. Acum știu, de câte ori îmi face necazuri, aici o aduc, la doctor.

— Vezi să nu! a sărit nea Tănase. Eu într-o lună plec ia o școală de partid. Ai în fața ta pe cel mai bătrân școlar.

— Foarte frumos! Ai carte, ai parte. Eu mai am puțin și-mi termin liceul, dau examenele în particular și, uite, am ajuns șofer la poliție.

— O să termini liceul și o să te apuci de altă școală

[51] Vechitură.

muceo! Avem nevoie de cadre, ne arde buza. Câștigarea alegerilor, reforma agrară, stabilizarea monetară și toate celelalte sunt numai începutul. E greu tare și n-o să fie mai ușor nici când puterea are să fie pe deplin în mâna noastră. Puterea e o sabie cu două tăișuri. Lucru foarte complicat să știi ce să faci cu puterea, când un popor întreg așteaptă de la tine viața aceea mai bună pe care i-ai promis-o. Ehei, ce-aș mai vrea să fiu și eu tânăr ca tine...

— Ce-ai face?

— Ce n-aș face!

— Te-ai angaja șofer la Vasiliu?

— Mă, țâcă! Întâi, că tu nu te angajezi șofer la Vasiliu. A început epurarea vechiului aparat de stat. O să dureze. Dăm afară prefecți, comandanți, ofițeri de jandarmi. Chestori, inspectori, comisari, copoi de la siguranță. Cu cine-i înlocuim? E mare nevoie de oameni. Oameni născuți din clasa asta care a venit la putere. O să facem școli, o să pregătim și tineri, și mai puțin tineri. Au și fost numiți muncitori prin posturi de conducere. Cinstiți, devotați, de cea mai bună credință, dar fără pregătirea potrivită... Ai să vezi tu că n-o să țină mult teoria cu „școala vieții”. Mai știu și eu ce știu. Sunt om în toată firea, am văzut multe la viața mea... Auzi? Și cu Vasiliu ce ai? Află că e un om și jumătate. Nu e comunist, are o idee fixă, că militarul nu face politică.

Politica lui e îndeplinirea datoriei.

— Știu că nu e comunist!

— De unde știi?

— A spus el!

— Ca să vezi! Ați ajuns la confidențe?

— Îhî!... Am fost împreună și la restaurant, am făcut și o percheziție, am găsit ceasuri de aur, am arestat un contrabandist și o vampă de milioane.

— Toate astea într-o singură zi!

— Da! Și diseară avem nevoie de mașină, pentru alte daraveri[52]. Nu știu ce anume, dar e important. Precis!

— Văd că-ți place al naibii unde te-am băgat.

— Nu știu, nea Tănase. Îmi fac curaj. Am și eu frământările mele.

— Când o să dea pe dinafară, să vii să ne sfătuim... Momentan, mă bucur că-ți place Vasiliu. Și mie-mi place. Îl socotesc prietenul meu... Hai să-ți spun ceva, ce știu eu despre el...

Timp de aproape un ceas, nea Tănase mi-a spus câte ceva – numai ce a vrut el – din viața comisarului.

Înainte de război, Sorin Vasiliu a fost profesor de gimnastică la un liceu bucureștean. În timpul războiului, a fost ales dintre mai mulți ofițeri, într-un serviciu special la contraspionaj.

---

52 Treburi, interese; afaceri comerciale, negustorie.

Nea Tănase m-a lăsat să înțeleg că într-un anume timp Vasiliu n-a fost străin de mijlocirea unor legături între comuniștii întemnițați în închisori militare și tovarășii lor aflați în libertate.

După terminarea războiului, i s-a propus, în vara lui 1945, să lucreze în Ministerul de Interne și el a acceptat, cu condiția să fie repartizat la poliția judiciară.

O ispravă de-a lui, ca ofițer de informații din toamna lui 1944, a făcut vâlvă. În acea toamnă, un serviciu de specialitate al armatei noastre a aflat că hitleriștii au instalat pe teritoriul unei țări vecine, aproape de hotarele românești, o rampă de lansare a cumplitelor bombe zburătoare „V". De acolo bombele trebuiau trimise să nimicească orașele noastre, ca represalii pentru întoarcerea armelor.

Ofițerul român Vasiliu a primit ordinul să distrugă rampa de lansare și el și-a îndeplinit strălucit misiunea, pe care a pregătit-o inteligent, migălos și cu niște rezolvări de mare efect.

Nea Tănase nu mi-a povestit în detaliu, dar ce mi-a spus mi-a plăcut. Vasiliu, cu un avion „Messerschmidt[53]" (care cu puțin timp înainte fusese

---

[53] Messerschmitt AG a fost o renumită firmă germană producătoare de avioane, cunoscută mai ales pentru modelele Bf 109 (primul avion de vânătoare modern) și Me 262 (primul avion cu reacție) iar Willy Messerschmitt a fost inițiatorul dezvoltării acestor modele.

capturat de aviația noastră de vânătoare), a aterizat chiar în mijlocul militarilor nemți care asigurau serviciul la rampa de lansare. Românul purta o uniformă de ofițer superior german (Oberst [54]) și reprezenta O.K.W. [55] -ul. Un ordin semnat de feldmareșalul Wilhelm Keitel[56] îl împuternicise – pur și simplu – să organizeze distrugerea tuturor instalațiilor rampei de lansare (care dispunea și de unele dispozitive noi, construite în cei mai mare secret), pentru a împiedica astfel o acțiune a britanicilor. Acțiunea ar fi constat în trimite rea unui comando de parașutiști, cu misiunea să ucidă întregul efectiv al inamicului, să distrugă toate instalațiile, să demonteze și să ridice toate dispozitivele noi, apoi să-l răpească pe comandant, un specialist de valoare. Comandantul rampei de lansare și dispozitivele ultrasecrete urmau să ia drumul Londrei, pe calea aerului.

Iată un amănunt la care Vasiliu s-a gândit pentru a face toată povestea verosimilă. Din buzunarul mantalei

---

[54] Colonel.

[55] Oberkommando der Wehrmacht sau OKW a fost instituția militară germană de nivelul cel mai înalt care se ocupa cu planificarea și administrația militară din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Își avea sediul principal în localitatea Wünsdorf și deținea o companie de militari la sediul principal al führerului.

[56] Wilhelm Bodewin Johann Gustav Keitel a fost un ofițer german care a deținut gradul de feldmareșal al celui de-al Treilea Reich german. În calitate de comandant al comandamentului suprem al armatei, Keitel a fost unul dintre liderii militari importanți ai Germaniei naziste.

lui ieșeau, împăturite pe lungime, niște ziare, „Völkischer Beobachter[57]” și „Das Reich[58]”, purtând data zilei respective. Din felul cum erau împăturite, fotografiile führerului atrăgeau atenția.

Comandantul obiectivului german a cerut să vadă și el aceste ziare proaspete, pentru că la ei presa ajungea cu întârziere. În ambele ziare, în fotografiile de pe prima pagină, Hitler, cu o figură radioasă, strângea mâinile unui ofițer superior neamț. Acest ofițer era chiar cel aflat în mijlocul lor și care le aducea ordinul de distrugere a rampei de lansare.

În explicația de sub fotografii se spunea că führerul îl felicita pe Oberst Wolfgang Bosch, pentru succesele hotărâtoare obținute în pregătirea unei operațiuni cu arme ultrasecrete, cu o putere de distrugere necunoscută până atunci, care urmează să fie declanșată, pentru a schimba rapid și radical soarta războiului.

---

57 Völkischer Beobachter a fost organul de presă al Partidului Muncitoresc Național-Socialist German începând din 1920. „Völkischer Beobachter” s-a format prin redenumirea ziarului „Münchener Beobachter”, înființat în 1887 la München, care a fost cumpărat în 1918 de societatea Thule.

58 Das Reich („Imperiul”) a fost un săptămânal german apărut pentru prima oară la data de 26 mai 1940. A fost înființat de Rolf Rienhardt, și în fiecare număr al revistei apărea un editorial scris de Joseph Goebbels, ministrul nazist al propagandei, restul publicației fiind în sarcina altor colaboratori ai lui Rolf Rienhardt. Acest instrument de propagandă nazistă era difuzat atât în Germania, cât și în alte state din Europa.

Ziarele, ca și fotografiile de pe primele pagini, erau, bineînțeles, trucate. Dar au avut efectul pe care s-a mizat.

Rampa de lansare a fost aruncată în aer chiar de păzitorii ei.

Falsul colonel Bosch a mai pretins că are ordin să-l conducă pe comandant la Berlin, unde este așteptat la raportul generalului Jodl[59], de la care va primi alte însărcinări.

Nu mică a fost surpriza acestui comandant când s-a văzut dezarmat și făcut inofensiv imediat ce avionul a decolat și, mai ales, când a constatat că echipajul avionului, inclusiv colonelul Bosch, vorbește românește. Aeroportul pe care a aterizat „Messerschmidt”-ul la destinație, ca și persoanele care l-au luat în primire, n-au fost nici ele cele mai potrivite pentru a-i întări moralul.

Cam așa arăta, povestită incomplet și la repezeală, una din acțiunile de senzație, realizată în alt timp, de viitorul meu șef, comisarul Sorin Vasiliu.

Amintindu-mi, după un timp, cum a povestit această întâmplare nea Tănase, vorbele lui, dozajul acțiunii,

---

[59] Alfred Josef Ferdinand Jodl a fost un general german, șeful Statului Major al OKW, unul dintre principalii comandanți militari din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. La procesul de la Nürnberg a fost acuzat, condamnat la moarte și executat pentru crime de război și crime împotriva umanității.

anumite particularități de limbaj (fiecare om vorbește altfel, are alte gesturi, alte ticuri verbale), mi-am dat seama că se întâmplă cu mine ceva. Și asta am observat în mai multe situații asemănătoare.

Dacă eu reiau aceeași poveste, sau dacă redau un dialog, apar mici modificări și nu știu dacă în bine sau în rău. Schimb, uneori, cronologia faptelor, folosesc alte cuvinte, atenuez unele scene, dau amploare altora. Zăbovesc asupra unor momente, rotunjesc altele, mai strecor unele efecte căutate, sar peste amănuntele care, subiectiv, mi se par că diluează narațiunea, evidențiez, poate chiar dichisesc un pic, episodul care m-a încântat pe mine. Nu știu dacă dreg sau stric, dar un merit tot am. Nu înfloresc și nu țin să mă arăt deșteptul-deștepților.

După această lungă explicație, este cazul să mai spun că nea Tănase îl aprecia pe Vasiliu, ca pe un om cinstit, incoruptibil, curajos, pasionat de profesia lui, cu o mare putere de muncă și de dăruire. A menționat că are și o mică slăbiciune pentru cele mai reușite reprezentante ale sexului frumos. Dar că este greu de legat la gard.

Cât am stat de vorbă în ghereta de sticlă „, Fiatul” adus de mine începuse să semene și chiar putea fi confundat cu un automobil. Un automobil cam mic și cam prăpădit pentru scopul important căruia i-a fost destinat. Începând să-l iau la mână, am remarcat un

comportament lăudabil. Pornea, cupla în toate vitezele, putea fi oprit cu ambele sisteme de frânare, se aprindeau farurile, gâjâia claxonul și, cu nițică bunăvoință, acul kilometrajului ajungea până la viteze convenabile pentru cardiaci.

I-am mulțumit lui nea Tănase și i-am promis, hlizindu-mă, că am să dau acatiste pentru sănătatea lui, la biserica Bălăneanu.

A bodogănit că, la cât suntem noi doi de credincioși, ajută acatistele ca frecția la un picior de lemn.

De la garaj am trecut pe acasă și, când am intrat pe strada mea, o ceată de copii s-a luat după mine, țipând cât îi ținea gura: „Foaie verde, foi de nuc / Plesni-ți-ar un cauciuc...” Era urarea pe care o făceau tuturor șoferilor care treceau pe strada noastră, stârnind praful.

Am oprit în fața casei și țâncii s-au cocoțat, la minut, pe scările și pe barele mașinii. M-am făcut că nu-i observ.

Mi-am îmbrăcat costumul cel mai bun, am luat mașina din poartă, împrăștiindu-i pe copii, și m-am oprit la frizeria lui Nazone, să mă tundă și să mă pieptene el cu cărare. Mie îmi stătea părut vâlvoi tot timpul. Nazone îmi uda părut. Îl pieptăna și îl presa cu un fileu. Toată ziua pieptănătura mea se păstra minunat, ca într-o reclamă pentru uleiul de nucă „Nero”.

Când am coborât din mașină, m-a zărit prin oglindă Sache, un setebist[60]. A așteptat să intru, făcând să zornăie perdeaua cu ciucuri din bile de lemn, care ținea loc de ușă, și i-a spus lui Nazone:

— Uite, frățioare, cine-i *ober* la bursa neagră are mașină mică...

— Nu-i a mea, Sache, l-am lămurit. Sunt la stăpân.

— La cine, copilu'? a vrut să știe Nazone. Că, uite, eu sunt milionar și nu-mi permit să am mașină și nici șofer cu leafă...

(Zicând: „Uite, eu sunt milionar", mi-a arătat cu mâna în care ținea briciul, mai multe bancnote de un milion, presate sub cristalul unui dulăpior... După stabilizarea monetară, din aceste bancnote puștii făceau vaporașe și avioane de hârtie.).

Le-am spus că sunt șofer la o instituție, că e prima zi de slujbă și habar n-am dacă am s-o duc bine sau rău. Dacă n-o să-mi fie bine, am să vin la Nazone și am să împrumut de la el niște milioane.

Sache, care știa întotdeauna, ultimele bancuri, s-a pornit:

— Apropo de bancnote. Cică doi șmecheri care mureau de foame s-au înțeles. Într-o bună zi, să se apuce de falsificat bani. Să facă hârtii de două mii, că pe astea

---

[60] Societatea de Tramvaie din București.

nu le știe nimeni cum arată, că n-au fost niciodată pe piață. O să le spună ei la fraieri că atunci au fost puse în circulație. Zis și făcut. Fac ei prima hârtie de două mii și, hai să încerce s-o schimbe, să vadă dacă se prinde. Cel mai curajos dintre ei a intrat cu hârtia în mână într-o băcănie. Celălalt îl aștepta afară. Nevasta băcanului, care stătea la casă, avea o faimă de femeie a dracului. Când era vorba de bani, îi sucea pe toate părțile, îi pipăia, îi mirosea, îi punea la bec, mă rog, o cârcotașă fără pereche. Șmecherul care a intrat în băcănie cu bancnota se înțelesese cu asociatul să cumpere ceva de doi-trei lei și să ceară restul. Adică, la marele risc! Cel de afară s-a dat de ceasul morții până când a ieșit din prăvălie fârtatul lui. Acesta arăta însă ca și cum câștigase atunci la loterie. S-au tras după colț și „fericitul" a deschis palma, în care se afla o bomboană „Negro" și un purcoi de bani. Imediat a dat drumul la vorbe: „Tată, a mers treaba, unt!"; „Cum?" a vrut să afle prietenul. „Taman cum am vorbit noi. Am intrat, am cerut o bomboană de doi lei și i-am întins bănuții. Zgripțuroaica s-a uitat la hârtie ca la un zepelin care i-a căzut în supă. De cinci ori m-a întrebat ce bani sunt ăștia? M-am înfipt în ea: «Cum ce bani? Bani nou-nouți, de la bancă, nu se vede? Au apărut de alaltăieri!» Nu zici, tinere bavarez, că mi-a dat bomboana și mi-a numărat restul la leuț?... Domne, a noastră-i victoria. Ne

facem bancheri...”; „Cât ți-a dat restul?”, a ținut-o pe a lui, „Toma necredinciosul”. „O mie, nouă sute, nouăzeci și opt. Bob numărat: Uite șase bancnote a câte trei sute doi lei și două de câte nouăzeci și trei de lei.”

De râs, clientului de pe scaunul lui Nazone i-a intrat clăbuc în gură. S-a înecat și a început să tușească. Nazone l-a bătut pe spate, râzând și el.

Am ieșit fercheș din frizerie. Trăsneam a apă de colonie, îndoită cu spirt și m-am urcat mândru la volan. Am luat-o către Prefectură. În biroul lui Vasiliu mai erau trei bărbați. Comisarul m-a arătat cu capul și m-a prezentat:

— El e Radu, pilotul nostru de vânătoare.

I-a prezentat și pe ei:

— Dumnealor sunt colegii mei. Comisarul ajutor Dinu Amza, ochelaristul e agentul Paul Aldea și negriciosul, Dumitru Pascu, tot agent.

Strângându-ne mâinile, i-am privit în fugă pe cei trei. Amza era un bărbat scund, bine legat, cu părul tuns perie. Paul Aldea înalt și slab, cu ochelari, cu început de chelie și cu un aer de student timid. Dumitru Pascu, negriciosul, era tot înalt, cu o burticică respectabilă, cu fața rotundă, cu buze groase și cu un zâmbet pe figură care părea că nu-l părăsește niciodată.

Vasiliu m-a întrebat:

— Suntem motorizați, Radule? Avem mașină la

scară? Mi-am umflat pieptul și m-am lăudat.

— Avem, domnule comisar!

Vasiliu m-a măsurat, nemulțumit.

— De ce ești, dragă, îmbrăcat așa, de doamne-ajută? Vreau să te scot în lume astă-seară. Cum să te duc într-un local de mare lux cu hanțele astea ale tale?

Cred că m-am făcut stacojiu.

— E costumul meu de gală, domnule comisar!

— Arăți ca un pomanagiu!

Mi-a aruncat vorbele astea și a deschis un dulap în care a început să cotrobăie. A scos o cravată de mătase pe care mi-a întins-o.

— Pune, măcar asta la gât! E cadou de la mine.

Am luat cravata, fără să mulțumesc, și am rămas cu ea în mână. De nervi mi se zbătea o vână la tâmplă.

Vasiliu a intuit starea mea.

— Radule, eu sunt rău de clonț. Hai să ne împăcăm. Pascule, fă-i un nod à la Hollywood.

Negriciosul, cu același zâmbet stereotip, mi-a ridicat gulerul cămășii și mi-a înnodat cravata.

— Băieți! a început Vasiliu. Aterizăm „La văduva veselă”. Îi facem o vizită de curtoazie domnului Stavros. Am o presimțire neagră, că astă-seară, în salonul de sus, se joacă pocher pe cocoșei[61] și pe devize. Vin toți capii

[61] Monede de aur.

de bursă neagră... Să facem și noi distribuția. Pe mine și pe Amza ne cunoaște patronul. Dacă intrăm noi doi, se telegrafiază sus și se sparge gașca. Facem așa: Aldea se postează la ușa din spate, care dă în strada Bursei. Ușa se deschide în afară. Radule, tragi mașina în spate și o lipești cu bara de ușă, să nu se poată deschide. O bagi în viteză și tragi și frâna de mână. După ce propteşti mașina în ușă, vii și te ții de mine, umbra mea. Intru în local, intri după mine. Când vezi că am luat-o pe scări și pun piciorul în salonul de sus, apari după un minut, pe ceas, și raportezi: „Domnule comisar, plutonul de gardieni a încins hora în jurul prăvăliei”... Am o schemă în cap, o mai pritocesc și v-o spun. În orice caz, Amza tu cazi pe patron. Nu-l lași din mână, să n-aibă timp nici să clipească. Dacă Stavros apucă să facă vreun semn, am buclarisit-o! Am trimis acolo, înainte, o duduiță frumoasă, cu un domn distins, prietenii mei, care să studieze terenul până la venirea noastră și când mă zăresc, dacă e cazul, să-mi dea ultimul buletin de știri. O să văd cum iau legătura cu ei, pe cel mai mare șest. Deocamdată, cam atât. Vorbă multă sărăcia omului. La mașină, băieți, că nu vă mai duc pe jos, să transpirați și să-mi răciți.

După ce am deschis ușa mașinii. Vasiliu s-a urcat lângă mine, iar cei trei, în spate. Motorul a pornit „la sfert” și Vasiliu a comentat pentru cei din spate:

— Nu știu dacă Petrache Lupu a făcut vreo minune, dar Radu al nostru a făcut. Mașinăria asta chiar merge, oameni buni.

Costumul comisarului degaja un discret miros de „Mouson-Lavendel” și aburul respirației lui păstra aroma de „Savon-dentrifice Kalodont”.

(Acestor produse cosmetice întâi le-am învățat mirosul și pe urmă denumirile.).

L-am întrebat pe comisar ce s-a întâmplat cu Anton Mircioiu? Dacă poate să ne spună...

Vasiliu a țistuit[62] din buze.

— Îl expediez la Arad cu viteză maximă și cu toate corpurile delicte. Îl așteaptă poliția de acolo cu brațele deschise... Nu spun că, la arest, individul și-a descoperit vocația artistică. Modelează căișori din miez de pâine, pe care călăresc femei despletite, cu forme prelungi. Căișorii îi înmoaie în zațul negru de „Frank-cafea”, ca să se deosebească la culoare de amazoane. Statuetele astea le vinde pe țigări. S-a acomodat urgent, nu e prima oară când e cazat în beciul poliției... Cred că este un tip optimist, adept al devizei: „Viața merge înainte”.

— M-am gândit odată, a vorbit Amza, din spate, că e un destin urât și tragic să rămâi în memoria oamenilor numai prin răul pe care-l faci. Nu știu dacă ei,

[62] A produce un sunet ascuțit și intens, străbătând aerul.

infractorii, își dau seama că...

— Amărâți, dar trăiesc bine! l-a întrerupt Pascu. Nu ca mine, care mă fluieră vântul prin buzunare...

— Lasă, Pascule, l-a consolat Vasiliu. Mai suntem și noi pe lume și dacă stăm bine înfipți pe baricadă n-o să le fie hoților moale.

— O să-i împuținăm, s-a aliat și Amza cu Vasiliu. S-au schimbat vremurile, se mai schimbă și oamenii, și mai ales condiția lor socială, economică...

S-a așternut o clipă de tăcere, după care Vasiliu mi-a cerut să mă îndrept spre „11 Iunie".

— Nu mergem „La văduva veselă", șefu'? a întrebat Pascu, nervos.

Vasiliu s-a uitat la ceas.

— E prea devreme și m-am gândit să dăm mai întâi o raită pe la „Texana". Am auzit că se adună niște gealați[63] suspecți pe acolo care nu știu ce tot moșmondesc. Mai bine să aflăm din timp, să prevenim, decât să ne doară capul un trimestru după nu știu care mare lovitură. E bine să ne vadă, din când în când, prin bârlogul lor, să-i speriem. Pot crede că suntem avertizați și stăm cu ochii pe ei...

Ajungând în locul dorit de Vasiliu, comisarul mi-a arătat un părculeț, lângă care să opresc. Printre copaci,

---

[63] Om voinic și violent.

se zărea o firmă luminoasă pe care scria „Texana”. Deasupra ei era desenat cu becuri colorate conturul unei pălării de *cowboy*.

La intrare, patru găligani în uniforme de șerifi conduceau mușteriii în local și îi predau șefului de sală.

Cum ne-a văzut pe noi, șeful de sală s-a schimbat la față. Vasiliu, numai zâmbet, l-a întrebat dacă e bucuros de oaspeți?

Omul a dat din cap fâstâcit, și ne-a arătat o masă. Comisarul l-a asigurat că nu stăm, că suntem numai în trecere. L-a eliberat cu un semn care voia să însemne că se poate ocupa de treburile lui. A făcut semnul pornind spre bar și noi ne-am luat după el. Ne-am instalat pe scaunele înalte, pivotante și am clătinat cu toții din cap când barmanul ne-a oferit de băut.

Restaurantul avea tavanul foarte jos și era luminat cu becuri gălbui, montate în felinare de căruță.

O notă veselă dădeau fețele de masă, fiecare de altă culoare. Sala dreptunghiulară părea un plic mare pe care cineva a lipit, jucându-se, timbre colorate.

Serviciile de masă erau compuse din farfurii și căni din tablă de aluminiu. În loc de cuțite se foloseau bricege, cu lama îndoită. Chelnerii purtau costume de *cowboy*. Femeile și bărbații din local – clientela – purtau pe cap pălării americănești, oferite gratuit la garderobă.

Părea că la mese stau fete și flăcăi din Vestul sălbatic.

Totul, ca într-o operetă dubioasă.

Altminteri, lume elegantă, bine dispusă, băuturi fine, șampanie, gârlă, băută în căni de aluminiu și la prețuri care te înghețau.

Amza mi-a suflat la ureche:

— Ăștia n-au griji. Ies din cârciumi odată cu ziarele, căpiați de băutură, și se miră, probabil, când se întâlnesc cu gloata care pleacă la slujbă: „Câtă lume iese de la chiolhanuri în zori!”

De la o masă, o roșcată cu breton i-a zâmbit lui Vasiliu. El a schițat un semn de salut, a trecut cu privirea peste ea și a început să-i studieze pe cei din local, om cu om, parcă-i fotografia pe rând.

Atmosfera de „saloon” era stricată de un lăutar pricăjit, care se strecurase cu vioara printre mese și cânta răgușit: „Sanatoare, sanatoare, multă lume-n tine moare”...

— Băieți, s-a auzit în surdină vocea lui Vasiliu. Plecăm. Dar mai înainte să lăsăm niște invitații, pentru mâine, la noi, la poliție. Sunt câțiva indivizi prin sală pe care trebuie să-i mai întrebăm de sănătate, să aflăm, dacă se poate de unde vin miuțele pe care le topesc aici. Îi poftim să ne viziteze pe la ora șapte, să-i văd cu ochișorii cârpiți de somn. Amza, tu te duci la namila cu părul alb, de la masa de lângă perete. Aldea, tu invită-l pe blondul mustăcios care cumpără acuma flori de la

țigancă. Pascule, tu du-te la bețivii ăia doi care se țin pe după umeri. Mi-i chemi pe amândoi... Radule, faci și tu un drum până la tipul care fumează trabuc, a patra masă, acolo, la stânga. Spune-i că mi-e dor de el și vreau să-l văd mâine de dimineață. În liniște băieți. Eu mă duc să schimb o vorbă cu patronul și ne întâlnim la mașină.

M-am îndreptat spre tipul care pufăia din trabuc, i-am spus bună seara și l-am anunțat că a doua zi, la șapte dimineața, îl așteaptă comisarul Vasiliu, la Prefectură. Dumnealui mi-a suflat fum în ochi și m-a informat că la ora aceea nu se dă jos din pat decât cu mandat de aducere. N-am știut cum să-l conving. Am mai spus: „Vă salut”! și am plecat.

M-am dus la mașină și m-am instalat la volan. Au sosit și ceilalți. Ultimul a ajuns Vasiliu și eu m-am grăbit să-l informez de răspunsul impertinent al individului. Fără o vorbă, comisarul s-a întors în local.

După câteva minute a fost în mașină și mi-a cerut s-o luăm spre „Văduva veselă”, explicându-mi, cu un calm aparent, pe unde ajung mai repede. După care a spus, să auzim toți:

— Domnul Mogonea, la care l-am trimis pe Radu, e un remizier de bursă. Îi e greu să se scoale dis-de-dimineață. Nu poate să vină la șapte. Vine la cinci!...

Vasiliu n-a mai vorbit până aproape de local, când mi-a cerut să trag pe dreapta, să opresc motorul și să stâng

luminile. A mai supt câteva fumuri din țigară, a aruncat-o și a recapitulat cu noi planul de acțiune:

— Vasăzică, mai întâi blocăm ușa din spate cu mașina. Rămâne de pază lângă mașină Aldea. Radule, pe tine nu te cunoaște nimeni de-ai casei. Intri primul. Prin ușa aia mare, luminată. Dai într-un hol și, în dreapta, e garderoba. După garderobă, tot în dreapta, se face un culoar. Din culoar, ajungi la o intrare cu arcade. Acolo își face veacul Maciste, câinele de pază al patronului. Ai să-l recunoști ușor. Este mare, cât Palatul Telefoanelor, are o față ca de tuci și ochi albicioși. E urât ca ceasul rău. Întotdeauna poartă un frac verde. Te uiți de formă, prin preajmă, ca și cum ai căuta pe cineva. Când te reperează, te duci la el și-l întrebi de unde poți da un telefon. Trebuie neapărat să-l faci să se întoarcă spre tine și să piardă din ochi, măcar o secundă, culoarul. Să te plasezi între el și perete – acolo, pe undeva, e o sonerie. E la mintea cocoșului că dacă o atinge ne strică toată combinația. N-o să aibă timp, că în secunda când va sta întors spre tine țâșnește prin culoar Pascu și discret îi proptește țeava pistolului în burticică.

Tu, Pascule, îl și scoți pe Maciste în stradă, îl duci la mașină și-l predai lui Aldea. Urangutanul nu îndrăznește să poarte armă, dar, decât să-ți dea ăsta o palmă, mai bine te lovește tramvaiul 16 la oră de aglomerație. Trebuie luat scurt. O dată scos din joc

Maciste, tu, Radule, intri în restaurant și traversezi salonul principal, spre scara din fund. Încet, te faci că te uiți după o cunoștință... Amza, cum l-ai văzut pe Pascu ieșind cu gorila pe ușă, intri. Te duci întins la patron și-i spui că facem un control polițienesc. Nu-l slăbești din ochi... Eu mă duc, trap săltat, direct spre salonul de sus. Le știu *semnalul,* știu cum trebuie ciocănit la ușă. Pascule, după ce-l predai pe Maciste lui Aldea, vii și tu sus. Radu o să fie cu mine. Domnule Amza, te rog controlează, la sânge, casa de bani a pungașului... Am terminat. Pe cai!...

Au coborât cu toții și eu am tras mașina la ușa din spate a localului și am blocat-o, conform dorinței lui Vasiliu. Aldea a rămas lângă mașină.

Pe mine și pe Pascu, Vasiliu ne-a expediat cu o mișcare a mâinii. Am plecat, urmat la doi pași de Pascu. Îmi cam bătea inima, de ce să mint. O simțeam galopând în coșul pieptului și mi se uscase gura. Am apăsat clanța de la ușa de intrare, cu o mână înghețată.

Am ajuns ușor la culoarul despre care mi s-a vorbit, l-am străbătut și m-am pomenit în fața arcadelor, unde veghea Maciste. A avut dreptate Vasiliu. Nu arăta prea simpatic. Ba chiar m-am gândit că maică-sa, când l-a adus pe lume și a văzut ce-a făcut, trebuie să se fi speriat îngrozitor.

M-am fâțâit un pic pe sub privirile lui curioase, am

vrut să-l depășesc, m-am răzgândit, m-am întors și am rămas în spatele lui, aproape lipit de perete. Când s-a răsucit după mine să vadă ce mă tot agit de colo-colo, l-am întrebat, cu o gheară în gât, de unde pot da un telefon. Pe sub brațul pe care l-a ridicat să-mi arate în ce direcție să caut telefonul, l-am zărit pe Pascu venind în goană. Tropăia ca un armăsar și Maciste s-a întors rapid. Pascu s-a repezit cu capul înainte, zdrahonul a întins o mână, să-l oprească și cu cealaltă, căuta ceva pe perete, pe lângă mine. A urmat o busculadă scurtă, am fost strivit de perete, apoi îmbrâncit, am căzut în genunchi și mai mult am simțit decât am văzut o mână care pipăia peretele, căutând, desigur, soneria aceea de alarmă. Am lovit cu toată puterea și-am auzit un geamăt de durere. Am reușit să mă ridic în picioare. Maciste îl zgâlțâia pe Pascu. I-am sărit gorilei în circă. S-a scuturat să mă arunce, dar mi-am încolăcit brațele pe după gâtul lui. În încleștare, Pascu a zbierat la urechea brutei: „Maciste, dacă nu ridici mâinile, număr până la trei în gând și trag!” Am simțit colosul de sub mine destinzându-se. A început să ridice brațele și mi-am dat drumul la pământ. Mi-am netezit hainele cu palma, scuturându-le de var. Am tras cu ochiul în jur și n-am văzut pe nimeni care să fi asistat la încăierare. Pascu îl împingea, ușor, pe Maciste spre ieșire.

Ținuta mea nu era prea elegantă, dar mi-am făcut

curaj și am pășit pe sub arcade, am traversat un hol și m-am pomenit într-un salon imens, luminat cu veioze verzi, așezate pe mese. Predomina culoarea verde. Covoarele, tapetul de mătase, draperiile grele de pluș, plantele exotice plasate ici și colo, aveau această culoare. Cât mi-am putut da seama dintr-o privire, la mese serveau fete tinere. Aveau rochițe din satin verde, foarte scurte și ciorapi negri prinși cu jartiere verzi, o împletitură din frunzulițe de mătase verde, ca niște cununi de lauri. Pe cap purtau câte o tocă neagră, cu voaletă scurtă, care le umbrea fața. Vezi doamne, astea erau „văduvele vesele".

N-am avut prea multă vreme să casc ochii, fiindcă în întâmpinarea mea a venit un domn cărunt, îmbrăcat într-un smoking, tot verde, fără o cută. Parcă era făcut din sticlă netedă și, dacă îl atingeai, din întâmplare, te-ai fi așteptat să facă „cling"! În salon nu era zgomot, plutea doar un zumzet, ca de albine, ascultat cu urechea lipită de peretele stupului.

Domnul care mi-a tăiat calea, m-a întrebat cu un surâs onctuos, dacă am masă rezervată? N-am apucat să-i răspund. În spatele lui a apărut Amza, spunându-i: „Vă căutam, domnule Stavros".

Stavros s-a întors spre Amza și eu am pornit mai departe spre scara din fund, pe care o ghiceam mascată de niște mari draperii verzi. Pe lângă mine a trecut,

strecurându-se ca un țipar, Vasiliu. M-am ținut după el, am urcat scara în urma lui. În fața ușii din capătul scării, înaltă, cu două canaturi, s-a oprit și a bătut în ea de mai multe ori într-un anume fel. Ușa s-a întredeschis, el a împins-o brusc cu piciorul și a intrat cu revolverul în mână. I-am auzit vocea puternică, tunătoare:

— Poliția! Toată lumea mâinile pe masă!

Am ajuns și eu în spatele lui. În salonul ăsta, la o masă lungă, erau așezați niște domni foarte eleganți, adunați parcă la un consiliu de administrație al unei mari companii bancare. Erau cam o duzină. Pe masă, cupe de șampanie, țigări, scrumiere. Bani nu, nici cărți de joc.

Vasiliu mi-a vorbit peste umăr:

— Închide ușa, ridică-i pe rând în picioare și percheziționează-l!...

I-a avertizat, imediat, pe cei din salon:

— Să nu facă cineva o mișcare în plus, că sunt nervos. Trebuie să vă mai spun că toată șandramaua geme de polițiști!

Abia acum mi-am amintit că mie îmi revenea replica asta. Uitasem, eram emoționat. Nici perchezițiile pe care mi le poruncise Vasiliu nu știam bine cum să le fac. M-am apropiat de un bărbat sfrijit din capul mesei, care s-a ridicat în picioare, și am început să-i pipăi hainele, cum am văzut că fac, în filme, polițiștii americani.

Vasiliu m-a oprit.

— Caută-i în buzunare și pune totul pe masă. Dumnealor nu poartă arme, aici e lume bună, *high life.*

S-a deschis ușa și în salon a intrat gâfâind Pascu.

Vasiliu l-a pus și pe el la treabă.

— Percheziție corporală la toți! Urgent!

Eu lucram pe o latură a mesei, Pascu pe cealaltă. Mai îndemânatic ca mine, era și firesc, a sfârșit mai repede cu ai lui și a venit pe partea mea.

Când am terminat de scotocit hainele ultimului om, pe masa lungă se aflau acte, chei, batiste, stilouri, agende și portvizite, fără bani în ele.

În timpul acestor percheziții, Pascu se folosea, cu mare efort, de mâna dreaptă, apoi a încercat să se descurce numai cu stânga. Vasiliu a observat și a vrut să știe.

— Ești rănit, Pascule?... Dacă te-a atacat cineva, arestez pe toată lumea?... Spune!...

— Nu, domnule comisar, a negat Pascu. M-am lovit, e un fleac... De altfel, am terminat. Recolta e pe masă...

Trecând cu o privire ironică peste grămăjoarele de obiecte de pe masă, Vasiliu a comentat:

— Minunea minunilor! O reuniune sobră, de domni distinși. O cupă de șampanie, o țigară fină, o șuetă agreabilă... Nu-i așa?

Un bărbat îndesat, cu figură de buldog, dinspre un capăt al mesei, a început să-și bage, calm, în buzunare,

obiectele din fața sa. I s-a adresat tăios lui Vasiliu:

— Gata, comisare! Păstrează-ți ironiile pentru troglodiții dumitale. Ajunge! Ați făcut descindere, ați dat-o în bară, acum, luați-vă tălpășița. Ieșirea e în spatele dumitale...

Vasiliu l-a înfruntat suspect de liniștit:

— Un moment, domnule Boghiu. Poate mă lămurești dumneata, ca fost eminent inspector de siguranță, cum se face că niciunul dintre domnii aici de față, n-au la ei nicio lețcaie?

— Nu e nimeni obligat să umble cu bani la el. Și s-ar putea ca lipsa aceasta de mijloace să fie efectul politicii practicate de cei pe care-i slugărești dumneata cu atâta abnegație.

Boghiu a încheiat cu un: „La revedere, domnilor!”

Vasiliu s-a stăpânit:

— Domnule Boghiu, vom pleca atunci când vom aprecia noi că ne-am încheiat misiunea.

Boghiu s-a apropiat amenințător de comisar; eu cu Pascu am ridicat capetele, cu o expresie întrebătoare pe figuri. Vasiliu ne-a făcut semn din ochi, să stăm liniștiți.

Boghiu s-a oprit în fața comisarului și l-a apucat de piept.

— V-ați încheiat misiunea voastră penibilă. Cărați-vă, ca să nu vă scot eu în brânci!

Sucindu-l, a încercat să-l întoarcă pe Vasiliu cu spatele

și să-l împingă spre ușă. A greșit. O fracțiune de secundă mi s-a părut că Vasiliu se supune, a făcut o jumătate de piruetă și când a revenit cu fața i-a plasat lui Boghiu o lovitură cum n-am văzut nici la Joe Louis[64].

Din forța loviturii Boghiu a aterizat pe masă, ca un sac de câlți. Izbindu-se de tăblie, pe lângă sunetul sec al lemnului, s-a auzit un zornăit.

— Zurgălăi! a constatat Vasiliu vesel. Nu mișcă nimeni, că abia m-am încălzit.

Ne-a făcut un semn, mie și lui Pascu.

— Demontăm masa asta în bucăți. Luați-l jos pe domnul Boghiu și rezemați-l de un perete, să doarmă mai comod.

Comisarul s-a întors spre mine.

— Radule, să vină aici Amza cu patronul.

Am deschis ușa și am fugit pe scări, întrebând, agitat, o „văduvă” cu voaletă, unde-l găsesc pe patron. Mi-a arătat cu mâna o ușă, încadrată de doi ficuși.

Prin ușa aceea am pătruns într-o cameră, unde Amza, asistat de un bărbat, de o femeie și de patron, copia pe o coală de hârtie seria unor bancnote, răvășite pe o tavă. Tava stătea lângă un ventilator foarte mare, fixat pe un

---

[64] Joseph Louis Barrow, mai bine cunoscut ca Joe Louis, a fost un boxer profesionist american. A deținut centura de campion mondial la categoria grea din 1937 până în 1949, și este considerat a fi unul dintre cei mai mari boxeri la categoria grea din toate timpurile.

postament înalt, masiv. Paletele ventilatorului se mișcau încet, bancnotele de pe masă foșneau și parcă voiau să se ridice pentru un zbor.

L-am anunțat pe Amza că îl poftește domnul comisar în salonul de sus, împreună cu proprietarul restaurantului.

Amza a zis să comunic că vor veni imediat. Am alergat înapoi, pe scări, având pe buze cuvintele: „Vin imediat”, pe care nu știu dacă le-am mai rostit.

Ce am văzut reintrând în salon m-a lăsat mut.

Domnii aceia eleganți stăteau cuminți pe scaune și Vasiliu se juca cu un ornament de la rama mesei. Când îl mișca, pe lateral se deschidea în mijlocul mesei un fel de șanț lung cât masa și lat de vreo douăzeci de centimetri.

În această deschizătură sclipea un morman de monezi de aur, bancnote românești și străine, pachete desfăcute cu cărți de joc.

Vasiliu manevra ornamentul, care se dovedise de fapt o manetă pentru acționarea plăcii longitudinale, care acoperea ascunzătoarea.

Pascu era tot un zâmbet. Văzându-mă cum mă minunez, comisarul s-a rățoit la mine:

— Vine Amza sau nu vine?... Să-i arăt comoara lui Ali-Baba...

— Vine imediat, domnule comisar, l-am asigurat fără

să-mi dezlipesc ochii de pe mica avere din pântecul lunguieț al mesei.

A venit Amza și l-a adus cu el pe Stavros.

În fața spectacolului din salon, patronul s-a sprijinit de perete. Amza i-a făcut cu ochiul, ghiduș, comisarului, care nu înceta să se joace cu dispozitivul secret al mesei.

Pascu a fost trimis să aducă martori. Între timp, fostul inspector de siguranță a început să-și revină în simțire. L-am ajutat să se așeze pe un scaun, a întins mâna după o cupă de șampanie și a luat o gură, strâmbându-se.

A urmat o operațiune plictisitoare de numărare a banilor, de întocmire a unui lung proces-verbal, în mai multe exemplare, pe care le-am semnat toți cei prezenți.

În final, eu am avut cea mai multă treabă. A trebuit să fac vreo șase drumuri până la prefectură și înapoi. Întâi i-am cărat pe Aldea, pe Maciste și pe doi dintre jucătorii clandestini. I-am luat apoi pe Pascu și pe alți trei clienți. Ultimii au fost Vasiliu, Amza, patronul și „marfa”.

La sediu, au fost împrăștiați în mai multe birouri și au fost chemați câțiva gardieni să-i păzească, sub supravegherea lui Paul Aldea.

Pe Amza, pe Pascu și pe mine șeful ne-a chemat în biroul lui.

L-a întrebat cu nerăbdare pe comisarul ajutor:

— Ce-ai găsit în seiful lui Stavros?

— În seif, nimic, a răspuns Amza cu un zâmbet șmecher. Dar am găsit ceva în suportul ventilatorului de pe biroul lui Stavros. Bani mulți, bancnote!

— Cum ți-a dat prin minte să-i demontezi ventilatorul?

— Nu mă știți tipicar? I-aș fi demontat și mașina de gătit din bucătărie...

— Ceva ți s-a părut suspect...

— Da! După ce am terminat de controlat seiful, Stavros s-a înviorat. I-am verificat în continuare biroul, obiect cu obiect. Stavros m-a ajutat. Lua fiecare lucru în mână, îl sucea pe toate părțile, mi-l arăta. De un singur obiect nu s-a atins, de ventilator. Am ajuns și la el. Nu aveam nicio bănuială. L-am pornit, l-am oprit, l-am ridicat și m-am uitat la capacul postamentului. Șuruburile care îl fixau, aveau niște zgârieturi de șurubelniță aproape insesizabile. Stavros tocmai îmi spunea că ventilatorul are patru viteze, culisează pe o traiectorie semicirculară, marfă prima „A.E.G.[65]”, care merge de cinci ani și o să mai meargă zece, fără probleme.

L-am întrebat dacă nu s-a stricat niciodată. Aici a

[65] Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft AG a fost un producător german de echipamente electrice fondat ca Deutsche Edison-Gesellschaft für angewandte Elektrizität în 1883 la Berlin de către Emil Rathenau. După al doilea război mondial, sediul său sa mutat la Frankfurt pe Main.

greșit el, a zis că nu s-a stricat niciodată și am intrat la idei. Cine a desfăcut șuruburile postamentului și de ce?

— Tu trebuia să te faci inginer, a glumit Vasiliu.

— M-am gândit ca, la bătrânețe, să-mi deschid o ceasornicărie, s-a destăinuit Amza, cu un oftat comic... Șefu', dar până atunci trebuie să vă spun că am găsit bani mulți și nu văd motivele pentru care Stavros îi ținea ascunși. E negustor, poate să aibă bani, putea să ne mintă că nu sunt toți ai lui, că s-a împrumutat, mă rog, orice alte aiureli. El n-a ascuns banii fiindcă nu-i putea justifica. Este posibil să-i fi pus la învechire pentru un timp. Până când seriile lor n-au să mai fie urmărite. Sau, a doua variantă, sunt bani falși.

Vasiliu a arătat o îndoială:

— Personal, nu-l văd pe Stavros încurcându-ne cu bani falși. Făcând trampa [66] cu falsificatorii sau intermediarii lor...!

— Nuia admis și Amza. De altfel o să fie ușor să stabilim dacă bancnotele sunt false. Însă, păstrând prima ipoteză că banii provin din furt, ei ar fi putut fi cumpărați de Stavros mai ieftin. Se cunoaște metoda, adăugă Amza, întorcându-se, către mine: hoțul pierde niște procente, dar n-așteaptă cu nemiluita până să se bucure de ei. Cumpărătorul, dacă are chimirul plin, își

[66] Aranjament, afacere prin intermediari.

poate permite să aștepte. Și, să recunoaștem, Stavros nu este deloc în situația să n-aibă din ce trăi. El poate repune banii în circuit și după un an-doi, când nu se mai interesează nimeni de seriile lor...

— Îmi place cum mă prelucrezi, s-a enervat Vasiliu.

Amza l-a împăcat pe loc:

— Repet ce-am învățat de la dumneavoastră. Mă gândesc și la furtul acela mare de la „Creditul Minier”. Mâine putem confrunta seriile. O parte se știu...

Comisarul și-a frecat mâinile, râzând.

— Domnule Amza, s-au întâlnit astă-noapte, aici, cei mai buni polițiști din București, eu și dumneata.

— Ei, nici așa, șefu'! a râs și Amza. Furtul de la „Creditul Minier” a rămas cu autorii neidentificați și poate pornim de la bani pe direcția făptași!

— Așa o să facem, a promis Vasiliu, dar acum am alt cui...

A venit în dreptul meu.

— Ia zi, Radule, cum s-a întâmplat că Maciste a avut timp să apese pe soneria de alarmă. De sunat a sunat, altfel n-aveau de ce să plaseze jucătorii banii și cărțile în ascunzătoare. I-am descoperit printr-o întâmplare și nu-mi plac întâmplările neprevăzute.

— Domnule comisar, am început eu, înghițind în sec. Eu sunt numai șofer și...

— Știu! m-a oprit nemulțumit comisarul. Am crezut

că nu vrei să rămâi toată viața șofer. Altădată am să te las în mașină. Acum, răspunde-mi la ce te-am întrebat.

— Am făcut exact cum m-ați învățat... N-am ieșit din cuvântul dumneavoastră. M-am strecurat în spatele lui Maciste și l-am întrebat de unde pot să dau un telefon. El s-a întors, spre mine, să-mi arate. Atunci, s-a repezit domnul Pascu. Dacă l-a auzit alergând, m-a lăsat baltă pe mine și s-a răsucit spre domnul agent. Pe mine m-a lipit, cu o mână de perete.

— Eu cred, a intervenit Pascu împăciuitor, că, strivindu-l pe băiat de perete, fără să vrea o fi atins soneria. L-a izbit tare de zid, am văzut și eu...

Vasiliu a ridicat o mână în sus, cerând liniște.

— Cum adică l-a auzit pe Pascu alergând? Pe culoarul ăla e o mochetă groasă cât bureții de baie. Ce, Pascu venea călare?...

— L-a auzit, cum l-am auzit și eu, am răspuns, înfierbântându-mă. Domnul Pascu s-a repezit la urangutan, s-au luptat și m-am atârnat și eu de gâtul lui, pe la spate. Îmbrâncindu-se, mi-am pierdut echilibrul și am căzut în genunchi. Atunci cred că s-a sunat. Am simțit o mână care pipăia peretele, care umbla după sonerie. Am lovit cât am putut eu de tare. Târziu, am văzut degetele mâinii cum se și desprindeau de pe butonul soneriei. M-am ridicat și am sărit în ajutorul domnului Pascu. Când l-a amenințat că-l împușcă, tipul

s-a astâmpărat și a început să ridice mâinile. L-a scos afară și restul știți. Atât m-am priceput, atât am făcut. Eu nu știu să mă bat, să...

— Domnule comisar, a intrat Pascu peste mine. Eu când am văzut că...

— Tăceți, s-a răstit la noi Vasiliu. Cum era mâna pe care ai văzut-o?

Întrebarea era pentru mine. Am răspuns evaziv:

— O mână ca toate mâinile.

— Da, a consimțit comisarul. Numai că mâna lui Maciste e mare de poți da zăpada cu ea. Și mâneca lui era verde. Brațul în care ai lovit tu, avea o mânecă verde?

În clipa aceea am simțit ce răspundere îmi asum prin afirmația așteptată de la mine. M-am pierdut și, de emoție am uitat, efectiv, cum arăta brațul în care am lovit. Am tăcut. Am realizat că tăcerea mea poate fi interpretată și am scăpat un „nu știu"!

Vasiliu s-a așezat pe un scaun. Rareori l-am văzut așa trist. A vorbit fără să se uite la vreunul dintre noi:

— Am citit undeva că după bătălii Vlad Țepeș poruncea tragerea în țeapă și a propriilor oșteni răniți în spate. Însemna că ei au fost răniți după ce au întors spatele dușmanului, adică în timp ce fugeau ca niște lași. Îi trăgea în țeapă ca pe tâlhari... Eu ce să-ți fac ție?... Știi, Pascule, când s-a pus problema dacă să mai rămâi

în poliție, Amza a insistat să te luăm în echipa noastră, că ești tânăr, că ai fost un sărăntoc, că îți dai silința, că tu n-ai avut când să te dedulcești la obiceiurile vechilor polițiști și dă-i, și dă-i... Amza te-a judecat după el. Și acum ce văd? Că tu nu ești laș, Pascule. Tu ești trădător. Un trădător mizer, ratat și în trădare.

Într-adevăr, Pascu arăta jalnic. A început să zică ceva:

— Domnule comisar, vă asigur că eu...

Vasiliu nu l-a lăsat.

— Eu te asigur, Pascule, că dacă te pun să-ți ridici manșeta, ai încheietura umflată de la lovitura lui Radu... Am să te învăț ce ai de făcut acum. Iei toc și hârtie și scrii tot ce te leagă de Stavros, cine te-a mânjit prima oară, tot, așa cum se spovedesc infractorii. Să n-ai prea multe omisiuni, ca să nu fie nevoie să cercetez eu. Mâine dimineață, cu declarația asta în mână, te prezinți la raportul chestorului. Pe mine să mă eviți, eu nu mai vreau să te văd niciodată. Noapte bună, Pascule...

S-a ridicat să iasă din birou. Eram în drumul lui, cu ochii țintiți în pământ. Mi-a ridicat capul, apucându-mă de bărbie.

— Du-te și dumneata acasă și culcă-te. Îți mulțumesc că, deși numai șofer, m-ai ajutat la toate. Scuze pentru deranj și pe mâine!

A ieșit trântind ușa. În urma lui am îngânat un „să trăiți”, abia auzit. Amza a părăsit și el biroul. Am avut

impresia că din ușă mi-a zâmbit.

Se făcuse dimineață. Un; ceas electric, fixat în perete, înghițea, spasmodic, bucățelele de timp.

M-am trezit bolnav de somn a doua zi dimineață. Când mi-am făcut un pic de ordine în gânduri, am hotărât ca la sfârșitul zilei de lucru să mă duc până acasă la nea Tănase Gorun. Să-l rog să mă scoată din slujba cu care m-a fericit. Dacă nu, plec de capul meu, eu orice risc. Găsesc eu de lucru, chit că mă angajez șofer pe o mașină de gunoi. Nu-mi trebuiau mie nici poliție, nici comisari, nici bandiți, nici „văduve vesele”. Eu îmi doream o viață normală, să-mi văd de sărăcia mea și să trăiesc omenește. N-am eu talente să mă iau la trântă cu tot felul de borfași, să rămân toată viața, în ochii lui Pascu, un turnător, să nu fiu nici șofer, nici polițist, nici cal. Nici măgar. Nea Tănase îmi făcuse pustiul ăsta de bine, el să mă scoată din nenorocire.

Pe la zece eram la Prefectură. Înainte de-a urca în biroul lui Vasiliu, m-am apucat să șterg parbrizul. Un gardian a venit la mine și mi-a spus să nu mai las mașina acolo, s-o duc la garaj, sub platou. Se mai găsise unul care să-mi dea ordine. Am tăcut.

Sus, pe culoar, m-am întâlnit, nas în nas, cu Amza. N-am apucat să articulez vreun cuvânt, m-a luat el în primire:

— Bună dimineața. Tocmai întreba șefu’ dacă nu

cumva te-ai anemiat grav din cauza eforturilor de azi-noapte?

Mamă, cu ce drag l-aș fi înjurat și pe glumețul ăsta de Amza. Aici, la poliție, toți sunt mari, în afară de mine. Până și hoții!

— Ai picat la țanc, a continuat Amza. Avem de făcut niște drumuri. Mergem la bancă, la o tipografie, la magazinul „Cehoslovaca” și mai găsim noi unde... Șefu’ ne-a trimis.

Pe drum am fost rezervat, mi-am văzut de volan. La bancă, în momentul în care a coborât din mașină, Amza m-a întrebat: „Ce faci?”, în sensul că poate vreau să vin cu el.

Am fost oficial.

— Vă aștept aici, domnule comisar ajutor!

Când a revenit, mi-a dat adresa tipografiei unde avea treabă. Și-a început să turuie:

— Până o să se știe rezultatul confruntării seriilor banilor găsiți în seiful lui Stavros cu cele ale banilor furați de la „Creditul Minier” am cerut experților băncii să verifice și ipoteza falsului. Tot pentru a verifica autenticitatea lor, mai mergem la un specialist. Am oprit la mine câteva bancnote. Omul căruia vreau să i le arăt a fost cel mai bun zincograf pe care l-a avut tiparul românesc. A lucrat, cândva, chiar la secția de clișee pentru tipărirea de bancnote, se pricepe ca nimeni altul.

Ce spune el e sfânt... Acu’ e ștab. Conduce întreaga tipografie, e directorul ei. Te iau și pe tine la el, să vezi cum se ghicește o bancnotă falsă. Dacă va fi cazul... Stai ușor. Radule, că am ajuns. Oprește colo, în dreptul clădirii cu firma roșie.

Am oprit și mi-am exprimat dorința să-l aștept în mașină.

— Vino, Radule, dacă-ți spun, m-a împins el, doar nu ești birjar să-ți aștepți clientul în poartă.

L-am însoțit cam fără chef. Aveam o zi proastă. Amza a vorbit ceva cu portarul și omul ne-a îndrumat către biroul directorului.

În anticameră, un tânăr linia o coală mare de hârtie și Amza l-a rugat pe el să ne anunțe la șef.

— Eu am altă treabă aici, s-a arătat ofensat tânărul. Dar nu trebuie să vă anunțe nimeni. La dânsul se intră de voie. Dacă aveți ceva serios, bine, dacă nu, vă dă afară. Vă spun asta, așa, aviz amatorilor...

Am intrat și, la salutul nostru, n-a răspuns nimeni. Directorul acela, Nistor, lucra într-o încăpere care numai cabinet directorial nu se putea numi. Camera era mare, pătrată, avea în mijloc o masă, ca de ping-pong, deasupra mesei spânzura un cablu electric lung, la capătul căruia ardea un bec, protejat cu o pălărie de tablă emailată. Exista un singur scaun, pe care stătea telefonul. Ferestrele n-aveau perdele.

Pe masă, vrafuri de șpalturi[67], coperte de cărți, ștraifuri[68] cu tot felul de titluri, probe de clișee, o lume întreagă de hârtie.

În jurul mesei stăteau trei bărbați în salopete, care făceau niște calcule, aplecați deasupra unui afiș colorat.

Mi-am închipuit că, ori am greșit biroul, ori directorul nu este acolo.

Unul dintre cei trei a ridicat capul și ne-a descoperit pe Amza și pe mine. A schițat un semn de salut și a revenit la treburile lui.

Bărbatul acesta era însemnat, avea pe frunte o cicatrice ciudată. O porțiune de piele era neagră, cu multe încrețituri, ca o fâșie mototolită de pergament scrumit[69].

Când, după un timp, au plecat doi dintre cei prezenți, am rămas doar cu omul cu fruntea arsă. El l-a îmbrățișat pe Amza și mie mi-a întins mâna.

Amza m-a recomandat:

— Un coleg mai tânăr, Radu Cosma!

— Nu mult mai tânăr, a apreciat bărbatul acela și mi-a strâns mâna, rostindu-și numele: Nistor!

Discuția a demarat cu o frază glumeață a lui:

---

[67] Text cules cu litere de plumb și așezat în rânduri și în forme de dimensiunile paginilor, gata pentru tipărit, pe copia căruia se fac corecturile tipografice înainte de punerea în pagină.

[68] Fâșie îngustă dintr-un material textil, folosită la legat, întărit sau la împodobit.

[69] Acoperit de scrum.

— Ziceți, pe scurt, ce vă doare, tovarăși polițiști pe puncte!

Amza a izbucnit în râs.

— Ce vorbești, meștere?... Matale ești director ereditar?... Cine m-a băgat în belea?...

Nistor a recunoscut:

— Ei! E nevoie și de noi un timp. Învățăm rosturile din mers și tot din mers pregătim schimbul de mâine. Au să vină după noi alții, care trebuie să facă totul mai bine, mai temeinic. Viața voastră este înainte, a mea în urmă. Voi trebuie să știți mai bine ca mine cum o să fie viitorul... Aveți cuvântul!...

Amza a deviat discuția:

— Am o întrebare din... prezent! Ce mai e pe la matale, pe acasă?

— Trăim! Ai mei chiar m-au întrebat de ce nu mai treci pe la noi? Sau poate nu-ți mai ajunge nimeni cu prăjina la nas?

— Îmi iau angajamentul că vin într-o seară, cu o autocritică scrisă și bătută la mașină.

— Bine, demagogule[70]! Spune cum te-a lovit dorul de mine?

— Meștere, ți-am adus ceva la care să te uiți și să ne dai verdictul. Uite, banii ăștia. Sunt buni?...

---

[70] Persoană care încearcă să-și creeze o popularitate prin discursuri bombastice, prin promisiuni mincinoase, prin laude nemeritate, etc.

Nistor a luat o singură bancnotă, a privit-o în zare, apoi sub becul aprins. Le-a luat din mâna lui Amza și pe celelalte și le-a cercetat cu toată atenția. Ne-a spus:

— Măi, băieți, hârtia este filigranată, hârtie de bancnote, cum are numai banca. Cerneala este originală, zincul perfect. Vedeți voi, dantelăria asta din chenar este foarte greu de obținut. Culoarea în care sunt tipărite seriile, o culoare cu un amestec special, este și ea fără cusur. Mai vorbiți și cu experții băncii, dar, după mine, sunt bani adevărați.

Amza a luat bancnotele și le-a băgat în buzunar. A dat mâna cu directorul.

— Mulțumesc, meștere, și pe cuvântul meu de om că mă bucur de câte ori te văd...

— Hai, hai, l-a frânat Nistor, întinzându-mi și mie mâna... Să mai treci pe la noi, altminteri te croiește nevastă-mea cu făcălețul, cât ești tu de copoi... Sărută-i pe toți ai tăi din partea mea!

Am plecat și pentru că era ora prânzului, Amza m-a oprit la o băcănie să ia ceva de mâncare. A cumpărat niște țâri[71] uscați, câteva măsline, o pâine neagră, tare, și două sticle cu o limonadă roz.

Am mâncat în mașină, adică am făcut – vorba comisarului ajutor – o mică haltă de ajustare.

---

[71] Scrumbie mică de mare, care se pescuiește primăvara și se consumă mai ales sărată și uscată.

După această masă boierească, am vrut să muiem sărătura băgată în noi, cu o gură de limonadă. Era acră și mirosea a pastă de dinți.

Amza a scos un pachet de țigări „Select” și mi-a oferit și mie. Am stat de vorbă. Am început eu:

— V-am crezut mai vechi în poliție, profesionist, ca să zic așa.

— Ei, acum îți par detectiv amator? a făcut el. Am fost muncitor, lucrător tipograf. Poate ai înțeles că Nistor a fost maistrul meu. Eu am avut noroc de dascăli buni. În fabrică, – nea Nistor, acum – Vasiliu... Oameni, în primul rând!

— Nu știu dacă fac vreo gafă, dar urâtă cicatrice are pe frunte domnul director Nistor.

— Domnul director, e... tovarășul Nistor. Și nici eu nu mă supăr dacă nu mă mai domnești întruna...

— Tovarășul Nistor are cicatricea de pe front?

— De pe alt front... Un coleg al lui Boghiu, fostul inspector de siguranță, pe care l-ai cunoscut „La văduva veselă”, avea, așa, un obicei, să le facă un semn, pe viață, la toți comuniștii pe care-i ancheta el. Să-i recunoască și altă dată, le spunea: „De la mine pleci cu cazieru-n frunte.”

— Sinistru! Cu ce-i putea arde în halul ăsta?

— N-ai să crezi. Cu un letcon electric, pe care îl ținea pe birou...

— O bestie!

— Este pus la poprеală[72], o să plătească, numai că tot răul pe care l-a făcut el nu încape pe niciun cântar.

— Pare un om tare fostul dumneavoastră maistru, tovarășul Nistor.

— Este un om tare. O singură dată, de când îl știu, l-am văzut încovoiat. Nu înfrânt. Oamenii ca el pot fi loviți grav, dar nu înfrânți. Atunci însă l-am văzut cu genunchiul la podea. Ca un boxer pe care-l numără – care arbitru? – îl numără viața. Poți auzi și tu, că e o poveste frumoasă și o spune și el, fără să se sfiască... Prin '38, Nistor a fost condamnat, pentru tipărirea unor materiale de propagandă comunistă, la 15 ani muncă silnică. A lăsat acasă o nevastă și un copil în pragul școlii. Îi iubea, topit era după ei. Spunea că închisoarea este totuși o față a lumii, fără soare, dar că nu-și poate imagina niciun fel de lume fără Mioara și fără Andrei al lui. Sărim peste anii de temniță și ajungem în seara de august '44, când a fost eliberat. În prima lui seară de libertate a colindat pe străzi, ceasuri în șir, să se amestece cu ceilalți oameni liberi, să-și umple plămânii cu miresmele de vară-toamnă ale orașului. N-a vrut să se ducă drept acasă, trențăros[73], murdar, slab, piele și os.

[72] Reținerea cuiva de către o autoritate legală pe timpul unei cercetări penale; închisoare, arest (la domiciliu).

[73] Zdrențăros.

Cu o barbă numai țepi și cu arsura din frunte. După miezul nopții ne-am pomenit cu el la ușa casei noastre, era prieten bun cu tata. Am sărit din pat, buimaci de somn. Întâi nu l-am recunoscut. Apoi, ne-am bucurat din tot sufletul. Mama și râdea, și plângea. Tata s-a chinuit să glumească: „Iacă, dragii nenii, a apărut Nistor, într-o ediție revăzută și adăugită de Siguranța statului!” Îl strângea la piept. L-a bătut cu palmele pe spate, până ce Nistor a început să tușească. Ne tot întreba tata, dacă îl vedem pe Nistor, prietenul lui, ca și cum noi am fi avut orbul găinilor. Eu țopăiam cu o șapcă mare pe cap, aruncată de Nistor când a intrat în casă.

Când ne-am mai potolit, tata l-a întrebat: „Cum e?” Nistor s-a căznit să zâmbească. „. Cum să fie? Văzut de pe partea asta, cerul n-are zăbrele. Și voi sunteți frumoși!...” După alte vorbe, tata l-a descusut, cum de nu s-a dus întâi acasă. „Așa?! s-a mirat Nistor. Să-i îmbolnăvesc pe ai mei? Am vrut să fac o probă eu voi întâi...”

Tata a vrut să-i dea vești despre ai lui, dar Nistor s-a rugat să fie adunate toate veștile într-un singur cuvânt: „bine” sau „rău”! Tata s-a supus. „Bine, una peste alta, bine...” S-a bucurat Nistor. „Asta am vrut să aud!... Restul scot eu de la ei. Îi lipesc de mine și-i strâng, și-i strâng, până îmi simt inima-n gât. Asta m-a fript cel mai

tare, să-i văd și să-i aud...” Ca să nu ne cuprindă și pe noi emoția lui, s-a furișat pe o punte de cuvinte, ajungând la: „Cum o mai duceți voi, ce lucrați, din ce trăiți, pe cine înjurați dimineața și seara?” Tata i-a spus că face ce a învățat. Zețar a fost, zețar a rămas... Și-a luat și Roțotoc (eu eram Roțotoc) carnet de lucrător. Tot zețar, să avem același viitor, cu plămânii în batistă”, a completat tata. Nea Nistor m-a mângâiat pe frunte și a promis că, dacă se întoarce în vreo tipografie, mă ia sub aripa lui și mă face zincograf artist...

După un scurt răgaz Amza a continuat:

— Îți dai seama, Radule, au vorbit de toate, de una de alta, pe sărite, încâlcit, cum se întâmplă când fiecare trebuie să spună prea multe. Ba. De mai multe ori, tata și Nistor vorbeau deodată. Noroc cu măicuța mea. Care a umplut o albie cu apă fierbinte și l-a trimis pe Nistor să se spele, să se bărbierească și i-a pus la îndemână niște țoale mai acătării. I-a făcut și o desagă cu de-ale gurii. Săraca! Un borcan de magiun, niște slănină, subțire ca o curea, ceva biscuiți, o fărâmă de brânză. Un șip de rachiu de corcodușe și nu mai știu ce. Să nu se întoarcă la matcă, după toți anii aceia, cu mâna goală. Ai mei l-au povățuit să rămână la noi până dimineața, să se ducă acasă la el pe lumină. Însă nici gând să-i asculte, nu mai avea răbdare, nu se mai putea stăpâni. A hotărât să plece. Chiar dacă nu va intra în casă, va

moțăi pe prag, să le simtă răsuflarea alor săi, să le păzească somnul. Și, odată cu ziua, va deschide ușa. Noaptea aia s-a dovedit rea pentru Nistor. În zori, a fost înapoi, la ușa casei noastre. S-a închis cu tata în bucătărie și au sporovăit preț de vreun ceas. Când au ieșit, nea Nistor se gârbovise, era negru la față. Părea că are toată fața arsă, la fel ca semnul de pe frunte. S-a dus fără să mai schimbe vreun cuvânt cu ceilalți din casă. L-am urmărit prin fereastră. Mergea ca un câine bătrân și bolnav, spre un loc ascuns, în care să moară. Când am plecat la fabrică l-am sâcâit tot timpul pe bătrânul meu să-mi spună ce s-a întâmplat? S-a tot ferit, dar eram și eu bărbat în toată firea, care putea să țină un secret, și și-a călcat pe inimă... Nistor venise să-i spună că a mers până acasă pășind ca pe nori. În curte s-a ținut de piept să nu-i sară inima în pietriș. A îmbrățișat cu ochii dărăpănătura lui de locuință, s-a apropiat și a privit prin geamul de la tindă. O rază piezișă de lună a limpezit geamul. A recunoscut, deasupra ușii ce dădea în prima odaie, blidarul pe care-l câștigase el, demult, la „Roata norocului”. În dreapta ușii, cuierul cu agățători din os de corn. În cuier era agățată scurta veche de postav, a nevestii, pe care o purta prin curte în zilele reci. Lângă scurtă, lipită de ea, un veston soldățesc. Sub cuier, două perechi de încălțări. În dreptul vestonului, o pereche de bocanci scorojiți și, în dreptul scurtei de postav, niște

papuci femeiești, cu ciucuri. Lui Nistor i s-a oprit răsuflarea, a închis ochii și a așteptat să moară. S-a depărtat de ușa tindei ca de o nălucă, mergând cu spatele. S-a oprit lângă cișmea, a lăsat să curgă un șuvoi și a băut apă cu pumnii. Apă cu gust de rugină, de cocleală. Îngenuncheat, a scris pe un petec de hârtie câteva rânduri pentru băiat: „Andrei, băiatul tatii, o să ai vești de la mine prin nen'tu Gheorghe Amza. Cu adresa mea cu tot. Tu să-mi scrii și facem noi ceva să te văd, cât de curând. Nici nu știi cum aștept să te văd. Să scrii, puiule, ce vrei să-ți aducă tata. Orice vrei tu! Te sărută tata. Mult, mult." A prins biletul cu un ac de siguranță, de săculețul de merinde și săculețul l-a așezat pe prag. S-a înturnat drept la noi și a vorbit cu tata, în bucătărie. După-amiază, ne-am trezit cu Mioara, femeia lui, într-un hal fără de hal. Flutura biletul lui Nistor și ne implora să-i spunem ce-i cu omul ei. Tata a luat-o cu blândețe. I-a zis cum a venit Nistor la noi, de ce a venit întâi la noi, cum a plecat acasă și... mai departe nu se știe. Nu i-a vorbit totuși de a doua venire, nu era căderea lui să se bage, nici să judece pe cineva. Cum s-o judece el pe femeia lui Nistor, când acesta se arătase pe deplin înțelegător, cu toată durerea din el. Lipsise de acasă ani în șir. Mioara nu știa câți ani va sta, cu totul, după gratii. Cu ce drept să osândești la sihăstrie pe viață o femeie întreagă, în putere? A plecat din ușă Nistor,

fiindcă nu mai era acolo casa lui, să nu-i strice, încă o dată, ei, viața, acum doar avea alt bărbat. Și atunci tata a tăcut. A căutat s-o liniștească, la primul semn de la Nistor o vestește, fără doar și poate... Veștile au venit după nicio săptămână. Nistor se dusese la un frate. Îl dădăcea pe tata în scrisoare cum să facă cu adresa. Să i-o dea numai lui Andrei, – numai de la el vrea scrisoare. Mioara să nu-l caute, ce să-i spună? Sunt împrejurări în viața omului când vorbele mai mult strică. Tata m-a trimis s-o aduc totuși pe Mioara la noi, fără băiat. I-a dat scrisoarea s-o citească. Femeia a parcurs-o de două ori și i-a căzut din mână, ca o pasăre moartă. A început să plângă, fără suspine, fără văicăreli. Un obraz împietrit pe care se prelingeau lacrimi. N-a vorbit cu noi, ci singură, avea nevoie să judece cu glas tare: „Eu nu știu ce e cu omul ăsta și ce vrea el? S-o fi scrântit la pușcărie... O să pun băiatul să-i scrie, sigur că Andrei are să-i scrie... Da', cu mine ce-are, păcatele mele?... Am să văz eu ce-am să fac, așa nu-l las..." A plecat de la noi înverșunată... Acuma, ne apropiem de sfârșit. Duminica următoare, a aterizat la noi meșterul Nistor. Vesel și senin, de parcă-i aruncase cineva în față o căldare de lumină. A pus pe masă un plic și două kile de vin. S-a înfipt în tata: „Gheorghe, leagă-te la cap, cu un prosop ud, că ne îmbătăm grav..." Eu cu mama ne-am dus în odaia mea. De dincolo nu se auzea nimic. Târziu, după

lung timp, musafirul se pornise să cânte: „Cine iubește și lasă”... După cântec, s-a pornit să strănute din ce în ce mai des și mai zgomotos. Tata zice: „Ai răcit!”; „Am răcit... criță”, a recunoscut nea Nistor. Ei vorbeau tare, eu cu mama tăceam și înțelegeam vorbă cu vorbă. „Hai, mă, ce faci pe nebunu”, l-a contrazis tata. „Plec, Gheorghe”, a decis Nistor pe loc și l-am auzit împingând scaunul. „Unde să te duci?” nu l-a lăsat tata. „Mă duc de unde-am venit. La mine acasă. La nevastă și la copil... Nu căsca ochii ăștia! Îți las un plic, să te dumirești... Nu mi-l rătăcești, mi-l dai înapoi că fac moarte de om.” I-am auzit pașii până la ușa odăii în care stăteam cu mama. A dat ușa de perete. Ne-a declarat că ne iubește. A mai vrut ceva: „Să fiți fericiți, dragilor. Dacă n-aveți alte motive, vă rog s-o faceți pentru mine, vă cer eu serviciul ăsta...” A plecat drept, cu pasul sigur. Mama S-a apucat să deretice pe masă și tata a venit cu plicul la mine. A citit el scrisoarea din plic, pe urmă mi-a întins-o mie. Pe o foaie de caiet, de aritmetică, era scris caligrafic:

„Dragă tată,

Am crezut, cu tot sufletul, că n-ai să rămâi doar tăticul meu din fotografie și-o să fiu, într-o zi, și cu dumneata, cel adevărat.

A venit ziua aceea, fără dumneata. De ce mai trebuie

să te ascunzi, tăticule, și de ce n-ai bătut în geamul nostru, să te vedem? Sau n-ai fost dumneata la ușă?

Eu îți scriu aceste mici rânduri din partea mea. Mămica a zis că fiecare cu scrisoarea lui.

Cu câte am să-ți spun aș umple cinci maculatoare, tăticule.

Mă întrebi ce vreau eu să-mi aduci. Ce vreau eu cel mai tare și mai tare e să mi te-aduci pe dumneata. După ce-ai să vii acasă o să ne cumperi de toate, știu eu. O să-mi iei de pe Lipscani o scurtă căptușită cu vatelină[74] și pantofi cu talpă de gumă. M-au botezat copiii «soldatul Neață», așa cum umblu eu, cu veston cazon, lung cât un anteriu, și în bocanci cu cocoloașe de jurnal, de mari ce-mi sunt. Mama e săracă, n-a putut să-mi ia. Când vii dumneata, urcăm sărăcia-n pod. Să vii cât poți de repede.

Sărut mâna, tăticul meu. Andrei."

Am citit, am răscitit, și tata mi-a luat plicul din mână ușor, ca pe o floare plăpândă. Am adormit greu în noaptea aceea și tata s-a îmbătat singur în bucătărie. Asta a fost, ți-am spus toată povestea...

După ce Amza a tăcut, între noi s-a așezat o liniște grea, densă, și noi parcă ne-am rezemat de ea.

---

[74] Material textil din bumbac scămoșat, care se introduce între stofa și căptușeala unei haine, pentru a face haina mai călduroasă.

Când Amza a vorbit din nou, mi-a amintit că trebuie să ajungă și la magazinul „Cehoslovaca”. Acolo mi-a cerut să-l însoțesc înăuntru și m-a plimbat pe lângă suporturile cu costume.

— Dacă ar fi să alegi un costum, pe gustul tău, pe care l-ai alege? m-a încercat el.

Am pus mâna pe unul în carouri.

— Nu! s-a arătat el împotrivă. Tu ai nevoie de un costum care să meargă toată ziua și în mai multe anotimpuri...

— Un trening adică! Și nu înțeleg de ce îmi trebuie mie?

— Păi, se vede cu ochiul liber că îți trebuie.

— Am impresia că...

M-a oprit.

— Stai blând! Eu cu Vasiliu, mai corect spus, Vasiliu și cu mine, ne-am înțeles să-ți cumpărăm un costum cu care să faci față... Nu sări în sus, că nu ne facem pomană cu tine. Îți avansăm banii și după ce-ncepi să iei leafa, ni-i dai înapoi.

— Vă mulțumesc, e foarte frumos ce vreți să faceți pentru mine, dar mă simt bine în hainele mele. Nevoie de altele mai bune n-o să am. Nu prea am să mai ies cu dumneavoastră în... lume. Chiar astăzi vreau să-i spun domnului comisar Vasiliu că eu îmi caut alt stăpân. M-am lămurit cum e la poliție, nu-mi place și n-am făcut

nicio pungășie, ca să mă puteți ține cu forța...

Amza a fost mai puțin surprins decât mă așteptam.

— Așa să faci! Deocamdată însă iei costumul ăsta maron, uite ăsta, te duci în cabină, îl îmbraci și mă chemi să văd cum îți stă. Pe urmă, când ai să te spovedești lui Vasiliu, să nu uiți să-l întrebi și ce cravată merge la costum. E cel mai mare specialist în viață... Hai, copăcel...

Într-o stare de umilință, cu lehamite, am luat costumul ăla nenorocit și m-am dus în cabină, Amza m-a așteptat după perdea. Am ieșit și m-am învârtit ca un mane chin pe sub ochii lui. Am vrut să fiu ironic. Nu mi-a reușit decât să mă simt ridicol.

Amza m-a examinat cu atenție și a decis că merge. Mai trebuiau lungiți puțin pantalonii, mânecile, iar haina, îngustată în talie. Am lăsat acolo costumul, după ce un meșter a făcut niște semne cu creta pe el.

Amza a plătit, și chitanța a rămas la mine. Am mototolit-o țâfnos și am îndesat-o neglijent într-un buzunar.

În mașină, a urmat săpuneala pe care o presimțeam.

— Domnu' Cosma, a început Amza, tărăgănat. Dumneata cum crezi așa faci. Dacă îți miroase munca asta a noastră, e mai bine, e mai cinstit, să pleci de la

început. N-are rost să te iau cu lozinci, cu utemeul[75], să duc muncă de lămurire. Credeam că ți-a spus tovarășul Gorun că n-ai fost trimis la noi ca să mori șofer. Se fac schimbări mari în țară, pe toate planurile. Dar, în fond, dumneata ai dreptate, domnule Cosma. Noi n-avem chiar o meserie plăcută, mai degrabă e periculoasă. Nu vreau să te sperii, văd că ești gata speriat, dar, dintre noi, unii mai și mor. Nu suntem deloc niște mușchetari, puși să-și încrucișeze grațios floretele cu nobili de-ai lui Dumas. Ți-ai dat seama, pari un băiat deștept, că n-avem noapte, n-avem zi, avantaje ioc, și riscuri cu duiumul. Ce loc de muncă mai e și ăsta?!... Decât, dacă vrei să fii descurcăreț ca Pascu... Dumneata însă ești corect, ne spui de la obraz că nu ne vrei. Ca dovadă că te admir, îți vând o idee. Fă-te șofer pe un dric. Nu glumesc, n-ai riscuri de accidente, că mergi la pas, nu pierzi nopțile, te alegi cu un bănuț de la rudele răposatului, mai un colăcel, mai o felie de colivă...

Cred că mă înroșisem ca un miez de harbuz răscopt.

— Domnule Amza...

— Te rog, să mergem la Prefectură. Cred că Vasiliu face spume...

Pe platou, la Prefectură, am vrut să mă prefac că am ceva de meșterit la mașină. Voiam să rămân, măcar

---

75 Uniunea Tineretului Muncitor (fosta denumire a UTC între 1949–1965).

câteva minute, singur, cu gândurile mele. Nu m-a lăsat Amza:

— Vino sus, la șef, să-i spui că te-ai spetit zilele astea și că vrei transfer, sau mai bine... direct la pensie.

L-am însoțit ca un câine plouat. Când am deschis ușa biroului lui Vasiliu, acesta a explodat:

— Ce faceți, dragă? Ați fost la cinema?... Tocmai mă pregăteam să vă comunic semnalmentele la biroul de dispăruți... Amza, să-ți dau ultimul buletin de știri. Stavros mi-a recunoscut de unde are banii găsiți de tine în piciorul ventilatorului. Cum am bănuit noi, i-a luat mai ieftin, deci proveniență dubioasă, clar! îi are de la Mogonea remizierul de la bursă, ăla care se scoală greu dimineața și l-am adus eu de la ora cinci. Culmea! Eu l-am chemat doar să fac „bau!" la el, știind că nu se dă înapoi de la niciun matrapazlâc. Însă cu câte am avut azi pe cap, n-am avut timp să ne conversăm, și ăsta a fost norocul meu. Stavros, de care am tras toată dimineața, jurându-mă că-i închid locanta[76] „pour toujours", mi l-a servit pe Mogonea. Unde dai și unde crapă... L-am adus în birou pe Mogonea, exact când Aldea îl scotea pe Stavros. Deși cu spatele, l-a recunoscut. Asta am și urmărit. Mogonea să-l vadă pe Stavros, dar nu și invers. Remizierul e fricosul-fricoșilor

[76] Local în care se servesc băuturi, ospătărie, birt.

și când a văzut că-i fac direct formele de arestare a cotcodăcit ca o găină când vede cuțitul. El a fost numai intermediar între vânzător și cumpărător. Cine credeți voi că a avut banii de vânzare?... Lambru, urâților!... Grigoraș Lambru, cel mai harnic vânzător de ponturi pentru spărgători de case de bani. O minte, brici...

— Lambru?... îl știu, șefu', a tresărit Amza.

— L-am și localizat. În doi timpi și trei mișcări. Păi, ce facem aici? Poliție sau pâslari de casă? E meritul lui Aldea. El a făcut un drum la niște țuțări din Plumbuita și a mirosit că Lambru înnoptează la o metresă, Irina, o croitoreasă de pe strada Duzilor. La noapte e numai bine de cules...

— Șefu', lăsați-mi-l mie, s-a rugat Amza.

— Amzulică, tu n-ai de unde să știi, dar Lambru, a fost condamnat de două ori pentru port ilegal de armă și tot el l-a împușcat în umăr pe comisarul Maximilian, când a vrut să-l aresteze în tren. Lambru a scos pistolul. Într-un vagon plin cu călători. N-are mamă, n-are tată, și trage binișor...

— Cu atât mai mult, să prind și eu un pește mare, a insistat Amza.

— Îl prinzi tu! Uite, faci planul, conduci acțiunea, tu ești șeful. Eu cu Radu suntem simpli asistenți. E bine așa?

— E aproape bine... Numai că Radu vrea să vă spună

ceva.

Parcă mi-a căzut o cărămidă-n cap. Eram fericit că Amza a uitat de discuția cu mine, sub torentul de vești proaspete servite de comisar.

M-au trecut toate apele, simțind privirea întrebătoare a lui Vasiliu, ațintită asupra mea. Am început să mă bâlbâi:

— Da... Vreau să vă... mulțu... mulțumesc pentru cos... costumul, știți... O să arăt ca... scos din cu-cutie...

Vasiliu mi-a urat să-l port sănătos și a sărit la altceva:

— Amza, treci până diseară și vezi casa Irinei, da' fără să te simtă nici vântul, nici pământul. Du-te cu Radu, poate e mai bine să studiați locul din mașină. Peste trei ore vreau planul de bătaie. Pe cai!...

Am plecat cu Amza spre strada Duzilor. Așteptam să mă întrebe de ce nu i-am comunicat comisarului că vreau să-mi iau câmpii.

N-aș fi știut ce să-i răspund. Oamenii aceia de lângă mine aveau de rezolvat treburi prea importante, ca să-i stingheresc cu văicărelile mele. Parcă-l auzeam pe comisar: „Țara arde și baba se piaptănă.”

Simțeam că m-am pripit. Era prea devreme să iau o hotărâre. Poate că era de vină tinerețea mea, deși Amza nu era cu mult mai bătrân ca mine. A fost făcut pesemne dintr-un material mai trainic și înzestrat cu plusul de înțelepciune care îmi lipsea mie.

Am tras spre el cu coada ochiului. Se gândea la ale lui, liniștit. Mi-a venit să-l rog să-mi dea un pumn în nas. Nici asta n-am avut curaj, să nu mă creadă nebun.

A tăcut tot drumul. Afară amurgise, de pe copaci alunecau, obosite, culorile. Oamenii se întorceau la casele lor. Păreau senini și împăcați cu ziua care se stingea. N-avea cum să fie și Lambru printre ei, ar fi fost nedrept.

La adresa pe care ne-a dat-o Vasiliu am găsit casa Irinei. O casă mică, ultima, la capătul străzii. Gard cu portiță în față și o alee de câțiva metri până la ușa de intrare. În spatele casei – o curte lungă, care se pierdea într-un maidan cu bălării.

Am dat ocol casei și am găsit fundătura în care dădea maidanul.

Amza a coborât și pe mine m-a trimis să parchez mai departe, după niște magazii înalte.

A făcut și o recunoaștere, pe jos, amestecându-se cu ceilalți trecători. S-a întors la mașină pe altă parte.

Reveniți la sediu, Amza i-a prezentat comisarului planul de acțiune. I-a descris casa concubinei lui Lambru. La față, se afla ușa, încadrată de două ferestre. Pe fiecare perete lateral, existau tot câte două ferestre. În spate, deasupra zidului, în acoperișul înclinat, se deschidea un chepeng, prin care se ieșea, probabil, din pod, pe casă. Acolo era rezemată o scară. În spatele

casei, începea maidanul, care ieșea într-o fundătură. Fundătura dădea în strada Caporal Conțeanu.

Amza a propus ca timp de acțiune ora două dimineața, pentru care se obliga să obțină el aprobarea Parchetului.

Urma să luăm cu noi patru lanterne puternice, pe care să le plasăm câte una sub fiecare geam lateral. Trebuiau aprinse pe rând, repede. Farurile mașinii mele aveau să inunde cu lumină fațada.

Se dădea astfel impresia celor din casă că sunt înconjurați de forțe foarte puternice.

Comisarul Vasiliu era rugat să se ascundă într-un tufiș de pe maidanul din spatele casei. Pentru cazul că Lambru ar reuși să se retragă pe acolo.

Eu cu Amza o să deschidem ușile din față ale mașinii și o să ne postăm după ele, ca după niște scuturi. (Asta, după ce Vasiliu și Amza au s-aprindă lanternele dinspre ferestrele laterale și or să le lase pe jos, rezemate de ceva.).

Aprinzând eu faza mare, Amza are să someze, cerându-i lui Lambru să iasă afară.

După toate probabilitățile o să se supună, conștient că nu se poate măsura cu adversari atât de numeroși.

Dacă încerca să fugă prin spate, acolo era Vasiliu și i se putea deplasa imediat în ajutor Amza.

Eu rămâneam în mașină și acționam în funcție de

situația din teren.

Vasiliu nu s-a abținut să nu-l tachineze pe Amza:

— Ai conceput un plan, de parcă mergem să-l încălțăm pe Dillinger[77]... O să lucrăm cum vrei tu. Totul e să nu sculăm tot cartierul în picioare... Acu', dau o fugă pân-acasă, fac un duș și mă întorc. Voi ce faceți?...

— Stăm aici! a hotărât Amza și pentru mine.

— Să vedem, poate vă aduc câte un sandviș și un termos cu cafea.

— Vă duc eu cu mașina, m-am oferit.

— Nu, Radule, mai fac și eu câțiva pași pe jos. Până la mine, în Romană, nu-i departe. Să fiți cuminți! a mai spus comisarul și a ieșit din birou.

S-a așternut un timp de liniște. Nu știam cum să înfirip o discuție. M-am pomenit întrebându-l pe Amza dacă e însurat?

Amza a confirmat:

— Sunt, Radule. De curând. Am cea mai bună și mai frumoasă nevastă din lume. N-ai văzut așa frumusețe. De aia am și luat-o cu 26 de copii... Stai, nu sări pe geam. Nu sunt ai ei. E învățătoare și ea se laudă la toată lumea: „Am 26 de copii." Tot ea mai are o glumă, spune că datorită ei sunt cumnat cu Dumnezeu.

---

[77] John Herbert Dillinger, Jr. (n. 22 iunie 1903, Indianapolis, Indiana, SUA – d. 22 iulie 1934, Chicago, SUA) a fost un jefuitor de bănci în Marea criză din Statele Unite ale Americii.

— Cum așa?

— Uite-așa! maică-sa a avut două fete. Pe una am luat-o eu și pe una – Dumnezeu...

— Are simțul umorului.

— De la mine-l are. Și-n general, eu sunt deșteptul familiei, sper că nu te îndoiești?

— Nu!

— Ai vorbit serios?

— Da!

— Vezi!? Asta înseamnă că n-ai simțul umorului.

— Nu e chiar așa... Spuneți-mi, dacă nu îndrăznesc prea mult, nu vă mai face câte un tărăboi, cu programul ăsta, al dumneavoastră?

— Încă nu! E sita nouă, ne-am luat din dragoste, suntem topiți unul după altul. Suntem îmbrățișați prea strâns ca să înceapă între noi reproșurile. Poate o să vină și timpul lor... Tu? Ce viață duci?

— Băiatul mamei cel cuminte, cu mari planuri de viitor...

— Bravo! Dacă mă rogi frumos, intervin pe lângă cumnatul meu și ți le îndeplinește...

Discuția a început să lâncezească. Am încercat tot eu s-o întrețin:

— Îl împachetăm pe Lambru noaptea asta?

— Păi, cum altfel?! Ne facem de râsul lumii: el singur și noi trei!

Amza s-a ridicat și s-a dus la fereastră. Nu știu dacă mie mi s-a adresat când a spus:

— E o noapte așa de frumoasă, că-ți vine să zbori spre lună. Să iei cu tine numai aripile și singura dragoste...

S-a întors și mi s-a părut nemulțumit că i-am auzit cuvintele. Din senin, mi-a propus să ne jucăm.

— Cum să ne jucăm? am făcut eu ochii mari.

— Știu eu niște chestii de verificat perspicacitatea, viteza de gândire... Vrei?

— Vreau!

— Bine, fii atent!... Să zicem că intri într-o cameră goală și găsești un om spânzurat de o grindă. E mort de câteva ore. De la picioarele lui până la podea este o distanță de 25–30 de centimetri. Pe podea, în apropiere de el, e o mică baltă. Dintr-o privire, trebuie să stabilești dacă a fost crimă sau sinucidere? Tu ce crezi că a fost?...

— Păi... ce-i cu apa aia acolo?

— Aici e chichirezul!

— Poate să fie și una și alta.

— Nu! E sinucidere! Sinucigașul s-a urcat pe un cub de gheață, l-a împins în lături cu piciorul și, în timp, gheața s-a topit.

— E cam copilărească...

— A fost un caz real. Alta! Patru prieteni joacă pocher. Unul a obosit, se retrage și se culcă pe o canapea din aceeași încăpere. Adoarme și visează cum se plimba

printr-o poieniță frumoasă, smălțuită cu flori. Se apleacă să culeagă una, dar floarea dispare și în locul pe care a fost ea se cască o prăpastie adâncă. El își pierde echilibrul, cade în prăpastie și moare. După ce au terminat jocul cei trei vor să-l trezească din somn, dar constată, înmărmuriți, că prietenul lor a murit.

— Să nu mă întrebați iar dacă a fost crimă sau sinucidere!

— Nu! Ce ți se pare ție ilogic în istorioara asta?

— Stați, să-mi pun capul la contribuție. Nu mă forțați... Deci adoarme, visează, moare. Știu. Păi dacă tipul a murit în somn, de unde să știe ceilalți ce a visat el?

— Așa e! Ai judecat corect. Mai vrei?

— Măi vreau!

— Treci pe recepție!... Un medic criminal prescrie unui pacient să ia niște pastile. Una din ele conține otrava mortală. Îi dă trei pastile pe care să le ia din jumătate în jumătate de oră. După a treia, moare instantaneu. În cât timp le-a luat pe toate?

— Într-o oră și jumătate.

— Aș! Într-o oră!

— Just! M-am grăbit... Pot să vă întreb și eu?

— Poți?

— După lege, un om se poate însura, cu sora văduvei lui?

— Nu poate, că e mort!

— Nota zece.

— Acum îți dau eu una de-o să te doară capul o săptămână...

Am scăpat de durerea de cap. A intrat pe ușă Vasiliu, care ne-a adus chifle, brânză, parizer și cafea.

După ce am mâncat și am ajuns la cafea, comisarul m-a întrebat cum îi zic eu mașinii mele?

M-am arătat nedumerit.

— Nu ți-e dragă? Nu i-ai găsit și tu un nume? a ținut-o Vasiliu pe a lui.

— Păi, ce e cal? m-am strâmbat eu.

— Hai s-o botezăm Rosinanta[78], s-a repezit Amza.

— Nu, că e jignitor, s-a opus Vasiliu, râzând.

— Zambilica! am sărit eu.

— Zambilica merge, a admis comisarul. E un nume simpatic. Dați pe gât cafeaua și haideți cu Zambilica să-l trezim pe domnul Lambru...

— Trebuie să trec pe la paza generală, să iau lanternele, și-a amintit Amza.

— O să treci. Verifică-ți pistolul! l-a făcut atent Vasiliu.

---

[78] Rocinante, ortografiat și Rosinante, este calul lui Don Quijote din romanul Don Quijote de la Mancha de Miguel de Cervantes. În multe privințe, Rocinante poate fi considerat nu doar calul lui Don Quijote, ci și o dublură animalieră a acestuia: la fel ca Don Quijote, el este încăpățânat, a trecut de prima tinerețe și s-a angajat într-o sarcină peste capacitățile sale.

Când am ajuns noi, strada Duzilor dormea. Nicio lumină, nicăieri. Am oprit la colt și am împins mașina, în liniște, până în poarta casei pe care ne pregăteam s-o asediem.

Amza a înconjurat casa, aplecat pe sub ferestre. A plasat lanternele, sprijinindu-le pe cărămizi smulse din împrejmuirea unui petic de pământ cu tufănele[79]. În momentul aprinderii lor puteai crede că le mânuiesc niște oameni culcați la pământ.

Cei doi polițiști și-au făcut un semn și au aprins lanternele, unul – pe partea stângă, celălalt – pe dreapta. S-au retras în fugă, Vasiliu – spre maidan, Amza – spre mine. Am aprins și eu farurile, direct pe fază lungă și am dat în lături ușile din față ale mașinii. Ne-am adăpostit în dosul lor. Totul a durat câteva secunde.

Amza a strigat cu un glas mai puternic decât mi l-am putut închipui:

— Poliția! Ieși afară, Lambrule, cu mâinile sus!

În casă s-a aprins o lumină palidă. Câteva clipe de liniște, ușa s-a deschis și în cadrul ei stătea un om cu brațele ridicate. Atârna pe el o cămașă de noapte lălâie. Pe cap, purta o căciulă.

M-am gândit că Lambru ăsta trebuie să fie cam ramolit.

---

[79] Plantă erbacee cu tulpina lemnoasă și cu frunzele late, adânc crestate cultivată pentru florile ei tomnatice, divers colorate și plăcut mirositoare; crizantemă.

Două împușcături au pornit aproape simultan. Una din casă, am văzut flacăra albastră, undeva, lângă umărul bărbatului din ușă, și alta din pistolul lui Amza. Am fost stupefiat. Împușcat în piept, omul cu brațele ridicate s-a făcut... țăndări. A explodat în bucăți, ca o statuie din ipsos, goală pe dinăuntru. Am înțeles imediat că în ușă n-a fost un om, ci un manechin de croitorie.

Din casă s-a mai tras o dată și Amza o țipat lung, sfredelindu-mi creierii. S-a prăbușit cu zgomot la pământ. Am ocolit mașina și m-am dus la el. L-am luat în brațe, tremurând.

Răsucindu-se brusc, mi-a pus palma pe gură și mi-a șoptit: „N-am nimic!" M-a împins de-o parte.

Au început să latre câinii prin vecini și undeva s-a aprins o lumină.

În spatele casei s-a auzit o bufnitură. Probabil Lambru a sărit prin chepengul de la pod. Am vrut să fug într-acolo, dar Amza m-a apucat de picioare. S-a auzit cum aleargă cineva spre maidan. Amza a mai dat drumul la niște gemete impresionante și mi-a făcut semn să ne urcăm în mașină și să plecăm.

Am pornit și când am dat colțul mi-a vorbit cu respirația întretăiată:

— Repede, în strada unde iese maidanul. Poate Vasiliu are nevoie de tine. Eu rămân prin preajmă, a mai

spus și a coborât.

Am demarat, cu pedala de accelerație lipită de podea.

Când am ajuns pe strada Caporal Conțeanu, am văzut două siluete lângă un gard. Am pus frână în dreptul lor și am sărit pe trotuar. Vasiliu îl legase pe un bărbat, Lambru desigur, cu o cătușă de mână și cu cealaltă de o ulucă. Lambru se zbătea și a făcut o încercare să-l lovească pe comisar, cu piciorul. Vasiliu s-a ferit într-o parte, a făcut o fentă și când l-a pocnit pe Lambru, acesta a căzut cu gard cu tot. Am văzut pe jos un revolver, l-am ridicat și comisarul mi-a făcut semn să i-l dau. L-a băgat în buzunar.

Când am încercat să-l luăm pe individ de jos, cum comisarul era aplecat deasupra lui, Lambru a vrut să-i plaseze un cap în plină față. Răspunsul a fost un pumn năprasnic al comisarului. Aplicat în frunte. Lambru a fost trecut în somn. L-am urcat, ca pe un balot, pe pernele din spatele mașinii. Spre mirarea mea, Vasiliu s-a instalat la volan. Înainte de-a trânti ușa m-a expediat:

— Du-te și caută-l pe Amza și vezi ce-și dorește de la viață.

M-am întors la casa croitoresei, cufundată în beznă. Am încercat ușa, era încuiată. Nu se auzea niciun zgomot și Amza nu se vedea nicăieri.

Am traversat maidanul și am ieșit în spate, de unde

tocmai fusese transportat Lambru. Peste tot pustiu. Am refăcut drumul în sens invers și nu m-am întâlnit cu nimeni. Am ieșit în bulevardul Pache și de acolo am luat-o spre centru. Am mers cam un sfert de oră până la Prefectură. Vasiliu stătea singur în biroul lui și bea cafea.

— Nu l-am mai găsit pe domnul comisar ajutor, m-am plâns eu.

— O fi luat-o la plimbare pe Irina, a tras el concluzia.

— Cum s-o ia la plimbare?

— Mititica o fi dat fuga undeva, la cineva, să guițe că Lambru a fost luat din scutece, cu tam-tam și că iar a găurit un copoi. Amza, curios cum e, s-o fi dus după ea să vadă pe umărul cui plânge.

— Nu v-ați speriat că Amza e rănit, când l-ați auzit țipând?

— Tu erai lângă el, îl puteai ajuta, eu trebuia să-l prind pe bandit. Când ai venit cu mașina, dacă ar fi fost rănit, cu adevărat, nu mă lăsai tu fără să-mi spui. O fi avut el un truc în cap când s-a dat lovit... Vrei o gură de cafea?

— Vreau!

— Toarnă-ți în capacul ăsta!

— Mulțumesc!... Cum vi s-a părut că merge Zambilica?

— Merge, ai putea să crezi că-i mașină.

— Unde e Lambru, domnu’ comisar?

— Face nani la arest, îl las o jumătate de oră și-l chem la spovedanie. Mogonea mi l-a dat pe Lambru și Lambru trebuie să mi-i dea pe spărgători. Obligat! Tu te-ai putea duce să te bagi în cârpe. Somn de voie. Mâine vino mai târziu.

— Nu plec până nu vine și domnul Amza.

— Ți-o fi drag de el?

— Începe să-mi fie. De el și de dumneavoastră.

— Dacă e adevărat, mă bucur. O să-ți fie mai ușor când punem șaua pe tine... Apropo, să știi că Amza ți-a băgat o pilă la mine. Să te mai lăsăm câte o zi liber, să mai ajungi serile pe acasă, să te duci și tu la un film, să te mai întâlnești cu o fată... Altminteri, într-un an îți apare poza în calendarul ortodox, printre mucenici... Mie, de exemplu, mi-e dor, pur și simplu, să stau într-o zi pe o bancă în parc. Să mă uit la oameni...

— Poate mă luați și pe mine în ziua aceea și îmi povestiți afaceri formidabile, cu care ați avut de-a face...

— La pensie, asta o să facem. Jucăm țintar și spunem povești. Și le înflorim, cât cuprinde. Că de povestit e mai ușor și mai plăcut decât să te-mpuști cu Lambru... întâmplările formidabile sunt în filme, în viață te întâlnești cu cele normale. Dar dacă tot vrei să mă transformi într-un bunic care spune povești, mi-am adus aminte de una care m-a făcut praf și pe mine. O știu de la un fost spion francez. A mințit el, mint și eu,

dar mi-a plăcut. Francezul, să-l numim Gaston, era un fals agent al Abwehrului[80]. A fost infiltrat acolo de șefii lui, ca să pună mâna pe planurile de distrugere totală a Parisului, în cazul prăbușirii celui de-al treilea Reich. A auzit probabil că Hitler hotărâse să facă Parisul teren viran. Gaston, cunoștința mea, era o minune de om. Avea toate calitățile. Să nu-ți mai spun cum arăta. Nu știu în amănunt ce a inventat el ca să pună mâna pe planuri, prin ce aventuri, prin ce pericole a trecut și nici n-are importanță. Fapt este că nemții au început să-l suspecteze și i-au băgat pe gât o agentă de-a lor, să-i zicem Martira, care, chipurile, voia să-l ajute. Ea lăsa să se creadă că ar fi în slujba englezilor. Joc complicat, subtil, miză mare. Francezul *a* bănuit că frumușica i-a fost vârâtă în coastă de parlagiii[81] lui Kaltenbrunner[82]. După tot felul de încurcături, în care era să-și piardă viața de mai multe ori, Gaston a izbutit să pună mâna pe copiile planurilor pentru care a luptat atât. A izbutit și mai mult. Să se strecoare cu prada lui prețioasă într-o

---

[80] Serviciul de informații și contrainformații al armatei, ce funcționa pe lângă Marele Stat Major german (1919–1944).

[81] Asasin.

[82] Ernst Kaltenbrunner (n. 4 octombrie 1903, Ried im Innkreis, Austro-Ungaria – d. 16 octombrie 1946, Nürnberg, Zonele aliate de ocupație din Germania) a fost un înalt funcționar al Germaniei Naziste, născut în Austria, în timpul celui de-Al doilea război mondial. Un Obergruppenführer (general) în Schutzstaffel (SS), între ianuarie 1943 și mai 1945 a deținut funcțiile de șef al Biroului de Securitate al Reich-ului (Reichssicherheitshauptamt; RSHA).

țară neutră, ajungând într-o bună zi la Lausanne. A stabilit contactul cu o legătură a lui și urma ca a doua zi să predea documentele. Mai avea în față o singură noapte și putea considera misiunea îndeplinită. A luat o cameră la un hotel modest, convins că se va bucura de o noapte, în sfârșit, fără peripeții.

Gong și lovitură de teatru! Când și-a zis că totu-i bine și frumos, i-a ciocănit la ușă superba domnișoară Martha. A încercat să-i lase impresia că ar fi îndrăgostită de el, că tremură pentru viața lui – jocuri – și, lucrul cel mai important, știa că el se află în posesia planurilor. De aceea voia să-l vegheze, să petreacă noaptea cu el în camera de hotel. Era clar că se juca ultima carte și că până dimineață unul dintre ei doi trebuia să dispară. Cel mai slab, cel care va face prima greșeală. Și a început să curgă timpul. Ceva s-a strecurat însă în gâtul subțire al clepsidrei, oprind puțin căderea firelor de nisip. Dincolo de război, de acel război înspăimântător, cu dramele lui inimaginabile, cu orori fără precedent, cu țări și cu orașe spulberate de pe harta lumii, cu suferințe de apocalips, cu milioane de morți, rămași, pentru totdeauna, fără morminte, dincolo de toate astea, viața a pus față în față un bărbat și o femeie. Ca la începutul lumii... Un bărbat și o femeie, doi oameni tineri, frumoși, curajoși, dornici să trăiască, să biruie, să sfideze, măcar vremelnic, condiția lor tragică de pioni

mutați pe o tablă de șah, într-o partidă diabolică, în care, ajungând față în față, unul trebuia să-l elimine pe celălalt. Aici a fost nebunia lor frumoasă, când au dorit să se iubească în puținul timp ce le mai rămăsese. O singură noapte, peste care avea să vină o dimineață însângerată. Să se iubească o noapte și pe cel care va supraviețui să-l doară de-a pururi amintirea celei mai frumoase și mai absurde nopți de dragoste de pe pământ. S-au iubit lacom, disperați, inconștienți, nimeni nu mai putea să-i împiedice. Și, spre capătul nopții, femeia, mai firavă, poate mai împăcată cu prețul atroce al acelei iubiri, a adormit cu capul pe umărul bărbatului, cu părul despletit pe fața lui. Încolăcindu-l ca o iederă fierbinte, strivindu-se de el. Gaston mi-a spus că îi simțea inima bătând în pieptul lui. El nu dormea, veghea somnul ei... Când a început să se lumineze de ziuă și prima rază de soare a tremurat pe pernă, lui i s-a părut că vede lumina multiplicată, ca printr-o prismă de cristal, cu multe străluciri, sau ea prin lacrimă. Cu gesturi încete, întârziate, amânate, a scos de sub pernă revolverul lui cu surdină. N-a putut să i-l lipească de tâmplă și să apese pe trăgaci. N-a putut atunci, imediat. A vrut s-o mai mângâie o dată, o singură dată. Cu mâna în care ținea arma, s-o înfrigureze fierul rece al pistolului, s-o facă să deschidă ochii, să înțeleagă, să se apere, să-i mai dea o șansă. Și-a plimbat mâna pe curba

moale a pântecului, ostenit de dragoste, pe sânii care tresăltau în ritmul respirației, pe gât, pe obraz. Ea l-a strâns și mai tare în brațe, ca un răspuns de mulțumire, de recunoștință. Zgomotele orașului se și făceau auzite în odaie, pe culoare începuse forfota femeilor de serviciu. Timpul măsurat de ceas devenise un timp dușman. El, bărbatul, și-a încleștat dinții, s-a golit de gânduri. A dus țeava armei sub sânul stâng al femeii, unde pulsa inima. I s-a părut – zicea el – că inima și-a aliniat cadența după ceasul din perete. A apăsat pe trăgaci, un pocnet sec, și corpul femeii a tresărit. Gura ei a avut o schimă de surpriză, care s-a desfăcut într-un zâmbet. El i-a mângâiat cu vârfurile degetelor gura fără răsuflare, buzele eu zâmbetul lor încremenit. A învelit-o ca pe un copil, i-a potrivit perna sub cap, ca și cum somnul ei nu s-ar fi prefăcut în moarte. Tot ce s-a întâmplat mai departe nu întregește povestea, în afară de final, că mai există un final. Francezul și-a îndeplinit misiunea și a fost chemat la șeful lui cel mare, pentru un raport amănunțit. A relatat totul curgător, până la noaptea din hotelul de la Lausanne, când s-a oprit. Nu ca să ascundă. A vrut doar să facă o pauză, să se adune, să găsească în el puterea de care avea nevoie pentru a trece la episodul cel mai fioros. Șeful a profitat de această pauză ca să-i spună că au fost la curent, pas cu pas, cu toată activitatea lui, pentru că o altă agentă, o

colegă, a avut misiunea să-l acopere, să-l dubleze și să-l apere. O agentă, pe nume Martha. Fata aceea, ucisă după cea mai frumoasă noapte de dragoste de pe pământ. Povestea asta s-a răspândit, după război, ca o lumină prin subteranele întunecoase ale serviciilor de informații și am auzit, că o să se facă după ea un film. Gaston, de la care o știu eu, s-a stabilit la Lausanne, unde este îngropată Martha. Pe crucea ei este scris un nume fals, dar, în toate anotimpurile, mormântul îi este acoperit, ca de o învelitoare, cu cele mai frumoase flori roșii...

Țigara lui Vasiliu se fuma singură în scrumieră, dintr-o clipă într-alta avea să devină cenușă.

Cât timp a povestit, eu am descoperit în Vasiliu un om neașteptat de nou și am simțit cât este de mare distanța pe care o am de străbătut până la locul unde să mi se dezvăluie întreg. Numai unul ca mine, prost cunoscător la oameni putea să-l asemuiască, la început, cu o mașină, cu un aparat aspectuos și bine reglat pentru urmărit infractori.

Soneria telefonului a împrăștiat liniștea care aș fi vrut să se mai prelungească. Comisarul a ridicat receptorul, a spus cuiva „Stai acolo!” și mi-a făcut semn să mă ridic de pe scaun.

— Mergem! Cu Amza am vorbit. E la circa a cincea, a mai înhățat un pezevenghi.

Amza ne aștepta în stradă, fumând. Cum a coborât din mașină, Vasiliu l-a luat din scurt:

— De ce-ai urlat, domn'e, așa în poarta lui Lambru, de-ai băgat groaza în noi?

— Din două motive, șefu'. Unul, ca să-l demoralizez pe Lambru. Mai avea la activ un polițist rănit. Panica de venea mai mare... Al doilea motiv: m-am gândit că la anchetă o să vorbească mai ușor despre spargeri, știind că are în spate un polițist rănit sau chiar omorât. Mai întotdeauna ești înclinat să vorbești întâi de faptele mai puțin grave. Am vrut s-o sperii și pe concubina lui. Una e să ascunzi un hoț și alta să fii amestecată într-o crimă. Asta a fost în capul meu. Eram convins că Lambru nu vă scapă dumneavoastră și vi l-am trimis și pe Radu în ajutor.

Vasiliu m-a luat martor.

— Poftim de vezi la ce finețuri psihologice umblă colegul nostru... Spune-ne și ce greșeală a făcut Irina. Până acum ne-ai servit aperitivul.

— Vă spun. Eu am rămas pe lângă casa ei. La un moment dat a ieșit ca o furie, m-am luat după ea și m-a dus până acasă la Baboie. Și el, și Irina sunt în biroul ofițerului de serviciu... Rămâne de văzut de ce s-a dus ea glonț la Baboie!

De obicei, stăteam cuminte în banca mea, dar atunci nu m-am putut abține și am întrebat:

— Baboie ăsta cine mai e?

M-a lămurit Vasiliu.

— Un meseriaș cu mâini de aur. Numai că nu face, păcătosu', ce trebuie. Lucrează scule pentru spărgători. Chei false, guri de lup, coarbe[83], tot tacâmul...

A spus mai departe:

— Amza, îi luăm pe clienți la noi, la prăvălie. Noaptea asta avem serbare. Eu îl iau la întrebări pe Baboie, tu te conversezi cu mironosița și, spre ziuă, stăm de vorbă amândoi cu Lambru.

Aceste interogatorii au dus la identificarea autorilor spargerii de la „Creditul Minier". Operaseră la locul faptei trei dintre cei mai periculoși infractori: Sandu Neacșu, Gheorghe Cernea și Serafim Pârvu – șeful.

Rolurile au fost împărțite astfel:

Lambru a dat pontul, adică a aflat când se ridica o sumă mare de bani din bancă, pentru plata salariilor și pentru niște lucrări în antrepriză.

Banii urmau să stea în seiful „Creditului" doar o singură noapte. Deci timpul de „lucru" era condiționat. Tot Lambru, un individ cu idei, a făcut planul loviturii. Un plan îndrăzneț, ingenios, pentru care a pretins parte

---

[83] Unealtă de găurit formată dintr-o tijă cotită de metal, la un capăt cu un dispozitiv de prindere a burghiului, iar la celălalt cu un suport de apăsare cu mâna.

egală cu spărgătorii.

Cum arăta planul? Cum s-au împărțit rolurile?

Irina, croitoreasa, concubina lui Lambru, a vopsit în casă niște metraje de postav în culoarea uniformelor de pompieri. N-au ieșit chiar la fel ca de fabrică, dar cine le analiza la microscop, mai ales că acțiunea se petrecea noaptea?

Din acest material, a confecționat trei uniforme. Una de subofițer și două de ostași. S-au procurat chipie, epoleți, cizme, bocanci, centiroane[84], nasturi și două ranițe. S-a lucrat cu tot dichisul. Ranițele erau pentru cei doi „ostași”.

Acești „militari pompieri” trebuiau să apară la „Credit” cu o mașină militară, un turism, vopsit kaki și având număr corespunzător.

Pârvu, șeful bandei, avea o mașină marca „Nash”. Baboie a vopsit-o kaki, în doi timpi și trei mișcări, cu o pompă de zugrav, stropind-o cu humă, adusă la culoare. Exista un singur pericol: ploaia. Dar, în ziar, meteorologul Topor prezice pentru noaptea respectivă timp senin.

Tot Baboie a schimbat masca „Nash”-ului cu una de „Dodge”.

Casa de bani trebuia tăiată cu aparate de sudura. Au

---

[84] Centură (militară, de care se agață teaca armei).

fost pregătite două tuburi de oxigen, mici, portabile, și o trusă de brenere[85], reglate pentru flacără cu presiune, bune la tăierea metalului. Au fost înghesuite în cele două ranițe, laolaltă cu șase măști de gaze. Trei dintre ele, destinate paznicilor, aveau filtrele de respirație înfundate cu vată îmbibată în cloroform.

„Subofițerul”, Serafim Pârvu, căra și el o lădiță metalică, vopsită tot kaki, cu alte scule trebuincioase: gură de lup, rangă, clești, furtunele pentru brenere, pile, bomfaier, burghie, bormașină de mână și chiar un baros, cu coada scurtă.

Așadar, plănuiseră să apară cu mașina, la o oră după miezul nopții, în spatele clădirii „Creditului”, să-i convoace imediat la ei pe toți paznicii și să le spună că la „unitatea de pompieri” s-a primit un telefon alarmant, prin care a fost semnalată o gravă acțiune de sabotaj. O mână criminală a deschis conducta de gaze și la prima scânteie clădirea sare în aer.

S-ar putea să fie și o glumă tâmpită a unui iresponsabil, dar dacă era purul adevăr?

Paznicii trebuiau să le deschidă o ușă de acces în clădire și să-i însoțească pe „pompieri” pentru un control amănunțit.

De cum puneau piciorul în interior, se distribuiau

---

[85] Echipament pentru fochist.

măștile de gaze. Dacă paznicii s-ar fi mirat că în clădire nu se simte miros de gaze „subofițerul” avea explicația pregătită: gazele se ridică, se concentrează la înălțime. Ca să fie și mai convingător, ar fi scos din buzunar un mic tub, prevăzut la un cap cu un manometru, ar fi făcut câteva mișcări cu el, apoi le-ar fi arătat paznicilor, pe cadran, poziția acului, care indica gradul de concentrație periculoasă.

Greu de crezut ca aceștia, în general oameni simpli, de la țară, să miroasă înșelăciunea.

Încă ceva. La aplicarea măștilor pe față, paznicii nu aveau cum să nu simtă mirosul de cloroform. Cu zâmbetul pe buze trebuia să li se spună că așa miros ultimele tipuri de filtru antigaz. Și, pe urmă, aveau exemplul „pompierilor”, care în fața lor își puneau măștile.

Venea momentul coborârii la subsol. În căutarea conductei deschise. Căutarea urma să se facă atent, fără grabă, să dureze exact atât cât era nevoie ca paznicii să adoarmă. Cel pe care nu-l lua somnul era ajutat cu o lovitură în ceafă.

Etapa următoare. Făcuți inofensivi, paznicii trebuiau legați fedeleș și târâți undeva, într-un cotlon.

După asta se putea merge la casa de bani și „munci” în tihnă.

Odată deschis seiful, banii se încărcau în cele două

ranițe și în cufărul „subofițerului”.

Toate sculele se abandonau la locul faptei. Dacă n-aveau amprente pe ele (și n-aveau, că se lucra cu mănuși), nu puteau fi de prea mare folos poliției.

Una din grijile hoților trebuia să fie ca până la punerea măștilor, care îi făceau de nerecunoscut, să nu se arate paznicilor în lumină. Caschetele să fie înfundate pe frunte.

S-a recurs și la câteva amănunte de machiaj. Neacșu să aibă lipit pe obraz un plasture în cruce, Pârvu să poarte mustață falsă și Cernea să-și îmbrace câțiva dinți din față în staniol.

La plecare, conform planului, aveau să se despartă. „Subofițerul”, adică Pârvu, pleca singur cu mașina, cărând cufărul de metal cu banii din care trebuiau plătiți Lambru și Baboie. În cufăr trebuia pusă partea lor, în ranițe, a celorlalți trei.

Primul drum al lui Pârvu trebuia făcut în comuna Odăile, lângă București, pe o șosea pustie, noaptea. Acolo aștepta Baboie, cu camioneta lui, în care trebuia să transporte un butoi cu apă, găleți, cârpe, bureți și masca originală a „Nash”-ului lui Pârvu. Nu era greu să se monteze masca și să se spele huma. Uniforma lui Pârvu trebuia stropită cu benzină și arsă.

Tot aici, Baboie urma să-și primească partea de bani și ieșea din scenă.

Dimineață, devreme, Pârvu avea întâlnire cu Lambru în Piața Matache Măcelaru, ca să-i predea cufărul cu suma promisă. În forfota din piață era mai greu să fie remarcat.

Din piață, șeful bandei pleca direct, cu mașina, la Brașov, să se odihnească și să aștepte liniștirea apelor.

La momentul potrivit se întorcea să împartă banii cu ceilalți doi complici, cu care nu o dată mai dăduse lovituri de răsunet și în care avea deplină încredere.

Părăsind locul furtului, Neacșu și Cernea „ostașii", plecau: fiecare la el acasă. Prima grijă: arderea uniformelor și a ranițelor și ascunderea banilor în buteliile de aragaz. Și Neacșu, și Cernea țineau în bucătărie câte o butelie anume confecționată, ca să se poată demonta suportul de jos. Funcționa ca un capac circular, prevăzut cu filet.

Secretul buteliilor îl cunoșteau doar Neacșu, Cernea și Pârvu.

La întoarcerea șefului, care putea să aibă loc și după o lună, două, se împărțea prada. Aveau răbdare, nu se grăbeau. Mai întâi să se domolească zarva care avea să se iște la descoperirea furtului.

Cu toate părțile lui mai puțin solid construite, și altele de-a dreptul comice, planul a fost executat întocmai și a reușit, fără niciun incident. Totul a mers uns.

Prima greșeală a făcut-o Lambru, tocmai Lambru,

creierul bandei, omul care a prevăzut totul atât de migălos.

Dintr-un exces de prudență, gândindu-se că o parte din seriile banilor furați ar putea fi comunicate poliției, n-a vrut să riște cheltuind chiar banii aceia. În schimb, timp de așteptat nu avea. Îi trebuiau banii, ca aerul de respirat. A preferat atunci să-și înjumătățească partea de câștig. Oricum, prada fusese mai mare decât se așteptaseră. Cu Stavros, patronul „Văduvei vesele”, mai făcuse afaceri deocheate, nu-i fusese greu să-i vândă acestuia banii cu jumătate de preț. Până să-i cheltuiască, bogatul Stavros putea să aștepte și un an, oricât era nevoie, ca pericolul să fie exclus.

Un concurs de împrejurări, neprevăzut, făcuse ca Vasiliu să organizeze descinderea de la „Văduva veselă” și să surprindă clienții jucând, jocuri de noroc, pe cocoșei și pe devize. De-ar fi fost numai atât. Comisarul ajutor Amza, scotocind cu încăpățânare biroul lui Stavros, dăduse de banii ascunși în postamentul ventilatorului.

Toate s-au înșirat ca mărgelele pe ață. Stavros nu putea justifica altfel banii aceia, cu serii demascatoare, decât recunoscând proveniența lor reală. Cazul a fost preluat, în întregime, de comisarul Vasiliu, care a făcut lumină.

Cercetarea locului faptei – furtul se comisese cu timp

în urmă – nu o făcuse Vasiliu. Inițial nu fusese cazul lui. El a intrat pe fir mai târziu, se știe cum. Iar mărturiile paznicilor, corpurile delicte, descoperite lângă casa de bani, confirmau recunoașterile complicilor arestați.

Totuși dosarul nu putea fi definitivat: lipseau autorii principali și restul de bani. Identitatea lor fiind cunoscută, arestarea se impunea de la sine. Ca și efectuarea unor amănunțite percheziții domiciliare. La ora aceea, poliția nu cunoștea însă taina buteliilor de aragaz!

Deși din acest unghi de vedere, acum lucrurile păreau simple, au apărut niște surprize extraordinare.

O investigație la domiciliile lui Neacșu și Cernea, precedând reținerea lor, a relevat un fapt de necrezut: soțiile lor susțineau că respectivii sunt arestați, că li se făcuseră percheziții și, curios, singurele obiecte ridicate de la amândoi din casă fuseseră buteliile de aragaz.

Varianta asta semăna a farsă. Totuși, Vasiliu i-a căutat la toate unitățile de poliție din Capitală. N-au fost găsiți.

S-au făcut percheziții la locuințele lor. Nimic! Nevestele o țineau întruna că venise poliția și îi luase, împreună cu buteliile. De ce? Habar n-aveau!...

Ce se întâmplase cu șeful bandei, cu Serafim Pârvu? A fost și el arestat?

Într-o zi, Paul Aldea a venit să spună că prin antenele lui din lumea interlopă, i-a ajuns la ureche că Serafim

Pârvu a fost văzut la Constanța.

Vasiliu a reacționat prompt:

— Îți iei catrafusele și mâine ești la Constanța. Te duci direct la comisarul șef Iordăchescu, e prieten cu mine. Îi spui pe cine cauți și-l rogi să te ajute să-l găsești. Dacă dai de Pârvu, să nu te pună Aghiuță să faci pe zmeul și să încerci să-l confiști de unul singur. Îi ceri lui Iordăchescu o echipă antirechin!...

Aldea și-a ridicat umerii înguști și și-a împins pieptul costeliv înainte.

— Vă raportez că plec cu primul tren!... Lumea bună își petrece concediul la mare...

— Ai să vezi tu în ce hal îți frec eu ridichea dacă vii cu traista goală, l-a amenințat Vasiliu.

La câteva minute după plecarea lui Aldea a intrat în birou Dinu Amza, vizibil emoționat.

— Am trăit s-o văd și p-asta! a exclamat Vasiliu. Amzulică scos din calmul lui englezesc get-beget!

— Șefu'! a strigat el, ca de pe trotuarul de vizavi. Am o bombă pentru care merit un carcalete[86] la țap.

— Întâi pune bomba pe masă, l-a îndemnat comisarul, și văd eu ce meriți!

— Cernea și Sandu Neacșu sunt arestați la Securitate, s-a primit o înștiințare la cabinetul chestorului.

---

[86] Băutură preparată din vin, sirop și sifon.

— Unde, dragă, la Securitate?

— La Iași.

— La Iași?

— Da! Și, dacă cineva de la noi care e în problemă se duce acolo, ne dau toate relațiile.

— Se duce, obligatoriu, cineva. Tu pe cine propui?

— Pe dumneavoastră și pe mine.

— Și aici punem de închiriat?

— Atunci mă ofer voluntar!

— Pe cai!... Să vii repede, că sunt leșinat de curiozitate. Te așteptăm cu flori...

A plecat și Amza. Comisarul a aprins o țigară și prin fumul ei a dat cu ochii de mine. Uitase că sunt acolo.

— Ia uite! Vorba cântecului: „Și din câți am fost aseară, am rămas numai noi doi...” Radule, fumez și eu țigara asta și mergem la un prieten al meu, să bem o cafea. Respirăm între două reprize.

M-am arătat sceptic:

— Nu știu cât de liniștit se poate bea o cafea cu dumneavoastră. Dar mergem, mergem oriunde! Vă rog să mă iertați, dar pe mine n-a existat om care să fi vrut să mă încurce și să nu fi izbutit.

— Ai început să prinzi glas, urâtule! Îmi place!... Gata, ridicăm ancora. Să vezi tu ce cafea bună face prietenul meu. Și deasă, de stă lingurița în ea în poziția de drepți.

Pe drum, înspre strada Răzeși, unde trebuia să

ajungem, comisarul mi-a destăinuit scopul acelei vizite:

— Dragnea, prietenul ăsta al meu, e profesor de geografie. Mi-a fost coleg. Cândva, ne puneam paltoanele în același cuier, din aceiași cancelarie. Un om bun ca pâinea caldă. Și tocmai el a dat peste un necaz. S-a pomenit, acum vreo lună, cu un coleg al lui fiu-su – are un băiat în ultima clasă de liceu – care s-a scuzat de o sută de ori, și-a frământat mâinile un sfert de oră, a dat ochii peste cap și printre sughițuri a trecut la chestiune. Florin – băiatul prietenului meu, al profesorului Dragnea – venea tot timpul la ei în casă. Prieteni la cataramă, colegi, normal, nu? Pe celălalt, pe puștiul care a venit la Dragnea cu lacrima în colțul ochiului, îl chema Mihai. Este fiul cunoscutului pictor Botezatu. Casă de pictor, tablouri din belșug! Într-o zi a dispărut din casă o natură moartă, un mic tablou, la care pictorul ținea ca la ochii lui din cap. O mulțime de cumpărători au dorit acel tablou și el a refuzat să-l vândă. A izbucnit inevitabilul scandal. Botezatu și-a luat la întrebări odrasla, pe Mihăiță, care l-a luat pe „nu” în brațe. E adevărat că nu avea obiceiuri rele, nu a pus vreodată mâna nici pe un capăt de ață. De unde să-i vină ideea să-l fure pe ta-su?! N-a fost greu ca bănuiala să ajungă la Florin Dragnea, fratele de cruce al tânărului Botezatu. Băieții au avut o lungă discuție între ei. La capătul căreia Florin a recunoscut că el a furat tabloul.

L-a vândut în gară unui domn cu barbă, pe un preț de nimic, și cu banii aceia puțini a cumpărat o umbrelă de soare pentru Găbița, o elevă cu care se plimba de mână și căreia-i trimitea poezii cu rime în „...esc”! Mihai venea acum la tatăl lui Florin să-i aducă la cunoștință toată tărășenia. El, Mihai, ca un copil crescut cu mult respect pentru cinste și pentru adevăr îi mărturisise tatălui cam cine era hoțul. Pictorul pusese mâna pe telefon să cheme poliția. N-o făcuse, pentru că băiatul lui drag îi căzuse la picioare, îi udase pantofii cu lacrimi și îl implorase să mai aibă un pic de răbdare, căci profesorul Dragnea va fi, mai mult ca sigur, dispus să-l despăgubească, să achite contravaloarea tabloului, cu suma fixată de pictor. Cu chiu cu vai, pictorul se mai îmbunase și rostise o sumă, precizând că ea nu reprezintă niciun sfert din valoarea reală a tabloului! Dragnea, aflând isprava, a simțit că albește. A cerut răgaz o zi, să vorbească și el cu progenitura personală și să adune banii. Mihai a plecat, scuzându-se de încă o sută de ori, și a rămas că se întoarce a treia zi, după bani. Florin nu era acasă. Taică-su îl așteptase murind și înviind. Când l-a văzut intrând pe ușă, nu s-a mai pierdut în introduceri. A pus problema răspicat și pușlamaua a recunoscut că da, el furase tabloul. Profesorul a fost la un pas de infarct Cum să i se întâmple tocmai lui așa ceva, ditamai cadra didactic, lui, care a educat generalii

de copii, din care au ieșit oameni cu „O” mare? I-a spus puștiului că va trebui să mediteze la atitudinea lui viitoare față de el, la modificările care vor surveni în raporturile dintre ei. Soția profesorului era internată în spital, pentru o intervenție chirurgicală, deocamdată ea nu trebuia să afle. La termenul convenit a plătit banii fără să crâcnească. M-a sunat pe mine, ca prieten vechi, să mi se spovedească și să-i dau un sfat. Ce a fost a trecut, dar este înspăimântat să nu se repete pocinogul și nu cumva copilul lui să ajungă delincvent... Acum știi tot, te-am pus în temă de ce mergem la prietenul meu să bem cafea!

N-am găsit nimic mai bun de zis decât: „Neplăcută treabă!” Mi-am exprimat totuși părerea că o să fie o discuție delicată și, în consecință, i-am propus să renunț la cafea și să aștept în mașină.

— Nu! m-a contrazis comisarul. Nu ți-am ținut toată polilogia asta doar de florile mărului. Tu ești un băiat deștept. Și cu scaun la cap. O să fie nevoie să stea cineva de vorbă cu acest Florin, cineva mai apropiat, de vârsta lui. Nu acum și poate nu la ei acasă. Eu n-o pot face, știe că sunt prieten bun cu taică-su. Din cauza asta vreau să știi totul, să fii de față și pe urmă să vedem cu toții ce cale alegem. Mai ales că eu știu ceva mai multe decât taică-su!

Așa se face că, după vreo zece minute, ne aflam în

jurul aceleiași mese, profesorul Dragnea, Vasiliu și cu mine.

Vasiliu m-a prezentat la intrare ca pe colegul său, adăugând că mă bucur de toată încrederea lui.

Profesorul Dragnea avea o culoare de hepatic în criză. Îi tremura mina când ducea la gură ceașca de cafea.

Vasiliu, cu stilul lui, a luat de la început taurul de coarne:

— Romică, i s-a adresat profesorului. După ce m-ai sunat, m-am ocupat nițeluș de cazul lui fie-tu, n-am stat cu mâinile în sân. Am o veste bună și una proastă, cu care vrei să încep?

— Îți arde de glumă, l-a mustrat profesorul.

— Nu-mi arde, s-a apărat șeful meu. Încep cu cea bună. Băiatul tău n-a furat niciun tablou... Stai! Nu te bucura, că n-ai de ce. Ai răbdare, nu se admit întreruperi! Să vă spun cum am dibuit adevărul. Din toată istorioara mi-a rămas un sâcâitor semn de întrebare: De ce pictorul Botezatu, care-și iubea așa de mult tabloul furat, care a refuzat zeci de ofertanți, a acceptat, relativ repede, în schimbul lui, o sumă de bani modică? Cu observația că n-a cerut niciun sfert din valoarea meritată! Suna a tocmeală. Un om ca el, cu situația lui, un om onorabil – și Botezatu este un astfel de om – n-ar fi acceptat bani. Și-ar fi scuturat zdravăn plodul propriu și i-ar fi pus în vedere să numai aibă

niciun fel de legături extrașcolare cu tânărul Florin Dragnea. Altceva! De ce n-a vorbit pictorul cu tine, ca de la părinte la părinte? Vă știați! Copiii voștri erau prieteni. Și de ce tocmești prețul unui tablou furat printr-un copil? Iată ce m-a determinat să-l abordez direct pe pictor. Omul a rămas înlemnit. Nu știa nimic de niciun tablou, niciodată nu i s-a furat un tablou din casă. Mai mult, avea o părere excelentă despre băiatul tău și nu înțelegea de unde a apărut o asemenea istorie abracadabrantă. Am făcut pe prostul și, ca să dreg busuiocul, am calificat toată întâmplarea ca fiind o confuzie regretabilă. Din vina mea. M-am scuzat, i-am admirat sincer tablourile de pe pereți și el, generos, mi-a dăruit un mic desen în peniță, foarte frumos și pe care n-am putut să-l refuz. A doua zi, l-am pândit pe fiu-său pe străzi, când a ieșit de la școală. L-am speriat că merg cu el de gât la directorul liceului și dau în vileag toată mizeria cu tabloul. Nu prea știa ce hram port eu, dar, luat repede, m-a pus în temă... Ei doi, acești copii cuminți – iartă-mă, Romică, dar mă știi rău de gură – și-au pus problema cum să procure niște bani pentru o mică escapadă la „Mon Caprice”, localul acela deocheat, unde dansatoarele au și cămăruțe la etaj. Le-a venit ideea cu tabloul, tu fiind fazanul care va da banii și... i-ai dat! Au jucat teatru, pramatiile. Eu propun ca Radu să-i cheme pe băieți și să stea de vorbă cu ei. O să-i ia cu

frumosul, nu cu otuzbirul. Eu cred în tactul și în puterea lui de convingere. Tu, Romică, să ai o discuție cu pictorul Botezatu, să găsiți și voi o cale de a vă împiedica băieții s-o mai ia razna. Încă nu-i ceva prea grav. Lucrurile se pot îndrepta. Dar... atenție mărită! Problema rămâne deschisă și eu îți stau oricând la dispoziție, bunul meu prieten. Să fim optimiști! Acum, spune-mi altceva... Ce mai face îngerul ăla de fată, Alina, profesoara de fizică?... S-a măritat?

Cei doi au trecut la subiecte care pe mine nu m-au interesat și nu le-am mai urmărit conversația. De altfel, am plecat curând. La plecare, am simțit în gură gustul cafelei. A fost tare și amară.

Vasiliu m-a rugat să-l las la ceas, la Universitate, pretinzând că are o întâlnire cu... Elizabeth Taylor[87]. Eu am dus singur mașina la garaj.

În ziua următoare, fiind lăsat liber de Vasiliu am colindat pe la birouri. Mi s-a dat legitimație, mi-am adus talonul de utemist, am dus niște adeverințe dintr-o parte în alta, am făcut și un drum la garaj, am spălat-o pe „Zambilica", am lustruit-o și am rezolvat miei probleme de întreținere.

---

[87] Elizabeth Rosemond Taylor (n. 27 februarie 1932, Hampstead Garden Suburb, Londra, Regatul Unit – d. 23 martie 2011, Los Angeles, SUA) a fost o actriță americană de film. Este considerată „ultimul star al Hollywoodului de altădată". A fost distinsă cu Premiul Oscar de două ori și a primit de la American Film Institute premiul pentru întreaga carieră.

După-amiază, m-am pus cu burta pe carte. Se apropia sorocul, trebuia să-mi termin liceul.

Deși n-am trândăvit nicio clipă, fără Vasiliu și fără Amza, ziua mi s-a părut goală. Mi-am zis c-a intrat microbul în mine.

Seara, am simțit nevoia să fac câțiva pași. Am luat-o agale pe străzi. Ca să am o țintă, mi-am zis să mă plimb pân' la Prefectură și înapoi.

În apropierea clădirii întunecate, cenușii, mi-am aruncat ochii spre fereastra biroului lui Vasiliu. Era lumină. Am urcat și l-am găsit singur. Stătea la birou, cu un vraf de dosare în față, pe care le răsfoia.

I-am dat „bună-seara" și s-a rățoit la mine:

— Nu ți-am spus că azi ești liber? Ce cauți aici?... Nu mă cunoști, nu te cunosc! Valea!...

— Domnule comisar, am murmurat, îmi plăcea mai mult „Pe cai!"

A pufnit în râs.

— M-a sunat Amza că se întoarce. Dimineață e la datorie și ne spune niște chestii de stă pisicu-n coadă. Pe mâine!...

Am plecat mort de curiozitate să aflu cu ce noutăți vine Amza.

Într-adevăr, relatările lui Amza au fost de natură să-l surprindă până și pe un polițist versat ca Vasiliu.

Înainte de-a începe raportul, Vasiliu i-a cerut, curios,

amănunte despre ofițerii de securitate. Securitatea abia fusese înființată, în locul fostului serviciu de Siguranță. (Și locul poliției trebuia să-l ia o altă instituție.).

Amza a făcut câteva scurte precizări și a trecut la ce ne interesa în legătură cu cazul.

Căpitanul de securitate Munteanu, care îl primise pe trimisul nostru, îl edificase pe deplin cum deveniseră cei doi spărgători clienții organelor de securitate din Iași.

La aceste organe se primise un denunț, prin care erau informați că cetățenii Alexandru Neacșu și Gheorghe Cernea din București (urmau adresele lor exacte) au vrut să se angajeze la Universitatea din Iași, pe orice post, cu scopul de a provoca tulburări printre studenți. La domiciliul acestor doi periculoși agitatori puteau fi găsite, ascunse, arme și unelte tipografice, cu care vroiau să tipărească manifeste dușmănoase. Ele erau puse la loc sigur, în niște butelii de aragaz cu fundul dublu, pe care nu le folosesc la gătit, având doar rolul de ascunzători.

Lucrătorii securității au trecut la verificări. Li s-a confirmat de către administrația Universității că doi străini de oraș se interesaseră, nu cu mult timp în urmă, dacă pot găsi de lucru la Universitate.

Pentru că n-aveau nicio calificare, administratorul le-a promis că se va interesa și le-a spus să mai treacă pe

acolo.

Celelalte verificări făcute au stabilit că nu munceau nicăieri și că, după plecarea din Iași, s-au întors la locuințele lor din Capitală.

Niciunul n-avea antecedente politice. În schimb, în evidențele poliției, figurau cu mai multe condamnări pentru furturi prin efracție.

S-au dispus percheziții domiciliare pentru găsirea armamentului și a materialului tipografic.

Ceva a fost adevărat. Buteliile de aragaz, aflate în bucătăria fiecăruia dintre cei doi bănuiți, erau trucate. Partea de jos se deșurubă.

Într-o butelie, cea a lui Neacșu, s-a găsit niște fiare răzlețe, cu care nu se putea nicidecum construi o armă: un pat de pistol automat, o gardă de trăgaci, niște plăsele de os pentru un pat de pistol model foarte vechi, o țeavă de pușcă ruginită și îndoită.

În ascunzătoarea din butelia lui Cernea s-a găsit o cutie cu litere de carton, care se vindea, pentru școlari, la orice librărie.

Au fost ridicate obiectele respective și buteliile trucate. Cei doi au fost reținuți preventiv, pentru câteva zile, întrucât erau infractori recidiviști. La întrebările puse, atunci, la început, răspundeau ambiguu, ciudat, cu teamă simulată. Pretindeau că n-au fost niciodată la Iași.

Ulterior, la interogatorii, au revenit asupra acestei declarații și au recunoscut. Căutau de lucru. În București, ca foști infractori, foarte cunoscuți, ar fi găsit mai greu. Poate la Iași trecutul lor ar fi rămas necunoscut. (Un raționament cam pueril!) Vroiau să intre în rândul oamenilor, să muncească și să-și câștige existența în mod cinstit.

Buteliile, da, au fost modificate. Odată, după ce au spart o agenție fiscală, au ascuns banii acolo. Atunci le-au confecționat.

Au fost prinși, judecați, condamnați. Cât despre armament... Care armament?... Cine poate face o armă cu gunoaiele alea?...

De unde provin ele?... A fost război, le-au găsit în niște dărâmături, unde scrie că nu poți păstra, chiar și într-o ascunzătoare, niște tinichele, atâta timp cât nu poți face din ele o armă de foc?

Cernea a făcut pe ofensatul. Adică, ce s-a găsit la el?... O cutie cu litere de carton, care se vinde la librărie. Învață copiii alfabetul cu ele...

Ofițerul de securitate care a condus ancheta a mirosit ceva. A confruntat scrisul din declarațiile lor cu cel din denunț și a cerut expertiză grafologică. S-a demonstrat că Neacșu și Cernea sunt autorii denunțului. Ei l-au scris. Un cuvânt unul, un cuvânt celălalt. Amândoi – cu mâna stângă.

Cei doi s-au autodenunțat și au lăsat să se găsească la ei obiecte suspecte la prima vedere, dar insuficiente pentru formularea unei acuzații împotriva lor. Nu constituiau probe. Scopul autodenunțării a fost intuit: au urmărit să fie arestați, măcar și pentru câteva zile, de organele securității dintr-un oraș mai depărtat de Capitală.

— De ce?... Nu cumva, s-a gândit ofițerul anchetator, au dat recent o nouă lovitură în București și sunt căutați?

Au fost demascați la iuțeală și Securitatea ni i-a pus în brațe.

Amza a cerut escortă de la poliția locală și i-a transportat pe cei doi infractori în arestul Prefecturii.

La. Capătul informării făcute de Amza, Vasiliu nu părea deloc satisfăcut.

— Ceva nu e cum trebuie. Lipsește o verigă din lanț. Ei s-au autodenunțat înainte ca noi să-i arestăm pe Lambru și Baboie. În vremea aceea nu-i amenința niciun pericol. Noi nu știam că ei sunt făptașii, n-au avut un semnal de alarmă cât de mic...

— M-am gândit și eu, domnule comisar, a încuviințat Amza. De cine s-au ferit ei, de groaza cui trebuiau să dispară? Dar îi avem în arest, putem începe interogatoriul.

Oboseala care se citea mai devreme pe chipul lui

Amza începuse să dispară.

— Tâlharii ăștia nu vorbesc nici dacă-i spovedește Papa de la Roma, s-a auzit vocea comisarului.

— Mă mai gândesc la ceva, a reluat Amza. De ce ne-au spus nevestele lor că i-a arestat Securitatea și că s-au ridicat anumite corpuri delicte? Să nu mă duc să le întreb?

Vasiliu a schițat un gest de lehamite.

— Simplu ca „bună ziua". Abordăm protocolar aceste doamne fine și ele vor fi încântate să ni se confieze! Vasilica Neacșu e hoață de buzunare și Gina Cernea a fost madamă în „Cruce", Niște fete sincere... S-au furat milioane, au dat o lovitură de zile mari în stil americănesc... Mă mai frământă și altceva. De ce autodenunțul trebuia să provoace numai arestarea lui Neacșu și a lui Cernea? Șeful, Pârvu, circulă! Au stricat căruța?... A clocit Pârvu alt plan, care să debuteze cu arestarea, provocată, a celor doi spărgători? Toți trei sunt hoți de tonaj mare. Trebuie să-i înconjurăm cu asemenea dovezi, încât să scoatem de la ei și alte lovituri. Avem nevoie și de Pârvu. L-am trimis pe Aldea la Constanța, să-i ia urma. A fost semnalat acolo.

— Să mai încercăm cu Lambru și Baboie, a propus Amza. Poate mai știu și ei ceva despre restul de bani.

— Ce să știe?... Și-au primit partea corect. Ce-i mai interesează? Și dacă, să zicem, îi interesează, cine le face

confidente? Nu știu, nu știu unde e hiba, dar nu se poate ca doi căpățânoși ca noi să nu-i dea peste cap. Este, Amza?...

Amza l-a aprobat, nu prea convins.

A sunat telefonul. Comisarul a ridicat receptorul, l-a lipit de ureche și s-a înseninat.

— Eu sunt, sărut mâna, Emilia! Ce să fac? Rău!... Cum poate să-mi fie bine fără tine alături. Zău!... Ce spui tu?... Da, am văzut că-i soare afară și am fost convins că ziua asta frumoasă e cadoul tău pentru mine. Mă pregăteam să-ți dau o telegramă, să-ți spun că lumea cu tine e mai frumoasă... Care placă? Nici-o placă!... Sunt sincer și de aici mi s-au tras toate nenorocirile... Te caut eu, raza mea de soare... Ce să fac? Nu știu și nu-mi place altă meserie... Bine!... Nici nu încape discuție, poate chiar mâine. Îți mulțumesc că m-ai sunat și-ți promit că ziua de azi va purta numele tău... La revedere, Emilia!...

Pupă ce Vasiliu a închis telefonul, Amza nu s-a putut abține:

— Pentru un polițist e deformație profesională să tragă cu urechea. M-ați omorât, șefu'! Curat Ionel Teodoreanu[88]... Mă iertați, dar ele vă cred?...

---

[88] Ionel Teodoreanu (nume complet: Ioan-Hipolit Teodoreanu; n. 6 ianuarie 1897, Iași, România – d. 3 februarie 1954, București, Republica Populară Română) a fost un romancier și avocat român interbelic, cunoscut mai ales pentru scrierile sale evocatoare ale copilăriei și adolescenței.

Vasiliu mustăcea.

— Urâtule, eu le mint numai pe jumătate și ele mă cred numai pe sfert. În orice caz, nu s-a supărat nicio femeie pe mine, când i-am făcut un compliment. Și Emilia chiar merită lăudată, e o fată extraordinară. Gata! Despre femei o să bârfim altădată... înainte de a suna telefonul, mă gândeam că, în timpul furtului ăsta de la „Credit", hoții au jucat o întreagă piesă de teatru. Costume, recuzită, machiaj. Artiști... Ei bine, mi-a trecut și mie prin cap o comedioară. Nu se poate ca Pârvu să fi rupt orice legătură cu complicii lui. El s-a dat la fund când a aflat că Cernea și Neacșu sunt arestați?... Nu cred! Ei au fost arestați pentru că au vrut să fie. Un lucru mi se pare sigur. După un timp Pârvu o să vrea să ia legătura cu dragii lui acoliți. Să primească vești de la ei. Cel mai simplu ar fi să încerce un contact cu nevestele lor. Bazat pe acest raționament, vreau să încerc și eu ceva. Radule, ia dă tu fuguța acasă la Neacșu s-o aduci pe femeia lui încoace. Îi spui că o invită comisarul Vasiliu, cu stimă și considerație... Așa! Și până vine Radu cu paceaura[89], am să-ți explic, dragă Amza, ce păcăleală am pus eu la cale...

Am plecat și am adus-o pe Vasilica Neacșu. La întoarcere am avut surpriza să-l găsesc în biroul

---

[89] Femeie vulgară sau destrăbălată.

comisarului și pe Paul Aldea, sosit de la Constanța.

Femeia adusă de mine a fost lăsată să mai aștepte, afară, pe culoar.

Din noutățile cu care a venit Aldea în tolbă am reușit să pricep că Serafim Pârvu revenise în București, dar nimeni nu știa unde se ascunde, parcă îl înghițise pământul.

Cu tot ajutorul comisarului-șef Iordăchescu, de la poliția constănțeană, prieten al lui Vasiliu, colegul nostru aflase puține lucruri. Printre ele, că Pârvu ar fi tratat cu ofițerul secund de pe o navă turcească să iasă clandestin din țară. A fost, se pare, numai o discuție de principiu, întrucât Pârvu nu avea la îndemână suma la care s-au tocmit pentru trecerea frauduloasă a frontierei.

Altă informație: la un chiolhan pe care un alt spărgător, Ovidel Nămete, l-a organizat în cinstea lui Pârvu, „oaspetele de onoare” s-a îmbătat crunt și s-a fălit că-l va cinsti și el pe fratele Nămete cu un ospăț ce n-a văzut Parisul. Promitea că vinul cel mai scump o să se bea cu donița, o să le cânte la ureche – trei zile și trei nopți – taraful lui Sava Gură de Aur, că o să le puie pe masă o friptură cum n-a mai mâncat neam de neamul lor. Pe o frigare mare cât un șopron o să se rumenească un bou întreg, scobit, ca în burta lui să încapă un vițel de lapte. În vițel, un ied, în burta iedului, un purcel și în

purcel an fazan. Fazanul o să fie umplut cu ficăței de gâscă și cu limbi de potârniche. Au să danseze pe masă țigăncuțe fragede, îmbrăcate cu rochii cusute din hârtii de-o mie.

El, Pârvu, de când se știa a avut bani cu ghiotura, acu' trece printr-o „ghină[90]" scurtă, da' o să-și revină.

La ospățul ăsta o să se ghiftuiască și câinii. Le pregătește, cu mâna lui, un drob mare din măruntaiele a două caiafe, cărora „le dă cep" cu un șiș cu zimți, ca să fie plăcerea mai mare.

A încheiat tot așa, bombastic, zicând că nu s-a născut încă omul care să-l tragă în piept pe el, Serafim Pârvu, supranumit „Bimbașa".

Când a avut loc acest chef, poliția din Constanța nu știa că noi umblăm după Pârvu. Apoi acesta dispăruse.

În acest punct al povestirii lui Aldea, comisarul Vasiliu a vorbit ca pentru sine: „Ce era în capul meu începe să se lege..."

I-a promis lui Aldea că o să mai discute acest subiect, dar că pe sală așteaptă o doamnă, care se poate impacienta.

Mi-a făcut semn s-o introduc pe Vasilica. Comisarul i-a arătat scaunul pe care să se așeze și i-a ținut un mic discurs:

---

90 Ghinion.

— Vasilico dragă, te rog frumos să mă ierți că nu discutăm între patru ochi, dar domnii aceștia sunt ca frații mei și nu am față de ei niciun secret. Te-am chemat, fetiță scumpă, fiindcă am o neagră presimțire că ne despărțim definitiv. Tu știi că eu te iubesc de mult, exact cât mă iubești și tu pe mine. Care este problema? Mi-a șoptit vântul, aseară, că cineva, care nu glumește, vrea să-i lase văduvi pe bărbatul tău și pe Gică Cernea, să le pună doliu la poartă. Ce zici tu de chestia asta? Nici nu concep că, într-o bună zi, n-am să te mai întâlnesc, la magazinul „Pop și Bunescu”, căutându-ți batista într-o poșetă străină. Cu Ginuța Cernea am vorbit un pic înaintea ta și i-am cântat „Veșnica pomenire”. Fetelor, cineva vrea ceva de la voi, nu știu ce, și, dacă nu-i dați, vă căsăpește ca pe miei... O să zici că de ce mă omoară pe mine grija de voi? Pentru că suntem polițiști, turturelelor, și, dacă aflăm că i se pregătește cuiva trecerea în lumea drepților, nu putem sta cu brațele încrucișate. O crimă rămâne o crimă și muncim la fel de mult să-l prindem pe criminal, ca și când ar fi omorât o ființă nevinovată. Vasilico, scurt pe doi! Eu nu recunosc nimănui dreptul să ia o viață de om. Uite, copila moșului, îți trec aici pe hârtie un număr de telefon la care, oricând, răspunde cineva. Eu sau unul din băieții mei, pe care-i vezi aici, în toată splendoarea lor. Dacă ai un semn, cât de mărunt că cineva îți poartă sâmbetele,

țâr-țâr la telefon, și noi ne bulucim să te apărăm. N-o să te lași omorâtă ca o proastă tocmai tu, care ții la viață, că-ți place viața ca foșnetul de bani noi. Nu te întreb cine crezi tu că ar avea interesul să te vadă cu zambile pe piept, că n-ai să-mi spui. Așa e, pisicuță, pufoasă?...

Femeia l-a măsurat cu vădită răceală. Când a deschis gura m-a izbit vocea ei groasă, ca de bărbat:

— Domnu'șef, ați grăit frumos ca din Sfânta Evanghelie. Tot timpul m-am ținut să nu plâng, cu atâta lume, de față. M-ați întors pe dos. Mă jur acilea, pe mama din groapă, că din ceasul ăsta, tot ce fac, și tot ce văd, și tot ce aflu dumneavoastră vă spui întâi, ca mulțumire pentru cât țineți la viețișoara mea...

— Vasilico, a întrerupt-o comisarul, prietenos. Tu ai un suflet atât de bun, că poți tăia sticla cu el. Dacă tu ai înțeles că eu te-am chemat aici doar să ne jucăm de-a puia gaia, atunci du-te acăsică și pune la fiert grâul de colivă. Eu atât am avut de spus. Dumnezeu să te ierte! Ieși, ieși, imediat, afară, cotoarba[91] dracului...

— Amin! a exclamat femeia și a plecat țanțoș.

— Așaaa!... s-a bucurat Vasiliu. Radule, te duci val-vârtej și mi-o aduci, în dinți, pe nevasta lui Cernea. Rapid, să n-ajungă Vasilica înaintea ta... Am aranjat eu s-o mai întârzie, la ieșire, un gardian care o să se foiască

[91] Femeie depravată, cotoroanță.

mai multișor până îi găsește buletinul predat la venire. N-ai plecat?

În timp ce mă îndreptam spre ușă, am mai apucat să-l aud pe Vasiliu:

— Și acum, dragă Amza, invităm în scenă o artistă adevărată, pe prietena mea Doinita, specialistă în roluri de compoziție...

— M-am întors, din drum, mânat de-un gând.

— Dacă n-o găsesc acasă, ce fac?

— O găsești! Am om în teren, care o supraveghează și, dacă ea pleca de acasă, mă prevenea. Pe cai, mă! Nu mai trage de timp!...

Am găsit-o acasă pe Gina Cernea, am înștiințat-o că sunt trimisul comisarului Vasiliu și ea m-a urmat, cu plăcerea cu care te duci să-ți tai o bătătură dureroasă.

Când o suiam în mașină, s-a uitat curioasă după noi o băbuță cocârjată, cu un bariș negru pe frunte. Avea o privire vioaie, jucăușă.

Am condus eu o asemenea viteză, încât „Zambilica” tremura din toate încheieturile și pe pasagera mea a apucat-o sughițul.

M-am înfățișat comisarului, mândru de timpul record în care i-am executat ordinul.

Spre surpriza mea, n-a vrut să stea de vorbă cu femeia lui Cernea. Am dus-o să aștepte într-o cămăruță.

El vorbea cu Amza despre fotbal. La puțin timp,

Aldea a băgat capul pe ușă și mi-a făcut semn că vrea să-mi spună ceva.

I-am spus lui Vasiliu în ce birou ne găsește și m-am luat după el. A tras două scaune, ne-am așezat și, sfios, mi-a adresat o rugăminte: că a doua zi, dacă vreau și dacă pot, să fac un drum cu el și cu mama lui, la spitalul Colentina. Mamă-sa este anchilozată și nu poate fi transportată decât cu o mașină. Ca și cum eu aș fi avut vreo obiecție, s-a grăbit să-mi spună că i-a cerut voie și lui Vasiliu.

L-am asigurat – și nu mințeam – că sunt oricând bucuros să-i fac un serviciu prietenesc.

M-a privit cald și a schimbat vorba:

— Până o să sune telefonul la șef și se prinde vulpea în capcană (nu știam despre ce capcană vorbește, dar m-am abținut să-l întreb), hai să auzi ceva. Ce-am pățit eu la Constanța... Dar cu condiția să rămână între noi.

— Promit! am exclamat ritos.

— Și așa Vasiliu mă ia peste picior că în materie de femei sunt cel mai mare timid al tuturor timpurilor! Dacă vrei să știi, chiar sunt...

A urmat o destăinuire lungă, cu atât mai amuzantă, cu cât Aldea dramatiza totul.

Întâmplarea are farmecul ei, cu condiția să fie povestită din unghiul comic, așa cum am să încerc să fac eu.

La capătul unei zile cu multe alergături, lui Aldea îi rămânea o seară liberă, cu care nu știa ce să facă.

A plecat din camera lui de la hotel cu gândul că se va plimba pe malul mării, pe înserat.

S-a oprit la recepție, să lase cheia, dar a trebuit să aștepte, pentru că recepționerul parlamenta cu o solicitantă.

Datorită acesteia, Paul Aldea avea să se pomenească în plin haos sufletesc.

În clipa în care persoana a intrat în raza lui vizuală, a avut senzația că i-a explodat, în plină față, toată cantitatea de artificii folosită în ultimul deceniu la carnavalul de la Rio de Janeiro.

Când i-a revenit vederea, ochii lui n-au putut cuprinde dintr-o dată imaginea aceleia care i-a creat șocul.

A înregistrat-o pe retină, apropiind-o cu grijă, ea clarificându-și contururile asemenea soarelui care iese, treptat din horbota[92] norilor.

Nu, categoric, în fața lui nu se afla o femeie, ci o cometă nemaivăzută.

Aldea a fost convins că timpul lumii se derula repede înapoi și asista la nașterea Afroditei din spuma mării.

Asemenea zeilor, ar fi alergat amețit prin Olimp, pe

[92] Dantelă.

urmele acestei năucitoare apariții, preschimbat în vultur, în taur, în cuc, în miriapod sau în cocoș de munte.

Față de frumusețea femeii cu care stătea de vorbă recepționerul, Olivia de Havilland trebuie să fi fost, la 17 ani, urâta clasei.

Era clar că se afla în fața unui triumf estetic și că Botticelli[93], Rafael, Coreggio[94], Rubens, etc., au murit prea devreme, fără să întâlnească modelul perfect.

Parcă acum înțelegea pe deplin Paul Aldea de ce a spus Keats[95] că „Un lucru frumos e o bucurie veșnică”.

Dacă cineva l-ar fi pus s-o descrie, ar fi fost imposibil. Oamenii, acești superbi inventatori de cuvinte-podoabă, nu le-au descoperit încă pe acelea cu care să definești, după merit, o asemenea unică și divină

---

[93] Sandro Botticelli – de fapt Alessandro di Mariano Filipepi – (n. 1 martie 1445, Florența – d. 17 mai 1510, Florența) a fost un pictor italian, unul din cei mai mari reprezentanți ai Renașterii italiene. Frumusețea și grația figurilor create de el, precizia liniilor și redarea mișcării fac din lucrările sale o operă ce simbolizează pictura epocii.

[94] Antonio Allegri numit și Correggio (n. August 1489, Correggio – d. 5 martie 1534 ibidem) a fost un pictor italian din perioada Renașterii, aparținând „școlii din Parma”. Picturile sale, realizate cu o tehnică iluzionistă, constituie o punte între operele lui Andrea Mantegna din Mantova și arta Barocului. Creația lui servește ca inspirație multor artiști, de la reprezentanții manierismului până la stilul rococo din secolul al XVIII-lea.

[95] John Keats (n. 31 octombrie 1795, Moorgate, Londra, Regatul Unit – d. 23 februarie 1821, Roma, Statele Papale) a fost un poet englez, unul din cei mai importanți reprezentanți ai romantismului englez, alături de Lord Byron și Percy Bysshe Shelley.

făptură.

Ce mai, Reghina Spirache (așa se numea zeița în acte) nu putea fi descrisă cu dimensiunile perfecțiunii din cauza penuriei de metafore.

Aldea o privea atât de pulverizat, încât și-a propus ca, la întoarcerea de la Constanța, să studieze un tratat de specialitate despre efectele exploziilor solare.

Într-o stare de dulce epuizare s-a așezat pe marginea unui hârdău[96] cu pământ, din holul hotelului, în care creștea un rododendron.

Fără voie, auzea cuvintele prin care cea mai frumoasă femeie a contemporaneității se ruga de recepționer. Nimeni pe lume n-a produs, vreodată, sunete mai gingașe, mai diafane. Admirându-i gura frumoasă, i se părea că sclipirea dinților îi luminează cuvintele.

Ea, inimaginabil, implora bunătatea unui oarecare recepționer!

— Vă implor, rostea cu o voce de catifea, la fel de frumoasă ca a Adelinei Patti[97], dați-mi o cameră măcar pentru o noapte. Nu cunosc pe nimeni în Constanța.

---

[96] Vas din doage de lemn, cu torți, întrebuințat la transportarea sau păstrarea lichidelor, cerealelor sau fructelor.

[97] Adelina Patti (n. 10 februarie 1843, Madrid, Spania – d. 27 septembrie 1919, Brecon, Regatul Unit) a fost o soprană de origine spaniolă, considerată de unii drept cea mai mare cântăreață de muzică de operă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Apreciată pentru vocea sa „agilă și flexibilă”, specifică sopranelor de coloratură, Patti debutează la vârsta de șapte ani în opera Norma și susține ultimul său recital în 1914, când cântă într-un concert caritabil la Londra.

Bruta de recepționer se făcea că verifică rubricile unui registru. În același timp, îi demonstra, cu o voce de o indiferență condamnabilă, că nu mai are nicio cameră liberă și că n-are ce să-i facă.

Aidoma gladiatorilor, care frângeau grumazul leilor pe genunchi, Aldea s-a repezit la recepționer cu gândul să-l arunce pe fereastră.

Dar, pe parcursul celor câțiva metri care îl despărțeau de ticălos, a fost luminat de fulgerul unei alte idei.

S-a oprit la un pas de zâna-zânelor și, printr-o tuse gravă (n-avea nevoie să simuleze, fiindcă Aldea suferea de bronșită), a obligat-o să întoarcă privirea spre el.

Acum se priveau ochi în ochi și mai mult ca sigur că întâlnirea dintre Cezar și Cleopatra n-a fost atât de măreață.

Aldea i-a cerut, demn:

— Domnișoară, permiteți-mi, vă rog, să mă prezint. Numele meu e Paul Aldea și vă cer o mare favoare. Lăsați-mă să vă cedez camera mea. Este cu un singur pat și dă cu fața spre mare.

— Îmi pare bine de cunoștință, pe mine mă cheamă Reghina Spirache, a rostit omologul feminin al lui Dumnezeu, arborându-și un zâmbet de trei ori mai luminos decât răsăritul soarelui vara.

(Paul a tras concluzia că se poate muri și din pricina frumuseții cuiva.).

Ea a mai spus:

— Sunteți foarte gentil... Dar cum să-mi cedați camera dumneavoastră? Și dumneavoastră unde să vă duceți? Sau, poate, tocmai plecați?...

I-a spus că e „gentil". Elegant cuvânt. L-a întrebat: „Și dumneavoastră unde să vă duceți?"... Alarmată, să nu rămână în stradă! Hm! Unde să se ducă? Asta contează? În gară, oriunde, pentru binele ei... Chestia cu: „Sau, poate, tocmai plecați?" nu i-a prea convenit. Adică, tot pleacă, îi este egal cui i se dă camera lui. Nu trebuia lăsată să înțeleagă asta. Ar fi mare păcat.

Minunea-minunilor îi aștepta răspunsul. Aldea n-a mai întârziat.

— Nu, nu plecam, domnișoară, dar un bărbat își găsește mai ușor un adăpost. Găsesc eu undeva.

— Nici nu vreau s-aud, s-a supărat magnifica Venus.

Recepționerul iresponsabil a trebuit să răspundă la telefon și i-a lăsat să discute nestingheriți.

— Nu pot primi, domnule Paul, a refuzat ea.

Auzindu-și numele rostit de ea, totul i s-a părut posibil. Chiar și să joace bile cu globul pământesc. Pentru el nu mai existau miracole.

Sufocat de emoție a rugat-o, coborându-și candid pleoapele.

— Vă rog să nu mă refuzați, îmi dăruiți o bucurie inestimabilă dacă primiți acest mic și neînsemnat

serviciu... Vă rog, vă rog mult! Poftiți cheia, treceți camera pe numele dumneavoastră. Camera 47. Eu mă duc să caut ceva, mă descurc, eu găsesc o soluție.

Tonul lui a devenit febril.

— Vă rog să mă tolerați numai un minut. Să-mi iau valiza și...

— Nu vă luați nimic, a căzut ca o ghilotină replica ei. Întâi vreau să fiu sigură că v-ați instalat undeva corespunzător. După aceea vă luați lucrurile, după ce îmi spuneți că aveți o altă cămăruță drăguță. Dacă nu, plec eu și rămâneți la locul dumneavoastră. Ori așa. Ori nu mai discutăm!

Aldea se simțea în stare să îngenuncheze în fața ei, ca regii de odinioară în fața Papei de la Avignon.

N-a făcut-o, rușinat de prezența bestiei de recepționer.

A făcut altceva: a rămas mut.

Ea i-a întins o mână, mică și agitată, ca o aripă de Colibri. Și-a însoțit gestul cu întrebarea:

— Ne-am înțeles, domnule Paul?

El, cu un gest delicat, i-a deschis palma, a pus acolo cheia, apoi a ridicat la buze mânuța aceea pe care nici Michelangelo[98] n-ar fi reușit s-o modeleze mai frumos.

---

[98] Michelangelo Buonarroti (n. 6 martie 1475, Caprese, Provincia Arezzo – d. 18 februarie 1564, Roma) a fost, alături de Leonardo da Vinci, cel mai important

I-a sărutat mâna și un colț al plăcuței de metal care atârna, în verigă, alături de cheie. După sărut i-a cuprins degetele ocrotitor cu palmele sale și a rugat-o să se instaleze în fosta lui cameră, ca la ea acasă. El va trece pe seară, numai dacă nu o deranjează, să-și ia lucrușoarele.

Frumoasa-frumoaselor și-a retras mâna fără grabă, gâdilându-l în palmă cu limba cheii, și a mai zis doar atât:

— Aștept...

S-a întors către recepționer să-și facă formele, dar, mai înainte de asta, i-a mai trimis lui Aldea un zâmbet ciudat, poate cea mai frumoasă enigmă pe care urma s-o descifreze un bărbat.

Ajuns în stradă, Aldea a rememorat totul, secundă cu secundă, cuvânt cu cuvânt.

Ce a vrut să însemne acel „aștept" pe care l-a emis fata, atât de insinuant? Ce altceva decât o chemare tainică, vicleană, decât ispită, decât „vino", decât...

A pornit pe străzi în neștire.

— Ce-ar fi dacă seara ar bate la ușa camerei ei, fostă a lui, gemând sub povara sticlelor de șampanie și a buchetelor de flori? Și?... Să bea șampanie din paharele de sticlă ordinară puse pe policioara din camera de baie,

---

artist în perioada de vârf a Renașterii Italiene. Geniul său universal este deopotrivă oglindit de pictură, desen, sculptură și arhitectură.

pentru periuțele de dinți? Ar fi potrivite niște cupe de Baccara[99]. Dar de unde?

S-o invite la cel mai bun restaurant din oraș! Nu! Intimitatea caldă se creează când un bărbat și o femeie sunt singuri în aceeași încăpere.

Șampanie, crini imperiali și el, Paul! Și ea, bineînțeles! Păi, fără ea?

Ar trebui uluită cu un gest spectaculos. Ceva foarte rar. Ceva poetic. Ar fi splendid dacă ar putea să-i aducă acum, în toiul verii, o cupă de cristal, plină cu... zăpadă... Nebunie!... O face praf.

Zăpadă, pe dracu'! Unde să dai de zăpadă? Găsești doar înghețată. Și? Poezie cu înghețată la cornet?

De fapt, el nu căuta o manevră perfidă. Apariția Reghinei în viața lui însemna o sărbătoare fără egal. Dorea ca totul să fie pur, dureros, copleșitor, impresionant până la tăierea respirației și mai departe.

---

[99] Jocul de baccarat este unul destul de complex, cu reguli precise. Cărțile au anumite valori, care sunt folosite pentru a realiza totalul fiecărui jucator. Cărțile între 1 și 9 au propriile valori, 10 și cărțile J, Q și K valorează 0 puncte, în timp ce As are valoarea 1. Scorul fiecărui jucător se calculează prin adunarea valorilor fiecărei mâini și păstrarea ultimei cifre. De exemplu, un jucător care are 2 și 5 va avea scorul de 7, în timp ce un jucător cu 9 și 7, va avea scorul 6 (9+7=16=6). Cea mai rea mână este cea care însumează 0 și este numită Baccarat, în timp ce cea mai bună mână este cea care însumează 9. În jocul de Baccarat nu există decât trei posibile rezultate: Jucător, Bancher sau Egalitate. Termenii de jucător și bancher nu se referă la jucătorii propriu-ziși și la casă, ci doar la o posibilitate de a paria pentru toți jucătorii. Fiecare versiune a jocului are reguli puțin modificate și o altă desfășurare a jocului.

Pentru asta își storcea creierii, pentru asta se izbea de lumea de pe stradă, pentru asta o gospodină, insensibilă, l-a plesnit cu sacoșa, strigând după el: „vită încălțată”.

Paul s-a căutat de bani prin buzunare. N-avea prea mulți, dar i-a cheltuit pe toți. O să vadă el ce face mâine.

De toți banii Aldea a luat șampanie, flori – dalii, că n-a găsit crini imperiali! –, bomboane fondante, pișcoturi, volumul *Dragostea la vechii perși,* lichior de ouă, compot de gutui și 200 de grame de arahide în coajă. Arăta ca un Moș Crăciun, la începutul misiunii.

A intrat în liftul hotelului, învârtindu-se ca o ușă turnantă, altfel nu încăpea cu pachetele. A apăsat cu nasul pe butonul etajului dorit.

Pe culoar, mocheta groasă făcea ca pașii săi să se transforme în liniște.

Își auzea inima bătând ca tobele lui Sergiu Malagamba[100].

Era decis pentru gesturi definitive. Ori Reghina Spirache, ori murea de dor! Cum a murit „Câinele soldatului”.

Ajuns în fața ușii, dincolo de care se afla viața sau

---

[100] Sergiu Malagamba, cunoscut și sub numele Serghei Malagamba (n. 6 februarie 1913, Chișinău – d. 15 aprilie 1978, București) a fost un compozitor, aranjor muzical, dirijor și baterist român de origine italiană după tată și armeană după mamă.

moartea, a spus în gând singura rugăciune pe care o știa. Aceea cu îngerașul: „Eu sunt mic, tu fă-mă mare, eu sunt slab, tu fă-mă tare”. A bătut în ușă cu genunchiul. N-a fost auzit. O dată, și încă o dată. În sfârșit, declicul încuietorii i-a alintat auzul, ușa s-a deschis și în prag i-a zâmbit un moșneguț cu scufă de lână și cu o cămășoaie de noapte cu râuri.

Pe burtă era scris cu acul și cu arnici[101] roșu „Bună dimineața, nașule”. Realmente cuviincios!

Aldea a transpirat abundent și a scăpat pe jos lichiorul de ouă.

A bâlbâit aproape neinteligibil:

— Cred că am greșit, căutam o altă cameră, a domnișoarei...

— A cui, nepoate, a cui? s-a interesat unchiașul.

— A domnișoarei Reghina Spirache, pardon...

Bătrânul s-a precipitat.

— Spirache! Eu sunt! Adică ea. Adică și eu și ea Da, da, Spirache fata mea... Reghinuța! Ea e... Hai, poftiți, hai, intrați...

Moșneagul se pornise.

— Mi-a spus Reghinuța de un domn miop, cu părul rar, dar cumsecade... gentil... da, da, gentil! Care i-a cedat camera pentru mine... Ea a plecat, săraca... da...

---

[101] Bumbac răsucit într-un singur fir și vopsit în diferite culori, întrebuințat la cusutul înfloriturilor pe cămăși, pe ștergare, etc.

da... Și mi-a zis să... să ce...? A, da... da... da... să vă mulțumesc... Mulțam taică!... Dacă nu erai mata dormeam pe bancă, în parc... Și am oasele bătrâne... Ehe, o să vezi mata ce rea e bătrânețea... Ehe!... da... da... Hai, stai jos, hai, luați loc, colea, pe valiză, că ea a cărat-o la ușă, cu mâna ei... Hai, răsuflați un piculeț, că sunteți cam belaliu la față... Uite ce aveți de cărat... Valizoaia asta...

În acele momente, Aldea a realizat cum se poate muri subit.

Totuși n-a plecat imediat. A băut cu bătrânelul șampania și au cântat pe două voci „De ce m-ați dus de lângă voi?..."

Asta a fost povestea tristă a lui Aldea. (Mai ajustată de mine și înflorită cu zâmbete.).

După ce mi-a spus-o, m-a pus să jur că Vasiliu n-o s-o afle niciodată de la mine. Nici Amza, nimeni!

Eu încă-i mai făceam promisiuni când chiar Amza a deschis ușa biroului în care am sporovăit noi. Vorbești de lup și lupul la ușă!

Ne-a spus în culmea fericirii că a dat telefon Vasilica Neacșu. Trebuie să pice, dintr-un moment în altul. A trântit ușa fără să ne invite și pe noi în biroul șefului, dar Aldea a vrut să fim, musai, de față. Numai că tocmai el n-a avut noroc. Vasiliu l-a trimis să stea cu Gina Cernea într-un birou, la un etaj mai sus, de unde să nu

se mişte până nu îi dă el de ştire.

Când a intrat în biroul lui Vasiliu, femeia lui Neacşu era complet schimbată. Aroganţa ei mitocănească se spulberase, ochii i se roteau în toate părţile, fără să găsească un punct de sprijin, bărbia îi tremura. Aproape că a ţipat:

— Domnu' comisar!...

Vocea i s-a frânt la ultima silabă şi a început să plângă.

Comisarul a aşteptat clipa aceea de uşurare care vine după plâns. Treptat, suspinele au luat locul hohotelor.

Femeia a început să vorbească încâlcit, cu poticneli.

Ne-a spus că, după ce a plecat de la poliţie, s-a dus drept acasă la Gina Cernea, să se sfătuiască asupra pericolului de care le-a vorbit comisarul. Să discute şi ele pe marginea evenimentului, poate totul nu este decât o născocire a poliţiştilor şi să se dumirească ce rost ar putea să aibă?

Acasă la Cernea n-a aflat decât o babă din vecini, care o jelea pe Ginuţa. Păţise un rău mare. Băbuţa i-a istorisit totul. Cum a venit ambulanţa şi a luat-o pe Gina la spital şi cum s-a îndoit doctorul că ea mai scapă; slabă speranţă, fusese otrăvită.

Atunci s-a făcut lumină în capul Vasilicăi şi a înţeles că n-a dus-o cu preşul comisarul. Da, îl ştia pe vinovat, ştia cine umblă să le şteargă din cartea vieţii, pe ea şi pe Gina Cernea. Pârvu, Serafim Pârvu. După ce bărbaţii lor

au fost ridicați ultima oară de autorități el a venit și le-a cerut buteliile de aragaz. I-au spus bestiei că au fost ridicate. A crezut și n-a crezut. A vorbit în dodii: „Dacă cineva a ascuns grăunțele, tăiem puișorii, tăiem și puicuțele...”

Pe unde-i umbla gândul, numai el știa.

— Să mă calce, dacă mi-am dat seama unde bătea, s-a jurat femeia.

Vasiliu s-a posomorât.

— Vasilico, ăsta e defectul tău. Nu poți spune adevărul mai mult de cinci minute. Nu faci bine. Cum m-am purtat eu și cum te porți tu? Se potrivește?... Pârvu a vrut de la voi prada, banii furați de Neacșu și de Cernea și pe care n-a apucat să-i împartă. Până și biata Gina, care știi ce lacăt are la gură, a fost mai sinceră ca tine...

— Eu n-am habar de niciun furt, s-a apărat femeia. Și nu sunt atinsă la creierul mic să vă mint acuși, când e focul ăsta pe mine... Niște bani au fost ascunși în buteliile de aragaz... Aveam o butelie cu șmecherie. Se deșurubă și loc era berechet. Dar butelia ne-a fost confiscată... Mortul de la groapă nu se mai întoarce...

Comisarul s-a ridicat în picioare și a început să se plimbe prin birou.

— Bine, Vasilico! Să zicem că pe mine m-ai convins. Din partea mea poți dormi liniștită. Du-te acasă și vezi

cum te tocmești cu Pârvu. Eu îmi iau mâna de pe tine. Nu mai am ce să-ți fac. Du-te acasă, femeie...

— Domnu'șef, cum vă închipuiți că mint, tocmai acuși, la caz de forță majoră?

— Vezi? Asta mă miră și pe mine. Eu te credeam isteață foc. Adică tu nu știi că, la percheziție, în ascunzătoarea din butelie s-a găsit altceva?... Tot bâlciul cu arestarea lui Neacșu și a lui Cernea cu buteliile confiscate a fost pentru Pârvu. Praf în ochi. Omul tău s-a înțeles cu Cernea să-l lase țuț[102] de bani pe șef. Pe Pârvu! Și au montat toată mascarada cu denunțul la Securitate. Băieții au devenit „politici". Numai că Securitatea le-a ghicit jocul și ni i-a dat nouă să-i anchetăm, pe partea noastră. Îți spun eu cum a fost. Pârvu trebuia să fie păcălit: că Neacșu și Cernea au călcat în gura necazului, s-au confiscat banii, s-a ales praful. El trebuia să zică bogdaproste că n-a fost înhățat, să se lipsească de tot și să le fie recunoscător, până la moarte, celor doi complici, pentru că nu l-au dat și pe el în mâna anchetatorilor. Așa e sau nu e așa? Cu mine joci tu popa prostu'? Banii sunt în altă parte, păsărică, și, dacă vrei să mai ai vorbe cu mine, îmi spui unde...

— Nu știu, nu știu și nu știu... Dacă mor otrăvită, ca Ginuța, mor degeaba. Ce știu și cât știu vă spun. Săndel

---

[102] A rămâne uluit, mirat peste măsură.

al meu și cu Cernea s-au sfătuit, cum fac ei mereu, ia necaz, cu domnu' avocat Frangopol. La dumnealui or fi și ceva bani, știți cum se lasă la avocat pentru când vine, doamne ferește, ziua cea neagră...

— E vorba de bani mulți! Nu știi tu unde sunt banii? a insistat Vasiliu.

— Nu știu, sufletelule!... Atât ți-am mai ascuns că, într-o seară, Săndel și cu Gică Cernea, au cărat cu o valiză banii. Unde?... Știe mutu' de la Manutanță! Gata! Eu alte boabe n-am în gușă! Puteți să-l chemați pe Pârvu să mă toace cu satirul în fața dumneavoastră...

— Ce să fac eu cu tine, mă Vasilico? a întrebat-o comisarul.

— Să-mi dați crezare, asta să faceți, s-a rugat ea. Și să nu mă trimiteți acasă...

— E mai greu... Mă rog, dacă spui că ai ajuns la fundul sacului, luăm recreație. Nu te trimit acasă... O să te las într-o cămăruță, lângă biroul ofițerului de serviciu, Du-o, Radule, și pe urmă să dăm o raită pe la ea, pe acasă. Poate ne pică Pârvu, la drum de seară. E singura ocazie când noi și Vasilica avem același interes: să fie arestat Pârvu...

Am luat-o pe femeie și am dat-o în primire ofițerului de serviciu.

M-am felicitat în gând pentru perspicacitate. Am priceput mai toată combinația comisarului Vasiliu. Care

ambulanță, care otrăvire?... Gina Cernea era sus, într-un birou cu Aldea...

„Băbuța” care jelea „victima” a fost, de bună seamă, artista la care a făcut aluzie comisarul.

Farsa a reușit și Vasiliu a scos de la Vasilica Neacșu lucruri interesante.

La urmă a mai îmbrobodit-o că ne ducem la ea acasă, să-l pândim pe Pârvu... aiurea!

Eram curios să văd continuarea. Întorcându-mă sus, în birou, Vasiliu m-a anunțat că mergem să luăm un mandat de percheziție de la procuror și de acolo ne oprim drept la ușa lui Frangopol...

Percheziția făcută în elegantul apartament ocupat de avocat în blocul Ferikide n-a dus la niciun rezultai.

Avocatul Frangopol, un bătrânel cu înfățișare modestă, de om neajutorat, putea fi luat drept profesor pensionar îndatoritor, ne-a tratat ca pe niște vizitatori de seamă ai unui muzeu. Ne-a arătat toate odăile, toate dependințele, toate firidele și toate cotloanele apartamentului, cu grija să nu ne scape ceva nevăzut.

A ajutat la ridicarea covorului și la mutarea mobilelor mai mici. Ne-a explicat că el se știe curat ca lacrima și că vrea să fie convinse, odată pentru totdeauna, și organele de urmărire judiciară.

La terminarea percheziției, așezați în fotolii, în cabinetul avocatului, Vasiliu s-a scuzat pentru vizita

noastră inoportună, pe care a calificat-o drept plictisitoare, o neplăcută îndatorire de serviciu. A promis că avocatul nu va mai fi deranjat. Ne-a făcut semn mie și lui Amza.

— Mergem, domnilor! Și așa am abuzat cam mult de răbdarea și de bunăvoința domnului avocat...

S-a uitat la Amza.

— Totul este în regulă. Nu. Domnule comisar ajutor? Amza a împrumutat politețea șefului.

— Eu aș mai avea o singură rugăminte la domnul avocat. Dacă se poate, fără să-și încalce obligațiile profesionale, să ne spună câte ceva despre doi dintre clienții domniei-sale. Se numesc Neacșu și Cernea, infractori recidiviști...

— Ce anume vă interesează, domnule comisar ajutor? a ieșit Frangopol în întâmpinare.

Amza a răspuns tot cu o întrebare:

— Ce-l poate interesa pe un polițist când e vorba despre doi infractori extrem de periculoși?

Avocatul s-a ridicat, a mers la birou, și-a șters tacticos lentilele ochelarilor (mai mult decât era necesar) și a răsfoit un carnețel. Când a revenit la locul său. Și-a mai șters o dată ochelarii, inutil, fiindcă i-a pus alături pe o măsuță. S-a lansat într-o prețioasă tiradă:

— Domnilor, știu din lunga mea experiență că întotdeauna poliția vrea să afle totul și... nimic altceva!

Am să fiu cu dumneavoastră eminamente sincer... Eu, ca bătrân jurist, cu pretenția unei probități profesionale îndeajuns demonstrate, cunosc deosebirea dintre relevarea circumstanțelor atenuante în favoarea clienților mei și ascunderea cu intenție a celor agravante. Preambulul acesta vă rog să-l considerați, aprioric, o promisiune de a mă pune la dispoziția dumneavoastră ca un aliat util și, mai ales, loial. Domnul comisar ajutor a adus în discuție două nume ale unor foști delincvenți, clienți ai mei. Am dedus că nu o caracterizare a lor vă interesează, ci, îndeosebi, unele amănunte despre acțiuni cu aspect delictuos, pe care să le corelați cu indicii de care dispuneți despre un fapt sau despre o stare de fapt. Am să vă ofer întreaga sumă a concluziilor mele. După părerea mea, acești doi oameni trec acum printr-o metamorfoză. Instinctul lor de conservare le-a dictat... defensiva. Este inerent ca realitățile, de proporții copleșitoare, pe care le trăim să modifice și comportamentul indivizilor, să-i invite la integrare. Altfel cum să-mi explic o întâlnire, de dată relativ recentă, care a avut loc la solicitarea lor? Au venit la mine ca să-mi comunice – pur și simplu – hotărârea de a renunța la o existență reprobabilă. Mi-au cerut să le facilitez, sub pavăza legilor, despărțirea de un trecut clădit pe terenul alunecos al necinstei. Poate părea neverosimil, dar, dacă privim totul prin lupa

suspiciunii, cum mai putem crede în reeducare, în recuperarea elementului uman? În speță, ca o dovadă a deciziei meritorii pe care au adoptat-o. Mi-au mărturisit că dețin încă unele accesorii de arme, cât și alte obiecte pe care le-au folosit odinioară la săvârșirea infracțiunilor pentru care au fost judecați și condamnați la pedepse privative de libertate.

M-au consultat asupra consecințelor care decurg din această situație. Sfatul meu de om matur și de asociat al legiuitorului a fost ca ei să procedeze întocmai cum au procedat cu mine. Recte, să se prezinte în fața autorităților noastre, unde sinceritatea și buna lor credință vor fi apreciate cum se cuvine. Desigur, dacă deținerea acestor obiecte – nu mi le-au descris în detaliu – vor cădea sub incidența unui articol din codul penal, la aplicarea legii vor beneficia în mod considerabil de circumstanțe ajutătoare. Deloc neglijabile. Numai astfel poate cădea cortina peste ultimul act al unei existențe antisociale, după care se deschide larg, fără oprelişti, un nou viitor, se naște posibilitatea integrării în sinul maselor de oameni cinstiți, care se întrețin numai din muncă. Sunt convins că sfatul meu a căzut ca sămânța pe un teren fertil, a rodit și, natural, nu voi rămâne în expectativă, contemplativ. Când, prin familia lor sau pe altă cale, voi afla că au nevoie de apărător, voi merge unde trebuie ca să-i ajut pe acești oameni, cantonați la o

răspântie de viață. În fond sunt două victime ale vechilor și strâmbelor noastre rânduieli.

Vasiliu l-a ascultat pe avocat cu o falsă evlavie, Amza, resemnat, iar mie, profan în meserie, îmi venea să casc.

Așteptam verbul caustic al comisarului, dar el a păstrat tăcerea. Îi cedase lui Amza poziția de atac, l-am mai văzut făcând așa, era probabil o tactică a lui, să verifice la lucru, pe viu, aptitudinile subalternilor.

Amza a trecut la ofensivă:

— Domnule avocat, a fost o admirabilă pledoarie și, ca toate pledoariile dumneavoastră, m-a fermecat. Ați făcut ca unele întrebări pe care am vrut să le formulez să mi se pară meschine. Sunt jenat că va trebui să apelez totuși la ele. Se referă la lucruri insignifiante... De exemplu, în acest scrin, domnule avocat, se află un buletin de identitate pe numele Luca Sotir. Între paginile lui se găsește o recipisă de predare a unui colet la biroul de bagaje din Gara de Nord. Firește, el poate aparține unui client al dumneavoastră, în numele căruia trebuie să faceți ceva diligente. Este mai mult ca sigur că el nu are nicio legătură cu motivul prezenței noastre aici, dar vă spun drept că, pentru noi, cuvintele „colet”, „bagaj”, „valiză” ’, „geamantan” au la această oră o rezonanță aparte...

Avocatului nu i-a căzut bine. S-a încordat, s-a observat un efort de gândire, transformat într-o

destăinuire:

— Domnii mei, vă rog să nu vă reprimați nicio întrebare. Niciuna dintre ele nu mă poate incomoda... Personal, nu mi s-a părut demn de interes să spun că bieții Neacșu și Cernea, clienții mei, au adus aici o valiză conținând – după spusa lor – obiecte personale, de oarecare valoare, necesare lor, materialmente, la sfârșitul unei posibile perioade de detenție. Ambii s-au plâns că nu se pot bizui pe integritatea morală a soțiilor, capabile de surprize neplăcute. Au vrut, cunoscută fiind probitatea mea, să le păstrez eu. Am refuzat. Pe de o parte nu cunoșteam con ținutul valizei și, pe de altă parte, nu mă puteam transforma într-un depozit. Le-am dat ideea să depună valiza la biroul de bagaje al gării. Acolo se păstrează o lună, apoi se transferă într-o altă magazie, unde, până la termenul de un an. Sunt ținute la dispoziția depunătorului. Există, bineînțeles, condiția achitării unor taxe aferente. Mai mult, puteau lăsa cuiva recipisa să reînnoiască depunerea. Mi-au propus ca acea persoană să fiu eu. N-am acceptat. Nu eram prieten cu ei, ci o persoană oficială, angajată pentru asistență juridică. Le-am sugerat să găsească o rudă, un prieten, care să le facă acest serviciu. În urma celui de-al doilea refuz, au plecat cu valiza, al cărui conținut, repet, nu l-am văzut, și s-au întors după două sau trei ore, aducându-mi acest buletin și această recipisa. Am fost

pus în temă că omul pe care l-au învestit cu calitatea de depunător al bagajului este un infirm nedeplasabil, și că ei mă roagă pe mine, dacă va fi cazul, să reînnoiesc doar formalitățile de depunere. Ipotetic. O ipoteză puțin plauzibilă, întrucât nu existau temeiuri ca ei să lipsească mai mult de un an. Poate, cel mult, o lună, două. Dacă, între timp, infirmul va avea nevoie de actul de identitate, el mă va căuta la telefon și vom găsi o posibilitate să-i fie transmis.

Avocatul mințea așa de prost, că până și eu mi-am dat seama. A vrut să mai spună ceva, dar Amza l-a împiedicat.

— Ați folosit acest act?

Avocatul a negat.

— De altfel, nu cred că au trecut treizeci de zile de când clienții mei s-au prezentat autorităților și au fost reținuți preventiv. Am omis, neintenționat, să vă spun că...

— Știm!... L-a scutit Amza de alte explicații. Clienții dumneavoastră sunt arestați la noi și cercetați pentru furtul unei mari sume de bani. Avem motive să credem că ei au abuzat de încrederea dumneavoastră și v-au indus în eroare... Pot da un telefon de aici?

— Cu multă plăcere, a încuviințat avocatul.

Amza a cerut un interior de la Prefectură și s-a interesat dacă nu există vreo reclamație pentru

pierderea ori furtul unui buletin de identitate pe numele Luca Sotir. Nu știu ce i s-a răspuns, dar el a încheiat convorbirea cu: „Mulțumesc, am fost convins!”

— Domnule avocat, a spus, în timp ce punea telefonul în furcă, în baza unui act de identitate furat, s-a depus în păstrare o valiză al cărei conținut am vrea să-l cercetăm.

Frangopol a ridicat brațele, ca pentru a preveni o infamie.

— Bine, dar pentru asta legislația uzuală cere îndeplinirea...

Răbdarea lui Vasiliu a ținut numai până la acest moment al discuției. S-a ridicat și pe un ton care nu admitea replică l-a invitat pe Frangopol:

— Îmbracă-te, domnule avocat, mergem la gară!

În timp ce-și aranja ținuta. Frangopol trăncănea despre pericolul unui abuz de putere, despre incompatibilitatea vreunei învinuiri care să-l vizeze și despre mai nu știu ce...

La gară, Amza a întins funcționarului de la biroul de bagaje recipisa și actul de identitate procurat prin furt. Funcționarul le-a privit superficial și i-a pus în față o valiză de carton. A fost deschisă, și în interiorul ei nu se găseau decât niște pâini uscate.

Spre mirarea funcționarului, Amza a început să rupă pâinile în bucăți. Erau pâini adevărate, cu coajă, cu miez

și nimic altceva. Amza a scormonit printre firimituri cu o răbdare exagerată. În cele din urmă a găsit o bucățică de hârtie, mică, nici cât o jumătate de timbru. I-a arătat-o lui Vasiliu:

— Este o bucățică de hârtie dintr-o banderolă cu care se prind bancnotele. În valiza asta au fost banii!

— Fantastic! s-a minunat Frangopol.

Amza l-a privit crunt.

— Este posibil, domnule comisar, ca cineva, de exemplu domnul avocat Frangopol, să fi scos valiza, s-o golească de prețiosul ei conținut și să lase mai departe, în păstrarea *cefereului,* pâinea noastră cea de toate zilele. Să-l rugăm pe domnul avocat să ne ajute la recuperarea banilor, evitând astfel o situație extrem de neplăcută pentru domnia-sa, aceea de complice și de tăinuitor.

— Domnule, mi se pare aberant! a protestat bătrânelul, simulând o sfântă indignare.

Amza a continuat să discute cu Vasiliu, ca și cum Frangopol nici n-ar fi fost acolo:

— Domnule comisar, ați remarcat – la percheziția făcută domnului avocat – valizele acelea stivuite pe șifonier? M-am urcat pe un scaun și le-am privit. De pe ultima valiză de sus a fost luată, de curând, o alta. Se cunoștea după urmele de praf. După conturul lăsat pe suprafața prăfuită a valizei-suport, se putea evalua cu aproximație dimensiunile celeilalte, cea ridicată. Și mai

e ceva. Pe aceeași suprafață prăfuită sunt niște punctișoare neregulate. S-ar putea ca valiza despre care vorbim să nu fie confecționată dintr-un material neted, să fie din piele de porc, de exemplu... M-ar putea întreba domnul avocat cum ar fi posibil să vii la acest ghișeu, să ceri o anumită valiză, s-o deschizi aici, în plină lumină, să scoți din ea numeroase pachete de bancnote, să le încarci într-o alta și în prima să bagi pâine. Într-adevăr, n-ar fi posibil.

Sub acest potop de cuvinte, Vasiliu a început să se monteze. Amza a observat.

— Vă cer iertare pentru digresiunea mea interminabilă, dar cred că m-am contaminat de... elocință[103] de la domnul avocat. Vă rog să mă mai tolerați un minut. Ce cred eu?... S-ar putea să fie o pură fantezie, dar risc să mă compromit și să vă spun ce cred. Domnul Frangopol a venit aici cu un geamantan identic celui aparținând lui Neacșu și lui Cernea. În el era pâine. Cât despre acesta, pe care îl avem în față, promit că mă voi ocupa, fără preget, să stabilesc de unde și de cine a fost procurat. Deci a dat buletinul, recipisa, a primit o valiză, și într-un moment de neatenție a funcționarului a lăsat-o jos și a predat-o pe cealaltă, pretextând că a avut nevoie de un anumit obiect. De ce am bătut câmpii

---

103 Însușire sau talent de a convinge sau de a emoționa prin vorbe.

cu valiza de piele de porc? Aceea, după urmele lăsate în praf, era mai voluminoasă. În ea încăpea ușor valiza de carton... „Ce rost avea, se va întreba domnul avocat, să vin cu încă o valiză după mine? Era totul foarte simplu. O ceream pe cea cu bani și o lăsam, în locul ei, pe cea cu pâine uscată...” E așa și nu-i așa... Nimănui nu-i face plăcere să circule prin oraș cu o valiză doldora de bani. Ascunderea ei devine o foarte mare problemă... Nu cumva domnului avocat i-a convenit tot ideea cu biroul de bagaje, al cărei autor a mai fost? Nu cumva era mai practic să fie introdusă valiza cu bani în cealaltă, de piele – cu încuietori, să zicem, mai sigure –, și s-o depună tot aici? Desigur sub o altă identitate? Așteptăm să se schimbe funcționarul de la ghișeu, venim la celălalt și depunem, cu un alt buletin, un nou bagaj. Putea fi ales timpul cel mai potrivit, la o oră apropiată de schimbarea funcționarilor. Chiar dacă trebuia așteptat un pic, prezența unui om cu o valiză pe un peron de gară este cum nu se poate mai normală... Dar, vă rog să acceptați această supoziție sub beneficiul de inventar. Știți de ce am avansat-o?... Fiindcă ne ia o grijă de pe suflet. Tot suntem aici. Să verificăm dacă există depusă vreo valiză din piele de porc, cam de un metru pe șaptezeci de centimetri. Dacă o să găsim valiza, aflăm și numele depunătorului...

— V-am ascultat mai mult decât se cuvenea, s-a

înfuriat avocatul. Este o insultă, o umilință, mă simt ca pălmuit. Acest comportament abuziv nu va rămâne fără consecințe. Vă rog să vedeți dacă există vreo depunere pe numele Frangopol și să mă lăsați în pace.

— De ce Frangopol? s-a opus Vasiliu. Să verificăm pe numele dumitale din acte: Cristian Necșulescu. „Frangopol" ți-a rămas ca pseudonim de pe vremea când ai preluat „Biroul de avocatură Frangopol". Ca să nu pierzi clientela predecesorului i-ai adăugat numele la al dumitale. Cu timpul, numele adevărat s-a confundat cu cel al biroului de avocatură. Toată lumea te știe de Frangopol. Chiar și noi. Când am cerut procurorului mandatul de percheziție, la rubrica „Numele" am scris Frangopol, Prenumele nu-l știam. A trebuie să-l sun pe șeful baroului, și el mi-a spus numele exact. Dă-mi, te rog, buletinul dumitale și cealaltă recipisă.

— Este o gravă eroare! n-a cedat avocatul.

— Sunt mai multe, a consimțit, enigmatic, Vasiliu.

Avocatul a scos dintr-un buzunar actul de identitate și i l-a întins comisarului. Acesta nu l-a slăbit.

— Și recipisă!... Doar nu vrei să te caut până la piele, aici, pe peron. Să te vadă lumea în chiloțeii dumitale cu mâneci lungi.

— Nu vă deranjați, a replicat sarcastic avocatul. Recipisa este în apărătoarea buletinului... Să te ferească

Dumnezeu de polițiștii cu idei fixe...

În schimbul actului și al recipisei, lui Vasiliu i s-a înmânat o valiză din piele de porc, de culoare bej. El a împins-o spre Amza, zicându-i: „Doar n-oi fi tu Mafalda?!”

Încuietorile valizei erau solide și pentru deschiderea lor trebuiau ori cheile originale, ori un cuțit foarte ascuțit. Amza i-a cerut avocatului cheile. Acesta a emis din buze un sunet necuviincios.

Vasiliu l-a rugat pe omul de la ghișeu să le dea un obiect tăios. Le-a dat briceagul lui. Valiza fusese eliberată cu acte în regulă. Omul și-o fi spus în gând că lumea-i plină de nebuni.

Pentru că avocatul a început să dea semne de neastâmpăr, m-am lipit de el. Văzând că Amza se pregătește să înfigă lama briceagului în capacul valizei, a scos niște chei, pe care le-a aruncat peste valiză.

(Vasiliu a spus mai târziu că n-a pomenit, în viața lui, atâta zgârcenie. La ce-i mai folosea această valiză avocatului, știind ce conține și ce consecințe avea acest fapt?!).

În valiză s-a găsit maldărul de bani furați de la „Creditul Minier”. A fost sigilată în prezența unor martori, s-au încheiat actele corespunzătoare și am plecat cu toții la poliție. Noi trei, avocatul și valiza cu milioane.

Pe un drum am prins un schimb de cuvinte între Amza și Vasiliu. Amza a întrebat:

— Ce ziceți cum arată avocatul? I-a mai scăzut din morgă...

— Ce-ai cu el? Arată bine, ai putea să juri că-i viu... a fost de părere Vasiliu.

Avocatul s-a uitat, de mai multe ori, în sus, spre cer. Ca și cum voia să știe dacă Dumnezeu e acasă și vede ce i se întâmplă lui.

Lângă un tren se sărutau doi tineri. Lumea îi ocolea, ca pe ceva ce nu trebuie tulburat. Le-am păstrat imaginea în mine și după ce nu i-am mai văzut.

Am privit și eu cerul. Avea în seara aceea o transparență de cristal și mirosea în aer a stele...

La Prefectură, Vasiliu m-a trimis să dau drumul celor două femei, Vasilica Neacșu și Gina Cernea, să plece. Pe rând, ca să nu se păruiască încă de pe sălile noastre.

Exista riscul ca Vasilica să rămână bolnavă de nervi pe viață, văzându-și prietena vie și nevătămată. Ca să nu mai vorbim de felul în care avea să reacționeze Gina aflând că Vasilica s-a lăsat păcălită și că poliția a pus mâna pe toți banii.

Pentru încheierea dosarului „Creditul Minier” mai trebuia rezolvată o singură problemă, ultima: arestarea lui Serafim Pârvu.

Când s-a discutat despre capturarea șefului de bandă, Vasiliu ne-a spus că Pârvu trebuie ademenit, trebuie făcut să iasă singur la lumină.

Ziarele relatau în acele zile despre împușcarea. Într-o luptă cu poliția, a unui alt faimos șef de bandă: Voican. În legătură cu această știre, l-am auzit pe Vasiliu vorbind cu Amza:

— În sfârșit, a venit timpul să facă și Voican o faptă bună, să ne fie de ajutor. Ne folosim de el și montăm o capcană pentru lupi.

— Bine, dar e mort! a exclamat Amza.

— Tocmai de asta. Îmi bâzâie o idee prin scufiță, dar mai trebuie să-l conving și pe prietenul meu Georgică Pârjol, reporterul de la „Cotidianul". Mă duc să-l caut la „Gambrinus". Tu, ocupă-te de Frangopol. Bate fierul cât e cald, să nu-i lăsăm timp să compună cine știe ce fantasmagorie. Mă întorc repede și țin și eu aproape. Trebuie interogați, pe larg, Cernea și Neacșu. Avem acum probe împotriva lor cu toptanul.

Abia după două zile mi-am dat seama cum arăta capcana pentru lupi montată de Vasiliu.

În „Cotidianul" a apărut, pe prima pagină, o relatare, preluată și de alte ziare. Iată cum suna:

„EPILOG LA UN FURT DE... MILIOANE!

După îndelungi și laborioase operațiuni polițienești de anvergură, echipa condusă de destoinicul comisar Sorin Vasiliu poate raporta opiniei publice: VICTORIE!

Dar să nu vă punem prea mult la încercare curiozitatea. Este vorba despre îndrăznețul atac de la sediul societății „Creditul Minier”, despre care, cu siguranță, cititorii noștri își amintesc. O bandă, extrem de periculoasă, a reușit o lovitură mai ceva ca în filme, demnă de un Al Capone[104].

Suntem autorizați să vă informăm că s-au furat peste două milioane de lei, pe care poliția i-a recuperat în întregime (cu binevoitorul și dezinteresatul concurs al distinsului maestru din baroul de Ilfov, domnul F.).

Autorii senzaționalului furt fac parte din lumea interlopă. Ei au străbătut, de nenumărate ori, sala pașilor pierduți din Tribunalul Mare, în calitate de acuzați.

În dosarul întocmit de poliție figurează numele spărgătorilor Alexandru Neacșu, Gheorghe Cernea, al complicilor lor, Necula Baboie și Grigore Lambru, precum și al altor persoane cu vinovății mai mici.

Faptele au fost dovedite și recunoscute de inculpați.

Din boxa acuzaților va lipsi însă vinovatul principal,

---

[104] Alphonse Gabriel „Al” Capone (în italiană Alfonso Capone, n. 17 ianuarie 1899, Brooklyn, SUA – d. 25 ianuarie 1947, Palm Island, SUA) a fost unul din cei mai faimoși gangsteri americani din anii 1920–1930.

șeful bandei, cel care, după declarațiile părtașilor și după probele indubitabile administrate de poliție, a condus și a organizat marele jaf. El a încetat recent din viață. A fost împușcat mortal într-o luptă cu brigada de șoc a poliției, relatată pe larg și în ziarul nostru, cu câteva zile în urmă.

Numele temutului spărgător și criminal este Mitu Voican.

În curând, justiția va face dreptate. Adresăm călduroase felicitări poliției noastre.

George Pârjol”

După ce a citit acest text, prima observație a lui Amza a fost:

— Cum peste două milioane furate, șefu’?... Greșeală de tipar! Peste șase milioane...

— E o greșeală a mea, făcută cu bună intenție, dragă Amzulică, a recunoscut vesel comisarul. Am în vedere o păcăleală dublă. Întâi, să-l fac pe Pârvu să creadă că poate scoate capul fără grijă. El o să-și spună că Neacșu și Cernea, aflând de împușcarea lui Voican, au dat vina pe el, i-au atribuit rolul șefului, și poliția a înghițit gălușca. Complicii l-au menajat, bravo lor! Chestia cu milioanele e o altă momeală. Adică nu s-a găsit decât o treime din bani. Va întreprinde orice, ca să pună mâna

pe banii rămași. Are un fir care îl duce direct la avocatul Frangopol. Pârvu va înțelege că binevoitorul concurs al domnului F. A constat într-o manevră abilă prin care au fost salvați și puși la adăpost mult mai mulți bani decât a găsit poliția. Probabil avocatul a sacrificat suma apărută în ziar în mod deliberat. Praf în ochii poliției. Sigur, cei de la „Credit" vor susține că s-au furat șase milioane, nu două, dar pot fi bănuiți, la rândul lor, că umflă cifrele, cum se mai întâmplă câteodată în astfel de situații. La asemenea raționament am vrut să-l conduc pe Pârvu cu articolul din ziar. O să-l caute pe avocat. După cele scrise în ziar, n-are cum să-și închipuie că e arestat. Aici, la Frangopol, instalăm noi capcana pentru lupi. Aici îl așteptăm începând chiar de mâine. Trebuie foarte mare atenție. Pârvu nu-i o vrăbiuță pe care s-o vânezi cu praștia. El se crede „curat" acum, dar dacă ne simte pe urmele lui, miroase cursa și dispare până la calendele grecești. Trebuie lucrat în foi de viță. S-o luam băbește: cum poate da el de Frangopol? Căutându-l la telefon! Știm că n-o să-l găsească. La tribunal?... Pârvu e prea cunoscut acolo și e prea devreme să se arate tocmai la tribunal. Acasă?... Aici, da!... Când?... Dimineața, înainte de drumurile zilnice, sau seara. Pârvu îl știe bine pe Frangopol, îi cunoaște tabieturile. Seara, la Frangopol se mai adună prieteni pentru un bridge. Deci dimineața ar fi mai multe șanse să-l găsească singur. O

să încerce să scoată banii de la el cu duhul blândeții, dar n-o să se dea înapoi nici de la violență. Pentru asta va trebui să se ducă la avocat înarmat, să aibă cu ce să-l amenințe, nu?... în blocul Ferikide se poate intra din două părți. Din bulevard sau prin strada Vasile Conta. Cum zic eu să pro cedăm?... Instalăm un post de observație pe palierul etajului de deasupra lui Frangopol. Aldea o să stea acolo. Noi îl lăsăm pe Pârvu să intre în bloc. El o să sune, o să bată la ușa avocatului și, dacă o să vadă că nu i se răspunde, poate reacționa în două feluri. Primul: să forțeze ușa și să intre în apartament, să caute ascunzătoarea banilor sau alte indicii. În această situație Aldea are timp să ne cheme.

— De unde să vă chem? n-a avut răbdare Aldea.

Vasiliu s-a supărat.

— Eu înțeleg că v-am făcut capul calendar. Mi se pare însă foarte important să stabilim totul în cele mai mici amănunte. De unde să ne chemi?... Ascultă și-ai să afli! Amza o să păzească intrarea din bulevard. Pârvu nu-l cunoaște pe Amza. Eu – pe cea din Vasile Conta. Pe mine mă cunoaște ca pe un cal breaz. Cred că el o să intre prin bulevard și o să iasă prin Conta. Sunt acolo o mulțime de străduțe, pe care se poate pierde. N-o să fie greu să ne găsească Aldea. Dacă Pârvu nu forțează ușa și pleacă, atunci Aldea îl urmează nevăzut și îl împiedică să se întoarcă, îl blochează, ca să-l putem

încolți noi. La ieșire, Pârvu o să-l aibă pe Aldea în spate, pe Amza în stânga și pe mine în dreapta. Radu o să fie cu mașina tot în Conta, mai în fund, spre Batiște. Pornește când îi fac eu semn sau când vede și el că trebuie, că e nevoie de el. În niciun caz, băieți, nu tragem noi primii. Asta ar mai lipsi, împușcături ziua, în plin bulevard. Mai vedem la fața locului. Știți proverbul cu socoteala de acasă... Eu va trebui să fiu cel mai bine camuflat. Cine pune mâna pe Pârvu are de la mine o bere și un covrig cu sare...

Pârvu n-a venit a doua zi. Am stat cu toții în dispozitivul de pândă.

Pe trotuarul de vizavi, în dreptul porții din strada Vasile Conta, s-a nimerit să zacă pe butuci o camionetă. Platforma îi era acoperită cu o prelată, aproape putrezită. În imediată apropiere, pe partea opusă, se aflau fostele garaje Mihăescu.

Vasiliu s-a strecurat în platforma camionetei și a pândit printr-o crăpătură a obloanelor, acoperite cu prelata.

Ceilalți ne-am aflat la posturile stabilite. Am stat la pândă de dimineață până a doua zi în zori. Ne-am întors o dată cu stropitoarele U.C.B.[105]-ului.

Când am observat că Vasiliu vrea să s-ară din camion,

---

105 Uzinele Comunale București

am trecut încet cu mașina pe lângă el și s-a urcat din mers. Am oprit după câteva sute de metri, am tras pe dreapta, fiindcă așa a vrut el. M-a trimis să le spun lui Amza și lui Aldea că ne întâlnim la fosta frizerie americană.

I-am anunțat, și eu cu Vasiliu am ajuns, firește, primii la frizerie. Ne-am bărbierit. Au sosit și colegii noștri, care au făcut același lucru.

Apoi am băut împreună o cafea, peste drum, la bodega „Mircea", unde tocmai se ridicau obloanele, pentru curățenie.

Puțin după ora șase, ne-am întors la posturi și a fost o zi cu ceva mai mult noroc.

Eu n-am văzut cum a început toată povestea. Am aflat după aceea că, pe la opt, Pârvu și-a făcut apariția. A coborât dintr-un taxi și a intrat în bloc, cu pas liniștit, ca un om sigur pe sine. După aproximativ șapte-opt minute a ieșit, s-a îndreptat spre poarta dinspre Vasile Conta.

Din locul în care mă aflam eu, am văzut cum o mașină de gunoi a oprit spate în spate cu camioneta din care, pândea Vasiliu. Aproape lipite una de alta. Gunoierii au început să care cutiile metalice care stăteau pe trotuar în dreptul porții din spate a blocului Ferikide. M-am îngrozit. Vasiliu era imobilizat, printr-o întâmplare stupidă, și, dacă Pârvu ar fi ieșit pe acolo, n-ar fi avut

cum să-l oprească.

Îmi fierbeau creierii, ce să fac, când am văzut pe trotuar luând-o în stânga, prin fața fostelor garaje Mihăescu, un munte de om, mare cât Gogea Mitu, pus la ștaif. Pășea leneș și-și făcea vânt cu pălăria, pe care dintr-o neatenție a scăpat-o din mână. S-a întors după ea și, cum a ridicat-o, a rupt-o la fugă. Am pornit cu toată viteza. În urma lui apăruse Amza, urmat la distanță de Aldea. Am vrut să opresc să-i iau, dar fugarul – am priceput că Pârvu era – se postase pe mijlocul străzii și îmi făcea semne, înnebunit, să vin mai repede spre el.

Cedând primului impuls, am frânat lângă el. A deschis, aproape smulgând ușa mașinii, și s-a așezat în dreapta mea.

— La Piața Obor! mi-a poruncit. Ai o mie de lei dacă ajungi în cinci minute...

— Să văd mia, am făcut eu pe nebunul.

— Mișcă-te, a urlat el și a aruncat la picioarele mele, printre pedale, o hârtie albastră, de o mie de lei.

Am pornit, ambalând motorul cu zgomot. Prin oglinda retrovizoare se zărea Aldea, cocoțat pe oblonul camionetei puse pe butuci, trăgând cu toată forța de prelată. Amza venea în goană.

Pasagerul meu a scos un revolver din buzunarul de la piept și l-a țintit pe Amza, prin geamul din spate. N-a

apucat să tragă, pentru că eu am virat la dreapta. Ajunsesem la capătul străzii și, pentru halele Obor, trebuia s-o iau, obligatoriu, la dreapta. Nu puteam fi bănuit că am vrut să-l protejez pe urmăritor. În niciun caz Pârvu nu bănuia că se urcase în mașina poliției. A băgat pistolul la loc, în buzunar, și a încercat să-mi explice:

— Nu te speria, sunt polițist!

— Pentru mine sunteți omul cu mia, am răspuns obraznic. Sper că nu v-ați răzgândit?... Vocea mea devenise mult mai subțirică, aproape că nu mi-am recunoscut-o.

— Bagă cărbuni, m-a îndemnat Pârvu, și dacă ajungi la fix, suplimentăm devizul!...

Am apăsat pe pedala de accelerație. Motorul urla și lumea întorcea capul după noi.

Nu-mi venea nicio idee cum să fac să nu-l scap pe Pârvu. Parcă aveam rumeguș în cap.

Eram jumătate cât omul de lângă mine. N-aveam armă și cu ciudă mi-am amintit de o mai veche promisiune a lui Vasiliu, că are să obțină aprobare să port pistol.

Au început să-mi treacă prin minte tot felul de prostii. De exemplu, să mă vâr într-un zid cu mașină cu tot și să mor și eu, și Pârvu. Pe parbriz mi-a apărut, ca pe un ecran, preț de o clipă (de unde până unde?), chipul

Auricăi, fata orfană de la garajele „Herdan”. Plângea pentru mine și lacrimile i se prelingeau pe parbriz. Cu un gest inconștient am vrut să dau drumul la ștergătoare.

Pârvu devenise calm, și-a aprins o țigară.

Mă gândeam de ce mi-a cerut el să-l duc la hale? Probabil ca să se piardă în mulțime. Cum să-l mai poată urmări cineva în furnicarul acela de oameni?

Am intrat pe Calea Moșilor și mă apropiam de intersecția cu Mihai Bravu. Într-un minut-două ajungeam la piață. Pârvu m-a lăudat că am meritat mia de lei. Peste cuvintele lui s-a suprapus în gândul meu o replică a lui Vasiliu: „Cine credeți voi, băieți, că l-a ajutat pe Pârvu să scape?... Colegul nostru, domnul Radu Cosma!

Intrasem pe Colentina. Peste drum de restaurantul „Parcul Soare” Pârvu mi-a spus să opresc. Mi-a băgat în buzunar încă o hârtie de cinci sute. El a dat să coboare și eu m-am aplecat să ridic bancnota de o mie, rămasă pe jos. Fulgerător m-am aruncat spre dreapta și l-am prins de un picior. L-am dezechilibrat și a căzut pe spate. M-am târât pe perna mașinii, ca să cad deasupra lui. Pârvu nu s-a pierdut cu firea. A scos revolverul și l-a îndreptat spre mine.

Mi-am încordat mai tare brațele și mi-am zis că are să-i fie greu să se desprindă din încleștarea unui mort.

Cu ochii larg deschiși am văzut degetul lui Pârvu cum se lipește de trăgaci. În spatele lui stătea, parcă în picioare, Aurica, fata fără părinți, despletită și cu o crizantemă albă în mână.

Am auzit, ca prin vis, un strigăt sălbatic: „Pârvuleee!”...

Pârvu a întins capul mai pe spate, să vadă cine-i strigă și o palmă năprasnică, dată în plină față, l-a zgâlțâit și l-a făcut să scape revolverul din mână.

Cineva s-a aplecat, l-a apucat pe Pârvu de umeri, încercând să-l tragă din mâinile mele. Nu i-am dat drumul. Acest cineva semăna leit cu Vasiliu. Dintr-o mașină, lipită de a mea, au coborât parcă Amza și Aldea. L-au ajutat pe comisar.

Am desfăcut brațele și am rămas întins pe perna mașinii. Aș fi vrut să adorm și să mă visez copil într-o dimineață fără școală. Să miroasă în casă a pâine prăjită și a creioane ascuțite.

Afacerea de la „Creditul Minier” a fost poate singura cu o evoluție atât de curioasă. Furtul se săvârșise în dauna unei societăți cu capital privat – între timp a avut loc naționalizarea – și banii recuperați de noi au revenit noi lor proprietari, celor care i-au produs și care-i meritau, repuși de revoluție în drepturile lor firești.

Anchetarea lui Pârvu a dat la iveală o altă mare

surpriză. El a fost instigat la comiterea furtului chiar de către un administrator de la „Credit”, care aflase din surse oculte că societatea o să devină proprietatea întregului popor.

Banda lui Pârvu se făcea vinovată și de alte infracțiuni grave, descoperite tot cu prilejul acestei anchete.

După încheierea cercetărilor, care au făcut o oarecare vâlvă, într-o dimineață la ora două, după ce a fost cusută ultima filă la dosarul cauzei, Vasiliu ne-a convocat în biroul lui.

Eram de față eu, Amza și Aldea. Ne-a comunicat laconic:

— Se pare că facem impresie în formația asta, urâților! Să vă dau ultimul buletin de știri! Amza a fost făcut comisar plin. Ne rămâne totuși un comisar ajutor în echipă: Paulică Aldea. Radule, am aranjat să n-o predau pe „Zambilica”. De-acum înainte o să aibă doi șoferi, pe mine și pe tine. Ai fost numit agent de poliție judiciară. Bugetar Ți-am promis pistol, uite-l pe al meu. Felicitările la „Mon Jardin”, unde, dacă mai prindem deschis, dau eu un șpriț.

Aldea zâmbea, eu eram năuc, nu înțelegeam prea bine cum devine cu numirea mea și Amza s-a posomorii. A vorbit nervos, cu ton ridicat, gesticulând cu mâinile, ceea ce nu îi era în obicei:

— Nu înțeleg de ce tot rahatul ăsta? Dacă cineva

merita o recompensă pentru activitatea noastră din ultimul timp, atunci trebuia început cu... cel mai bun. Comisarul Vasiliu!

Vasiliu l-a privit cu un fel de reproș.

— Vrei să zici comisarul-șef Vasiliu, dacă te referi la mine. Eu am să conduc o brigadă operativă de intervenție, care o să fie înființată începând de... ieri! Vă convine sau nu, voi rămâneți în subordinea mea. Amza devine adjunctul meu! Încă ceva și vă scot la... grădină. V-am comunicat toate aceste noutăți la ora două, ca să vă dezvăț, pe viitor, de un obicei urât: acela de a mai trece noaptea pe-acasă...

Capitolul 4
Un comisar trece la... arhivă!

Cu ocazia numirii mele ca agent de poliție judiciară m-am ales cu mai multe lucruri. De la Vasiliu, cu pistolul, pe care l-am înregistrat pe numele meu; de la Aldea, cu holsterul – un fel de bretele cu ajutorul cărora puteam purta pistolul la subsuoară; de la Amza, cu o agendă, legată în coperte pânzate, în care să notez toate cazurile pe care am să le am de rezolvat, iar din partea instituției, cu o insignă și cu o legitimație.

N-am împlinit anul în funcție, pentru că, între timp, a fost înființată miliția populară și... ei, și, toate la timpul

lor...

În agenda primită de la Amza n-am prea avut de notat cazuri încredințate mie spre rezolvare. Am făcut numai câteva însemnări fugare, spre aducere-aminte, despre unele afaceri judiciare deosebite sau despre evenimente la care am luat parte.

Agenda îmi este cu adevărat folositoare abia acum, când aștern pe hârtie rândurile acestea. O răsfoiesc și frazele trunchiate sau câte un cuvânt subliniat îmi stârnesc în memorie nu numai întâmplările de atunci, dar și altele din tinerețea mea.

Am să le istorisesc pe cele despre care cred eu că merită, și nu neapărat într-o anumită ordine.

Iată, de pildă, pe o filă este notat cu majuscule „FOTOGRAFIILE DE NUNTĂ".

Cuvintele astea m-au dus cu gândul înapoi în timp, într-o seară îndepărtată de noiembrie.

În seara cu pricina. Împreună cu Amza și cu un medic dermatolog, Grigoriu, am plecat să facem un control de rutină la câteva case de toleranță, din strada Crucea de Piatră.

Amza mi-a destăinuit, în mare secret, că se lucrează la o evidență a acelor nefericite, urmând ca în puțină vreme prostituția să fie interzisă prin lege și să li se găsească locuri de muncă.

Era o seară urâtă. Întunericul ud năclăia străzile.

Lumina becurilor din vârful stâlpilor desena cercuri lăptoase; niște pete de lumină agățate, nefiresc, ici și colo, sub un cer mohorât. Imaginea era hașurată de razele oblice ale ploii.

Din pricina vremii aceleia păcătoase, pe care îți era silă s-o privești și pe fereastră, dintr-o cameră luminoasă și încălzită, strada în care am poposit noi arăta mai trist ca de obicei. Două-trei femei, apariții spectrale, dârdâiau în dreptul unor porți. Când am ajuns lângă una dintre ele și-a desfăcut haina. Atârna pe ea o rochiță ca foaia de ceapă, foarte scurtă, care lăsa să se vadă picioarele subțiri ca niște macaroane: semăna cu un sac lunguieț cu oase, pus în picioare. Era greu să-i ghicești vârsta.

Doctorul s-a repezit la ea:

— Încheie-te la haină, beleaua lumii, că-i frig și ești bolnavă. Să nu mai spun că arăți ca o... radiografie îmbrăcată...

— Să trăiți, domnu' doctor! s-a bucurat femeia, recunoscându-l.

— Să vii la spital, să te mai văd la plămâni... Mai fumezi? s-a interesat doctorul.

— Așa, una-două, domnu' doctor.

— Fumează! a consimțit doctorul. Și așa plămânii tăi arată ca două prune uscate. Să mai iei niște polivitamine. Și intră dracului în casă. Așa frumoasă

cum ești, nu te iau, nici hingherii...

Doctorul a trecut mai departe, noi – după el. Cuprinsă de un acces de tuse, femeia a rămas în poartă, petrecându-ne cu privirea.

— Vai de mama lor, a spus doctorul, vorbind cu noi. Le mai ajut și eu cât pot. Pe lângă ce viață duc amărâtele astea, câinii trăiesc mai omenește...

Lângă altă poartă, sub o umbrelă, aștepta un bătrânel cu ochelari și cu melon. Avea o ținută îngrijită și prezența lui era nepotrivită într-un asemenea loc.

Doctorul ne-a spus despre el ceva ce ne-a lăsat perplecși.

— Boșorogul ăsta face pe tăticul sever. Dimineața o aduce pe fiică-sa la bordel și seara o ia acasă, ca nu cumva, căpătând deprinderi rele de la celelalte, să meargă singură pe stradă. De, cartierul e rău famat! S-ar putea s-o agațe vreun bărbat neserios, pus pe aventuri. Spuneți și dumneavoastră dacă moșulică ăsta e sănătos la cap?...

Tot în seara aia am mai intrat într-o mulțime de cămăruțe sordide, controlând condicuțele fetelor.

Într-una din odăi am zărit o fotografie înrămată care m-a surprins: o fotografie de nuntă. Era a fetei care stătea în fața noastră cu privirile plecate.

În poză, îmbrăcată mireasă, zâmbea aparatului de fotografiat. Lângă ea, un tânăr uscățiv, cu părul lins, dat

pe spate, cu mustăcioară „muscă” și cu o privire rătăcită.

Mi-am zis că o fi fost măritată cândva și că, pe urmă, niște catastrofe din viața ei au obligat-o să coboare până la treapta umilitoare, tragică, a prezentului.

Am greșit. Într-altă cameră, am văzut altă fotografie, înfățișând un mire și o mireasă. Adică, același mire, dar altă mireasă.

Vreo patru sau cinci prostituate aveau în odăile lor fotografii în care erau îmbrăcate mirese și lângă ele stătea același bărbat slăbănog, cu mustăcioară „muscă” și privire rătăcită.

Cum era posibil? Le luase pe rând de nevastă sau era bigam?

Amza părea la fel de mirat ca și mine. Pe drumul spre ultima casă pe care trebuia s-o mai controlăm doctorul Grigoriu ne-a satisfăcut curiozitatea.

În cartier, ținea un atelier de fotografiat mic și prăpădit un bătrân, pe nume Genulea. La el își făceau „fetele” poze pentru ibovnici, pentru buletin, pentru condicuțe, pentru poliție sau pentru ce mai aveau ele nevoie.

Odată, mai demult, fotograful a întrebat-o pe una dintre ele: „Cum vrei să te pozez?”

— Cum n-am să mă pozez niciodată pe lumea asta: mireasă! a răspuns ea cu năduf.

Sigur că bătrânul n-a pozat-o mireasă. I-a făcut fotografiile pentru care venise ea de fapt. Dar i-a spus să se întoarcă peste câteva zile.

Între timp, fotograful a cumpărat cea mai ieftină rochie de mireasă, o cunună de lămâiță, lumânări din tuburi de carton, care imitau ceara, îmbrăcate în flori de hârtie creponată, buchet de mireasă tot din flori artificiale, un frac ponosit, pentru mire, mă rog toată recuzita.

În rolul mirelui poza un fel de nepot al lui, născut idiot, pe care-l ținea pe lângă casă.

După ce au văzut acest tablou, au venit foarte multe „fete” să-și comande poze de mireasa.

În toate fotografiile astea, ele, miresele, aveau pe chip niște zâmbete căznite, de o tristețe care le desfigura. În strălucirea ochilor presimțeai lacrima.

De fiecare dată, după ce făcea fotografia, moș Genulea le oferea „miresei or” câte o verighetă subțire de alamă și un pahar cu vin. Ceremonios, le făcea urări de fericire și de... nuntă adevărată.

Niciodată n-a vrut să primească bani pentru asemenea fotografii de nuntă. El numea acest joc trist: „forțarea norocului”.

A trăit și a murit sărac bătrânul fotograf din cartierul cu „fete”.

Episodul acesta era cuprins, pe o filă a agendei mele,

în cuvintele: „Fotografiile de nuntă”.

În iarna aceea mi s-a mai întâmplat ceva de neuitat. Am sărbătorit cel mai frumos revelion din viața mea.

Într-una din ultimele zile ale lui decembrie, m-a oprit pe stradă o fată înaltă, suplă, cu păr arămiu, lung, lăsat liber pe spate. De fapt nu m-a oprit. Am trecut unul pe lângă altul ca doi necunoscuți și ea a strigat după mine.

— Hei! Bună ziua, căciulă, că stăpân-tu n-are gură!... M-am întors, am privit-o cu atenție, mi-a plăcut nespus și am regretat din tot sufletul că mă confundă.

— Ce faci, Radule? Nu mai cunoști lumea? Eu sunt Aura!

A zâmbit, fața i s-a luminat și eu mi-am dat o palmă în căciula mea din blană sintetică.

— Aurica! am exclamat. Am alergat la ea și ne-am îmbrățișat.

Era Aurica, fata orfană, adusă într-o zi de un șofer bătrân la garajul unde lucrasem pe dubita de pâine.

Prost spus: era! Nu mai era ea. Aveam în fața mea o fată frumoasă, cu privirea îndrăzneață, știindu-se atrăgătoare, cu picioare lungi, drepte, despre care erai tentat să spui că ating perfecțiunea, cu părul acela care acoperea umerii și care spre vârfuri avea luciri de foc mocnit.

Lodenul ei, verzui, sugrumat cu un cordon în față

făcea și mai evidentă risipa de frumos cu care fusese construită.

Am tăcut amândoi, privindu-ne în ochi. Ai ei meritau un cântec, intitulat poate: „Pornesc în vacanță din portul albastru al ochilor tăi”.

În apropiere, la capătul tramvaiului 6, într-un parc micuț, erau bănci troienite. Ne-am așezat pe una, de pe care eu am măturat zăpada. Am stat de vorbă până când frigul și noaptea care se lăsase ne-au gonit.

Fiecare dintre noi era nerăbdător să audă, dar, mai ales, să-i spună celuilalt ce a făcut în timpul care a trecut.

Am aflat că Aurica – acum îi plăcea să i se spună Aura – lucra în producție la fabrica de pâine, că în anul următor termină facultatea muncitorească și, echivalându-i-se examenul de bacalaureat, vrea să dea admitere la Medicină. Locuia într-un hotel sărăcăcios, de prin Piața Buzești, transformat în cămin pentru tinerii muncitori nefamiliști. Învăța mult și citea toate cărțile la care nu avusese, până atunci acces.

— Citesc până și povești pentru copii, mi-a mărturisit. Nu mi le-a spus nimeni când eram mică și nici copilărie n-am avut...

I-am vorbit și eu despre mine și mi s-a părut că i-a trecut o umbră pe față când am pomenit despre profesia mea.

Anul era pe sfârșite și am întrebat-o unde face

revelionul? Mi-a răspuns că o să stea în cămăruța ei, cu un vraf de cărți și o creangă de liliac alb, dacă o să fie-n stare să și-o procure.

Pentru că nici eu nu-mi făcusem vreun plan cum să petrec noaptea dintre ani, m-am oferit să rețin locuri undeva, la un restaurant.

M-a refuzat, cu același zâmbet irezistibil:

— Aș vrea să fim împreună de revelion, s-a explicat ea, dar nu cu un program stabilit dinainte, care să ne oblige. Poate ne plimbăm pe străzi, e singura noapte cu toate ferestrele luminate, poate batem la o ușă și întrebăm: „Bucuroși de oaspeți?”, poate facem un om de zăpadă și petrecem revelionul cu el, sau poate... mă plimbi tu cu sania.

Se alinta, nu-i stătea rău și eu aș fi vrut să fac revelionul cu ea, chiar și într-o barcă pe malul înghețat al lacului din Cișmigiu.

A rămas ca în seara de 31 s-o iau din fața căminului ei, din Piața Buzești.

Zilele au trecut grăbite și eu eram amuțit de schimbarea miraculoasă prin care a trecut copilița oropsită de odinioară. Îi rosteam numele în gând, numele ei se făcea căldură și se răspândea în mine, incendiindu-mă.

În ultima zi a anului mi s-au făcut daruri. Vasiliu mi-a dăruit o pungă cu portocale, Amza – un cozonac făcut

de soția lui și o sticlă de vin dulce, Aldea – o ciocolată și nuci.

Eu. Mai puțin inspirat, le-am dat fiecăruia câte o agendă.

Vasiliu mi-a cerut să scot mașina din garaj (de când am fost numit agent o conduceam cu schimbul), că s-ar putea ca pe 1 și 2 ianuarie să dăm o raită prin cartierele cu zurbagii notorii, preventiv, să nu se iște scandaluri, bătăi sau să nu se sclipească vreo lamă de cuțit. A rămas ca pe ziua de întâi, la prânz, să-i dau un telefon acasă.

Când am rămas numai cu Amza, acesta m-a întrebat dacă nu vreau să vin la ei noaptea de revelion.

L-am mințit că stau cu mama. În realitate, mama se ducea la niște vecini, stătea până la miezul nopții și se întorcea acasă, să se bage în pat. Îmi și spusese să petrec noaptea cu tineri de vârsta mea.

Eram fericit că am făcut rost de două crengi de liliac alb. Una i-am dat-o mamei și cu cealaltă mă pregăteam s-o farmec pe Aura.

După ora șase, odată cu înserarea, am început să nu mai am răbdare. Îmi venea să mut cu mâna acele de pe cadranul ornicului.

M-am îmbrăcat cu costumul cumpărat din banii împrumutați de Amza și de Vasiliu, mi-am pus o cămașă albă scrobită și, la manșete, niște bufoni din metal emailat. La gât mi-am înnodat o cravată

cumpărată de mama și m-am frecționat pe obraz cu loțiunea „Tarr”, cumpărată de mine.

Ca s-o zăpăcesc complet pe Aura, m-am dus la întâlnire cu mașina. În care am încărcat portocale, mere, nuci, cozonacul și vinul de la Amza, ciocolata de la Aldea.

Bineînțeles că n-am uitat ramura de liliac alb, pe care am învelit-o în celofan.

La nouă și jumătate eram în fața fostului hotel, devenit cămin, unde trebuia să mă găsească Aura.

Ea a apărut fix la zece și un sfert, cu o sacoșă în mână. A îndrugat ceva despre sfertul academic al fetelor emancipate și alte bazaconii pe care nu le-am reținut, fiindcă nu m-au interesat. Eram fericit că a venit, că e cu mine.

A fost încântată că dispunem de o mașină și m-a întrebat dacă ne putem plimba cu ea toată noaptea, de capul nostru. Am anunțat-o că o să facem tot ce vrea ea, că îi las toate inițiativele. A stat puțin pe gânduri, a țuguiat buzele și atingându-mi umărul m-a întrebat:

— E departe dacă mergem până la Snagov?

Am pornit, asigurând-o că, dacă ea ține să mergem până la Polul Nord, nici până acolo nu mi se pare departe.

Eram singuri pe șosea, mergeam încet, ningea frumos și îmi venea să cânt colinde.

În pădure, la Snagov, am reușit să strecor mașina, printre copacii desfrunziți, până lângă un chioșc în care vara se vindea sirop și înghețată.

Ne-am plimbat de mână, pe covorul imaculat de zăpadă afinată și ne-am uitat cum se juca vântul cu ușile de la vestiarele de pe malul lacului înghețat.

La un moment dat, spre București, cerul s-a luminat cu focuri de artificii. Era miezul nopții, clipa de speranță cu care primim întotdeauna anul cel nou.

Ne-am spus „La mulți ani!", singuri printre copacii încovoiați de nea, sub un cer din care se cernea ninsoarea, un zbor de mici mesaje albe. Ne-am sărutat și gura ei a avut gust de mere verzi și de zăpadă.

I-am adus de la mașină ramura de liliac. A fugit cu ea spre chioșcul de scânduri. A tras de o sârmă cu care era legată ușa și i-am venit în ajutor desfăcând-o.

Aura mi-a spus că vrea să adăpostească floarea în chioșc, să nu i-o ningă, să nu i-o înghețe iarna de afară.

În lumina puțină care se strecura printr-un ochi de geam am zărit o stivă de lăzi goale. Am improvizat din ele o masă și două scaune.

Am legat la acumulator o lampă portativă și am tras-o pe sub ușă până la noi. Apoi am cărat în chioșc proviziile.

Noroc că Vasiliu a uitat pe pernele din spate niște ziare vechi. Am făcut din ele față de masă.

Din sacoșa ei, Aura a scos o sticlă cu cafea și un maimuțoi din pâslă pe care mi l-a făcut cadou, zicând că seamănă cu mine. I-am mulțumit și ca să-i mai văd o dată zâmbetul, am declarat că maimuțoiul e mult mai frumos ca mine. Gluma mea și-a primit răsplata scontată.

Am găsit în chioșc o cutie goală de conserve, am umplut-o cu zăpadă și am pus-o pe radiatorul cald al mașinii. Când s-a topit zăpada, am rezolvat problema glastrei pentru floarea Aurei.

Nici eu, nici ea n-aveam chef nici de mâncare și nici de băutură. A avut ideea să ieșim afară și să cărăm cu o ladă, lângă „masa" noastră, zăpadă. Atâta cât ne trebuia pentru un om de zăpadă. Astfel o să avem și un musafir.

Am reușit să punem unul peste altul două cocoloașe de omăt, după care am lucrat la finisaj. În cap i-am pus un coif făcut dintr-un jurnal, în loc de ochi – două dopuri de plută, în loc de sprâncene – două feliuțe de coajă de portocală. Unde ar fi trebuit să fie nasul am înfipt un măr roșu. „Musafirul" arăta cam anapoda, dar nouă ni s-a părut o capodoperă.

Dacă ne-ar fi privit cineva, ne-ar fi găsit, desigur, caraghioși. Nu ne-ar fi păsat. Eram încântați de tot ce tăceam.

Am gustat din vinul dulce, din cafea, Aura a ronțăit ciocolată și a cojit pentru mine o portocală.

Mi-a spus că există o legendă după care fiecare om ar fi o jumătate de portocală, trebuind s-o caute pe cealaltă, care să i se potrivească perfect, pentru a redeveni fructul întreg.

Am vrut să spun și eu ceva deosebit, dar nu mi-a venit nimic în minte, de parcă aveam cauciuc în loc de creier.

— Îți pare rău că ești aici? m-a întrebat fata.

— Îmi pare rău, am zis pe un ton serios, că nu pot rămâne aici, cu tine, toate revelioanele din viața mea.

— Hai să ne copilărim, a vrut ea deodată.

— Păi, pân-acum ce-am făcut? m-am mirat eu, cinstit. Cum să ne mai copilărim?...

— Tu știi povești?

— Știu câteva, de la mama.

În secunda următoare mi-am dat seama că ei, copil abandonat, nu avusese cine să-i spună povești. A trecut iute peste gafa mea.

— Spune tu întâi ca ești mai mare.

Am scotocit în memorie după o poveste și mi-am amintit-o pe cea pe care mama mi-a spus-o cel mai des. (Toate mamele spun povestea asta băieților lor.).

— Bine, Aura, încep eu, am anunțat-o. A fost odată, ca niciodată, o fată foarte frumoasă, dar pe cât de frumoasă, pe atât de rea.

— Asta e poveste, s-a interesat Aura, sau te-apuci tu să însăilezi ceva?

— E poveste! am liniștit-o. Pe fata asta frumoasă o iubea nebunește un băiat. Totul a fost bine și frumos până când fata, curioasă, a vrut să știe pe cine iubește el, băiatul, cel mai mult dintre toate ființele de sub soare. El a răspuns pe loc, cinstit: „Pe mama și pe tine!”. Fata a fost nemulțumită. Ba chiar geloasă. A bătut din picior și s-a răstit la el: „Eu vreau să mă iubești numai pe mine!”; „Pe tine te iubesc cu un fel de dragoste, pe mama cu alta”, a încercat el s-o îmbuneze. Fata a răbufnit: „Vreau să mă iubești numai pe mine, eu să fiu... toate iubirile tale!”; „Bine dar, mama...” „Mi-a promis o vrăjitoare că o s-o facă să dispară pe mama ta”...

— Face un semn cu bagheta fermecată și, gata, dispare mama băiatului? m-a întrerupt Aura.

— Stai, Aura, ai răbdare, i-am cerut eu, într-o poveste orice e posibil. Așadar, i-a spus că mama o să dispară și i-a mai spus încă ceva, groaznic: „Mâine dimineață ai să găsești pe masă, legată într-un ștergar alb, inima mamei tale. Să mi-o aduci mie degrabă, să stea la mine, și atunci am să fiu sigură că, din toată lumea asta mare, pe mine mă iubești cel mai mult.” Băiatul a rămas tare abătut și îndurerat. Noaptea a avut un somn chinuit, cu vise înspăimântătoare. Dimineața a deschis ochii cu frică și tot cu frică a coborât din pat. A strigat-o pe maică-sa și ea n-a răspuns. S-a uitat pe masă. O năframă albă

acoperea inima mamei. S-a îmbrăcat plângând amarnic. A luat legătura de pe masă și a plecat să i-o ducă iubitei lui, mergând împleticit, doborât de durere. Voia să-i spună fetei: „Uite, ce-ai făcut! Mama nu mai este. Acum mi-ai rămas numai tu, singura iubire!” Pe drum, tulburat cum era, nici nu vedea bine pe unde calcă. S-a împiedicat și a căzut în genunchi. A scăpat din mână prețioasa legătură, năframa s-a desfăcut și inima s-a rostogolit printre niște pietre. De acolo, inima l-a întrebat cu duioasă îngrijorare: „Te-ai lovit, băiatul mamei?”... Asta e toată povestea, e răscunoscută. Am mai zis eu.

Ea a oftat și a suflat o șuviță de abur, care s-a încrucișat în aerul rece cu o rază de la lumina lămpii.

— A fost frumoasă povestea ta, și cu tâlc, m-a lăudat Aura. Eu n-o știam...

I-am întins sticla cu vin.

— Parcă-mi pare rău că n-am ales altă poveste. Hai să bem puțin vin și să fim veseli, doar e noaptea-nopților...

— Că n-o să ne întristăm de la o poveste! m-a certat ea. Ce, mai suntem copii?

— Atunci e rândul tău, i-am amintit, văzând că n-am stricat, cum m-am temut o clipă, mica noastră sărbătoare.

— Povestea mea, a început ea, are un alt sfârșit, mai optimist. Mie nu mi-a spus-o nimeni, am citit-o singură

într-o carte... Se spune că odată, n-are importantă când, undeva, n-are importanță unde, trăiau într-o căsuță dărăpănată două fete, două surori, cele mai sărace din lume. Căsuța avea numai două odăi. Într-una. Stăteau ele, în cealaltă își ducea zilele un bătrân culegător de zdrențe, căzut în patima beției. Un bețiv liniștit și trist. Una din fete, cea mare, muncea din greu ca să aibă cu ce s-o crească și pe sora ei mai mică. N-aveau părinți, erau singure pe pământ. Într-o toamnă fata cea mică s-a îmbolnăvit. A făcut febră mare, nu mai mânca, nu mai vorbea, părea că vrea să moară. Cu multe rugăminți, cu lacrimi, sora mai mare a reușit să înduplece un doctor să vină la patul bolnavei. Acesta a consultat-o cu grijă și când a terminat a făcut un gest de neputință. A vorbit cu mare tristețe în glas: „Aș fi vrut să-ți dau vești bune, dar nu pot să te mint. N-ar folosi la nimic. Cum să-ți spun eu?... Vezi, când în copăcelul ăsta din fața geamului vostru n-o să mai fie nicio frunză, atunci n-o să mai fie pe lume nici sora ta. Îmi pare rău. Îmi pare tare rău...” Pentru că, pesemne, doctorul n-a vorbit destul de încet, fetița bolnavă a auzit totul. De atunci a trăit numărând frunzele copacului. Era toamnă, frunzele cădeau, se împuținau și zilele ei. A venit prima brumă și au căzut alte frunze, din puținele rămase. Într-o noapte s-a pornit viscolul și pe o creangă de sus a copacului a rămas o singură frunză. Fetița nu și-a

dezlipit ochii de pe ea, până ce s-a lăsat seara și copacul a fost acoperit de întuneric. În seara aceea fetița a cerut surorii ei s-o primenească și s-o culce îmbrăcată. Dimineața au trezit-o frigul din cameră și frigul din suflet. S-a ridicat cu greu în capul oaselor și s-a uitat pe geam, cutremurată de spaimă. Frunza era acolo, singură, clătinată de vântul înghețat. Și acolo a rămas frunza toată iarna, până în primăvară, când copăcelul a înmugurit și s-a umplut cu frunze verzi. De fericire, fata cea mică s-a înzdrăvenit și a trăit, în pace, până la adânci bătrânețe, poate că mai trăiește și acum, fără să știe că într-o noapte, când nu l-a văzut nimeni, bătrânul culegător de zdrențe a legat cu ață ultima frunză rămasă pe o creangă de sus a copacului.

Aura mi-a spus povestea asta emoționantă cursiv, fără pauze de efect, fără să apese pe un cuvânt sau pe altul.

Între noi s-a așezat o liniște îngândurată.

După un timp, am încercat să glumesc:

— Dacă nu spui imediat ceva vesel îți iau liliacul înapoi...

— Nu vrei să cânți ceva? m-a rugat ea.

— Ce să fac?

— Să cânți! Ceva, orice știi tu și să dansăm afară, pe zăpadă.

— Nu pot să cânt, am o voce de corb degerat. Dacă

vrei, fluier un vals...

— Un vals! s-a bucurat Aura și m-a tras afară.

Am dansat, printre copaci, fără niciun fel de muzică, fiindcă fata s-a lipit strâns de mine și n-am mai putut scoate vreun sunet.

Mi se părea că țin în brațe ceva foarte prețios, pe care, avar, îl doream numai al meu. Aura zâmbea. Nu sfios, provocator. Mă privea cu o ușoară ironie, așa mi s-a părut. Se juca cu părul, îmi mângâia fața cu șuvițele lungi.

Mă topeam, ca o lumânare aprinsă la amândouă capetele. O clipă am crezut că am auzit o voce care m-a întrebat cu îngrijorare:

„Te-ai lovit, băiatul mamei?...”

O clipă doar, pentru că imediat am strâns-o mai tare în brațe și m-am rotit cu ea, din ce în ce mai repede, până când cerul a început să valseze cu noi.

Apoi ne-am fugărit printre copaci, ne-am bătut cu zăpadă, am ciocnit în geamul chioșcului pustiu și am spus „Plugușorul”.

Ne-a prins dimineața rebegiți de frig și obosiți de...bine.

Aura mi s-a plâns:

— Mi-e frig, Radule...

Am urcat în mașină și am întors cheia de contact. Bateria a fost descărcată de lampa portativă, care a ars

toată noaptea. Am dat zdravăn la manivelă și motorul a pornit. Am înfășurat-o pe Aura în paltonul meu.

Așa înfofolită, Aura a fugit în chioșc, și-a luat creanga de liliac și l-a mușcat de nas pe omul de zăpadă, de nasul făcut de noi dintr-un măr roșu.

La plecare, șoseaua era la fel de goală ca și la venire. Numai că acum, dimineață, pe lumină, podoabele iernii se ofereau cu limpezime.

Când s-a mai dezmorțit, Aura a început să cânte. Un cântec ciudat și trist:

„La revedere, pe cine știe când,
Nu te uita-napoi, să nu mă vezi plângând
Să iei cu tine doar bucuria mea,
Să iei doar zâmbetul ce l-ai iubit cândva...”

Ca s-o acopăr, am început și eu să cânt, de fapt, să urlu, ca un tembel, „Sorcova, vesela!...”

După ce am lăsat-o pe Aura în poarta casei ei provizorii, m-am gândit că ea mi-a dăruit sărbătoarea cea mai frumoasă din câte am avut. Irepetabilă!

Mă întorc la filele agendei. Primul caz care mi-a fost încredințat spre rezolvare, în scurta mea carieră de agent de poliție judiciară, este notat cu două cuvinte: „Brățara-zodiac”.

Amza a propus, și Vasiliu a fost de acord, ca eu să mă ocup de furtul acestei brățări și să vin cu hoțul de guler. Părea un caz simplu. Numai bun pentru ca un învățăcel ca mine să primească, odată cu el, botezul focului.

Ce se întâmplase?

Doamna Adelina Valerian, fostă prințesă din familia Mârza, vânduse profesorului universitar Virgil Antoniade, cunoscut colecționar de artă, o brățară de mare valoare. O brățară veche, din aur masiv, unicat, din școala lui Benvenuto Cellini[106]. Era formată din douăsprezece plăcuțe, fiecare având sculptată pe ea câte o zodie, cu o artă inimitabilă. Plăcuțele erau prinse între ele cu câte două inelușe tot din aur.

A doua zi după ce brățara a fost vândută profesorului, la locuința lui s-a comis o spargere și s-au furat mai multe obiecte, printre care și brățara. Nu s-au găsit amprente și nici alte urme sau indicii. A fost, cu siguranță, opera unui profesionist.

Vasiliu mi-a dat unele date, atât despre vânzătoare, cât și despre cumpărător, în stilul lui zeflemitor și, aparent, superficial:

— Domnule agent, a început el, jur să spun adevărul și numai adevărul. O cunosc pe Adelina Valerian și știu

---

[106] Benvenuto Cellini (n. 3 noiembrie 1500 în Florența – d. 13 februarie 1571 în Florența) a fost un giuvaiergiu, sculptor și un renumit reprezentant al manierismului italian.

că este prințesă cum sunt eu nepotul de soră al lui Tutankamon. Femeia asta, prin anii ’20, a fost una dintre marile frumuseți ale Bucureștiului. Și o pomicică, mamă, mamă! Despre ea au circulat legende minunate. Gurile rele spun că n-ar fi numai legende. Ea a fost fată de negustori bogați, taică-su a stăpânit o rețea de depozite cu materiale de construcții. Fata lui tăticu a avut bani mulți și bărbați la fel. I-a plăcut să se distreze. Odată, la o petrecere de diplomați, și-a vândut la licitație toate lucrurile de pe ea. Când se adjudeca suma cea mai mare, scotea obiectul și-l oferea cumpărătorului. Nostim, nu?... Un fabricant de mănuși îi trimitea zilnic o floare de colț, cu tija prinsă într-un inel de platină. Alt curtezan al ei, un pianist celebru, îi trimitea în sezon, zi de zi, câte un faeton de tuberoze. Am mai auzit că atunci când a împlinit 21 de ani, amantul ei en titre, prințul Mârza – mă rog și prințul ăsta are o genealogie cam confuză –, a umplut o piscină cu șampanie „Rhein”. A aruncat-o în piscină pe sărbătorită, îmbrăcată cu o rochie somptuoasă, comandată de el la Paris și care îl costase o avere. Adelina n-a gustat gluma, mai ales că o durea sufletul după splendoarea de rochie. Prințul a împăcat-o la moment. A bătut din palme și o servitoare a adus pe un portmantou o rochie identică. Aici a fost surpriza lui. Comandase două rochii la fel. Una pentru baia de

șampanie, una pentru... după. Nebunii mari, Radule. Cu prințul a avut ea legătura cea mai lungă, el o prezenta pretutindeni: „ma princesse” și de atunci i s-a zis: „Prințesa”. Să revenim la prezent, că n-o să stau să-ți înșir cazierul ei amoros, și nici nu-l știu pe tot. Cucoana a îmbătrânit, frumusețea e și ea trecătoare, doar prostia e durabilă, cu timpul a scăpătat și acum mai vinde o blană, o bijuterie, supraviețuiește. Profesorul Antoniade, care a cumpărat brățara, este un om deosebit. Câștigă bine, publică mult, dar duce o viață ciudată. Mănâncă la o cantină și locuiește într-o garsonieră modestă. Toți banii îi dă pe obiecte rare, de artă, pe care apoi le donează muzeelor.

Un astfel de om este profesorul Antoniade și acum, iată, a fost jefuit. Ce ai de făcut tu e simplu ca bonjur. Să găsești brățara aia valoroasă, s-o restitui păgubașului și să-l prinzi pe făptaș. Mâine aștept să-mi spui că totul este cum trebuie și-ți dau alt caz.

— Simplu ca bonjur! am făcut eu, ironic.

— Exact! Pe cai! m-a expediat comisarul.

Era limpede că brățara a fost furată de cineva care aflase la momentul oportun că ea și-a schimbat proprietarul. De unde putea să afle?... Ori Adelina a povestit că a vândut brățara și l-a numit pe cumpărător, ori profesorul s-a lăudat cu noua achiziție.

Am stat de vorbă cu amândoi. Adelina Valerian, la cei

peste cincizeci de ani ai ei, arăta ca în zicala: „Din spate liceu, din față muzeu”. Adică își păstrase trupul în proporții armonioase, dar acestui trup i-ar fi trebuit alt chip. Al Adelinei era devastat, probabil de o viață în care nopțile au fost zile.

Oricum nu era treaba mea. Poliția nu este obligată să caute și frumusețea pierdută de cineva.

Mi-a relatat că brățara a primit-o cadou, cu mulți ani în urmă, de la un ambasador italian. Acesta i-a spus că era o foarte veche bijuterie de familie, pe care au purtat-o și mama, și bunica lui.

A păstrat brățara, până când nevoia de bani a devenit acută. Știa ca profesorul Antoniade colecționează bijuterii rare și s-a decis să i-o arate. Acestuia i-a plăcut, firește, dar, onest, a informat-o că brățara valorează o sumă mult mai mare decât cea pe care ar avea-o el disponibilă pentru achiziționarea ei.

A acceptat suma oferită de profesor, o sumă rezonabilă totuși, Adelina pretindea că n-a vorbit cu nimeni despre vânzare, neconvenindu-i să se știe că-și vinde lucrurile de valoare ca să poată trăi...

La rândul lui, profesorul a susținut că nici el n-a vorbit cu nimeni despre brățară și că, în general, are obiceiul să păstreze secrete sursele din care-și procură obiectele de artă. În muzee ele figurează doar cu mențiunea: „Donație din colecția Antoniade”.

În posesia acestor informații descurajante, cum să mă prezint comisarului șef Vasiliu cu hoțul de guler și, cu o dovadă de descărcare în buzunar, prin care Antoniade să confirme restituirea brățării care i-a fost furată?

M-am sfătuit și cu Amza. I-am spus că vreau să fac o verificare: cu ce persoane aveau legături mai apropiate cei doi, vânzătoarea și cumpărătorul?

— Raționamentul tău e bun! m-a încurajat el. Trebuie să fie implicată în afacere o persoană care a știut și că brățara și-a schimbat proprietarul, și data când s-a produs schimbarea.

Mi-am propus să mă ocup mai întâi de Adelina Valerian. Am reușit să aflu că greutățile ei materiale sunt agravate și de faptul că avea „în întreținere” un domn, Bebe Voicu, mai tânăr cu 18 ani decât ea, scos din magistratură la aplicarea legii epurației din 1945. Trăia la ea în casă, din resursele ei, liniștit ca într-un acvariu.

În timpul cercetărilor mele a intervenit ceva neprevăzut. Antoniade m-a căutat să mă pună la curent că a fost victima unui șantaj.

Cu o zi în urmă fusese acostat pe stradă de un individ necunoscut, care a pretins că are pentru el o comunicare foarte importantă și care l-a obligat să intre împreună într-un gang.

Individul i-a propus o tranzacție. Să-i restituie brățara furată în schimbul unei mari sume de bani. Mai mare

decât suma cu care a fost cumpărată.

Restituirea urma să se facă în trei etape. Brățara, l-a anunțat șantajistul, a fost desfăcută în trei fragmente, fiecare format din câte patru plăcuțe. Inelele de legătură se puteau lipi cu ușurință. Refacerea lor nu afecta valoarea artistică. Plata răscumpărării era și ea eșalonată în trei etape, la predarea fiecărui fragment.

Individul a mai spus că are asupra lui primele patru plăcuțe, pentru care vrea imediat prima parte din bani. I le-a arătat profesorului și erau, neîndoielnic, originalele.

Evident, profesorul n-avea la el o sumă atât de mare. L-a invitat pe individ să-l însoțească până acasă și acolo să-i dea banii ceruți, în schimbul plăcuțelor.

Acesta a fost de acord, atrăgându-i însă atenția că, dacă încerca să-i facă vreun rău, va pierde restul de opt plăcuțe. Or, brățara avea valoare numai în întregul ei.

Profesorul a consimțit atât de ușor să se lase șantajat, convins fiind că poliția va reuși să-i identifice pe infractori la a doua sau la a treia încercare de contact cu el. Șantajistul n-a precizat data când are să furnizeze și al doilea fragment. A spus doar că profesorul va fi vizitat într-o zi, după prânz, de un comisionar cu un buchet de patru garoafe albe și una roșie, ca semn de recunoaștere. El va aduce alte patru plăcuțe și va încasa banii pentru ele.

Am dat iarăși fuga la Amza să-i aud părerea.

El a spus, așa gândeam și eu, că omul de legătură trebuie capturat când aduce ultimul fragment. Logic. Dar că e bine să-i iau urma și la a doua vizită, bineînțeles, fără să mă simtă. Am început să pândesc zi de zi blocul în care își avea profesorul garsoniera.

N-a fost în zadar. Într-una din zile a intrat în bloc un comisionar cu un buchet de flori. Am dat fuga la un telefon public și l-am anunțat pe profesor că s-ar putea să aibă vizita mult așteptată.

Ca să știu totuși că vizita comisionarului în bloc n-a fost întâmplătoare, l-am rugat pe profesor să aprindă lampa din plafon, dacă acela era omul care ne interesa. Din stradă, aveam sub priviri fereastra garsonierei lui și puteam observa aprinderea luminii. Profesorul m-a rugat cu o voce sugrumată să nu cumva să-i sperii „porumbelul".

Am agățat receptorul în furcă și, după patru-cinci minute de supraveghere, am observat aprinzându-se lumina. În scurt timp după recepționarea acestui semnal comisionarul a ieșit din bloc și s-a îndreptat spre stația de tramvai. Nu s-a uitat nici în dreapta, nici în stânga și nici în spate. Mergea ca cel mai nevinovat dintre oameni, căruia nu-i putea trece prin cap că cineva ar fi interesat să-l urmărească.

Vasiliu îmi lăsase pentru câteva zile mașina, pe

timpul rezolvării acestui caz. Când l-am văzut pe comisionar urcându-se în tramvai am dat fuga după colțul unde era parcată „Zambilica" și am pornit în urmărire.

Omul meu a coborât la Calea Moșilor, colț cu Bulevardul Republicii și a intrat în florăria „Riviera".

Am coborât din mașină și urmărindu-l l-am zărit vorbind cu vânzătoarea. După câteva clipe a ieșit pe trotuar și a început să fumeze. Deci știam de unde să-i iau urma, dar în niciun caz n-o puteam aborda imediat pe vânzătoare.

M-am întors la locuința profesorului și l-am găsit foarte agitat. Mi-a descris cum a decurs întâlnirea cu comisionarul. Ce s-a întâmplat era într-adevăr de neînțeles.

Omul acela i-a adus buchetul de flori, cu numărul de fire și culorile stabilite pentru recunoaștere, plus un pachețel asemănător celor de prăjituri. Profesorul l-a desfăcut și a găsit în el, ambalate savant, următoarele patru plăcuțe din brățara-zodiac.

L-a întrebat pe comisionar ce sumă de bani trebuie să-i predea la schimb.

— Cât vreți dumneavoastră, a răspuns acesta, umil. Mie mi s-a plătit cursa când am luat comanda. Dacă vreți să mai puneți pe deasupra câțiva lei, nu-i cu supărare.

— Nu înțeleg, s-a mirat Antoniade. Omul care ți-a dat comanda nu ți-a spus câți bani să-mi ceri?

— Nu! Am primit prăjiturile, florile și adresa. Și banii mei. Nu de la client, de la orb le-am primit.

— Care orb?

— Orbul cu cântarul de persoane din fața florăriei noastre. Când nu sunt eu acolo, de obicei ia vânzătoarea comenzile pentru mine. Da' clientul ăsta n-a vorbit cu ea, a vorbit cu orbul.

— Cine e acest client?

— Uff, parcă sunteți de la poliție, atâta mă întrebați... Orbul mi-a spus: „Gogule, am ceva pentru tine. Un domn foarte grăbit mi-a lăsat un pachet cu prăjituri, flori și un cartonaș pe care este însemnată adresa unde trebuie să le duci. Ți-a lăsat și patru poli la mine. Ciubuc frumos! M-a cinstit și pe mine cu un pol". Asta a fost. Poftim v-am spus și cât mi-a dat. E destul, nu-mi mai trebuie alți bani, nu vă mai sforțați.

— Cartonașul cu adresa îl ai?

— L-am aruncat. Păi, mie dacă îmi spui o dată numele omului, strada și numărul le bag în dovleac și acolo rămân. Asta mi-e meseria... E. Rămâneți sănătos și „la. Mulți ani", dacă vă aniversați.

Profesorul mi-a relatat această discuție, aproape cuvânt cu cuvânt. Comisionarul a plecat și... dus a fost.

M-am despărțit de profesor cu gândurile destul de

împrăștiate.

Ce-or fi urmărit infractorii cu această manevră, ce surpriză ne pregăteau ei pentru runda a treia? Când va reveni „comisionarul”? El n-a pomenit nimic despre următoarea vizită.

Orbul nu-mi putea fi de niciun folos. Cum să-mi dea el semnalmentele omului care i-a predat comanda pentru comisionar?

Probabil acest om a stat prin apropiere până când orbul a predat pachetele și l-a urmărit pe comisionar să se convingă că ajunge la destinație.

Cine este, în realitate, acest comisionar? Ce trebuie să fac eu acum? De ce mama dracului n-am stat în banca mea, la volan, și fac pe polițistul bănuit?

Îmi era rușine să mă tot duc la Amza și să-l tot pisez: „Nene, ce fac mai departe? Te rog frumos învață-mă!”

Am vrut să fac o singură, mică, verificare, dar mi-a fost frică să nu calc greșit. M-ar fi tentat s-o întreb pe vânzătoarea de la florărie dacă cineva a cumpărat în ziua aceea patru garoafe albe și una roșie?

Mi-am înfrânt tentația. Dacă ea făcea parte din joc, stricam totul.

Seara, când am ajuns acasă, mama m-a văzut abătut și m-a lăsat în apele mele. M-am perpelit toată noaptea și n-am găsit niciun firicel de care să trag.

M-am sculat din pat cu dorința ca la prima oră să mă

prezint la comisarul meu șef și să-i mărturisesc scurt, cinstit, că m-am născut cu un creier de bibilică.

Ceva mai târziu, intrând în biroul lui, n-am apucat să articulez niciun cuvânt, că Vasiliu m-a anunțat că profesorul Antoniade mă caută disperat, se dă de ceasul morții să stea de vorbă cu mine. Să-l sun imediat.

Am sunat și după ce profesorul mi-a spus ce-a avut de spus, am rămas mut, cu receptorul lipit de ureche.

Am auzit în pâlnia telefonului:

— M-ați auzit? Vreți să repet?

Mi-a revenit glasul:

— V-am auzit, domnule profesor. Am să vă caut eu, trebuie să raportez șefilor mei și am să vă comunic cum procedăm mai departe. Vă salut și vă mulțumesc că m-ați informat.

În timp ce puneam receptorul pe suport Vasiliu mi-a aruncat o privire și n-a catadicsit decât să-mi spună că arăt ca... o bancnotă de opt lei.

Dintr-o suflare i-am debitat întâmplările din ziua precedentă, ca și conținutul convorbirii pe care abia o avusesem cu profesorul.

Mă informase că, la un ceas după plecarea mea de la el, deci în jurul orei douăzeci și unu, a auzit soneria de la intrare. A deschis, nu era nimeni la ușă. Pe covorul pentru șters picioarele a observat un alt pachet cu „prăjituri”. L-a luat în casă și l-a desfăcut. În el a găsit

ultimele patru plăcuțe ale brățării. Atât. Niciun mesaj, nimic altceva.

Vasiliu a exclamat admirativ:

— Frumos lucrat! Marca „Urs”...

I-am reproșat, nu tocmai reverențios:

— Mi-ați promis că încep cu un caz ușor și uitați în ce aiureală m-ați băgat. Mă zbat ca înecatul și de pomană...

— Radule, trebuie să te hotărăști ce vrei. Să te consulți cu mine sau să te vaiți? Pentru văitat, n-am timp decât dimineața. Spune-mi ce vrei?

Am făcut eforturi să mă stăpânesc.

— Vreau să stați de vorbă cu mine, să mă sfătuiți cum să descurc ițele.

— Stai jos, m-a invitat el, împingând un scaun spre mine. Am să-ți spun ce cred eu. Aici e lovitură de rechin mititel. Fricos, sau foarte prudent. Când nu exagerezi, și riscurile sunt mai mici. Se poate ca hoțul să nu fi găsit client pentru brățară la un preț care să-l mulțumească. Lucrurile de furat se cumpără ieftin. Și, de ce să ne mințim. Nu prea se omoară lumea acum după bijuterii. O fi socotit că de la păgubaș poate scoate cam tot atâția bani. Suma pe care și-a propus-o a încasat-o probabil încă de la predarea primului fragment de brățară. A renunțat la celelalte două rate. Începea balamucul. Păgubașul anunța poliția, noi urmăream persoanele care aduceau restul de plăcuțe. Se intra într-un timp și

într-un spațiu periculos. Mulțumit cu suma încasată, a stat cuminte.

Puțin, dar sigur. O să mă întrebi de ce nu a vândut restul de plăcuțe măcar la gramaj?... Mă întreb și eu. E posibil ca tot prudența să-l fi povățuit de bine. Adică, vânzând plăcuțele unor terțe persoane și acestea trebuind să le retopească, apărea prea multă lume în combinație. Oricare ar fi putut cădea și îi trăgea și pe ceilalți. Mai exista posibilitatea să le păstreze și să le vândă mai târziu. Complicat. De un lucru de furat cauți să scapi cât mai repede. Omul nostru o fi cântărit situația, și o fi ajuns la gândul bun: să restituie restul de plăcuțe fără alte pretenții. Așa se mai calmează și păgubașul, iar poliția devine mai puțin insistentă. Acest șir de supoziții, Radule, se înscrie într-o variantă personală. Ai vrut o părere, nu? Amza mi-a pomenit că urmărești un fir. Verifici persoanele care puteau avea cunoștință de vânzarea bijuteriei. Mergi pe firul ăsta. Dacă hoțul a calculat că noi o să renunțăm, să-i dovedim că n-a avut dreptate. Se mai poate întâmpla ceva. Ca hoțul să nu fie una și aceeași persoană cu șantajistul. S-ar putea ca cel care a cumpărat brățara de la hoț să fi avut ideea cu șantajul, obținând un anume câștig. În tot hățișul tu trebuie să faci lumină și profesorul Antoniade, acest om de excepție, să fie despăgubit. Nu e ușor, dar ai cuvântul meu că sunt convins de calitățile

tale și de reușită. E primul tău extemporal și parcă văd că mă obligi să-ți dau nota opt plus. Note de nouă sau de zece nu-i dau nici lui Sherlock Holmes și nici măcar... mie.

Am mirosit eu că Vasiliu încerca să mă îmbete cu apă rece.

De la Vasiliu am trecut pe la Amza, să-i spun și lui ce final-bombă a avut afacerea cu brățara.

După ce m-a ascultat, a fost de acord că n-am debutat cu un caz prea simplu. A luat hârtie și creion și am schițat amândoi un plan de acțiune.

Acum puteam verifica identitatea comisionarului și amestecul lui real. Trebuia căutat, firește, și la cazier.

Era necesar să mă ocup și de domnul Bebe Voicu, fostul substitut de procuror. Să aflu despre el tot ce se putea afla. Oricum, o existență de întreținut era de natură să compromită grav un bărbat.

Poate că nu era rău să mai calc, din când în când, pe umbra lui, să văd cu cine vine în contact și pe unde-l poartă pașii.

Nici Adelina Valerian, prințesa fără blazon, nu trebuia lăsată deoparte.

Mai trebuia să încerc să-l conving și pe profesorul Antoniade să depună la loc sigur brățara-zodiac și alte obiecte de mare valoare pe care le păstrează în casă.

Am purces la treabă.

Comisionarul s-a dovedit a fi un... comisionar adevărat. Povestea cu orbul s-a verificat întocmai.

Vânzătoarea florăriei „Riviera” nu-și amintea ca, în ziua care mă interesa pe mine, să fi cumpărat cineva patru garoafe albe și una roșie.

Nici comisionarul, nici vânzătoarea florăriei și nici orbul cu cântarul nu erau cunoscuți în evidențele poliției.

A urmat la rând Corneliu (Bebe) Voicu. El a intrat sub incidența legii epurației datorită unor luări de mită, mușamalizate la timpul respectiv. Fusese cunoscut și ca simpatizant legionar.

Printre cazurile în care fostul substitut de procuror a măsluit probele de la dosar, în schimbul mitei, figura și acela al unui anume Pavel Samoilă. Acest nume aveam să-l reîntâlnesc.

Pavel Samoilă a suferit, în decursul timpului, mai multe condamnări pentru furturi de bijuterii din locuințe.

Pentru a-mi face o idee despre anturajul lui Bebe Voicu, despre felul lui de viață, am investigat prin vecini. Locuia la Adelina, dar își avea domiciliul stabil într-un bloc de pe lângă Foișorul de Foc, unde ocupa o garsonieră.

Discutând cu vecinii lui, de la primele întrebări am aflat că Bebe a subînchiriat garsoniera unui ofițer

deblocat, Pavel Samoilă. (O calitate pe care, desigur, hoțul de bijuterii și-a atribuit-o în fals.).

Supravegherea lui Voicu mi-a prilejuit cunoașterea unui prieten al lui nedespărțit, Marian Vințu, jocheu în cursele de trap de pe hipodromul Băneasa.

La hipodrom, Marian Vințu era cunoscut ca un... cal breaz. Aproape alcoolic, singurele zile în care nu bea erau cele cu alergări; făcea parte din gașca „vișiniilor”. Așa erau porecliți jocheii necinstiți care trucau cursele.

Am învățat atunci că dacă dai cailor să bea vișinată înaintea curselor de trap și le strângi tare bandajele de la glezne aceștia, după câteva ture, galopează și sunt descalificați. Câștigă alți cai, mai puțin dotați, dar pe care cei din gașcă au pus pariuri mari.

Animat de o idee care s-a dovedit fericită, am luat de la evidența populației fotografiile a trei persoane și am făcut copii mărite de pe ele. Aceste persoane erau Bebe Voicu, Marian Vințu și Pavel Samoilă.

Cu ele în buzunar l-am vizitat pe profesorul Antoniade și i le-am arătat. I-am cerut să-mi spună care dintre cei trei seamănă cu individul care l-a acostat pe stradă și care în schimbul banilor i-a înapoiat primele patru plăcuțe ale brățării.

L-a identificat, fără ezitare, pe Marian Vințu.

Cum s-ar zice, îmi venise și mie apa la moară.

Am trecut la interogatorii, începând cu jocheul, pe

care l-am sculat din pat la șase dimineața. Era mahmur, nedres, după o beție rea, de bere cu rom.

Ar fi dat orice să-l mai las să doarmă sau măcar să-i ofer o bere rece.

I-am oferit: întrebări. Precise, la care am pretins răspunsul repede, fără să-i dau răgazul să mă amețească.

Nu mi-a dat mult de furcă, a recunoscut mai ușor decât mă așteptam. La propunerea prietenului Bebe, și în schimbul unui onorariu convenabil, l-a urmărit și l-a acostat pe profesorul Antoniade, i-a predat un pachețel și a luat de la el suma fixată de Bebe Voicu.

— În fond ce am făcut? m-a consultat el. N-am atacat pe nimeni, n-am furat, n-am înșelat. Am făcut un simplu comision...

Așa vedea el lucrurile. În rest, nu știa sau nu voia să mărturisească nimic altceva.

Cu ceilalți doi complici era prea devreme să mă iau de piept. Unul, infractor cu experiență, trecut de multe ori prin tirul interogatoriilor, al doilea, tot din branșă, a fost substitut de procuror, prin urmare cu state de serviciu în activitatea de urmărire penală.

M-am fixat la Adelina Valerian. Am invitat-o pentru o nouă discuție și am insistat asupra relațiilor ei cu Bebe Voicu. L-a declarat un fel de nepot și mi-a spus cu ochii în lacrimi că: „*Pauvre Bébé* trece de la o vreme printr-un

tunel de... nenoroc.”

Ea. Cu slabele ei puteri, îl mai ajuta, îl mai ținea pe lângă ea.

Bebe s-a arătat față de ea sincer îndurerat că, biata, trebuie să-și vândă bijuteriile. Fiecare dintre ele însemna amintirea unei sublime povești de dragoste, din viața ei de femeie adorată. De un timp, Bebe i-a luat cheia de la caseta cu bijuterii și o păstrează el, ca s-o împiedice să le mai vândă cu atâta ușurință. Revolta lui că ea se desparte de atâtea podoabe prețioase mergea uneori până la adevărate crize de nervi.

Am rugat-o să se gândească atent și să-mi spună dacă domnul Voicu a știut de la ea că a vândut. Brățara-zodiac profesorului Antoniade.

— Nu știa, parol... Când am vorbit la telefon cu profesorul despre vânzare, Bebe dormea ca un prunc.

(Sau se făcea că doarme, am gândit eu, mai prozaic.).

S-a interesat, la rândul ei, dacă noi am făcut progrese în căutarea brățării furate.

Fără să-mi fie prea clar ce urmăresc, i-am adus la cunoștință că, în mod cu totul neașteptat, brățara a fost pusă pe preșul de la ușa profesorului nu se știe de cine. După două zile însă, a fost spartă din nou casa lui Antoniade și iarăși i s-a furat brățara.

— Cineva îi face farmece domnului profesor, a conchis femeia.

M-am scuzat pentru timpul pe care i l-am răpit cu discuția noastră și am condus-o cu mașina până acasă.

M-a invitat la o ceașcă de cafea și eu am acceptat. Trăgeam intenționat de timp, fiindcă îmi încolțise o bănuială în minte.

La un moment dat s-a întors „acasă” și „nepoțelul”. Nu arăta rău Bebe Voicu. Înalt, subțirel, cu umeri lați, coapse lungi, cu păr negru numai inele, ochi mari, verzi, ușor migdalați, cu privire blazată.

Gazda a făcut prezentările:

— El e Bebe al meu... Domnul inspector de poliție, nu i-am reținut numele, anchetează o enigmă cu o brățară. Am să-ți dau eu amănunte mai târziu.

Voicu m-a șters cu o privire somnoroasă:

— Care este scopul vizitei la noi, domnule inspector?

— Nu sunt încă inspector, am făcut eu, zâmbind. Doamna a anticipat puțin. Scopul vizitei mele este să ne convingem împreună că bijuteriile doamnei Valerian n-au dispărut din caseta în care le păstra și a cărei cheie o țineți dumneavoastră.

El a răsucit capul spre femeie.

— Ai reclamat tu așa ceva, *ma petite*?

— Nu... dar îi putem demonstra foarte ușor domnului că se înșală.

— Da, *bien sur*... Nu știu dacă am cheița la mine, să n-o fi lăsat acasă, dincolo...

— Nu, dragul meu, l-a contrazis femeia. Tu ai purtat-o întotdeauna legată de același lănțișor, cu medalionul de la mine, cu Capricornul... Caut-o, descheie-te la cămașă, puiule... Mor de curiozitate.

Bărbatul n-a avut încotro, a desfăcut un nasture de la cămașă și a tras afară lănțișorul. De el era legată o cheiță.

— Ai avut dreptate, *mon amour*! Sunt așa de distrat. Totuși voiam ca înainte să deschidem caseta să discut ceva cu tine, între patru ochi.

— Nu, nu, s-a opus Adelina. Întâi ne uităm în casetă. Foarte sprintenă pentru vârsta ei, a alergat la un scrin, de unde a scos o casetă de argint. Folosind cheița „nepoțelului" a deschis-o cu gesturi febrile.

Pe plușul roșu, cu care era căptușită caseta, se afla numai un revolver „Browing", calibrul 6,35.

Femeia și-a acoperit fața cu palmele. A strigat isteric:

— Unde sunt bijuteriile mele, Bebe?

— *Calme toi, Adele...* Se întâmplă altceva, mai grav. Întâi să ne întrebăm ce caută acest revolver aici?... Este posibil să fi rămas de la Adrian, acela, fostul tău iubit?...

— Care Adrian? Despre ce vorbești?

— Maiorul... Care a murit pe front...

— Aici au fost bijuteriile! Unde sunt?... Și ce tot îi dai zor cu Adrian?... Numai tu puteai pune revolverul, numai tu aveai cheița, singura...

— *Adele, cherie,* nu e elegant să mă acuzi. Este o

enormitate ce susții tu acum. Gândește-te puțin...

— Cred, am intervenit eu, că este mai potrivit să lămurim totul într-un loc mai oficial.

— Cu mine n-aveți ce lămuri, m-a pus la punct Voicu. Deținătoarea revolverului o să vă dea explicațiile trebuincioase...

— Numai tu ai pus revolverul acolo, Bebe! a strigat din nou femeia.

— Vedeți domnule? l-am mustrat. Doamna vă acuză direct. Va trebui să mergem, în acest trio, până la poliție.

Mi-a fost cam teamă să ies din casă cu femeia, cu Voicu și cu caseta în care se afla arma. Teamă ca Voicu să nu încerce să fugă.

Dacă o face, nu mă mai spală toate apele în fața lui Vasiliu.

Am cerut permisiunea să dau un telefon și gazda a făcut un gest de acceptare. Am format numărul lui Vasiliu... A răspuns Amza. Am început să bat câmpii:

— Vă salut... Am terminat... și vin acolo cu doamna Valerian și cu domnul Voicu... Nu, doamna Valerian nu știa că brățara a fost furată din nou... Vă spun eu... Cum să fiu singur?... Am mașina afară și casa e păzită. Sigur, după ce plecăm se poate ridica paza... Bine, mulțumesc...

Înainte de a închide, am apucat să-l aud pe Amza spunându-mi că m-am scrântit prea de tânăr.

Adelina s-a pornit pe plâns. Fața ei era și mai greu de privit. Întotdeauna plânsul unui om bătrân mi s-a părut un spectacol de un tragism greu de suportat.

Voicu mi s-a adresat malițios:

— Pot să vă întreb și eu ce înseamnă toate astea?...

I-am răspuns în gând:

„Înseamnă, rechinașule, că vreau să te pun în conflict cu Pavel Samoilă, spărgătorul, să te fac să crezi că el a furat încă o dată brățara și că pe tine te-a exclus de la parte. Poate așa mi-l încondeiezi un pic. Eu pe el îl bănuiesc ca autor al furtului, instigat de mătăluță. Mai înseamnă că mi-e frică să nu faci vreo poznă și am vrut să te fac să crezi că nu suntem singuri în această seară fermecătoare."

Cu glas tare m-am exprimat altfel:

— Înseamnă că e timpul să mergem, domnule Voicu.
L-am luat de braț, în cealaltă mână țineam caseta și am așteptat ca Adelina să încuie ușile.

I-am interogat separat pe cei doi și, cât am luat interogatoriile, Amza m-a asistat, fără să se amestece.

Adelina Valerian mi-a mărturisit că a vândut brățara-zodiac ca să-l salveze pe iubitul ei, Bebe. Nu-i mai era nepot.

Venise scadența pentru plata unor datorii însemnate pe care el le făcuse în perioada de când nu mai avea serviciu.

S-a bizuit pentru achitarea lor pe banii pe care trebuia să-i obțină din vânzarea unui imobil care a aparținut părinților lui, dar care între timp a fost naționalizat. A fost foarte zguduit și a vrut să se sinucidă.

Adelina nu voia să-l ierte însă pentru dispariția bijuteriilor. Și pentru că a dat vina pe ea în legătură cu deținerea ilegală a unei arme de foc. După ce că a lăsat-o muritoare de foame, încearcă s-o bage și după gratii.

Interogarea lui Bebe Voicu a fost ceva mai complicată. Mi-a făcut unele surprize.

N-a recunoscut povestea cu datoriile ajunse la scadență și nici că el a determinat-o pe doamna Valerian să vândă brățara-zodiac.

Consultat de ea, și-a exprimat într-adevăr părerea că nu mai sunt timpurile să etaleze ostentativ bijuterii costisitoare. Ele au devenit niște zorzoane inutile, inoportune chiar. Transformarea lor în bani peșin reprezenta o soluție cuminte.

Celelalte bijuterii din casetă nici vorbă să le fi furat. A vrut să facă o glumă, s-o sperie. Bijuteriile se află, toate, până la una, vârâte de el într-un pantof, pe care l-a ascuns după șifonier. Este ușor de verificat.

Deci nu putea fi acuzat de furt.

Recunoștea că-i aparținea revolverul. Îl avea demult, de când lucra la Parchet, este un revolver „de salon”, cu cel mai mic calibru și se poate constata pe loc că n-are în

el niciun cartuș. Nu se mai găseau nicăieri cartușe pentru tipul ăsta de armă.

El ar fi avut nevoie doar de un glonț, unul singur, pe care să și-l tragă în tâmplă. Era un om sfârșit, „victima” inocentă a noului regim, un om cu viitorul închis ermetic și care n-are de făcut altă alegere decât sinuciderea.

Când am stat de vorbă cu Amza despre declarațiile lui Voicu el a presupus că lucrurile au stat nițel cam altfel.

Prudent, ca și în cazul șantajării profesorului Antoniade, Voicu a pus mâna pe bijuterii și le-a ascuns. Dacă ar fi descoperit Adelina dispariția lor s-ar fi orientat pe moment. Ar fi jucat o dramă mare, datoriile, viața ratată etc. Ar fi explicat, de bună seamă, că în locul bijuteriilor, a pus intenționat revolverul cu care să-și zboare creierii, în cazul că ea nu-l iartă. De rușine și de disperare.

Gândeam și eu la fel ca Amza. Voicu n-a recunoscut nici complicitatea lui cu spărgătorul și nici cu jocheul pe care l-a instigat la șantaj.

Mi-a vândut varianta că la o șuetă, cu un pahar de vin în față, i-a pomenit lui Marian Vințu despre vânzarea brățării, deplângând-o pe doamna Valerian, care fusese silită de lipsurile materiale să renunțe la o podoabă-unicat, superbă. Este posibil ca jocheu] bețiv, în cârdășie

cu Samoilă, să fi pus la cale mizerabila afacere.

L-am întrebat cum se face că și-a închiriat locuința tocmai lui Samoilă?

Mi-a replicat, sarcastic, că nu poate fi învinuit el pentru un climat social în care hoții au bani și oamenii cinstiți sunt nevoiți să-și părăsească, prin compromisuri, propriul lor adăpost.

L-am încontrat și eu, că în climatul social actual fiecăruia i se dă posibilitatea să se întrețină din muncă, nu din expediente sau din alte practici incalificabile.

Tactica mea, poate naivă, de a-l asmuți pe Voicu împotriva lui Pavel Samoilă, lăsându-l să creadă că acesta a furat din nou brățara, ca s-o valorifice singur, a dat totuși roade.

Fostul substitut de procuror s-a dovedit o fire răzbunătoare. Mi-a sugerat să verific dacă din casa profesorului Antoniade n-a dispărut și o „boâte à musique”. Una cu o balerină pe un piedestal micuț de ivoriu, dansând în ritm de gavotă[107], după ce învârtești o cheiță.

Pavel are un asemenea obiect, nu s-a îndurat să se despartă de el, având o pasiune bolnăvicioasă pentru jucăriile muzicale.

Chiar în seara aceea, obținând aprobările legale și

---

[107] Vechi dans în doi timpi, cu mișcare moderată.

avându-l pe Amza cu mine, am percheziționat garsoniera în care locuia Samoilă. Am găsit jucăria muzicală și i-am arătat spărgătorului declarația în care Voicu, „prietenul” său, îl acuza atât de grav.

Samoilă, spumegând de mânie, a aruncat toată vina asupra lui Voicu. Ulterior, la confruntare, s-au împroșcat cu ocări și cu acuzații în fel și chip.

Important pentru mine a fost că, în cele din urmă, am ajuns la adevăr și la stabilirea vinovăției reale a fiecărui învinuit.

După mai mulți ani, aveam să aflu despre fostul substitut de procuror că dă la „Mica publicitate” anunțuri: „Domn singur, titrat, serios, caut pensiune completă, timp îndelungat.” Cunoștea astfel văduve, vârstnice și cu ceva stare, din obolul cărora trăia, impresionându-le că el n-are altă șansă să se întrețină decât vânzându-și... sângele. Că a fost obligat de vicisitudinile vieții să se facă donator de sânge permanent, pentru câteva sute de lei lunar.

Mișcate până în străfundurile inimilor, miloasele văduve îl împiedicau, „cu forța”, să mai facă acest înfiorător sacrificiu, luând pe seama lor întreținerea acestui om năpăstuit de soartă.

În realitate, Voicu n-a donat niciodată sânge, nici măcar picătura pe care o pierzi când faci o hemogramă.

Regăsindu-și bijuteriile în pantoful ascuns după

șifonier, Adelina Valerian le-a vândut, pe rând, pentru a ajuta un alt tânăr „sentimental”, care a dăruit-o cu dragostea lui „dezinteresată”. Am aflat că a sfârșit la un azil de bătrâni.

Știu că un polițist nu poate fi impresionabil, ca o domnișoară care suspină o săptămână după ce un fluture și-a oprit zborul, cu aripile scrumite pe sticla fierbinte a lămpii, dar mărturisesc că plânsul tragic al Adelinei, din seara în care iubitul ei, Bebe Voicu, și-a dat arama pe față, m-a urmărit mult timp, ca un câine schilodit, ce se ține după tine cu moartea-n priviri.

La încheierea primului meu caz, Vasiliu, Amza și Paul Aldea m-au obligat să-i tratez cu câte un cornet mare de floricele calde, aduse la birou. Am făcut-o bucuros.

Din acele zile mai țin minte un fapt mărunt care – de ce să mint? – mi-a făcut plăcere. Gardianul de la intrare a început să mă salute.

Uneori, în profesia noastră, sunt și cazuri de-a dreptul comice.

Într-o zi, l-am găsit pe Paul Aldea în birou, râzând de unul singur.

Mi-a explicat, fără să-l întreb, că Vasiliu, șeful nostru drag, i-a dat să ancheteze furtul secolului, o tentativă de jaf armat la o agenție C.E.C.

— Și ce-i de râs în asta? m-am mirat eu.

— Este! Comedie, comedie... Să-ți spun ce s-a întâmplat în realitate... Lui Romulus Pufu, un cavaler tomnatic între două vârste, intrat bine într-a doua, i s-au aprins călcâiele după o copilă cu ochi de cicoare, casieriță la cinematograful „Trianon”. În afară de ambiție, Pufu nu prea avea alte arme cu care s-o cucerească. Puștoaica, Puica o cheamă, i-a mărturisit că ei îi inspiră pasiuni mortale numai marii aventurieri pe care-i vede în filmele rulate la cinematograful unde vinde bilete. Aceasta se întâmplă pentru că, pe plan local, n-a întâlnit niciun bărbat adevărat, care să-i ia mințile printr-un gest năucitor, ca-n filme. Tomnaticul Romeo, în viața de toate zilele vânzător de lozuri, și-a stors creierii, cu ce s-o uimească el pe Puicuța cea zglobie. Când a găsit ce căuta, i-a comunicat tinerei cinefile că o să jefuiască o agenție C.E.C. Cu arma în mână. Cu banii dobândiți astfel, se vor face cultivatori de fructe exotice în Azore. Ea a optat pentru Canare. S-a trecut la fapte.

Primejdiosul gangster dâmbovițean a cumpărat de la un bazar din Obor un revolver din ipsos și l-a vopsit cu negru de sobe, „Titan”. L-a înfipt la cingătoare și s-a înființat la agenția C.E.C. De pe bulevardul Filantropia, cu câteva minute înainte de ora închiderii. A cerut un formular de restituire și l-a completat cu mare dificultate.

Hârtia sugea, penița agăța. De fapt, el a scris pe formularul de restituire următorul text: „În această clipă, un pistol este îndreptat asupra ta. Scoate toți banii din sertar și pune-i pe ghișeu. Altfel ești mort!" S-a dus în fața unui ghișeu, la care o funcționară mai în vârstă, cu ochelari pe nas, număra pachete cu bani, își făcea casa. Pufu s-a uitat în jur, a constatat că este ultimul client, a întins funcționarei formularul și a scos pistolul, îndreptându-l spre ea.

Funcționara nu l-a învrednicit cu nicio privire. S-a uitat numai la cele scrise pe formular. L-a admonestat sever:

— Nu e bine completat, rubricile sunt foarte clare!

— Citește cu atenție! a grăbit-o omul cu revolverul. Funcționara și-a potrivit ochelarii și a încercat să descifreze textul.

— Ce înseamnă „fistol"? s-a interesat curioasă.

— Nu e „fistol", e pistol!

— Ba nu, aici scrie „fistol", l-a contrazis, calmă, femeia.

— Pistol cu *p,* s-a enervat el. De exemplu, ăsta din mâna mea.

Vopseaua de sobe îi lăsase pete negre pe mână și pe cămașă.

— Mă rog, să zicem... Dar cum îți permiți să mă tutuiești? Sunt femeie în etate.

— Scoate banii, a șuierat el.

— Aici scrie „danii”, i-a atras ea atenția. *Scoate „danii” și „fune-i” pe ghișeu.*

— Banii, a repetat Pufu, fioros. Pune-i pe ghișeu. Te rog frumos...

— De ce vă enervați? a vrut să știe funcționara. Aici scrie „fune-i”. Dumneavoastră îl faceți pe *„p”* ca pe *„f”*.

— Banii! a urlat el.

Un funcționar, de la un birou alăturat, a ridicat capul. Femeia l-a rugat să vină la ea.

— Vreți să fiți bun, să veniți o clipă, domnule Aristide? Omul s-a conformat și ea i-a arătat formularul.

— Vreți să-mi spuneți și mie ce scrie aici?

A subliniat cu unghia un anumit cuvânt. Domnul Aristide, a silabisit:

— Fis-tol!

— Ce-am spus eu?! s-a bucurat funcționara.

Alți funcționari au ridicat privirea spre cei care au iscat controversa.

Domnul Aristide a găsit o soluție de compromis. I-a restituit formularul solicitantului și i-a propus:

— Nu-i mai bine să ne citiți dumneavoastră ce-ați scris aici?

Romulus Pufu i-a smuls hârtia din mână și a citit răspicat:

— În această clipă, un pistol este îndreptat asupra ta.

Scoate toți banii din sertar și pune-i pe ghișeu. Altfel ești mort!

— Moartă, l-a corectat domnul Aristide, că v-ați adresat unei doamne.

Ceilalți, funcționari s-au ridicat de la locurile lor și l-au înconjurat liniștiți pe nefericitul jefuitor. I-au atras atenția asupra petelor de negreală de pe mâini și de pe haine, ca și asupra faptului că pistolul se... albise. L-au invitat să se spele pe mâini, la cabina lor de toaletă. L-au condus politicoși și l-au închis acolo, până ce a ajuns la agenție un gardian de la circa din apropiere, chemat telefonic.

Aflând pățania curajosului Romulus Pufu, casierița cu ochii de cicoare s-a îndrăgostit definitiv de... Cary Grant[108].

— Ca să vezi și tu, a încheiat Aldea, cu ce mare rapt m-a pricopsit comisarul nostru șef...

În agenda mea, cazul povestit de Aldea este notat sub titlul: „Gangsterul cu pistol de ipsos și scris necitet".

Cam în aceeași perioadă, comisarul Dinu Amza a cercetat un caz serios și mai aparte.

Infractorii implicați au acționat cu multă

---

108 Cary Grant (născut Archibald Alexander Leach, n. 18 ianuarie 1904, Bristol, Regatul Unit – d. 29 noiembrie 1986, Davenport, SUA) a fost una dintre marile stele americane de film ale Hollywood-ului de altădată, laureat al Premiului Oscar.

ingeniozitate.

După ancheta întreprinsă de Amza, odată identificați, s-a trecut la arestarea lor, la care a participat întreaga noastră echipă, în frunte cu șeful, cu Vasiliu. Dar să nu anticipez.

Muzeul Municipal de pictură pregătise deschiderea unei mici expoziții Vicent Van Gogh[109]. Existau în țară câteva tablouri originale ale artistului, deținute de instituții artistice sau de colecționari particulari, mai multe de sene, iar, în rest, expoziția se completa cu bune reproduceri.

Un mare iubitor al artei lui Van Gogh, cunoscător de o competență incontestabilă al lucrărilor maestrului, era arhitectul Gabriel Vierașu, posesor și al unui tablou autentic, o compoziție cu flori.

La acest arhitect a reușit să ajungă, cu puțin timp înainte de deschiderea expoziției, un profesor de desen din Iași, care s-a prezentat cu numele de Lucian Argintaru.

Ca să fie primit, l-a sunat la telefon pe arhitect, prevenindu-l că vrea să-i arate un tablou achiziționat recent și care poartă semnătura lui Van Gogh. Vrea să

---

[109] Vincent Willem van Gogh (n. 30 martie 1853, Zundert, Regatul Țărilor de Jos – d. 29 iulie 1890, Auberge Ravoux, Auvers-sur-Oise, A Treia Republică Franceză) a fost un pictor olandez post-impresionist ale cărui lucrări au avut o influență profundă asupra artei secolului al XIX-lea, prin culorile lor vii și impactul emoțional. A suferit de boli mintale, care la vârsta de 37 ani l-au dus la sinucidere.

ceară părerea competentă a lui. Gabriel Vierașu asupra acestui tablou cu un subiect floral.

Curios, interesat, pasionat după toate lucrările pictorului, arhitectul a fost de acord și cei doi s-au întâlnit.

Pe biroul arhitectului, Lucian Argintaru a pus un tablou cu flori, aparținând, după afirmația sa, lui Van Gogh.

Când tabloul i-a fost înfățișat, arhitectul s-a ridicat solemn în picioare, explicându-i musafirului că o lucrare Van Gogh se contemplă în picioare, cu capul descoperit, în semn de respect.

Vierașu a mângâiat rama tabloului gingaș, ca fruntea unui copil, s-a învârtit în jurul picturii cu flori galbene și a privit-o avid, din toate unghiurile. A scos apoi dintr-un sertar o lupă puternică și a cercetat fiecare floare, fiecare petală. I s-a adresat radios vizitatorului:

— Domnule, mi-ați făcut o bucurie fabuloasă. Într-adevăr, aceste flori au ieșit de sub penelul divin al maestrului. Vă garantez asta cu toată seriozitatea. Iertați-mi lipsa de modestie, dar mă consider un specialist în materie, care nu se poate înșela. Vă invidiez și, în același timp, vă sunt recunoscător pentru desfătarea de a avea sub ochi această minune. Mă simt obligat la un gest de reciprocitate. Am să vă arăt și eu florile mele...

Arhitectul a deschis un dulap masiv, „Fichet”, folosind, pe rând, trei chei și a scos din el un tablou micuț. L-a lipit de piept, parcă dorind să devină fundal viu, pentru o comoară.

Profesorul a admirat tabloul cu evlavie. A vorbit emoționat:

— Trăim o seară de neuitat, suntem doi mari privilegiați, domnule Vierașu...

După un timp, arhitectul a închis la loc tabloul.

Profesorul Argintaru a spus că el intenționează să ofere tabloul pentru expoziție Muzeului Municipal. Chiar a doua zi va lua legătura cu domnul Medeșan, directorul muzeului. Se simțea dator față de semenii săi, a completat Argintaru, să împartă cu ei clipele de extaz pe care ți le dăruiesc acele flori create de un geniu, care a îndurat atâtea suferințe, până a ajuns la stele.

— Da, a preluat gânditor arhitectul. Lui Van Gogh îi aparține celebra frază: „Ca să ajungem la Rouen, luăm trenul. Ca să ajungem la stele... murim!”

Au tăcut amândoi, parcă înțeleși să păstreze un moment de reculegere în memoria nefericitului artist.

Când, după un timp, a vorbit, arhitectul l-a informat pe profesor că și el a fost solicitat să participe la expoziție, dar că a refuzat categoric. Recunoaște că acest refuz poate fi interpretat ca o dovadă a unui, caracter discutabil, o dovadă de meschinărie sau de egoism.

— S-ar putea să fie câte ceva din toate astea, a mai spus Vierașu, dar eu mă consider doar un îndrăgostit, bolnav de o gelozie îngrozitoare. Aș suferi profund să mă despart, fie și pentru câteva zile, de florile mele. M-am simțit dator să vă spun toate astea, fiindcă ne unește aceeași pasiune, care la mine se manifestă însă diferit...

— O, dar eu nu vă judec în niciun fel, l-a asigurat Argintaru. Este o deosebire de vederi care nu afectează cu nimic dorința mea sinceră, spontană, de a mă număra printre viitorii dumneavoastră prieteni.

— Mă măguliți și sunt convins că pasiunea noastră comună ne dictează să vorbim despre prietenie la timpul prezent.

S-au despărțit, strângându-și mâinile cu efuziune.

Argintaru, profesorul de desen, și-a luat prețiosul tablou, a plecat și a doua zi a sunat din nou la telefon.

Înainte de a relata conținutul acestei convorbiri, trebuie dezvăluită manevra iscusită a lui Argintaru.

A doua zi el a fost primit de directorul Muzeului Municipal, cunoscutul sculptor Medeșan.

A spus cine este și că vrea să participe la expoziția Van Gogh cu un tablou, pe care l-a și arătat directorului.

Văzând tabloul, Medeșan s-a exprimat clar:

— Nu știu cine a glumit cu dumneavoastră, dar ce am în față acum este un fals grosolan, o imitație puerilă.

— Domnule director, a protestat Argintaru, nu vă

grăbiți. Acest tablou l-am cumpărat de la un om cu o reputație solidă și, pe deasupra, un mare cunoscător în materie. Este vorba despre domnul arhitect Gabriel Vierașu.

— Eu nu mă ating de reputația domnului Vierașu, a precizat directorul. Afirm doar, cu toată răspunderea, că această zmângăleală nu are nicio legătură cu opera pictorului pe care îl omagiem prin expoziția noastră.

Argintaru a devenit nervos:

— Pot să dau un telefon de aici domnului Vierașu și să-i comunic părerea dumneavoastră?

— Dacă țineți neapărat, dați telefon. Eu îmi susțin părerea.

Argintaru l-a sunat pe Vierașu și discuția lor a decurs cam în termenii următori:

— Domnul Vierașu? Profesorul Argintaru vă deranjează. Am onoarea să vă salut. Vă sun din cabinetul domnului director Medeșan, de la Muzeul Municipal. Domnia-sa a făcut o afirmație care, sunt convins, vă va indispune...

— Vă ascult, a replicat sec, arhitectul.

— Domnul director susține că tabloul dumneavoastră cu florile, ar fi un fals grosolan.

— Nu înțeleg. Despre care tablou vorbiți? Îl cunosc pe domnul Medeșan. Am vorbit cu dumnealui în câteva rânduri, dar tabloul meu nu l-a văzut niciodată.

— Și totuși dânsul susține despre tabloul cu florile galbene că nu poate fi atribuit nici în glumă lui Van Gogh. Personal, mi se pare cu neputință ca un cunoscător de talia dumneavoastră să se poată înșela atât de grav.

Arhitectul s-a înfuriat:

— N-ar vrea domnul Medeșan să-mi transmită și mie această opinie?

Argintaru a astupat telefonul cu palma și s-a adresat directorului:

— Domnule director, întreabă dacă îi puteți comunica personal această opinie?

— Nu-mi este prea plăcut, dar nu mă dezic.

Directorul a preluat receptorul.

— Bună ziua, domnule arhitect. Medeșan la telefon. Regret că trebuie s-o spun, dar tabloul dumneavoastră este cu certitudine un fals. Dacă aveți obiecții, vă invit să-l supunem oricărei expertize. Cred că așa ar fi cel mai bine și cel care s-a înșelat să-și prezinte scuzele de rigoare.

Din receptor nu s-a mai auzit niciun sunet preț de câteva secunde. Apoi arhitectul a vorbit.

— Sunt indignat, domnule director, și consider afirmația dumneavoastră o insultă. Nu mai doresc nicio explicație. Am luat următoarea hotărâre. Vom prezenta tabloul în expoziție să-l vadă toată lumea și am să

informez criticii de artă și presa de specialitate despre afirmațiile dumneavoastră. Să vedem cine va ieși compromis? Vă rog să trimiteți, mâine după prânz, mașina muzeului, cu un delegat, să ridice de la mine tabloul. Va fi într-un pachet sigilat, pe care îl vom deschide în preziua expoziției, cu martori. Deși nu-mi face nicio plăcere să vă revăd. Salut!

Directorul a mai vrut să spună ceva, dar la capătul celălalt al firului nu mai asculta nimeni. Părea foarte contrariat.

— Nu înțeleg, a zis el, ce mașină să trimit, ce tablou să ridice? Doar tabloul este aici.

— Am să vă explic eu, s-a oferit prompt Argintaru. Mi-a spus adineauri, când a vorbit cu mine, să-i duc tabloul înapoi și-mi restituie banii. În această situație, vrea să fie expus pe numele dumnealui. Normal!

— N-are decât, a făcut directorul. Mâine, pe la patru, îi trimit mașina.

Argintaru și-a cerut iertare, recunoscându-se vinovat pentru incidentul iscat. A plecat, luându-și tabloul.

Aceasta a fost etapa, hai s-o numim, pregătitoare, preludiul.

În ziua următoare, pe la orele 16 și 15 minute, la oarecare distanță de casa arhitectului Vierașu mașina muzeu lui a fost oprită de patru bărbați, care s-au postat în mijlocul străzii. Unul dintre ei, care părea șeful, s-a

legitimat ca fiind comisar de poliție. L-a acuzat pe șofer că în urmă cu vreun sfert de ceas a accidentat un copil și a părăsit locul accidentului. Un alt polițist și-a făcut de lucru la un cauciuc din față al mașinii. Ferindu-se să-l vadă cineva a stropit cu o pompiță anvelopa. L-a chemat pe șef:

— Vă rog să veniți aici o clipă, domnule comisar... Am găsit urme de sânge pe cauciuc...

Șoferul de pe mașina muzeului a căzut, subit, într-o stare de prostrație. Însoțitorii lui au coborât în stradă și au afirmat că n-au cunoștință de niciun accident.

N-au fost luați în considerare. Șeful echipei de polițiști a fost drastic și a dat, imediat, dispozițiile pe care le-a crezut de cuviință.

— Dumneata și dumneata – a arătat spre doi colegi de-ai săi – mergeți cu mine la locul faptei. Luăm mașina care a provocat accidentul, ne așteaptă acolo martorii oculari.

Celor trei oameni ai muzeului le-a spus că-i consideră implicați în comiterea accidentului și că vor fi transportați la locul faptei de mașina poliției, condusă de un agent.

În mașina muzeului s-au urcat comisarul și doi polițiști, în cealaltă cei trei învinuiți și agentul care făcea și pe șoferul.

Dubița muzeului a pornit înainte. Agentul a avut

probleme cu pornirea mașinii lui. Când, în sfârșit, a reușit să pornească motorul, dubița se făcuse nevăzută. A rătăcit mai mult de douăzeci de minute, pe străduțele din jur, înjurând că nu nimerește la locul unde s-a produs accidentul.

Le-a spus pasagerilor săi că atunci când au trecut pe acolo, pe o străduță mică, cu tei, au văzut lume multă adunată în jurul unui copil întins pe caldarâm. Copilul era fără cunoștință și plin de sânge. A ieșit în fugă dintr-o curte și a fost izbit de o dubiță.

Agentul n-a reușit totuși să găsească străduța unde se comisese accidentul despre care tocmai povestise. Continuând să înjure, s-a întors la locul unde el și colegii lui opriseră mașina muzeului.

— Să așteptăm un pic, a hotărât agentul, poate le dă prin cap să se întoarcă aici...

S-a dovedit inspirat. După câteva minute dubita a apărut dinspre capătul străzii. Când a stopat lângă ei, din ea a coborât comisarul și un singur polițist. Comisarul s-a răstit la agent:

— Ce-ați făcut, dragă, de ce n-ați venit după noi? Agentul i-a explicat:

— Nu mi-a pornit hârbul și când a pornit vă topiserăți. M-am învârtit pe toate străzile astea, și n-am știut cum să ajung. M-am întors aici să vă aștept, la noroc...

Comisarul a spus că l-a lăsat pe unul dintre polițiști, al treilea, să ia măsurile corespunzătoare la locul accidentului, iar oamenilor de la muzeu le-a comunicat că martorii n-au recunoscut mașina. Cine știe de unde era sângele de pe cauciuc și dacă într-adevăr era sânge?...

Fără niciun dubiu, o altă mașină a comis accidentul.

Dumnealor, cei cu dubița, sunt liberi, cu scuze.

Oamenii muzeului au răsuflat ușurați. S-au urcat imediat în mașina lor și au pornit spre locuința arhitectului Vierașu.

L-au găsit pe arhitect și i-au cerut coletul pentru muzeu. Vierașu a avut un acces de isterie. Ce colet? Cu cinci minute mai înainte a predat coletul, tabloul, unui domn de la muzeu venit cu... aceeași mașină. Ce înseamnă farsa asta sinistră?... Lui i s-a lăsat și chitanță de primire. Cine sunt ei, noii veniți?...

După explicațiile de rigoare, arhitectul a anunțat poliția, adevărata poliție.

Nu este greu de înțeles ce s-a întâmplat. Profesorul Argintaru nu era... profesor și nici nu-l chema așa. El l-a vizitat pe arhitect, având asupra sa un tablou autentic de Van Gogh. Vierașu a examinat deci o pictură originală.

În schimb, la muzeu, „profesorul Argintaru” a prezentat un alt tablou, un fals evident, imitând florile

pe care le-a văzut la arhitect.

Pe bună dreptate, directorul muzeului i-a contestat autenticitatea. A avut loc apoi convorbirea telefonică, în care cei doi, Medeșan și Vierașu, au stabilit să fie adus tabloul la muzeu, discutând fiecare despre alt tablou.

Pe traseu, mașina muzeului a fost interceptată de o echipă de falși polițiști.

„Argintaru” a tras sforile cu multă abilitate. Complicii lui au „împrumutat” mașina muzeului, cu care s-au prezentat la arhitect, obținând prețiosul colet.

S-au întors numai doi „polițiști” pentru că al treilea s-a dus să pună la adăpost tabloul furat.

Legitimația „comisarului” era falsă, la fel ca și cele de „funcționari ai muzeului”, arătate lui Vierașu, victima întregii combinații.

Cazul acesta a fost cercetat, după cum am mai spus, de către Dinu Amza.

În locul unor acțiuni anevoioase de identificare, el s-a gândit să întindă o cursă autorilor acestui furt. În înțelegere cu forurile respective, în ziua când trebuia să aibă loc vernisajul expoziției „Van Gogh”, pe poarta muzeului a apărut o înștiințare, prin care se informa publicul că deschiderea expoziției se amână cu trei zile, din motive de organizare. Această înștiințare a fost publicată și în presă.

Amza a comis, cu bună știință, o indiscreție. A lăsat

să-i scape în fața funcționarilor muzeului și chiar a lucrătorilor care amenajau sala, că amânarea s-a hotărât în ultima clipă, pentru ca poliția să poată instala un sistem de alarmă.

Singurul care cunoștea adevărul era directorul Medeșan, care, pe timpul amânării, a pus la loc sigur tablourile.

Amza a contat pe faptul că infractorii vor lua cunoștință de această amânare și, știind că toate tablourile se află în muzeu, că un sistem eficace de alarmă și de pază nu există încă, vor fi ispitiți să încerce marea lovitură.

În următoarele două zile paza muzeului a fost dublată. În loc de un paznic, cel obișnuit, doi, ca să nu fie capcana prea cu ochi și cu sprâncene.

Amza știa că în cazul respectiv au acționat cinci infractori, deci o bandă numeroasă. Chiar dacă vor presupune că se mai află un paznic în interiorul muzeului, tot vor îndrăzni, miza fiind de zile mari.

În prima noapte, o mașină „Adler" a trecut, aproape la pas, prin fața muzeului. Doi trecători s-au oprit, ca din întâmplare, și au stat la o tacla pe strada din spatele mu zeului. Puteau fi simple coincidențe sau o acțiune de cercetare a terenului.

A doua seară, aceeași mașină „Adler" a stopat în fața muzeului. Un bărbat înalt a coborât de lângă șofer și a

cerut să-și aprindă țigara de la cea a paznicului, care fuma în stradă, rezemat de poartă.

Cu o lovitură scurtă la carotidă, paznicul a fost îngenuncheat și târât în mașină. „Adler”-ul a demarat, a ocolit muzeul și s-a oprit în spate.

Acolo, un alt bărbat l-a târât la mașină pe al doilea paznic, doborât și el tot printr-o lovitură dată rapid, în ceafă.

O altă mașină, un „Citroën”, aștepta la mică distanță, cu motorul oprit și cu farurile stinse. Trei umbre meștereau ceva la ușa din spate a muzeului.

De aici începând, totul s-a desfășurat cu mare repeziciune.

Eu mi-am părăsit ascunzătoarea și am reușit să mă târăsc până în spatele „Citroën”-ului. L-am văzut pe Vasiliu țâșnind de după un gărduleț și aruncându-se asupra celor trei umbre care forțau ușa. Erau trei bărbați. Pe unul l-a lovit puternic cu genunchiul în coloana vertebrală și l-a încovoiat, pe ceilalți i-a izbit zdravăn cap în cap.

Eu am înaintat pe partea stângă a mașinii lângă care mă aflam, m-am ridicat brusc în picioare și prin geamul deschis al portierei l-am apucat de gât pe șofer și i-am răsturnat capul pe spate pe spătarul scaunului.

Din „Adler” a sărit în ajutorul lui Vasiliu, unul dintre „paznicii adormiți”, Amza. Celălalt „paznic”, Aldea,

ridicându-se fulgerător de pe pernele din spate și-a aruncat brațele ca pe un laț în jurul gâtului omului de la volan. Eu și cu Aldea imobilizasem șoferii celor două mașini.

Vasiliu și Amza i-au adus la mașină pe ceilalți trei bărbați, cu mâinile prinse în cătușe. Ei au călătorit spre Prefectură cu „Adler”-ul condus, de data asta, de Vasiliu.

Eu am condus „Citroën”-ul și Aldea i-a păzit pe cei doi șoferi, participanți la tentativa de spargere.

Peste o oră aveam să aflăm cu satisfacție că în noaptea aceea am reușit să capturăm o bandă specializată în furturi de opere de artă, denumită „Banda Zugravilor”.

Într-o ascunzătoare dintr-o casă aflată în cartierul Cotroceni am găsit mai multe tablouri furate, printre care și pe cel al lui Gabriel Vierașu, cât și al doilea tablou cu flori, de Van Gogh, cu care a fost indus în eroare arhitectul. Tot acolo se afla și copia înfățișată directorului muzeului.

În momentul arestării, toți cei cinci membri ai „Bandei Zugravilor” purtau asupra lor arme de foc. Nici n-au avut timp să le atingă, atât de rapid am acționat noi.

Când succesul nostru a fost relatat ziariștilor, Vasiliu le-a atras în mod special atenția că meritul principal în rezolvarea cazului îi revine tânărului comisar Dinu Amza.

Uneori ziariștii îl tămâiau pe șef, era mai cunoscut și îi atribuiau toate meritele. De fiecare dată însă el punea lucrurile la punct.

Ce simplu poate fi consemnat un asemenea caz pe o agendă! Așa cum am făcut eu când am scris doar: „Sfârșitul Bandei Zugravilor”.

Am fost un pic supărat pe Amza atunci. Mă dusesem să-i spun o vorbă bună pentru reușita lui. L-am găsit discutând cu Vasiliu. Înainte de a apuca să-mi materializez frumoasa intenție, Amza m-a dat legat în mâinile comisarului-șef.

— Am uitat să vă spun, șefu’, că Radu are trei noi pasiuni: „vișinată, biscuiții de casă și Viorica Lebădaru. Trei pasiuni care l-au dus la o mare descoperire. Dacă vă povestește cum a ajuns el la comoara din răsuflătoarea de la sobă, plângeți, nu mai sunteți om toată ziua...

Norocul meu a fost că Vasiliu i-a trântit o replică de m-a umplut de bucurie:

— Lasă, nu te mai arăta așa moțat, că și tu ai dat o raită, la timpul tău, pe strada Mecet...

Care a fost tărășenia? Într-o dimineață, trecând pe culoarul de la parter al Prefecturii, m-a acostat o bătrânică sulemenită ca o sorcovă și cu o pălăriuță caraghioasă pe cap.

Mi-a îndrugat că este o ființă timidă, neajutorată, că a

studiat de vreo jumătate de ceas, mai mulți polițiști care au trecut prin fața ei. Și că figura mea i-a inspirat cea mai mare încredere.

A venit la poliție fără să știe cui anume trebuie să i se adreseze, dar hotărâtă să-și aleagă ea, după instinct, omul căruia să-i mărturisească un secret important.

S-a mutat, de curând, într-o casă de pe strada Mecet și când a făcut curățenie a descoperit întâmplător, într-o răsuflătoare a sobei de teracotă, o legătură cu poli vechi, din aur și un cuțit. De bună seamă că această legătură ascunde o taină sinistră. Ea a pus totul la loc, așa cum era, și vrea să predea aurul poliției. Tot ce mă ruga era s-o însoțesc până la ea acasă și s-o scap de aurul acela blestemat.

N-aveam nimic urgent de făcut și mi-a surâs ideea să pun în mâna lui Vasiliu o legătură cu monezi de aur.

Am făcut stânga-împrejur și am pornit cu bătrâna spre stația tramvaiului 14, care ne lăsa în apropiere de casa ei.

Pe drum, am studiat-o pe furiș. Bătrânica mea avea o față ridată tare, cu – nenumărate linii și cute, parcă era o hartă cu teritorii pe care s-au petrecut cândva întâmplări bizare. Un om răutăcios ar fi putut spune despre fața ei că seamănă cu un parbriz spart cu pietre.

În tramvai, femeia (care îmi spusese că se numește Viorica Lebădaru) a găsit loc pe un scaun dublu, alături

de un târgoveț. Eu am rămas lângă ea, în picioare. După o stație, vecinul ei s-a ridicat, locul lui a rămas liber și doamna Viorica s-a tras lângă geam. Am văzut, zbătându-se să ajungă la locul rămas liber, un bărbat în Vârstă. M-am tras într-o parte și el, cu un gest de mulțumire, s-a așezat. Bătrânelul era îmbrăcat cam fistichiu: costum ou de rață, pantofi din năbuc[110] alb, cămașă bleumarin în dungi și cravată galbenă.

Instalat comod pe scaun, a privit-o cu atenție pe Viorica Lebădaru și a încercat s-o atragă într-o discuție, care a demarat cu o frază de o banalitate descurajantă. Fără să vreau, aflându-mă la numai un pas, am înregistrat toată discuția lor:

— Parcă v-am mai văzut undeva, i-a spus domnul acela. Sunteți bucureșteancă?

— Da, i-a răspuns femeia, agasată, bucureșteancă get-beget.

— Înseamnă că suntem consăteni. Permiteți să mă recomand. Numele meu e Demostene.

— Ce nume frumos aveți. De-mo-ste-ne. Pe mine mă cheamă, mai banal, Viorica.

— Ce nume delicat, ca un polen. Printr-un concurs de împrejurări și independent de voința mea, am iubit mult pe cineva cu acest nume. Și acum vă întâlnesc pe

---

[110] Piele de bovine de culoare deschisă, cu aspect mat, catifelat, imitând pielea de antilopă.

dumneavoastră în mod cu totul întâmplător în tramvai. Soarta...

— Nu există soartă, nu există destin, fatalitatea hotărăște totul. Culmea este altceva, poate n-o să mă credeți... Și eu am avut un logodnic Demostene...

— Fenomenal!... Ați fost căsătorită în decursul timpului, doamnă?

— Nu! Nu! Și nu regret. Mi-a plăcut să fiu propriul meu stăpân. Să fiu bancherul propriului meu timp, cum spunea Greta Garbo[111].

— Bine zis! Eu două lucruri am respectat în viața mea: banii numerar și pe omul care a știut să se ferească de jugul nemilos al căsniciei.

— Dragostea rămâne dragoste și fără formulare tip... Fantastic ce semănați cu fostul meu logodnic Demostene. Era un mare sufletist și câștiga foarte bine. Și înainte și după stabilizare.

— Era frumos, doamnă?

— Brunet, cu părul ondulat. Când se dădea cu ulei de nucă îi lucea părut ca ebonita.

— Intelectual?...

— Lucra în domeniul sportiv. Lanțuri, bărci, tir cu mingi și vițelul cu două capete. Era asociat cu cineva, dar el era *fac-totum*.

---

[111] Greta Lovisa Gustafsson, cunoscută ca Greta Garbo (n. 18 septembrie 1905, Stockholm – d. 15 aprilie 1990, New York), a fost o actriță suedeză.

— Curios, foarte curios. De când nu l-ați mai văzut pe domnul Demostene?

— Ne-am despărțit în timpul viscolului mare. Obligată. El a rămas în casă – avea o cameră cu accese pe Dobroteasa –, și eu m-am îndrăgostit lulea de un ofițer care mi-a adus lapte cu tancul.

— Doamnă Viorica, iertați-mă, ați locuit cândva, pe Popa Chițu, la demisol?

— Demult, tare demult. De unde știți?

— Uite așa poți să înnebunești subit! Mă, Viorico, mă. Eu sunt Demostene al tău!

— Piei, drace! Iubi, că așa te alintam eu! Tu ești, Iubi? Măăă, Demostene... să nu te mai recunosc.

— Viorico, fata lui tăticu! Cuculețu, cum îți ziceam eu. Poftim, să nu crezi în minuni. De ce bâzâi, mă?

— Plâng, fiindcă am crezut că a murit, definitiv, iubirea mea pentru tine. Ce proastă sunt!

— Auzi, ia spune-mi, pe ofițerul cu tancul nu-l chema Miki?

— Ba da. Miki sau Titus, sau așa ceva. Demostene să nu te superi pe mine, dar...

— Zi-mi Iubi, ca-n tinerețe.

— Iubi, să nu te superi pe mine, dar nu mie îmi ziceai „Cuculețu”. Lui Noni îi ziceai așa, casierița care ți-a adus chifle de graham și lebăr în timpul viscolului. Tu mi-ai povestit... Mă, nebun erai! Ții minte cum beam noi

la „Chat Noir” șampanie cu frapiera. Și alegeai taxiurile după culoarea pantofilor mei. Nebunule! Ce bine era atunci când era rău.

— Mi-a plăcut viața, Cuculețu...

— Cuculețu era Noni.

— Nu, Noni era Țucuraș... Lidia era Cuculețu...

— Roșcata?... Pe unde mai umblă aia creanga, dragă?

— S-a realizat excepțional. Are un atelier de restaurat umbrele prin Bavaria. Bine, ea încă de mult era cea mai mare specialistă în spițe de umbrelă.

— Era ea specialistă și-n altele, dar nu mai contează!

— Încă n-ai iertat-o...

— S-o ierte popa, ce-am eu cu ea? Știi ceva, Doruleț? La mine unu și cu unu fac doi. Cine nu mă prețuiește la justa mea valoare, nu mă merită!

— Eu sunt Demostene. Doruleț era tipul cu procesul...

— Ce mai umbla Doruleț capiu[112] să mă ia de nevastă. Teribil! Dar nu mai puteam să-l aștept doi ani și șase luni.

— Ce învârtea el pe atunci?

— Făcea verighete din aur de trâmbiță și după o zi se înverzeau pe deget.

— Urât!

— Să-ți aduc aminte ce făceai tu cu înghețata aia din

[112] Năuc, buimac, zăpăcit.

iaurt și coji de lămâie?

— Cu înghețata se ocupa iubitul dumitale domnul Tilică. Mă confunzi, Lidioara mea dragă...

— Hm! Lidioara e roșcata dumitale, umbrelista.

— Scuze... Hai să ne împăcăm. Știi la ce m-am gândit eu de zeci de ori? O mai fi la Vama Veche stânca aia pe care ne sărutam noi ca nebunii?

— O mai fi, n-o mai fi, apa de mare nu iartă. Dar pe stânca aia, îmi pare rău că trebuie să-ți spun, eu mă sărutam cu Tilică.

— Le încurci tu! Era pe vremea când, toată ziua bună ziua, îmi recitai poezia aia cu „Foaie verde, mon amour, inima vreau să ți-o fur”.

— Pardon! Eu n-am spus poezii în viața mea. Pe mine poeziile mă demoralizează.

— Nici eu nu mă omor cu cititul. Am și dus-o greu de copil. Lui tata, Dumnezeu să-l ierte, îi plăceau altfel de cărți. Tu știi cum am învățat eu să număr?

— Nu, asta nu mi-ai povestit.

— Așa: unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt, nouă, zece, valet, damă, popă, as.

— Pezevenghi ai rămas, mă. Cum dracu am putut eu să te las pentru amărâtul ăla de Tilică?

— Nu pentru Tilică, pentru Jean, șoferul de la ambasadă.

— A, ce om distins și culant. Mi-a. Făcut cadou

mastică[113] veritabilă și două bancnote mari de ′50 de dolari. Arăta superb, tânăr...

— Da! Arăta la fel de tânăr ca ăla care avea poză pe bancnota de 50 de dolari.

— Ești rău!... Eu nu m-am agățat de Grațiela dumitale.

— Artista?

— Artista lui Irod. Se fâțâia despuiată prin bar și cânta peltic: „Am o rochisă din frunză de visă”.

— Ce-a mai plâns când am plesnit-o atunci cu mănușile!

— Pe mine m-ai plesnit cu mănușile.

— Pe tine sau pe Marcela?

— Mă, ce rău te-ai ramolit. Urâtă bătrânețe ai, George!

— Nu-mi mai spune George, că nu mă cheamă așa.

— Știi ce nu-mi place mie la tine, Mișule? Ai fost bărbat galanton, dar nu respecți femeia.

— Pe Carmen am respectat-o și mi-a luat primusul din casă.

— Nu toate sunt naive ca mine, să iubească un singur om toată viața.

— De-aia te alerga nevasta lui Cornel cu o călimară în mână pe holul mare al C.E.C.-ului.

— Dacă tăceai filosof rămâneai. Mă, tu nu mai ai pic de memorie. Valentina a avut un diferend cu nevasta lui

---

113 Băutură alcoolică aromată cu esență de mastic.

Cornel, nu eu. Tu ești gelos pe Cornel că a fost campion la „Zidul morții”. El m-a învățat și o poezie: „Foaie verde, *mon amour,* inima vreau să ți-o fur”.

— Nu cunosc niciun Cornel.

— Tu, nu, dar Viorica îl spăla pe cap cu zeamă de urzici, ca pe copilul ei.

— Care Viorica?

— Logodnica lui Demostene, uitucilă.

— Demostene nu era asociat cu Tilică la ghereta cu „ciocu și norocu?”

— Aha! De Demostene ăsta e vorba. Cum mai trece timpul, Puiule!

— Spune-mi, Puiu Cârjan, inspectorul, n-a făcut un copil vitreg cu Valentina?

— Ramolisment, ramolisment cronic. Carmen n-a avut copil niciodată. Un papagal avea, pe care îl chema Păpușel. Vezi cum îmi funcționează memoria? Te rog să mă ierți, Gelule. Am obosit, am obosit și sunt nițeluș tristă. Nu trebuia să ne întâlnim, m-ai răscolit. Vraiște ai făcut în sufletul meu!

— Și mie mi-ai trezit trecutul și mă doare.

— Te rog să nu mai apari niciodată în calea mea, ca pe Dumnezeu din cer te rog...

— Îți promit solemn. Și pe mine m-a întors pe dos întâlnirea asta. Rău de tot m-a întors pe dos. E pentru ultima oară că mai dau ochii cu tine. Mâine, pe la șase,

ce faci?

— La șase nu pot că trebuie să-i scriu lui Demostene și la mine știi cât durează. Sunt liberă, așa, pe la opt.

— E bine și la opt. La opt fix te-aștept la ceas, la Universitate. Da, Tamara?

— Pe mâine, băiatule!

Domnul Demostene s-a ridicat și a sărutat ceremonios mâna Viorică, care, după ce el a coborât, mi-a făcut semn să mă așez lângă ea. Mi-a spus, indiferentă:

— Să mă tai, să mă dai prin mașina de tocat nuci, eu nu-mi aduc aminte de unde-l cunosc pe domnul ăsta simpatic și manierat...

La senzația de frig pe care mi-a lăsat-o discuția lor s-a adăugat și o ușoară îngrijorare cu privire la punga de galbeni, pe care speram s-o pun pe biroul lui Vasiliu.

Am ajuns acasă la doamna Lebădaru. Casa arăta ca un bazar de mărunțișuri după ce a trecut, drept prin mijlocul lui, o turmă de bizoni în galop. Ea nu s-a grăbit deloc să mă conducă la ascunzătoarea aurului. Și-a scos pardesiul, pălăriuța, și s-a apucat să cotrobăie printr-un bufet. A pus pe masă două păhăruțe minuscule și o farfurioară cu câțiva pesmeți cenușii. M-a invitat să mă servesc. Nu-mi ardea mie de tratație, dar n-am avut încotro. Am sorbit un strop de vișinată și am ronțăit un colț de pesmet, cu gust de săpun. I-am mulțumit cuviincios gazdei care avea un chef nestăpânit de vorbă.

M-am scuzat că sunt grăbit și am făcut aluzie la legătura misterioasă. Aluzia nu mi-a ajutat. A trebuit să admir niște fotografii din tinerețe ale doamnei Viorica și iar am adus vorba despre aurul suspect.

S-a decis, în sfârșit, să deschidă ușița de la răsuflătoare și de acolo a scos o legătură de cârpă, plină de funingine. Am dezlegat legătura și mi s-au înfățișat vreo sută de monezi de 20 lei, retrase din circulație, cu o culoare galben-coclit, și un cuțit cu lama plină de rugină sau de sânge uscat, mi-am zis eu, perspicace.

Am refăcut legătura, am împachetat-o într-un ziar și ne-am întors la Prefectură. Bătrâna s-a oferit să mă însoțească... Din echipa noastră nu l-am mai găsit la birou decât pe Amza, căruia i-am raportat descoperirea mea. El a rugat-o pe doamna Lebădaru să aștepte câteva minute pe sală și, odată rămas cu mine, a început să râdă, ținându-se cu mâinile de burtă, ca un băcan.

Neștiind ce i se pare atât de comic, am așteptat să se potolească. A durat un timp bunicel și, în cele din urmă, m-a lămurit. Doamna Viorica Lebădaru era arhicunoscută în Prefectură. Venea aproape zilnic la noi, acosta câte un polițist care i se părea mai novice și îi servea povestea cunoscută. Banii aceia n-aveau nicio valoare, erau monezi scoase din circulație și... atât. Victima ei o însoțea, de obi cei, la domiciliu, unde era servit cu vișinată și cu biscuiți de casă. I se făcea capul

calendar cu istorii diverse din tinerețea ei zbuciumată și i se punea în mână cârpa cu „aur”. Mie mi-a făcut o favoare, înseamnă că m-a simpatizat de la prima vedere, fiindcă a revenit imediat la Prefectură. De regulă, polițistul păcălit trebuia să-i ducă acasă tinichelele, când iarăși era servit cu vișinată, cu biscuiți și cu amintiri. Femeia inventase acest joc pentru a-și mai alunga singurătatea, pentru a-i călca pragul cineva, fie și poliția. Avea cu cine să mai schimbe o vorbă și ăsta era principalul.

Am luat legătura cu bani și am ieșit pe sală, unde i-am înmânat-o femeii. I-am urat noapte-bună, fără niciun comentariu.

Întreaga întâmplare mi s-a părut mai puțin veselă și nu numai pentru că fusesem păcălit.

În acele zile ale lui ’48, o veste incredibilă a zguduit echipa noastră. Am aflat, mai bine zis Paul Aldea a aflat și s-a grăbit să ne comunice, că șeful nostru, Sorin Vasiliu, irezistibilul cuceritor, cel mai prezentabil comisar din poliția bucureșteană, s-a hotărât, pur și simplu, să se însoare, provocând astfel o panică generală.

Prinzându-l într-o zi mai calmă, când comisarul-șef era mai disponibil pentru o șuetă amicală și mai puțin predispus la sarcasme, Paul Aldea l-a întrebat, printre altele, ca pe un mare specialist recunoscut în materie,

cum trebuie să procedeze un bărbat cu femeia pe care o iubește, ca s-o impresioneze puternic, s-o facă să se gândească la el douăzeci și șase de ore din douăzeci și patru, în sfârșit, s-o cucerească definitiv, să-și aparțină unul celuilalt, cu trup și cu suflet.

Vasiliu i-a răspuns cu bunăvoință:

— Există mai multe căi ca să obții totul de la o femeie. Dar toate aceste căi depind de o singură condiție: s-o iei de nevastă!

Aldea se pregătea să renunțe la discuție, crezându-l pus pe glumă. Vasiliu a continuat:

— Un astfel de act de vitejie voi comite și eu în curând. Mă însor cu prietena mea Emilia Murgu. Am spus intenționat „prietena mea”, gândindu-mă la cuvintele acelui domn Joubert, care ne sugerează să nu alegem de soție decât femeia pe care am alege-o ca prieten dacă ar fi bărbat. Și să-ți mai spun ceva, sunt pus pe confidențe. Emilia are, pentru mine, un mare avantaj. E cu mine de mai multe ori pe zi, chiar și atunci când n-am timp s-o văd cu săptămânile. Nu te holba așa, că nu-i estetic... E suficient să răsucesc un buton și o aud. Viitoarea doamnă Vasiliu e crainică la Radio. Văd c-ai început să te foiești pe scaun. Arzi de nerăbdare să duci vorba mai departe, nu-i așa? Amza și Cosma abia așteaptă să le iei mințile cu bomba asta. Du-te, palavragiule...

Vasiliu nu stabilise data căsătoriei, ca tot omul, după calendar, ci la o dată incertă (el o aprecia ca fiind apropiată). Anume după capturarea fraților Mangu, un caz mai vechi și care i-a scos peri albi.

Până atunci, zicea Vasiliu, nu-și îngăduia nicio zi liberă, nici măcar pe cea în care să se însoare.

— Parșivi cum sunteți, ne-a bănuit el, ați putea gândi că am găsit un tertip cu care să-mi amin însurătoarea până la calendele grecești. Nix, urâților! Frățiorii ăștia după care umblu eu să-i încolțesc cu dovezi sunt aproape buni de cules. Vreau să-mi închei socotelile cu ei, nu știți de când își fac de cap! Și pe urmă o iau pe soția mea de braț și o lună nu ne mai vedem. M-am săturat de voi ca de mere acre. Urâților!

Știam cu toții că frații Mangu i-au dat mult de furcă lui Vasiliu.

Ei își organizau loviturile fără cusur și niciodată n-au lăsat vreo urmă care să-i învinovățească. N-aveau cazier, lucrau toți trei, erau achizitori la o cooperativă care cumpăra mobilă pentru recondiționare, nu făceau cheltuieli exagerate și nu se știa unde ascund sau cum valorifică lucrurile furate. Perchezițiile efectuate când și când la domiciliul lor n-au avut niciun rezultat. De câte ori au fost supravegheați sau verificați nu s-a ivit niciun indiciu despre vreo acțiune ilicită. N-aveai de unde să-i apuci, cum spunea Vasiliu. Și totuși prădau.

Au fost bănuiți ca autori ai mai multor lovituri, însă n-au putut fi dovediți, cu toate strădaniile înverșunate ale comisarului nostru șef.

Auzisem și eu că într-o vară s-au furat numeroase obiecte de valoare din blocuri situate în plin centrul capitalei, printr-un sistem păstrat în evidențele noastre sub denumirea: „Secretul canapelei florentine”.

Înainte de a acționa, autorii furturilor se informau asupra unor familii mai înstărite plecate în concediu și care, așa cum se întâmplă adesea, lăsau cheile apartamentului la niște vecini-prieteni, să le ude florile, să le controleze robinetele, să le hrănească păsărelele din colivie etc.

După ce identificau asemenea cazuri, treceau la fapte. În blocul respectiv apăreau doi lucrători cărând o canapea florentină de dimensiuni mai mari, pe care o propteau în ușa familiei plecate în concediu. Sunau, băteau în ușă, făceau zarvă, până ce apărea un vecin.

(Toate acestea se întâmplau după-amiaza, când oamenii se întorseseră de la serviciu, erau acasă.).

Celor care își deschideau ușile, lucrătorii le explicau că familia X, pe care o căutau ei, a comandat o canapea, a văzut-o după ce a fost gata, a cerut mici retușuri, a achitat-o și, la termenul stabilit de comun acord, iată, a avut-o la ușă. Au cărat-o pe jos, de la sediul cooperativei, că n-au mașină, au urcat-o pe scări, fiindcă

nu încăpea în lift, și acum se pomenesc cu mutu' la ușă. Ei și-au făcut datoria, o lasă acolo, pe palier, și pleacă.

Omul căruia i se plângeau îi informa că se poate găsi totuși o rezolvare, întrucât cei plecați au lăsat cheile la un alt vecin. Era chemat acesta, venea cu cheile și era rugat să deschidă doar atât cât este necesar să fie vârâtă canapeaua în prima încăpere.

Vecinul săritor așa făcea, supraveghind operațiunea. Lucrătorii plecau bombănind că nu și-au primit bacșișul la care au sperat.

Fine del primo tempo.
Secondo tempo:

După vreo oră apăreau aceiași lucrători și sunau la ușa vecinului care le deschisese apartamentul familiei plecate în concediu. Se scuzau, își puneau cenușă-n cap, își blestemau zilele și, printre lamentări enervante, își recunoșteau vina gravă de a fi încurcat borcanele. Canapeaua trebuia dusă tot la o familie (Popescu, să zicem), tot la etajul șase, tot la apartamentul 52, dar în blocul alăturat. Se rugau să li se deschidă ușa, doar o clipă, atât cât să scoată afară canapeaua cu ghinion și s-o ducă la adevărații ei proprietari.

Ce să facă omul? Le deschidea, luau canapeaua și plecau de unde-au venit.

La întoarcerea din concediu, „familia Popescu" descoperea că i s-au furat din casă toate lucrurile de valoare.

Asemenea lovituri s-au dat timp de trei zile la rând (câte 3–4 pe zi), după care au încetat și nu s-au repetat nicăieri în altă parte.

Hoții s-au temut că sistemul poate deveni cunoscut, oamenii se previn între ei și poliția își bagă nasul.

Vasiliu, care s-a ocupat de acest caz, la timpul respectiv, i-a anchetat întâi pe portarii blocurilor vizitate de infractori.

Puteau fi primii bănuiți că au furnizat informații despre familiile aflate în concediu și despre vecinii la care au lăsat cheile.

N-a ieșit nimic. Niciun portar de bloc, femeie de serviciu, mecanic-caloriferist etc., n-a putut fi implicat cu probe.

Vasiliu a intuit modul de operare. Cum se făcea că într-un apartament se introducea o canapea, sub supravegherea vecinilor, stătea acolo circa o oră, în deplină singurătate, era scoasă tot cu martori și lipseau apoi din casă obiecte de valoare. Puteau fi bănuiți, la prima vedere, vecinii cărora li s-au lăsat cheile în păstrare.

Un om cu experiența și cu inteligența lui Vasiliu n-avea cum să nu ghicească secretul canapelei florentine.

Canapeaua era trucată. În corpul ei voluminos era ascuns un complice, un individ de talie mică, subțire, care aduna din casă toate obiectele de preț, în ora aceea care se scurgea între aducerea și restituirea mobilei. Lucra liniștit, în tihnă, avea timp să scotocească și să aleagă. La plecare, o dată cu canapeaua, erau cărați și el, și prada.

De la datele fizice ale individului introdus în canapea a pornit Vasiliu cu gândul spre frații Mangu. Aceștia – Sergiu, Ivor și Toni Mangu erau foarte subțiri și scunzi, niciunul nu depășea 1,65 metri. Păreau niște copii de 15–16 ani.

I-a confruntat cu vecinii care îi văzuseră pe Lucrătorii cu canapeaua. N-au fost recunoscuți.

Martorii susțineau că respectivii lucrători erau niște oameni vârstnici, corpolenți și neîndoios mai înalți.

Vasiliu putea pune mâna în foc că ei trei au acționat. Niciodată nu apelau la vreun complice, n-aveau încredere în nimeni. De aceea, construia ipoteze oarecum fanteziste: că au purtat salopete vătuite ca să pară mai solizi. Încălțăminte confecționată anume, ca să pară mai înalți, peruci, mustăți, machiaj. Dar cum să acuzi trei oameni fără să ai în sprijin măcar declarația unui singur martor?

Furturile săvârșite cu ajutorul canapelei florentine au fost începutul.

Au mai rămas cu autori neidentificați și niște cazuri de jefuire a unor casieri, pe drumul de la bancă spre șantierele de construcții, unde urma să se facă plata salariilor la muncitori.

Au fost prădate și niște depozite de alimente ale unor cantine muncitorești nou înființate. Se fura cu un vechi autocamion „Ford”, care, într-o zi, a fost găsit ars, scrum, prin Ciurel.

Infractorii acționau cu vădită ură. Alimentele rămase în depozit (nu puteau fura întreaga cantitate) erau stropite cu gaz, ca să nu mai poată fi consumate.

Asemenea lovituri – cele cu casierii și cele de la depozite – s-au dat tot în perioade scurte de timp, apoi nu s-au mai repetat. Autorii lor n-au întins prea mult coarda.

Și pentru aceste fapte Vasiliu i-a avut în vedere pe frații Mangu. Iar confruntări: cu casierii, cu martorii întâmplători, cu speculanții care au achiziționat alimente pentru revânzare. Niciunul nu i-a recunoscut.

Comisarul nostru șef se încăpățâna să-i bănuiască pe cei trei Mangu, să se țină de capul lor.

Furia lui a crescut la cote maxime când a. Aflat că unuia dintre frați, lui Sergiu, i s-a aprobat plecarea definitivă din țară, în vederea căsătoriei cu o cetățeană străină.

S-a mai calmat în urma unei întâmplări neașteptate.

Pe Emilia Murgu, viitoarea soție a lui Vasiliu, a sunat-o la Radio – de unde până unde? – o femeie care nu și-a dezvăluit identitatea. Cunoștea legăturile Emiliei cu vestitul comisar și a explicat de ce nu l-a căutat direct pe acesta sau pe altcineva de la poliție. Ca să nu aibă complexul unei delatoare. Ea vrea doar să ajute la împlinirea unui act de dreptate. Cineva care i-a făcut mult rău ei și altora, răul acesta îmbrăcând grave aspecte penale, este pe punctul de a pleca definitiv din țară, nepedepsit. Persoana în cauză se numește Sergiu Mangu. El va scoate peste graniță o avere considerabilă. Și-a confecționat o pereche de pantofi speciali, la un cizmar particular, Petrică Roiban, din strada Murelor. Cu acești pantofi o să fie încălțat în ziua plecării. Pantofii au tălpi groase și tocuri înalte, masive. Între fâșiile de talpă au fost insertate folii de platină, iar în interiorul tocurilor au fost ascunse diamante și briliante, toate cu o valoare deosebită.

După furnizarea acestor informații, necunoscuta a închis telefonul.

Emilia s-a crezut întâi victima unei farse de prost gust, dar a socotit de datoria ei să-l pună în temă, imediat, pe Sorin Vasiliu.

În dorința lui, poate insuficient controlată, de a dovedi, cu orice preț, activitatea infracțională a acestor trei suspecți, a făcut o greșeală. L-a anchetat îndată pe

cizmar. Petrică Roiban, strâns cu ușa și explicându-i-se la ce se expune, a sfârșit prin a recunoaște că a confecționat o pereche de pantofi în care s-au ascuns bucăți de platină laminată și pietre prețioase.

A primit pentru asta câteva mii de lei. Prin comparație, Vasiliu i-a subliniat valoarea pietrelor și a platinei ascunse.

Cizmarul a făcut precizarea că nu Sergiu Mangu i-a comandat pantofii, ci fratele acestuia, Toni. Pantofii erau din piele maron, numărul 38.

Vasiliu, regretând că s-a cam pripit cu anchetarea cizmarului, a fost nevoit să-l rețină, atât pentru vinovăția lui, cât mai ales pentru a nu avea posibilitatea să-i prevină pe frați.

În ziua plecării din țară a lui Sergiu Mangu, au fost prezenți pe aeroport și Vasiliu, cu Amza.

Vasiliu a apreciat că ajungeau doi oameni pentru un control care urma să se facă împreună cu vameșii și pentru arestarea unui... pitic.

La aeroport, Sergiu Mangu a fost condus de frații săi. Ivor ținea de braț o blondă oxigenată, foc de drăguță.

Marea clipă sosise. După formalitățile obișnuite, Sergiu Mangu a trecut la control. Au fost verificate întâi bagajele destul de sumare, apoi îmbrăcămintea și, în sfârșit, pantofii cu care era încălțat. O pereche de pantofi maron, numărul 38. Pantofii aceștia, ca și alte trei

perechi aflate în valiză, au fost făcuți bucățele. Inutil. S-au dovedit a fi niște pantofi obișnuiți. S-au controlat minuțios toate bagajele. Nasturii fiecărei cămăși, capacele geamantanelor, fiecare tiv al hainelor, cureaua de la pantaloni, tot. S-a verificat dacă nu cumva închizătorile metalice ale valizelor sau catarama curelei nu sunt confecționate din metale prețioase. Nimic! Sergiu Mangu era curat ca roua dimineții.

Mai rămăseseră puține minute până la decolarea avionului, omul trebuia lăsat să plece. Se confirma o dată în plus șubrezenia denunțurilor anonime.

Vasiliu numai că nu plângea, Amza nu-l mai văzuse niciodată atât de dezorientat, de descurajat.

I-a șoptit lui Amza:

— A avut dreptate cine a zis că de căruță trebuie să te ferești din partea stângă, de cal din spate și de prost... din toate părțile. Eu sunt prostul. Am procedat ca Gâgă. Nu trebuia să mă ating de cizmar. Arestarea și dispariția lui i-au alarmat pe frați și au schimbat jocul.

Amza îl prevenise pe comisarul-șef că anchetarea cizmarului e inutilă, oricum se făcea controlul la aeroport, dar n-avea rost să-l mai amărască, acum, cu niște reproșuri.

— Îi punem sare pe coadă, a mai zis Vasiliu și eu mă închid trei zile-n casă și-mi dau zece mii de pumni în cap.

Sergiu Mangu tocmai explica vameșilor că nu poate pleca în ciorapi. Să i se dea o pereche de pantofi.

Avea dreptate, dar de unde să-i găsească cei de la aeroport pantofi numărul 38?

S-a auzit o voce, într-un difuzor, care invita la avion ultimii pasageri.

Sergiu a dat o idee. În holul aeroportului se aflau frații săi, care l-au condus. Unul dintre ei, Ivor poartă același număr la pantofi. Să-i dea pantofii lui Sergiu, și Ivor o să ia un taxi, o să se descurce el, oricum, e acasă, nu ia avionul să plece peste mări și țări.

Ideea a fost însușită. Domnul Ivor Mangu a fost chemat la ușa vămii și invitat să se... descalțe. A fost mirat, dar a primit, rapid, explicațiile necesare.

Vasiliu se uita cu o privire sleită după Sergiu Mangu, care pășea spre ușa prin care se ieșea la scara avionului, însoțit de o funcționară a aeroportului care-i prezenta scuze, cu un aer aferat.

Ajuns lângă ușă, Sergiu s-a întors și i-a făcut un semn de rămas bun lui Vasiliu. În batjocură. Nu trebuia, a greșit, gestul acesta l-a scos din minți pe comisarul-șef.

S-a repezit la Mangu, l-a luat de-un braț și l-a târât înapoi în vamă. Cei de față îl priveau cu dezaprobare și se pregăteau să intervină. Vasiliu a declarat că-și asumă întreaga răspundere. A cerut un răgaz de încă un minut, asigurându-i că avionul va pleca la timp.

L-a apucat îndârjit de un picior pe Sergiu și i l-a ridicat, cum ridici la cal copita. I-a smuls un pantof și a tras de toc, cu toată forța, până ce l-a rupt. Din toc au curs, pe pardoseala de mozaic, mai multe pietricele sclipitoare.

Vasiliu s-a calmat, ca prin minune, și le-a comunicat, politicos, celor de la aeroport că avionul poate pleca. Bineînțeles cu un pasager minus la bord.

Aceștia erau pantofii-ascunzătoare. În ambele tocuri au fost găsite pietre prețioase și, printre straturile de talpă, folii de platină.

Necunoscuta de la telefon și cizmarul n-au mințit totuși.

Cizmarul a încurcat doar, culoarea pantofilor. Cei care ascundeau micuța comoară erau de culoare neagră, nu maro. La anchetă va trebui lămurit și acest amănunt.

Amza n-a stat să asiste la întocmirea actelor legale. A ieșit în goană, să pună mâna pe ceilalți doi frați, complici la operațiunea de contrabandă. Toni a comandant pantofii și a ascuns pietrele în ei, Ivor i-a purtat la aeroport și i-a predat lui Sergiu.

În sfârșit, apăruseră primele dovezi pe care și le dorise, cu atâta ardoare, Vasiliu.

Dintre cei întrebați, o femeie de serviciu, care ștergea geamurile, a declarat că a văzut doi omuleți, luând-o la fugă și trăgând după ei o fată blondă. I-a văzut în geam,

ca într-o oglindă. Au ieșit din curtea aeroportului și i-a pierdut din ochi.

Amza s-a întors la Vasiliu și l-au transportat împreună, la Prefectură, pe Sergiu Mangu.

Am fost convocați eu și Aldea, puși în temă, după care Vasiliu a schițat planul pentru găsirea celorlalți doi frați.

Planul nostru a fost modificat însă de un nou mesaj al necunoscutei de la telefon. Tot pe Emilia Murgu a sunat-o, ca și prima oară, vocea părea „tratată”, preciza Emilia. Fie că femeia acoperea microfonul telefonului cu ceva, fie că vorbea cu dinții strânși sau cu nările astupate.

I s-a reproșat Emiliei, fără ca ea s-o merite, arestarea neinspirată a cizmarului, în urma căreia frații Mangu au modificat procedeul de scoatere din țară a pietrelor prețioase.

Emilia Murgu primea aceste imputări în necunoștință de cauză, habar n-avea de felul în care am acționat noi.

Femeia de la telefon a mai afirmat că, la acea oră, ea și poliția aveau un interes comun: prinderea fraților Mangu, rămași în libertate. Altfel viața ei era amenințată. Cei doi fac pregătiri febrile să dispară și exista o singură șansă de capturare a lor. În dimineața zilei de miercuri spre joi, în chiar săptămâna aceea, între orele două și trei, cei doi frați se vor afla la locuința lui Ivor, din strada Luterană să-și ia niște lucruri strict

necesare și să șteargă eventualele urme care ar putea interesa poliția.

Dacă se va scăpa acest moment, greu de spus când s-ar mai putea pune mâna pe ei.

Telefonul a fost închis fără alte detalii.

Vasiliu a aflat imediat de la Emilia conținutul acestui mesaj.

Avem o singură zi la dispoziție pentru a pregăti capcana.

Discutând cu noi, cu întreaga echipă, organizarea dispozitivului, ca niciodată, Vasiliu n-a mai glumit. Probabil i se părea de o importanță maximă ceea ce urma să facem.

Blocul în care locuia Ivor Mangu avea o singură intrare, din stradă, greu de ținut sub supraveghere fără ca, la rândul tău, să nu fii observat.

Vasiliu a hotărât să lăsăm mașina pe o străduță, lângă Calea Victoriei și noi să ne ascundem: Amza – în holul unui bloc de peste drum, iar eu cu Aldea – în holurile blocurilor din stânga și, respectiv, din dreapta celui în care se afla apartamentul lui Ivor.

Vasiliu a spus că el va fi flotant și... invizibil. A fost de părere să-i arestăm pe cei doi după ce ies din bloc.

— Nu există decât o singură ușă de acces. N-au pe unde să iasă, decât dacă se înalță la cer. Mangu stă la etajul zece, ultimul. Nu pot dispărea pe acoperiș, am

verificat. De ce zic să-i luăm la ieșire? Ei știu că sunt căutați, își imaginează că locuințele le-ar putea fi supravegheate. Dacă totuși riscă să meargă acasă la Ivor, înseamnă că trebuie scos de acolo ceva foarte valoros, extrem de important. Dacă necunoscuta de la telefon nu minte... De ce-ar face-o? Datorită ei am pus mâna pe Sergiu. Când m-am repezit la el, în ultimul minut, am făcut-o mai mult orbit de ură decât conștient de posibilitatea jocului cu pantofii. Ceva-ceva am mirosit eu, dar mi s-a părut că am o fantezie bolnăvicioasă. Să vorbim însă despre ce va fi. Îi lăsăm să iasă din bloc și atunci ne părăsim ascunzătorile. Să fiți înarmați toți! Am, așa, o presimțire că mâine dimineață vom avea în arest... de trei ori Mangu! Mă frământă un singur lucru, băieți. Soarta femeii de la telefon. Nu cumva ticăloșii ăștia să-i facă de petrecanie înainte de-a dispărea. S-ar putea ca ea să fie blonda oxigenată de la aeroport. Mă tem să nu-i aflăm identitatea odată cu medicul legist. Noroc că ea se știe în pericol și sper c-o să reușească să se pună la adăpost. Cum să protejăm pe cineva pe care nu-l cunoaștem și nu știm de unde să-l luăm? Cum se lasă seara, ne instalăm în dispozitiv. Nu putem ști dacă vin spre ziuă sau mai devreme. Până diseară, fiecare să-și recunoască locul de supraveghere. Discret! La ora șapte ne întâlnim aici, în biroul meu, și batem gongul pentru ultima repriză. Pe cai!...

Ne-am luat posturile în primire la timpul stabilit.

De pe terasa ultimului etaj al unei clădiri învecinate, Vasiliu supraveghea, cu un binoclu puternic, ferestrele apartamentului lui Ivor Mangu.

Am pândit până pe la ora patru dimineața. La ora douăsprezece intraseră în bloc ultimii locatari, un bărbat și o femeie. De ieșit n-a ieșit nimeni.

La patru, o umbră s-a prelins pe lângă colțul blocului în care pândeam eu. Era Vasiliu. I-a făcut un semn lui Amza, acesta a ieșit din ascunzătoare și amândoi au intrat în blocul care ne interesa.

După vreun sfert de oră, Amza a năvălit pe ușă, foarte agitat și ne-a chemat la el. Gâfâia și înțelegeam cu greu ce spune.

— Repe... Șefu' s-a prăbuș... cu liftul. Să-l scoatem de acolo... Repede...

Am pornit în goană și, năuci, am vrut să ne năpustim în sus, pe scări. Amza a șuierat un fel de „nu".

Ne-am luat după el pe scara care ducea la subsol.

Acolo, ușa liftului era blocată. Amza a spart fâșia de geam a ușii, cu tocul pistolului, a băgat mâna și a tras de o manetă, de sus, care a permis deschiderea ușii. Amza a cerut lumină și Aldea a aprins o lanternă. Ne-am așezat toți trei în genunchi și am privit în puțul liftului. Jos de tot se zărea o grămadă de carne însângerată, acoperită cu hainele lui Vasiliu.

A coborât Amza, ținându-se de cabluri și l-a ridicat pe Vasiliu, până ce l-am putut apuca noi de brațe. L-am tras afară și l-am culcat, ușurel, la picioarele noastre. Apoi l-am scos pe Amza.

L-am cărat pe șef cât am putut de repede la mașină. Respira. Toate membrele i se bălăbăneau, ca ale unei păpuși de cauciuc. Ajunși la mașină, i-am făcut loc, cum s-a putut, pe pernele din spate.

— Radule, mi s-a adresat Amza, cu un glas pe care nu i-l recunoșteam. Îl duci, ca vântul, la Spitalul de Urgență. Îi chemi pe toți medicii disponibili să-l vadă. Îl suni imediat și pe directorul spitalului, doctorul Enescu, prieten bun cu șefu'. Îi spui ce s-a întâmplat. Rămâi acolo și, vezi, să se facă tot ce e omenește posibil, să nu...

Amza s-a oprit, eu am demarat și nu știu dacă a mai spus și altceva.

La spital, la o examinare sumară, medicul de gardă a constatat numeroase fracturi ale picioarelor și fracturarea vertebrelor lombare, prin tasare.

L-am sunat acasă pe doctorul Enescu și m-am dus cu mașina să-l aduc.

Deși am ajuns în câteva minute, l-am găsit așteptându-mă pe trotuar.

I-am povestit pe drum tot ce știam.

Când am oprit în fața spitalului, doctorul a intrat pe ușă val-vârtej și s-a dus direct la sala de reanimare, unde

fusese transportat Vasiliu. A ieșit după câteva minute și mi-a spus că pot să mă duc la treburile mele, comisarul-șef e pe mâini bune.

Am încercat să-l întreb dacă viața lui Vasiliu este în pericol. Mi-a răspuns după ce s-a întors să reintre în sală:

— Nu știu!

Ușa s-a închis în urma lui. Am rămas dezorientat. Nu știam unde să mă duc. Am trecut pe Luterană. Pe stradă începuse forfota obișnuită. Oamenii plecau la lucru.

Pe Amza și pe Aldea nu i-am zărit. Am urcat cele zece etaje, până la apartamentul lui Mangu. L-am recunoscut după niște sigilii aplicate pe canatul ușii și după faptul că ușa arăta aproape distrusă.

M-am grăbit spre Prefectură.

În biroul lui Vasiliu era Aldea, singur. M-a întrebat imediat ce e cu șefu'? I-am spus tot ce știam și eu.

De la Aldea am aflat toate amănuntele accidentului, căci Amza se dusese la chestor, să pună în mișcare toate forțele pentru ajutarea comisarului nostru șef.

Cei doi frați Mangu fuseseră arestați și depuși la arest, într-o clipită, Aldea temându-se de urmările furiei lui Amza.

Cum s-au petrecut lucrurile?... Când Vasiliu l-a chemat pe Amza să iasă din ascunzătoare, a făcut-o pentru ca împreună să inspecteze apartamentul cu

pricina, măcar din exterior. Se părea că cei doi frați n-au venit în noaptea aceea și că nu vor mai veni. Se lumina de ziuă.

Au urcat pe scări. Liftul nu funcționa.

Pe ușa lui Ivor Mangu era un cartonaș înfipt în rama vizorului. S-au apropiat și au citit:

„Nu te-am mai putut aștepta. Vino imediat unde știi tu. I.”

Vasiliu nu s-a atins de bilet, l-a tras pe Amza mai departe de ușă și i-a spus:

— Când o fi fost aici, naiba știe? Probabil, frate-său. Toni, n-a ajuns încă, altfel nu mai lăsa biletul. Dacă vor să fugă din București, cel mai ușor ar fi cu trenul: îmbulzeală, lume multă... Iau mașina și mă reped până la gară. Fac o încercare. O să mă ajut cu poliția gării. Să se supravegheze toate casele de bilete, toate trenurile, peroanele, poate îl dibuim pe Ivor. Dacă stă în picioare bănuiala mea că acolo îl așteaptă pe frate-său! Tu rămâi aici, stai ascuns în nișa aia. Pe băieți am să-i previn eu că s-ar putea să mai avem un singur client sau... niciunul!

Vasiliu s-a depărtat de Amza și a vrut să coboare pe scări, dar a zărit ușa liftului întredeschisă. Deci aici rămăsese blocat liftul, cineva uitase să închidă ușa. Lumina era aprinsă în cabină. Vasiliu s-a urcat în lift, s-a auzit imediat un zgomot ca de scânduri rupte și, ceva

mai târziu, o bufnitură. Amza s-a repezit și a deschis ușa. Cabina rămăsese acolo, dar nu mai avea podea, Vasiliu se prăbușise în gol.

Cineva înlocuise podeaua solidă a liftului cu o foaie din placaj, prinsă anume să nu reziste la greutate.

Noi, polițiștii, am fost atrași într-o cursă.

După ce eu am fost expediat cu Vasiliu la spital, Amza i-a spus lui Paul că-i vine să se așeze pe bordura trotuarului și să plângă. Mințea, aceste vorbe le-a spus chiar plângând. Dintr-o dată i-a trecut ceva prin minte, care l-a făcut să strige:

— Paule, ăștia, bandiții, sunt sus în apartament. Prin vizorul ușii pândeau să nu se urce în lift, din greșeală, altcineva. Ei urmăreau să ne prăbușim noi, nu altcineva. Biletul acela a fost pus tocmai ca să ne gonească de la ușă, să plecăm de acolo, să coborâm. Pe Toni n-avea rost să-l arestăm imediat. Trebuia urmărit să ne conducă la Ivor, să prindem doi pești în aceeași plasă. Au mizat pe faptul că învârtindu-ne pe acolo vom observa, mai mult ca sigur, ușa deschisă *a* liftului. Liftul era exact în fața intrării apartamentului lui Ivor. Nu-i normal să fim tentați să coborâm cu el?... Din nefericire, șefu’ s-a lăsat păcălit. Sus, Paule, peste ei!

Ajunși la ușa apartamentului, colegii mei s-au izbit cu umerii de ea, cu o forță nebună, și ușa a cedat.

La prima vedere, în apartament nu se afla nimeni.

Amza a căutat peste tot și Aldea îi asigura spatele cu arma în mână. În cele din urmă, cei doi au fost găsiți ascunși în lada unui divan-studio, acoperiți cu cearceafuri și perne.

Amza s-a dat un pas înapoi și a urlat:

— Aruncați armele și ieșiți afară. Nicio mișcare de prisos, că vă împușcăm pe loc!...

Unul după altul, două revolvere s-au rostogolit pe salteaua studioului. Apoi a apărut un braț subțire, care s-a agățat de marginea lăzii. Amza a sărit ca o fiară, a prins brațul și a tras afară un omuleț, pe care l-a imobilizat!

Aldea s-a apropiat de ladă și a ieșit la lumină al doilea omuleț. Li s-au pus cătușe și au fost legați de picioare cu șnururile de la perdele.

Doi avortoni, doi estropiați[114].

Existând telefon în apartament, Amza a sunat la Prefectură și li s-a trimis o mașină, cu care infractorii au fost transportați în locul pe care-l meritau.

Cercetările ulterioare au dovedit că cei trei Mangu erau autorii furturilor comise cu ajutorul canapelei, ei au jefuit pe casierii șantierelor de construcții și tot ei au prădat depozitele de alimente ale cantinelor muncitorești.

---

[114] Schilodit.

Vasiliu nu s-a înșelat.

Infractorii dispuneau de un întreg arsenal de obiecte pentru deghizare și în afară de asta au profitat de o anume stare psihologică a victimelor, a martorilor.

Mai întotdeauna, cei care au venit în contact cu bandiții, când îi descriau, le exagerau datele fizice. Îi zugrăveau ca pe niște brute uriașe, cu care nu te puteai lupta, fiind evidentă forța lor ieșită din comun.

În toată cariera mea n-am auzit martor descriind un tâlhar ca pe o stârpitură pe care o poți pune jos cu primul bobârnac, chiar dacă respectivul arăta exact așa.

În ceea ce privește cursa care a avut drept rezultat accidentarea comisarului-șef, s-a descoperit că femeia de la telefon – identificată ca fiind concubina lui Ivor –, ca și cizmarul au acționat sub conducerea fraților Mangu.

Și Vasiliu, care era îngrijorat de soarta femeii!...

Cizmarul nu risca nimic fiind demascat din prima clipă. La percheziționarea lui Sergiu nu se găsea nimic și deci învinuirea de complicitate se elimina. Complicitate la ce? Pietrele prețioase erau în ceilalți pantofi, cu care Sergiu a fost sigur că va trece granița.

Bineînțeles că și manevra cu schimbarea pantofilor a fost regizată, a făcut parte de la început din planul infractorilor.

Amza, Aldea și cu mine am fost la Vasiliu la spital în

fiecare zi.

Abia după două săptămâni, doctorul Enescu ne-a permis să-l vedem. Era pus în ghips și prins în tot felul de aparate.

Văzându-ne, a zâmbit. Ne-a întrebat cu voce stinsă:

— Ce faceți, urâților?

— Ce faceți, dumneavoastră? a vorbit Amza.

— I-ați luat pe toți frații? nu s-a putut stăpâni Vasiliu.

— Pe toți! a confirmat Amza.

— E bine! a exclamat, obosit, șeful nostru.

— Doctorii n-au vrut să ne spună nimic, a reluat Amza. Cum vă simțiți?

— Sunt în viață și cred că rămân pe glob. Probabil am să mă fac... triciclist.

— Cum adică? am scăpat eu.

— O să pilotez un cărucior cu trei roți de bicicletă. În rest, prietenul meu Enescu mi-a spus că am avut noroc. Dacă-mi tăia picioarele, nu găseam clienți pentru pantofii mei. Port 46!

Lui Aldea i-a venit să-și acopere fața cu palmele. Eu și Amza ne-am crispat.

— E macabră gluma, nu? s-a stropșit Vasiliu la noi. Prefer duritatea doctorului decât mutrele voastre de văduve leșinate. Nu vă e rușine, mă?... N-am murit, asta e principalul. Cât rămâi în viață ai buzunarele pline cu... speranțe... O să vedem ce-o să fie. Nu mă retrag la

conac, nici n-am. M-am gândit și eu în toate felurile. Poate am să cobor la arhivă, am să fiu... comisarul din arhivă. Eu de acolo și cu voi pe teren tot prindem niște hoți. Nu?... Mi-a intrat în sânge meseria asta și n-am să renunț. Vedem noi... Ce vă uitați, mă, așa amărâți? Ce-i aici, parastas sau ce-i? Ieșiți dracului afară că mă enervați și n-am voie...

A întors capul de la noi. Am ieșit din rezervă în vârful picioarelor.

Pe sală, o femeie așezată pe o bancă, plângea cu umerii încovoiați. Era Emilia Murgu. Ne-am oprit lângă ea, ne-a reperat și, cu un glas abia perceput, ne-a spus că Vasiliu nu vrea s-o primească să nu-l vadă schilodit. I-a transmis că nu se vor mai vedea niciodată, ea să-și lege viața de alt om, de un om întreg, nu de-un olog.

— Eu am fost piaza rea, s-a tânguit femeia, de mine s-au folosit criminalii. De ce de mine? De ce?... Oameni buni, el e bărbatul meu...

Am vrut, dar niciunul dintre noi n-a găsit cuvintele cu care s-o încurajeze. Am încercat s-o luăm cu noi, A clătinat din cap.

Am plecat cu o senzație de neputință și alta, confuză, de lașitate.

Ne-am despărțit în fața spitalului, fără o vorbă. Am plecat fiecare în altă direcție, pierduți în câte-un hățiș de gânduri.

La scurt timp de la aceste întâmplări a luat ființă miliția populară.

Eu și Aldea aveam să devenim școlari, pregătiți pentru funcții și pentru grade. De ofițeri de miliție.

Amza a fost trimis la o altă școală, pentru cadre de conducere.

Comisarul-șef Sorin Vasiliu rămânea undeva, în urmă. Unde și cât de în urmă, nimenea nu putea spune. Din inima mea nu l-am scos niciodată.

În ziua plecării la școală, când Amza, Aldea și cu mine ne-am luat rămas bun de la el, Sorin Vasiliu și-a plimbat îndelung privirile de la unul la altul. A poposit cu o privire stinsă pe chipul fiecăruia dintre noi. Mie mi s-a părut, în clipa în care mă privea, că mi-a pus pe frunte o coroniță de... durere.

Capitolul 5
„Trecut-au anii...”

În anul acela, primăvara a fost întârziată la vama iernii și primele zile cu soare au venit abia pe la jumătatea lui mai.

Într-o asemenea zi mă soream pe terasa apartamentului nostru. Prin ușa deschisă a terasei zăream încăperile, obiectele din ele, imagini familiare.

În fund, se ghicea vestibulul, în care trona, impozantă,

perechea de coarne de cerb și în care se afla, pe un întreg perete, colecția de cuțite de vânătoare.

În living, mobile simple, elegante, rafinat puse în relație. Totul cald, cu o simetrie lină a obiectelor. Covoarele și perdelele în culori pastelate, parcă se dizolvau în alb. Vase albe, înalte, tablouri cu peisaje hibernale alb-albăstrui. Flori – multe flori – puse în vase răspândite pe mobile, sau pe jos, mici explozii vegetale, marcând, colorat divers, toate punctele cardinale.

Soția mea privea strada, mușcând dintr-un capăt de creion. Chemați de soare, trecătorii lepădaseră veștmintele groase și aveau în mișcări ceva vesel, poznaș, parcă se copilăreau.

Femeia mea și-a aplecat capul asupra unui caiet aflat pe măsuța dintre noi. Părul ei avea un luciu stins, mi s-a părut că poartă o cască din argint vechi, patinat.

— Vrei să stăm de vorbă despre paginile astea, Radule? m-a întrebat ea.

— Eu vreau tot ce vrei tu, am răspuns. Sunt un soț care nu scoate capul de sub papucelul nevesti-sii.

— Într-o zi o să vorbim numai despre asta, despre ce fel de soț ești tu.

— Spune-mi măcar dacă e de rău sau de bine?

— Și una și alta... Chiar nu vrei să cunoști părerea mea despre ce-ai scris tu aici?

— Ba vreau, dar mi-e frică!

— Am să te învăț eu, odată, niște exerciții antitrac... Băiete, am câteva observații. Tu îți începi cartea...

— O posibilă carte...

— Ai răbdare. Începi cu dispariția străzii pe care-ai copilărit și continui cu anchetarea cauzelor morții bietei Simina... Erai ofițer de miliție și se-ntâmpla prin ’64... Nu?

— Ba da. Eram căpitanul Radu Cosma din miliția judiciară. Doar așa m-ai cunoscut...

— Apropo de cunoștința noastră! La descrierea mea ai supralicitat, știind că are să-mi cadă sub ochi manuscrisul. Așa e?

— Dacă aș fi fost sigur aș fi înflorit descrierea ta, de te-ar fi confundat lumea cu Brigitte Bardot [115] în vremurile ei de glorie.

— Ticălos bătrân!

— Te rog să-ți retragi cuvintele. Adică numai ultimul...

— Să mergem mai departe...

— Exact așa mi-am zis și eu când am plecat de pe strada Fortuna, cu tașca de scrisori. Una dintre ele m-a dus mai departe. Am avut două motive să-mi încep

---

[115] Brigitte Anne-Marie Bardot (n. 28 septembrie 1934, Paris, Franța) este o actriță de cinematograf, fostă sex simbol al anilor '60. A reușit să-și transforme inițialele B.B. într-o legendă, care va evoca întotdeauna frumusețea, plăcerea de a trăi și libertatea.

scrierea cu acest capitol. Pentru că profesia mea de-o viață a fost de ofițer de miliție, până la vârsta când tot omul are dreptul la odihnă, mi-am propus să încep cu povestea unui caz din activitatea unui ofițer de miliție. Iată primul motiv! Al doilea, cercetând cazul acela, te-am cunoscut pe tine și...

— Și?...

— Pe afișele teatrelor, la numele Luminiței Stoian s-a adăugat și Cosma!

— Dacă nu minți, acesta ar fi un motiv subiectiv, nu literar... Pot să continui?

— Te rog...

— Există un loc în capitolul al doilea unde, după părerea mea, tu zăbovești prea mult.

— Unde?

— La episodul cu garderobiera Cornelia Bindea.

— N-am simțit. E totuși posibil. Ea semăna, prin felul de a gândi, cu cineva urât din viața mea.

— Cu cine?

— Cine mă întreabă? Nevastă-mea sau cititoarea?...

— Amândouă!

— Cu Aura.

— Despre Aura voiam să te-ntreb mai târziu. Ea a dispărut fără explicație. Cum au evoluat relațiile voastre?

— Faptele sunt prescrise...

— Te întreb dintr-o curiozitate normală, de lector.

— Să zicem că te cred. Pe Aura am smuls-o intenționat dintre amintirile mele. Am îndepărtat-o.

— Atunci de ce ai mai povestit revelionul din pădure?

— A fost o sărbătoare frumoasă. A mea. Am considerat că merita povestită. Până acolo, mai departe nu!...

— Când Scrii despre cineva, îl poți înfățișa cu bune și cu rele...

— Dacă te țin puterile... Am fost și eu ispitit să explic undeva, pe scurt, cum s-a deteriorat legătura noastră, dar situația a fost mai complexă și analiza psihologică nu e partea mea cea mai tare. Sigur că după revelionul acela ne-am mai văzut. Eu mă ambalasem. Credeam că și ea. Am plecat la școala de ofițeri. Pe timpul școlii am continuat să ne vedem. Fie că venea ea la mine, fie că obțineam eu permisie. A reușit să intre la Medicină și era în al nouălea cer. Am ajutat-o, adică Amza ne-a ajutat pe amândoi, să obțină repartiție pentru o cămăruță, să nu mai stea în comun, în hotelul acela sordid. Am mobilat cămăruța împreună. Acceptabil. Eu am pus în lampă, în tocul ușii și la îmbinările pereților câte o speranță.

— Și iubire...

— Cred că da. Și-un strop de iubire. Speram, nu m-ascund, că această cămăruță va fi, pentru început,

căminul nostru, că acolo ni se va naște primul copil.

— Acum ești tu! Spune...

— Am terminat școala de ofițeri, cu gradul de locotenent, și am fost repartizat la Miliția Capitalei.

— Vorbeam despre Aura.

— Da! După terminarea școlii, într-o zi de iarnă, am luat-o pe Aura cu mine la un oficiu de stare civilă. În trecere, ca o plimbare printr-un loc pe care eu l-am asemuit întotdeauna cu un pod pe care n-au voie să pășească decât oamenii fericiți. Pe mine spectacolul dintr-un asemenea loc mă fermeca. Emoția, stânjeneala mirilor, lacrima înduioșătoare a mamelor, morga nașilor, nerăbdarea sau timiditatea martorilor, indiferența studiată a taților, speranța din ochii celorlalte fete, gravitatea aparentă a ofițerului stării civile, zâmbetul exemplificator al fotografului, culorile florilor și... Oprește-mă!

— Oprește-te! Cunosc toate astea. Și pe mine m-ai dus la un oficiu de stare civilă.

— Da! Numai că tu ai intrat Stoian și ai ieșit... Cosma.

— Luminița Stoian-Cosma.

— Da, doamna mea. Cu Aura m-am dus într-o scurtă vizită, martori la bucuria altora. După ce s-a retras ultima pereche care a zis „da”, am rămas cu Aura, singuri în holul înalt și spațios al clădirii. Acolo i-am vorbit despre planurile mele, care o cuprindeau și pe ea,

despre copiii noștri nenăscuți. Cum o să-i cheme, ce au să devină, pe care am să-l bat eu, pe care ea... Puștisme!

— N-aș zice că povestești prea detașat.

— Nu cunosc nevastă care să se bucure când bărbatul ei își povestește trecutul sentimental. În afară de a mea...

— Bine, să ne prefacem că m-ai cumpărat.

— Aura m-a luat de mână și m-a scos în stradă. Ne-am așezat la o masă, pe trotuar, la o cofetărie din Piața Amzei. Ne-a apucat seara acolo, cu niște suc și cu niște savarine, neatinse, în față. Mi s-a părut Aura mult mai bătrână ca mine când mi-a propus să ne gândim serios, profund, sub toate aspectele, să ne cunoaștem punctele de vedere asupra a ceea ce se cheamă o căsnicie. Și le-a exprimat pe ale ei. N-avea nimic împotrivă să se asocieze cu mine. Auzi, să se asocieze! Parcă i-am propus să deschidem în tovărășie un chioșc de gogoși calde. Am aflat și ce nu-i convenea la mine. Profesia mea. Dar, a punctat ea, lucrurile erau reparabile. Mi-a sugerat ca la terminarea facultății să trec în avocatură. Ea se pregătea să devină medic și, vezi bine, nu-i ședea frumos unei doctorițe, lângă un milițian. Lângă un avocat mai treacă-meargă. Mai era și-un alt aspect, m-a luminat ea. Dacă tot se vorbește despre bunăstarea omului, cine ne obligă să ducem o existență modestă, să ne drămuim salariile pe listuțe de datorii și cheltuieli? Trebuie să ne alegem profesii în care câștigul nu este

condiționat de cele două chenzine. De ce să ne sufocăm într-o cămăruță ceva mai mare ca o carceră, când putem avea o casă încăpătoare, în care eu să am biroul meu, să pot primi clienții și ea să-și amenajeze un cabinet de consultații particular? Trăim o singură dată. De ce să nu ne bucurăm de toate darurile pe care, este știut, viața nu ți le dă de bună voie? Trebuiau smulse aceste daruri și aduse acasă la noi. Mi-a citat pe nu știu cine care a spus că virtutea vine după bani. M-a prelucrat mai multe ceasuri, gospodărește, argumentat. Vorbea despre înavuțire cu un zâmbet umil, supus, ca despre un șef temut, de care depinde soarta ta. Același zâmbet l-am surprins de câte ori i-am oferit vreun cadou mai de preț. Când îi dăruiam ceva mai acătării se făcea... preș. La timpul respectiv am pus asta pe seama frustrărilor dintr-o copilărie nefericită. Dar să ne întoarcem la ziua aceea frumoasă de iunie, cu un amurg poetic. Aura continua să-mi toace nervii, să-mi pună la grea încercare răbdarea cu proiectele ei, înfățișate insolent și cu o lăcomie exaltată. Am suprapus peste imaginea domnișoarei din fața mea, pe cea a fetiței desculțe, în zdrențe, speriată, cu ochii de cățelandru izgonit prin spărturi de garduri și adusă într-o dimineață, în garajul nostru mizer, de un șofer milos. Efectul suprapunerii – imaginea uneia, cea din trecut, și vorbele alteia, ale celei de-acum – era grotesc. Aveam de la Vasiliu un ac de

cravată, subțire, dar din aur, cu o piatră semiprețioasă montată pe el. Mi l-a dat când am terminat școala de ofițeri, ca șef de promoție. L-am scos de la cravată și i l-am întins Aurei. Am subliniat că e din aur. M-am ridicat și pe-aci ți-e drumul. De atunci n-am mai vrut s-aud de ea. Am zis bogdaproste c-am scăpat de o asemenea creatură. Fericit am fost!

— Încă te zgândăre, Radule...

— Ce spun eu și ce înțelegi tu?!

— Bine, spune mai departe, încerc să te înțeleg!

— Asta a fost! Nu e destul?...

— Ușurel, că ți se zbate vina de pe tâmplă... Mai am și alte observații. Tu povestești deci un caz rezolvat de căpitanul de miliție Radu Cosma. Urmează după asta două lungi capitole dedicate debutului tău în profesie, activitatea din anii care au precedat înființarea miliției. Tu, autorul...

— Povestitorul...

— Un povestitor prezent în tot ce se întâmplă, care nu este neutru. Tu, ziceam, treci pe planul al doilea și Vasiliu devine personajul central.

— Asta am și vrut. Adică la scris, amintirile despre el m-au inundat, m-au copleșit și m-au obligat să le acord un număr mai mare de pagini. Acolo, în anii aceia din viața mea, existau și Amza, și Aldea, și mulți alți oameni. Am scris despre fiecare. Vezi tu, când ești cu

pagina albă în față și trebuie să așterni pe ea întâmplări trăite de tine, nu știu dacă te poți obiectiviza destul. Afinitățile cu un om sau cu altul, admirația ori repulsia pentru o situație sau pentru alta, dimensiunile afective, o anume interpretare din unghi strict personal își spun cuvântul.

— Nu te contrazic. Am vrut numai să știu cum ai gândit. Dar eu, primul tău cititor, așteptam să te întorci la marginea de timp la care ai rămas după ce i-ai descoperit pe ucigașii Siminei. După ce ți-ai depănat celelalte amintiri, să mă aduci cu povestirile tale la anii mai dincoace, să-ți urmăresc evoluția, maturizarea, împlinirile. Ori condeiul tău a încremenit înainte de toate astea.

— Nimeni n-a spus totul într-o singură carte.

— Precizează te rog: niciun scriitor! Tu ești pe punctul de a deveni unul dintre ei...

— După ce ți-ai dat seama?

— După consecvența cu care-mi respingi observațiile.

— Să facem pace! Este adevărat, probabil asta ai simțit și tu, că mai am niște lucruri de spus. Ai să-mi cumperi un caiet gros și în zilele cu amintiri, am să-i înnegresc filele, cu episoade din călătoria mea prin timp, corespunzând distanței dintre gradul de locotenent și cel de colonel... în rezervă. Nu-mi place cuvântul „fost” și nici cel de „pensionar”. Este o ispită, o speranță, o

muncă ce mă așteaptă și la care mă gândesc cu o fervoare intimă.

— Până atunci poate ar mai trebui să spui ceva despre oamenii cu care m-ai împrietenit pe mine, cititor. Despre Vasiliu, despre Amza, despre Aldea.

— S-a întipărit în memoria mea o frază pe care nu mai știu unde am citit-o.

— Ce frază?

— „În numele celor absenți, vă cerem scuze. Ei au murit!”

— Fii mai explicit, Radule...

— Să-i luăm pe rând.

— După terminarea școlii, Amza a fost numit comandantul unui organ de miliție din țară. A fost adus în Capitală după un timp și ani în șir a fost șeful meu. Știi! A trecut în rezervă cu gradul de general. E bunic, e sănătos în anumite perioade, când nu mușcă din el câinii biologici, vorba lui Marin Preda. Știi că ne vedem uneori, vorbim la telefon, tăifăsuim, ne purtăm aceeași stimă, aceeași prețuire, aceeași prietenie, aceeași dragoste, ca întotdeauna. Aldea a purtat și el, un timp, uniforma albastră a miliției, până în ziua când a participat la acțiunea de capturare a unor bandiți înarmați. Undeva, printr-o comună, de la poalele Ceahlăului. Postul lui de pândă se afla într-un pod cu fân, pe care l-a incendiat o grenadă aruncată de bandiți.

A ars de viu. După ce a golit tot încărcătorul automatului. Înaintarea lui în grad s-a făcut post-mortem. I-am regăsit numele pe placa de onoare a eroilor miliției. E mult, e puțin? Tot ce știu e că aș fi vrut să trăiască. Nu sunt exact astea cuvintele de care aveam acum nevoie, dar... Vasiliu a murit și el. Mai târziu. L-a doborât o boală modernă: infarctul. I-a cedat inima la al treilea. Am fost lângă el cât am putut. Ajungeam mai des la el și mai rar la mine acasă. De câteva ori ne-am certat la cuțite. Pentru Emilia. Femeia asta l-a vrut de bărbat până în ultima lui clipă de viață. Cinci îi spuneam, parcă-l apuca strechea. Îi dădea zor că n-are dreptul să condamne o femeie tânără, frumoasă, deșteaptă, la condiția de infirmieră a unui olog, ursuz și antipatic. Îmi repeta întruna: „Ai să vezi, o să se mărite, o să mă uite, o să fie fericită, e dreptul ei.” Cu câteva zile înainte de atacul fatal, știind că nu suportă gândul că n-a avut dreptate, că din vina lui această femeie își va trăi toată viața într-o singurătate neliniștită, îndurerată, l-am mințit pe Vasiliu. Am spus că am aflat despre o iminentă căsătorie a Emiliei. A zâmbit încântat. N-a scăpat prilejul să se îmbățoșeze: „Ai văzut, urâtule? Nu mi-a rezistat mie inima, dar la femei m-am priceput.” Am dat din cap, l-am aprobat. Dorul de meseria lui nu l-a părăsit nicio zi. Îmi cerea mereu să-i dau „buletine de știri” despre cazurile mai deosebite, se interesa de

mijloacele moderne de depistare a urmelor, de tot ce știința a adus nou în criminalistică. Era un copil mare și curios, care se minuna de fiecare „jucărie” nou apărută. Deși am refuzat să discut pe această temă, mi-a spus că după moarte vrea să fie incinerat. Un pumn din cenușa lui să-l presar pe o apă curgătoare. Pe Amza l-a rugat, socotindu-l mai sigur decât pe mine: „Să nu lași pe nimeni, Dinule, să lălăie vreun discurs la căpătâiul meu. Vreau să ies pe coș în liniște. Ne-am înțeles?” I s-a respectat voința. În ziua când ne-am despărțit de el, vorbele de rămas-bun le-am păstrat în noi. Acolo, în capela crematoriului, am înțeles ce înseamnă o privire care a strâns în ea toată tristețea lumii. Era privirea Emiliei Murgu. Vasiliu a murit supărat pe Aldea, care, de la o vreme, n-a mai trecut să-l vadă. Nici eu, nici Amza n-am avut inima să-i spunem că Aldea n-o să mai vină niciodată, că a plecat de pe pământ. Fostul nostru comisar-șef n-a lăsat nimănui niciun obiect de-al lui, i-a spus lui Amza că nu vrea să-și împovăreze prietenii cu triste aduceri-aminte... Despre cine vrei să-ți mai spun?...

— Ești tulburat, Radule. Eu am încercat să-ți atrag atenția asupra unor semne de întrebare care se nasc la lectura acestor pagini...

I-am răspuns, posomorât, soției, la capătul discuției, că am să reflectez dacă lămuririle cerute de ea sunt

necesare.

Dacă sunt, atunci, poate convorbirea noastră va deveni ultimul capitol al povestirilor mele. Un fel de epilog.

Odată cu înserarea, strada s-a tras în penumbră. Larma orașului și-a pus papuci de pluș.

Luminița s-a dus în bucătărie, să pregătească ceaiul. Am intrat și eu în casă, căutând o carte. Am găsit-o. Sublimasem, pe o pagină, un pasaj întreg.

În *Personajul combatant,* Vauthier spune într-un loc: „Oamenii și-au înălțat operele și s-au strecurat sub ele ca să moară; ca să moară victorioși sau deznădăjduiți, dar a trebuit ca ei să moară, a trebuit ca ei să dăruiască, a trebuit ca ei să consimtă...”

-= sfârșit =-

Lei 10,50

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA S

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA S

Eram acasă într-o duminică „civilă". Așa le spun eu zilelor în care mă pot preface că uit profesia mea, lipsită de... timp liber. Doream să fac atîtea lucruri în ziua aceea care îmi aparținea în întregime, încît nu știam de ce să mă apuc mai întîi. M-a scos din încurcătură soneria telefonului...